

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

GUNNAR GUNNARSSON

*SALIGE
ER DE ENFOLDIGE*

ROMAN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

1920

SALIGE ER DE ENFOLDIGE

**GUNNAR
GUNNARSSON**

Vorljóð. 1906.
Móðurminning. 1906.
Sögur. 1913.
Fostbræður. 1919.

Digte. 1911.
Ormarr Ørlygsson. Af Borgslægtens Historie. I. 1912.
Den danske Frue paa Hof. Af Borgslægtens Historie. II. 1912.
Gæst den enøjede. Af Borgslægtens Historie. III. (1913). Andet Oplag. 1914.
Den unge Ørn. Af Borgslægtens Historie. IV. (1914). Andet Oplag. 1914.
Borgslægtens Historie. Roman. Samlet Udgave i to Bind. (1915). Syvende Udgave. 1920.
Livets Strand. (1915). Fjerde Oplag. 1919.
Smaa Historier. (1916). Andet Oplag. 1917.
Varg i Veum. Roman. (1916). Tredie Oplag. 1918.
Drengen. (1917). Fjerde Oplag. 1918.
Smaa Skuespil. 1917.
Smaa Historier. Ny Samling. 1918.
Edbrødre. Roman fra Islands Landnamstid. (1918). 12. Tusind. 1919.

GUNNAR GUNNARSSON

SALIGE
ER DE ENFOLDIGE

ROMAN

NIENDE OPLAG

UNIV. OF
CALIFORNIA

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK
FORLAG · KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MCCCCXX

COPYRIGHT 1920 BY GUNNAR GUNNARSSON
OVERSÆTTELSESRETTEN FOR RUSLAND FORBEHOLDES
TRYKT IALT I 12.000 EKSEMPLARER

TO VIND
ÅRGÅNG

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

PT 8175
G953

DEN SYVENDE DAGS MORGEN

G

447748

JEG begynder med hvad der skete den syvende Dags Morgen, fordi det ligesom ligger øverst i mit Sind.

Det er et indre Krav jeg dermed lystre.

Jeg føler det som om jeg paa den Vis lettere vil kunne naa frem til det, som ligger forud, og som betinger den Morgens Begivenheder. —

Lad det være sagt med det samme: Den første Følelse der fyldte os alle den Novembermorgen, da Efterretningen om at Grímur Elliðagrímur havde ladet sig indlægge paa Hospitalet for Sindssyge spredtes ud over Reykjavík, var Forbavselse. Hvilke andre Følelser der saa for enkeltes Vedkommende kan være stødt til, er i denne Sammenhæng ligegyldigt. Det jeg vil fastholde og fremhæve er, at i første Øjeblik blev vi alle i høj Grad forundrede. Med os *alle* mener jeg selvfølgelig ikke alene os, hans Venner, der havde omgaaedes ham til daglig og derfor maatte antages at kende ham bedst, — nej, jeg indbefatter derunder alle dem, der overhovedet havde haft nogen Berøring med Grímur Elliðagrímur. Og det var efterhaanden ikke saa faa. Thi i de fem Aar han havde været praktiserende Læge i Reykjavík, var hans Klientel vokset fra Aar til Aar. Ved Tidspunktet for sin Indlæggelse besad han utvivlsomt Byens største Praksis, og hans Klienters Antal var stadig stigende.

Til en Begyndelse havde vi, hans Venner, undret os lidt over denne jævne og stadige Fremgang. Grí-

mur Elliðagrímur ejede ikke og gjorde intet for at tillægge sig de Egenskaber, der plejer at gøre en Læge søgt, — bringe ham paa Moden. Og det var jo en af de Ting, vi plejede at drille ham med, at han var i Færd med at blive Modelæge. Hverken aandeligt eller legemligt tog han videre blødt paa sine Patienter, og han kælede paa ingen Maade for deres Sygdomme. Han kom aldrig duknakket deltagende ind til en Syg, og forsvandt aldrig med et forbindtligt Smil. Det var ingenlunde ualmindeligt, at de som stod og ventede uden for et Sygeværelses Dør hørte ham hæve Stemmen derinde. „Nu tordner han,“ sagde de bebrejdende — men samtidig aandede de lettere, for hans „Tordnen“ gik for at være et usvigeligt Tegn. Grímur Elliðagrímur ansaas overhovedet for at være en haard Negl. Der var en hel Del — som oftest overdrevne — Historier om hans krasse Kure i Omløb. Det blev af mange anset for noget af en Heltegerning, at give sig ind under hans Behandling. Alligevel strømmede Patienterne til ham — nogle maaske for at vise deres Mod, og bagefter optræde som Helte, men de fleste sikkert paavirkede af den almindelige Tro, at han som man sagde havde „en heldig Haand“. — Grímur Elliðagrímur var altsaa en søgt Læge, men ingenlunde en Mand, som man intet havde at udsætte paa. Hans Fejl havde endnu ikke haft Tid til at fæstne sig som Fortrin i Folks Omdømme. Det var knap nok han gad vise almindelig Høflighed, sagde de, for hvem Høflighed først og fremmest er Smil og Floskler. Og alle var vi enige om at han var hidsig som en elektrisk Gnist, opfarende som en Hvirvelvind.

Hvorfor blev vi, hans Venner, der kendte ham og som bedre end andre vidste, hvor uligevægtig og

yderliggaaende, saavel i Handlinger som Anskuelse han kunde være — hvorfor blev vi, siger jeg, egentlig saa forundrede, da det viste sig at en om jeg saa maa sige aandelig Muskelsprængning ved et for tungt Løft var tilstrækkelig til at forstyrre hele hans prægtige Hjernemekanik? Burde vi ikke fornuftigvis have været forberedte paa at noget saadant kunde ske? Burde vi ikke have erindret os, at det er de fineste Mekanismer der er de mest ømtaalige overfor Forstyrrelser?

Jeg maa dertil svare, at saaledes som Grímur Elliðagrímur var Dagen før Katastrofen, saaledes havde han været saalænge vi overhovedet havde kendt ham. Vi havde altsaa vænnet os til hans Væsen og Væremåde. Vænnet os til ikke at se noget usædvanligt eller faretruende deri. Og ærlig talt — vi tog ham ikke saa højtideligt, saadan til Hverdag. Vi skrev meget af, hvad han mente og bedrev paa Konto af en medfødt Modsigelseslyst og en skarp Hjernes naturlige Dissektionstrang. De fleste af os vilde vistnok have haft vanskeligt ved at undertrykke et Smil, hvis nogen til Støtte for en Anskuelse i Alvor havde udtalt, at *det* i al Fald var Grímur Elliðagrímurs Mening om Tingen. Grímur Elliðagrímurs Mening om en Ting plejede gerne, syntes vi, at begrænse sig til den Samtale, hvori den fremkom, — var med andre Ord Udslag af hans Humør i et givet Øjeblik, og beroede for en ikke ringe Del paa Omstændighederne og om han havde mest Lyst til at være enig eller uenig med sin Modpart. Vi beskyldte ham for at han i sine Meninger var „eksperimenterende“, og han plejede at smile til den Beskyldning. Som sagt — vi tog ham ikke altfor højtideligt.

Men mærkeligt nok: naar det gjaldt — naar vi var i Vildrede med hvad vi skulde gøre eller blev stillet

over for en uventet og vigtig Afgørelse — hørte vi alligevel hellere *hans* Mening om Tingen end ti andres.

Vi stode nemlig ubetinget — og dette fremhæver jeg med Vilje — paa hans Dømmekraft. Vi kendte intet Eksempel paa at han nogen Sinde i sin Bedømmelse af en Ting, en Tilstand eller et Menneske havde taget fejl. Naar det altsaa, vel at mærke, ikke var en „eksperimenterende“ Bedømmelse. Vi ansaa det derfor for saa godt som udelukket, at han overhovedet kunde tage fejl. Og denne vor Anskuelse delte han utvivlsomt selv, hvad der sandsynligvis blev en af Grundene til hans tragiske Skæbne.

Nu bagefter kan man sagtens være klog og hævde, at efter som Grímur Elliðagrímur jo altid havde haft en Skrue løs, var dette jo kun hvad man havde ventet. Det, véd jeg, er der allerede mange der har gjort. Som Grímur Elliðagrímurs nære Ven gennem mange Aar, og som den Mand der ligesaa godt som nogen anden er kendt med Sagen, tillader jeg mig at stemple disse løse Paastande som en skændig Bagvaskelse — ja, som Udslag af enten mindre begavede Aanders Misundelse eller distancerede Kollegers Hævn-gerrighed. Sandheden er, at Grímur Elliðagrímur inden Katastrofen, ja lige til dens Udbrud, var i Besiddelse af en saa ualmindelig Hjernens Klarhed, at den grænsede til Ubarmhertighed. De der har været ude for hans hvasse Tunge behøver blot at skue i egen Barm. Jeg véd at han har efterladt sig mange Skrammer i sine Medmenneskers Sind. Men nok herom. Af dem der kendte Grímur Elliðagrímur vil enhver sandhedskærlig Mand give mig Ret i, at i første Øjeblik overraskede Meddelelsen om Katastrofen os alle uden Undtagelse.

Naa ja — muligvis dog paa én enkelt Undtagelse nær . . . . Men derom senere.

Maaske var jeg, der var skiltes fra ham udenfor hans Dør ved Titiden Aftenen i Forvejen og som, naar en letforklarlig Træthed og Tyngde undtages, ikke havde mærket noget usædvanligt ved hans Sindstilstand, den der blev allermest forundret. Jeg undser mig ikke ved at tilstaa det, og jeg drister mig til at paaestaa, at det vilde være gaaet de allerfleste som mig. Han havde ganske vist hele den Dag været ret indadvendt og mere end almindelig ordknap, men det kunde have sine naturlige Aarsager og var forøvrigt ingen Sjældenhed.

Men lad mig slutte disse Betragtninger, idet jeg paany fastslaar deres urokkelige Rigtighed, og gaa over til at berette hvad der skete denne skæbnesvangre Morgen. —

Jeg modtog den sørgelige Meddelelse ved Ottetiden, netop som jeg sad og drak min Morgenkaffe, gennem vor fælles Ven og Grímur Elliðagrímurs Kollega Pétur Ólafsson.

Et det mon noget jeg nu bagefter indbilder mig, at der var en underlig ulykkesvanger Stemning over den Morgen?

I hvert Fald er det ingen Indbildning, men noget jeg nøje erindrer, at jeg fo'r sammen da jeg hørte det ringe paa Dørklokken. I de Dage var man ganske vist altid indstillet paa nye Ulykker, og jeg var, selv efter flere Timers Søvn overtræt af Søvmangel og uvante Anstrengelser. Men er det nok til at forklare den pludselige og heftige Hjertebanken, hvormed jeg fulgte min gamle Husholderske Fru Thórunns Sjøkken i sine Kludesko forbi min Dør og udad Entréen? — Dog hvorfor opholde sig derved.

Lidt efter aabnedes Døren og Pétur Ólafsson traadte ind. Pétur Ólafsson er en stille Mand. Men den Morgen var den Tavshed og Stilhed, der altid følger ham, endnu en Tone dybere end ellers. Han trykkede mumlende min Haand, tog Plads paa Hjørnet af Divanen, lagde sin Hat over Knæene — derved var der intet usædvanligt.

Da han afslog at drikke Kaffe med mig, tømte jeg i en Fart min Kop, bød ham en Cigaret — som han ligeledes afslog — tændte selv én, og satte mig saa lige overfor ham, beredt paa noget særligt, da Pétur Ólafsson ikke plejede at aflægge mig og jeg ikke — hvad han vidste — at modtage Besøg saa tidlig paa Dagen, og han forøvrigt i de Dage havde meget travlt.

Jeg siger: beredt paa noget særligt. Jeg maa dog indrømme, at først da jeg havde siddet nogle Øjeblikke overfor Pétur, og varslet af hans endog usædvanlige Tavshed pludselig lagde Mærke til det underlige Skær i hans Øjne, — hans lidt groftskaarne, klippefaste, tidligt ældede Ansigt var som altid ubevægeligt, — begyndte jeg for Alvor at blive nysgerrig. Og samtidig angst . . . . Saa angst, at jeg ikke holdt af at spørge.

Jeg blev pludselig grebet af denne Følelse af Gennerthed, der overfalder én naar en Ven kommer for at betro én sine Sorger eller Vanskeligheder, og man er bange for ikke at strække til — hvad Hjælp eller Trøst angaar. Jeg troede i første Øjeblik at Pétur paa en eller anden Maade personligt maatte være stedt i Nød. Og jeg overvejede i en Fart, ud fra mit Kendskab til hans særlige Karakter, hvordan han mon bedst kunde trøstes, i Tilfælde af at en af hans nærmeste pludselig var bleven farlig syg, ja maaske end-

og afgaaet ved Døden — hvad der i de Dage ingen-
lunde var nogen urimelig Antagelse.

Inden jeg var naaet til Ende med disse Overvejel-
ser, stillede Pétur Ólafsson mig pludselig over for et
ganske uventet og i al sin Dagligdagshed besynder-
ligt uheldsvarslenende Spørgsmaal.

— Var du ikke sammen med Grímur Elliðagrímur
i Gaar Aftes? spurgte han — lidt tøvende forekom
det mig.

Jeg indrømmede at jeg ikke alene havde været sam-
men med ham om Aftenen, men ogsaa det meste af
Dagen, og jeg forklarede — hastigt og kort, under
Paavirkning af min Vens usædvanlige Alvor — hvor
vi havde været, hvad vi havde foretaget os, samt
hvor og hvornaar vi var skiltes.

Paany tøvede Pétur et Nu. Saa talte han igen. Og
under Indtrykket af hans Ord steg min anelsesvakte
Angst — steg og steg . . . .

— Mærkede du noget — noget usædvanligt hos
ham?

— Hvorledes? Hvad mener du? — jeg husker at
det kom ganske kortaaudet.

— Var han anderledes end han plejede at være?
spurgte Pétur og ventede øjensynlig spændt paa mit
Svar.

Jeg vil slet ikke forsøge at skildre, hvorledes dette
„plejede“ virkede paa mig. — Jeg benægtede imid-
lertid Péturs Spørgsmaal paa det bestemteste, og
spurgte hvad der da var hændt.

I faa Ord forklarede Pétur Ólafsson mig nu —
hvad han paa anden eller tredje Haand havde er-
faret — at Grímur Elliðagrímur allerede ved Syv-
tiden om Morgenen i en Bil var bleven kørt til
Sindssygehospitalet.

Saa besynderligt det kan lyde — og saa underligt det er nu bagefter at tilstaa det —: efter den første Forskrækkelse, og ved nærmere Eftertanke, fandt jeg denne Meddelelse saa utrolig, ja komisk, at jeg brast i Latter og — lettet ved at erfare at der ikke var anden Grund til Pétur Ólafssons Besøg — leende hævdede, at hele Historien maatte bero paa en eller anden Misforstaaelse.

Men Pétur Ólafsson rystede blot benægtende og alvorligt paa sit tunge Hoved.

— Jeg har endnu ikke fortalt dig, at jeg paa Vejen herop traf Benjamín Pálsson. Benjamín var kommen forbi og havde vekslet et Par Ord med Grímur, lige i det Øjeblik han steg ind i Bilen. Benjamín var meget rystet, som du nok kan tænke dig. — Nej, der er desværre ingen Tvivl . . . .

Jeg bliver nødt til at vedgaa, at det et Øjeblik strejfede min Hjerne om ikke min rolige Ven Pétur Ólafsson — som jeg vidste led af Nevrastheni — havde faaet en fiks Idé, og nu gik rundt og bildte sig selv og andre ind at det var en *anden* der var bleven gal.

— Hvad er det du siger? spurgte jeg derfor. — Grímur er bleven gal, men alligevel har Benjamín talt med Grímur — „vekslet nogle Ord med ham,“ som du siger . . . . Hør engang, — hvem af os fire er det egentlig der er gaaet fra Koncepterne? For nu løber det rundt for mig!

Pétur Ólafsson rystede misbilligende paa sit blondeste tyndhaarede Hovede, og hans saa besynderlig lyse Øjne blev ved at være lige bedrøvede.

Det faldt ham dog ikke ind at irettesætte mig for min utidige Muntherhed. Han blev blot ved, med en Antydning af Træthed i Stemmen:

— Benjamín kom forbi, som jeg sagde før, lige idet Grímur traadte ud af sin Gadedør i Følge med Sindssygelægen. Benjamín, der jo den Gang endnu ikke anede noget — blot blev lidt forbløffet ved at træffe Grímur „i det Selskab“, som han udtrykte sig — tiltalte Grímur og spurgte, hvor han skulde hen. Benjamín bemærkede, da han fortalte mig om Mødet med ham — du véd jo hvor udførlig han kan være — at idet han talte til Grímur faldt det ham ind, at Sindssygelægen selvfølgelig var kommen for at hente ham til en af sine Patienter, og at hans Spørgsmaal saaledes var ret overflødigt. Grímur svarede ham imidlertid slet ikke. Benjamín siger, at han blot saa' sløvt paa ham — som om han enten var meget træt eller ikke forstod ham. Benjamín var virkelig et Øjeblik lige ved at tro, at han uden at vide af det maatte have udtrykt sig i et eller andet malebærisk Sprog. Han siger at han ikke kan stole paa sig selv i saa Henseende og flere Gange har været ude derfor. Jeg har nu aldrig hørt det, men vi véd jo alle hvor distræt han kan være. Men altsaa — Grímur svarede ham ikke. Han blev blot staaende og saa' paa ham med et Blik, der — som Benjamín sagde — ligesom sugede ham Tankerne ud af Hovedet. Benjamín siger, at han blev meget uhyggelig til Mode under dette sløve og dog saa vedholdende Blik, der *klinede* sig fast til ham — netop saadan udtrykte han sig —, og som en Slags Redning skulde han lige til at gentage sit Spørgsmaal, da et Vink fra Sindssygelægen, der stod og holdt Vogn døren aaben, standsede ham. Sindssygelægen ventede, synlig utaalmodig, paa at Grímur skulde træde ind. Men Grímur blev ved at staa og glo paa Benjamín — jeg bruger stadig Benjamíns egne Udtryk — som om han ikke kendte ham.

Benjamín paastaar, at han under Grímurs Blik tilsidst overfaldtes af en underlig Slaphed, der gjorde ham det komplet umuligt at røre sig blot den mindste Smule. Det var ham derfor en stor Lettelse, da Grímur endelig smilende strakte Armene ud imod ham og i Messetone udbød: . . . . Naa ja, jeg maa først sige dig, at nu kommer der noget der i den Grad overraskede Benjamín, at han sikkert aldrig vil glemme det. Benjamín er jo nemlig et godt Hoved, ja det er næppe for meget sagt at han er en eminent sproglig Begavelse. Han véd det selv, vi véd det alle, — selv Grímur, der jo ellers ikke ødslede med Ros, har mange Gange fremhævet hans filologiske Skarp-sind. Og alligevel — og dette, fandt Benjamín, maatte da ogsaa være det bedste Bevis paa at Manden var bleven gal, saafremt han da, hvad man ikke kunde gaa ud fra, havde forbundet nogen Mening med sine Ord, — alligevel strakte han Armene frem mod Benjamín og messede: — Salige er de enfoldige! . . . . Dette Grímurs Udbrud maa vistnok have saaret Benjamín mere end han vil være ved, — ellers havde han næppe hængt sig i at Citatet ikke var ganske korrekt. Men „fattige i Aanden“ eller „enfoldige“, det kunde jo forresten komme ud paa ét, mente han, — Meningen var jo den samme. Det undrede ham blot, sagde han, at netop *de* Ord faldt Grímur paa Tungen — overfor *ham*. Ikke fordi han følte sig ramt — ingenlunde, — men fordi Grímur jo kunde have sagt saa meget andet. Imidlertid — et saa uhyggeligt Smil som det, der ledsagede disse Grímurs Ord, paastaar Benjamín at han aldrig har set. Hvordan var det nu han sagde? . . . . Jo, han sagde: — Det var ikke noget Smil, — det var en Fortvivlelsens Grimace. Netop *de* Ord brugte han: en Fortvivlelsens Grimace . . . .

Under den første Del af Péturs lange Beretning havde jeg — ved Siden af min Forundring over hans usædvanlige Veltalenhed — siddet og søgt at finde frem Minder fra mit lange Venskab med Grímur, — Minder, der kunde give mig blot Antydningen af en Løsning paa denne ufattelige Gaade, at hans skarpe Hjerne pludselig var bleven formørket. Forgæves! Af alle mine Venner var Grímur den jeg mindst vilde have tiltroet Anlæg for Sindssyge. Pétur var som nævnt Nevrastheniker, Benjamín lidt til en Side, Bjørn Sigurðsson Spiritist, — og saaledes kunde jeg blive ved. Det vilde ikke have undret mig særlig, om én af dem en Dag var kommen paa den forkerte Side af Grænsen. Men Grímur! — den klogeste og skarpeste af os alle! . . . . Imidlertid — da Pétur naaede til de Ord Grímur havde ytret til Benjamín, rislede det mig pludselig koldt ned ad Ryggen. Det var jo netop de Ord Páll Einarsson havde slængt Grímur i Ansigtet i Fredags Aftes, og som havde foraarsaget det endelige Brud imellem de to.

Jeg begyndte nu at ane Sammenhængen, — skimte Gaadens Løsning. Og hvis jeg hidtil havde gaaet og troet, at saavel mit tidligere Livs Oplevelser som de sidste Dages Begivenheder havde hærdet mig saa vidt, at intet mere kunde gaa mig synderligt til Hjerte, — hvis jeg havde bildt mig ind at mit Sind var blevet uimodtageligt for Uhygge, Angst og Rædsel, saa fik jeg nu at mærke hvor grundigt jeg havde taget fejl. Jeg har ikke særlig let til Taarer. Men nu begyndte Taarerne, uden at jeg kunde gøre for det, pludselig at strømme mig ud af Øjnene.

Jeg rejste mig og gik hen i et Hjørne af Stuen. Der blev jeg staaende med Ryggen til min Ven.

Da mit Graadanfald var ovre tørrede jeg omhyg-

geligt Øjnene og gik igen frem i Stuen. Jeg opdagede da at Pétur ligeledes havde rejst sig. Han stod og saa' ud ad Vinduet, og han vendte sig ikke da han hørte mig komme.

— Vi maa hen og se til Vigdís, sagde jeg.

Da drejede Pétur langsomt Hovedet og saa' roligt paa mig.

— Det kan *du* gøre, hvis du har Lyst, — hans Stemme var med ét bleven saa kølig og det bløde Skær havde forladt hans lyse Øjne. — Jeg har andet at bestille.

Denne pludselige Forandring — dette uvillige Svar — forøgede min Angst og Uro. Ikke mindst fordi Pétur var den af os alle, som vor ulykkelige Vens Hustru altid havde sluttet sig nærmest til og som utvivlsomt havde vist hende størst Hengivenhed. Derfor var denne ufattelige Holdning fra hans Side lige ved at give den Mistanke, jeg saa tappert bekæmpede, frit Løb. Jeg sagde til mig selv, at Pétur vist maatte vide mere om Sagen end han hidtil havde fortalt mig. Men en vis Skyhed for overhovedet at komme ind paa det Emne holdt mig fra at spørge om noget, han ikke gjorde Mine til uopfordret at fortælle. Jeg slog mig til Taals med to Muligheder: enten var Pétur bleven forstemt ved at se mig saa ubehersket give efter for min Bevægelse — eller ogsaa havde han virkelig ikke Tid.

Sandt at sige var jeg i Øjeblikket saa fortunlet, at alle andre Følelser og Overvejelser traadte i Baggrunden for en pludselig oplussende Medfølelse med min stakkels Veninde Fru Vigdís. Jeg var fuld af Utaalmodighed efter at komme hen til hende, hvis jeg paa en eller anden Maade kunde være hende til Trøst eller Nytte. Jeg havde ikke stort Haab derom. Men

min Unyttighed maatte i al Fald konstateres, inden jeg kunde slaa mig til Ro. Jeg sagde til mig selv, at det kun skyldtes ussel Fejghed for at staa alene Ansigt til Ansigt med Ulykken, at jeg helst vilde have Pétur med. Siden han enten ikke vilde eller ikke kunde, maatte jeg gaa alene.

Jeg fik i en Fart mit Overtøj paa, og vi fulgtes ned paa Gaden. Men straks udenfor min Dør skiltes vi og gik hver sin Vej. — Vi havde begge pludselig faaet meget travlt. Og vi saa' ikke hinanden i Øjnene da vi vekslede Haandtryk.

Men om dette mit Besøg hos min ulykkelige Vens Hustru, samt hvad der iøvrigt tildrog sig denne kolde og uhyggelige Novemberdag, vil jeg senere fortælle.

Nu da denne Søndag Morgen, der ligesom havde lagt sig paa tværs af mine Erindringer, er skubbet til Side, kan jeg begynde dér, hvor disse Begivenheder selv tog deres Begyndelse.

DEN FØRSTE DAG

JORDSKÆLV kunde man ikke kalde det. For det var blot en lille Rystelse. Som naar noget generer en Hest et Sted hvor den ikke kan naa at klø sig, og den derfor sætter Huden i en sitrende Bevægelse — saadan noget lignende var det. Ikke noget videre, og næppe værd at tale om. Inden jeg havde naaet at sunde mig var Ruderne allerede hørt op med at klirre og Møblerne havde rokket sig til Ro.

Men selv om det kun var en lille Rystelse, var det dog nok til ikke alene at vække mig, men til ogsaa at faa mig til at fare ud af Sengen og i en Fart trække Rullegardinet op.

Der stod jeg saa og kiggede ud, som ventede jeg at faa Øje paa noget usædvanligt. Men der var absolut ikke noget at se. Den lille Indsø uden for mine Vinduer laa matblank i den tidlige graa Morgen. Alt var saa mandagsagtigt som det vel kunde være. Og hvis jeg ikke ved at se paa Klokkeren havde opdaget, at det var henved den Tid jeg plejede at staa op, var jeg nok gaaet i Seng igen og havde sovet videre.

Nu bestemte jeg mig imidlertid til at blive oppe. Jeg vaskede og barberede mig, og klædte mig paa i en Fart, for det var koldt og jeg frøs. Og saa tændte jeg som jeg plejer min Morgencigarett.

Under alt dette var jeg falden i meget dybe Tanker.

Jeg tænkte blandt andet at man egentlig havde godt af engang imellem at blive mindet eftertrykkeligt om, hvor tyndt og skrøbeligt det Lag størknet afkølet Jordmasse, vi til Hverdag træder saa trygt paa, i Virkeligheden er.

Da jeg var naaet dèrhen var jeg ikke til at standse, og jeg tænkte videre:

Det er i Grunden en underlig Tilværelse vi fører paa denne vor lavloftede Jord. Paa en tynd Skal om den glødende Jordkærne lever vi i en Atmosfære, der omgiver Jorden i noget nær tilsvarende Omfang som Duften en Frugt — lever og færdes, trygt og selvføl- geligt, som det vi jo er: Guds fornemste Frembrin- gelse, kort og godt Skabningens Herrer. For det er jo det vi i egne Øjne er. Og med lidt Forsigtighed kan man godt opretholde en saadan Illusion. Naar vi i alle Forhold holder os til de reglementerede tre Alen ned, risikerer vi aldrig — ved at gaa i Dybden — at svide Tæerne, — og heldigvis staar vi ikke foreløbig i Fare for at lægge saa mange Alen til vor Vækst, at vi en skønne Dag stikker oven ud af Atmosfæren! Hvorfor skulde vi tænke over, at vort Liv er begrænset til en ingenlunde umaadelig Sfære? Der er intet som helst opmuntrende i at beskue egen Maadelighed! Nej, vi tænker heldigvis det mindst mulige. Vi finder os en lille snusket og hyggelig Krog og slaar vort Væv op — som de flittige og stræbsomme Edderkopper vi jo i Grunden er. Ofte er det et meget solidt Væv — Huse af Granit, Havne af Jern og Cement. — Hvorfor skulde vi til Stadighed gaa og tænke paa, at selv saadanne Ting er som det skøreste Spindelvæv i Hænderne paa de Kræfter, der lurer fornedet og foroven? Hvorfor skulde vi ikke leve vort ubekymrede Døgnliv i det tynde Lag Luft og Jord vi trives saa godt i? Se paa

os engang! Vi gør os Jorden underdanig. Vi suger Næring af Havet. Vi baandlægger Vandfaldenes blinde brølende Kraft og bruger den til Fremstilling af smaa Lyn-Homunculus'er, der forsyner os med mange Ting — Lys og Varme, Gødning til vore Marker og meget andet. Er det for meget sagt at vi er nogle allerhelvedes Karle? — Vi krydser over Oceanerne paa Staalvinger! Og der er endog dem iblandt os, der drømmer om en skønne Dag at bryde Atmosfærens Lænker, gaa paa Togt til andre Kloder. Løjerligt nok, at vi endnu ikke har faaet Ram paa vort Livs Hovedfjende — ham hvis Kælenavn er Knokkelmanden. — Jo, vi har altid kunnet hævde en vis Overlegenhed — Abens Overlegenhed. Og vi har sat os godt fast i vort lille Spand af Tid og Tilværelse. Den som siger at vi minder om Midder i en Ost bør lægge sig paa Sinde, at en Klodes Levetid rummer et ret imponerende Antal Ostealdre! .... Ja — men det nederdrægtige er blot, at det dog til syvende og sidst ikke kan fragaas, at den *kan* maales i Ostealdre! ....

Ak ja — Spindelvæv! — Forfængelighed og Jagen efter Vind, som skrevet staar.

Jo, vi har gjort os Jorden underdanig. Vi lever saa trygt som Lus i en Løves Pels. Og det sker jo heldigvis kun sjælden at vor Løve faar Kløefornemmelser og ryster Utøjet af sig. Den er hærdet og vant til noget af hvert. Og desuden begynder den at blive gammel .... Men det sker.

Saaledes tænkte jeg — blot fordi mine Ruder havde klirret lidt og mine Møbler taget sig en Trip.

Anledningen var altsaa ikke videre stor. For noget Jordskælv kunde man absolut ikke kalde det. Men den var dog stor nok til at fremkalde disse filosofiske Betragtninger. Og den var endvidere stor nok til at

jeg, da jeg havde drukket min Kaffe og skulde til at arbejde, ikke kunde samle mine Tanker om Opgaven.

Hvorfor jeg resolut tog Hat og Frakke paa og gik ud i Byen, for at lade min Filosofi gaa ud over den første den bedste.

Jeg gik nogle Gader igennem uden at møde nogen jeg kendte. Selv den første den bedste var endnu ikke paa Færde. Efter nogen Betænkning udvalgte jeg derfor den tavseste og taalmodigste blandt mine Venner, og gik hjem til Pétur Ólafsson.

María lukkede selv op, hvad der allerede var et mindre godt Tegn.

— Pétur er ikke oppe, svarede hun paa mit Spørgsmaal. — Han er daarlig.

— Hvad fejler han? spurgte jeg — belært af lang Erfaring ikke altfor deltagende.

— Aa, ikke noget videre, haaber jeg da. Men han er utilpas — det er bedst han bliver liggende i Dag. Saa er han nok oppe i Morgen.

Saa vidste jeg Besked. Naar Pétur fejlede „ikke noget videre“, var der ikke den af Medicinen kendte eller ukendte Sygdom han ikke følte Symptomer paa. — Og saa var han uvægerlig oppe og frisk som en Fisk Dagen efter.

Jeg vekslede et diskret Blik med hans høje, smukke og utrolig fornuftige Mage, trykkede hendes Haand, og bad hende hilse Pétur og ønske ham god Bedring.

Og saa var jeg lige vidt. For hvad kunde det nytte mig at jeg vilde kunne træffe Pétur Dagen efter?

Jeg var allerede saa smaat begyndt at forlige mig med den pinagtige Skæbne at brænde inde med mine filosofiske Betragtninger, da jeg paa et Gadehjørne rendte lige i Armene paa Grímur Elliðagrímur.

Jeg blev saa glad som et Barn der møder sin Mor.

Grímur Elliðagrímur havde ganske vist Fart paa, og jeg kunde sige mig selv at han var ude i Sygebesøg. Men han kendte mig godt nok til end ikke at forsøge paa at undfly. Naar jeg er ude paa den Tid af Dagen, saa véd mine Venner nemlig ikke alene hvad jeg er ude for, men de véd ogsaa at kun en pludselig Stumhed vilde kunne standse min Tunge.

Grímur Elliðagrímur tog mig resolut under Armen og slog ind i min tænkssomme Gangart.

— Det er Jordrystelsen! slog han fast og smilede stort.

Jeg brød mig hverken om hans Smil eller om det muntre Glimt i hans graa Øjne. Heller ikke tog jeg Hensyn til at han ligesom tilfældigt kiggede op paa Domkirkeuret. Jeg indrømmede kort at det var Jordrystelsen, og saa tog jeg fat.

Jeg maa sige at Grímur Elliðagrímur hørte beundringsværdig taalmodigt paa mig. Det var ikke første Gang jeg havde ham mistænkt for at han med Vilje lod mig løbe Linen ud. Først da jeg havde snakket mig forpustet, og havde naaet Gentagelses- og Vrøvlestadiet, kom han mig til Undsætning.

— Hør nu engang, gamle Dreng, sagde han. — Det er altsammen meget godt. Vist er vi nogle usle Kryb — saadan beset. Men er dine Betragtninger ikke lidt ensidige? — Spindelvæv — Forfængelighed, — det passer udmærket — paa hele den materielle, hele den forgængelige og begrænsede Del af vor Tilværelse. Den er ikke bedre Benævnelser værd. Men der er da ogsaa noget der hedder *Aand* — ikke sandt? Du siger, at vi aldrig vil komme til at rage ovenud af Atmosfæren. Men det *gør* vi jo allerede! Du kan godt spare dig at svare, hvis du vil til at tale om vor Aands Begrænsning. Jeg har desværre i Øjeblikket ikke Tid til en

saa vidtløftig Diskussion, som det kunde føre til. Jeg vil blot minde dig om, at for os er Aandens Omraade endnu *det mørke Fastland!* Vi kender det saa godt som kun af Navn — trods vore Strejftog dertil, maa det endnu kaldes udforsket. Men vi kan ikke benægte dets Eksistens!

— Ja, og det er jo netop til de mørke Fastlande vi Mennesker, som de Børn vi er, plejer at henlægge vore mærkelige Drømme! svarede jeg stædigt. — Det vi ikke kender, blot véd eksisterer, plejer vi gerne at overvurdere.

— Overvurdere eller undervurdere, svarede Grímur Elliðagrímur smilende, — det ene er vel lige saa almindeligt som det andet. Men du taler saa overlegent om Menneskenes „mærkelige Drømme“. Jeg forstaar ikke hvordan et Menneske, der har indset Materiens Forfængelighed og Forgængelighed, kan lade haant om *Drømmens* Liv. Maa man ikke være lidt af en aandelig Tykhud for at ville hæve det ene paa det andets Bekostning — ikke mindst Virkeligheden paa *Drømmens!* Det er en forsvarlig Betragtning at alle de Ting vi kan tage og føle paa er Spindelvæv. — især hvis man samtidig vil indrømme, at det ofte er et ualmindelig smukt og kunstfærdigt Spindelvæv! Men det forekommer mig at være ganske uforsvarligt at anlægge en udelukkende materiel Maalestok paa Tilværelsen. En saadan Betragtning er efter min Mening et Slags aandeligt Harakiri! Jeg gaar med til at vi standser ved Grænsen af vor Erkendelse og indrømmer at vi ingenting véd. Det er ærlig Mands Færd. Men gaar vi videre og udtaler en paa Antagelser, Anelser eller Tro bygget Mening — enten den saa har Karakteren af en Dom eller en Lovsang — saa er vi ude i Hovmod og Forfængelighed — paa en anden Maadel

Den Slags Udtalelser kan i visse Tilfælde have digterisk Værd — intet derudover. Altsaa — Spindelvæv! — Men nu synes jeg at du, hvis du ikke har noget bedre for, skulde gaa hjem til Vigdís og hilse hende og sige, at du er bedt til Frokost, og at jeg antagelig kan være hjemme om en Timestid.

Vi trykkede smilende hinandens Haand og han havde allerede vendt sig for at gaa, da han pludselig ligesom kom i Tanker om noget.

Med en Bevægelse af Hovedet viste han mod en Damper, der laa ude ved Ankomstmolen, og sagde — og jeg lagde Mærke til at hans Ansigt paa engang var blevet alvorligt —:

— Véd du hvem der er kommen til Byen i Morges? — Páll Einarsson . . . . Nej, jeg har ikke talt med ham. Ólafur Jónsson, der ogsaa var med, fortalte mig det. — Der var for Resten flere syge ombord. Influenza, menes der. Optræder epidemisk. Saa vi Læger faar jo nok en Del at bestille i den nærmeste Tid. Forhaabentlig er den ikke altfor ondartet. Naa — hils Vigdís. Jeg skal nok skynde mig alt hvad jeg kan.

Jeg blev staaende nogle Øjeblikke og saa' efter ham, som han høj og svær og hastig fjernede sig ad den sølede Gade.

Selv har jeg aldrig Hast. For den Sags Skyld kunde Verden godt gaa i Staa. Det er maaske derfor det morer mig — og paa en Maade beroliger mig — at iagttage andres Travlhed.

Men jeg var desuden falden i Tanker.

Det var Grímur Elliðagrímurs Ord, der havde givet mig noget at tænke over. Ikke hans Svar paa mine Betragtninger. Min filosofiske Krisis var allerede overstaaet. Heller ikke det med Influenzaen. Den faldt det vist ikke nogen af os ind at tage højtideligt. Nej, det

var den i og for sig ret ligegyldige Ting, at Páll Einarsson var kommen til Byen.

— Grímur blev paa engang saa alvorlig, sagde jeg til mig selv — jeg har lagt Mærke til at det fæstner Tankerne at udtale dem, selv i Ensomhed.

Og idet jeg nu langsomt begav mig paa Vej, blev jeg ved at gruble over Grímurs pludselige Alvor — der i al Fald ikke skyldtes Influenzaen.

Disse Tanker førte efterhaanden til, at jeg begyndte at opfriske gamle Minder. — Det var vel nu en tolv-tretten Aar siden at jeg i København havde lært Grímur Elliðagrímur og Páll Einarsson at kende. Og jeg havde i Grunden allerede fra første Færd haft Fornemmelsen af en vis Spænding imellem de to. Denne Fornemmelse var bleven yderligere bestyrket ved at Pétur, der var Grímurs bedste Ven, saa aabenlyst viste Páll Einarsson Vrangvilje. Noget Kendskab til Grímurs og Pálls Mellemværender — hvis saadanne overhovedet fandtes — kan jeg ikke sige at jeg nogensinde fik. Ganske vist hørte jeg Páll et Par Gange drille Grímur med en — som jeg kunde forstaa — ung Pige, hvis Navn var Vigdís, og som det lod til at de begge stod i skriftlig Forbindelse med. Men det syntes ikke at gøre noget Indtryk paa Grímur. Ukendt som jeg var med Reykjavíkforhold og Grímurs og Pálls tidligere Liv, forsøgte jeg i den Anledning at pumpe Pétur for Oplysninger. Men var Pétur Ólafssons Tunge karrig paa andre Omraader, saa var den i dette Tilfælde stum. Udover denne Fornemmelse af et spændt Forhold imellem Grímur Elliðagrímur og Páll Einarsson naaede jeg aldrig. Da saa vi tre — Grímur, Pétur og jeg — samtidig vendte hjem og bosatte os i Reykjavík, lærte jeg jo snart Vigdís at kende og kunde for-

staa at hun allerede i mange Aar havde været hemmelig forlovet med Grímur.

Páll Einarsson, der hørte til Grímurs og Péturs Aargang, var den Gang bleven tilbage i Udlandet og havde ikke været hjemme i alle disse Aar. Det var en Udnævnelse til Professor i Historie ved vort Universitet, der havde kaldt ham hjem fra hans lange Udlandighed.

Som jeg gik der og tænkte over alle disse Ting, stod pludselig en Episode fra vore Københavneraar lyslevende for mig:

Jeg havde i nogen Tid været optaget af egne Sager, og havde holdt mig for mig selv, da jeg en Dag mødte Páll Einarsson paa Gaden. — Benjamín Pálsson havde just i de Dage med Held overstaaet sin Magisterkonferens, — Aaret i Forvejen var han dumpet, fordi det viste sig at han ikke kendte noget til Oehlschläger, — og havde straks efter forlovet sig med en Dame, som Grímur — desværre altfor træffende — straks havde døbt „Benjamíns private ubøjelige Verbum“.

Páll Einarsson slog Klo i mig og havde noget at sige mig.

— Vi ser saa lidt til dig, begyndte han, idet han fikserede mig med sine næsten sorte Øjne. — Du søger ikke mere de gamle Græsgange, eller vel rettere Vandingssteder — altsaa Whisky- og Soda-Vandingssteder! Du ser dog ud som om du kunde trænge til noget kraftigt af en eller anden Slags. Har du Tid at tage en Genstand med?

Lidt efter sad vi bænkedede ved en Bodegatønde, Páll skænkede Portvin i Glassene og vi klinkede.

— Naa, Skaal for de renlivede! sagde han, lo og drak ud.

— Ja, er det ikke en løjerlig Verden vi lever i?

blev han ved. — Nu da Broder Benjamín vel har overstaaet Oehlschläger, er det første han gør at finde sig en Mage — lige saa ludfattig som han selv. Om et Aar er han Timelærer hjemme i Reykjavík. Om ti Aar er han lige saa mange Børns flejnskaldede Fader — og stadig Timelærer. Om et halvthundrede Aar dør han, i den selvsamme Stilling, inderlig møt af Dage — og højst efterladende sig en allerede til den Tid forældet Grammatik! Det var *det* Lys! Og Benjamín *havde* dog Muligheder for at blive til noget. Men som alle I andre foretrækker han Trædemøllen for Trappen til Videnskabens Himmel — som det saa smukt hedder. Det var altsaa den kære blinkøjede Broder Benjamín. Saa er der Pétur — Oraklet og Ordgnieren. Nej for Resten, jeg vil slet ikke tale om Pétur. Han er for tykhovedet, og desuden lider han af periodisk Hysteri. Han bliver nok ogsaa gift engang! Bjørn Sigurðsson, vores lille Aandemaner, kan højst drive det til mindre energisk Incasso og Omgang med beskedne Afdøde. Dér har du hans Horoskop! Saa er der vor gode Ven Grímur. Tror du Bæstet saa meget som tænker paa at ombytte sit — ganske vist straalende — Cand. med. & chir. med et endnu mere straalende Dr. med.? — hvad der for ham vilde være som Fod i Hose! Nej, Grímurs Ærgerrighed gaar kun i Retning af at lappe paa den beskidte, med alle Laster og Syger befængte Menneskehed. For Øjeblikket uddanner han sig Gud hjælpe mig til Jordemoder! Om et Par Aar halser han rundt i Hovedstaden Reykjavík som en forvaaget og forslidt Fattiglæge, — forlængende ti ulykkelige Menneskeliv for hvert ét han har det Held at forkorte, — tyllende uskadelig Medicin i hysteriske Madammer af begge Køn, — skærende Folk Skaderne ud af Kroppen, — helende Benbrud

og udskrabende Livmødre, — alt i sit smukke Ansigts Sved og til ingen Verdens Nyttel! En yndig Bestilling, ikke sandt? — Jo, han vil slide som et Bæst, vil Grímur — og i bæstisk Blindhed for det unyttige i alt sit Slid. Og ingen vil misunde ham den Smule Hjemlykke han kan nape sig ved Siden af. Thi at ogsaa han i Tidens Fylde vil gifte sig er givet. — Og nu du! . . . .

Og saa fik jeg min Skylle. — Da den var ovre indskød jeg, imens han paa ny fyldte Glassene:

— Du glemmer dig selv.

— Ingenlundel! svarede Páll og lo. — Jeg for mit Vedkommende agter saa snart som muligt at ombytte Magistergraden med Dokortitlen. Desuden agter jeg som Bien at suge Honning af de Blomster jeg kommer forbi, og som Gøgen at lægge mine Æg i andres Røder. Jeg agter at bluffe og forbløffe Verden, til jeg engang som ordensbehængt Professor, Æresdoktor ved flere Universiteter, samt Æresmedlem af adskillige videnskabelige Selskaber slutter min straalende Bane — til mit Folks i lange Nekrologer dokumenterede Sorg og under mange falske Venners og overstraalede Kollegers Kranse! Æret og velsignet være hans Mindel! Det er udlagt: Gud ske Tak at han endelig er kreperet og af Vejen, det Svin! — Det er blot en Skam, at mit ærede Lig ikke vil kunne godte sig i sin Grav. — Skaal!

Saaledes havde Páll Einarsson talt. Og det var tankevækkende, hvor nøjagtigt hans Spaadom lod til at ville gaa i Opfyldelse.

Samtidig med at jeg var naaet saa vidt i mine Tanker, var jeg ogsaa naaet til Grímur Elliðagrímurs Hus.

Jeg ringede paa, en Pige lukkede mig ind, men allerede i Entréen blev jeg modtaget af den muntre og i sin Sikkerhed næsten myndige Fru Vigdís.

Jeg overbragte hende hendes Mands Hilsen, samt alle hans Ord.

— Du er velkommen, sagde hun. — Du skal nok faa noget godt at spise.

Saa lo hun med sin klare Latter.

— Jeg tør vædde paa, at det er i Anledning af Jordskælvet du er ude af din Hule saa tidlig paa Dagen!

Jeg svarede hende — saa overlegent det var mig muligt — at man aldeles ikke kunde kalde den Smule Rystelse for et Jordskælv. Men at forøvrigt havde hun Ret — den havde virkelig bragt mig til at tænke over et og andet, og forstyrret mig i mit Arbejde.

— Ja, ellers vilde du ikke være den du er! fastslog hun uimodsigeligt og skilte mig — mere moderligt end jeg brød mig om — af med Hat og Frakke, trak mig ind i Stuen, anbragte mig i en Lænestol, skænkede mig et Glas Portvin og stillede Karaflen paa en Taburet ved Siden af mig.

— Det er saadan du vil have det, ikke sandt? — Gud, har jeg glemt noget at ryge! Jeg syntes nok jeg kunde se paa dig, at du ikke var helt tilfreds! Her har du Cigarer og her er Cigaretter — du kan selv vælge. Og saa kommer du iøvrigt til at tage til Takke med mit Selskab, indtil Grímur kommer hjem.

Jeg svarede, at det nok var hende der maatte tage til Takke — jeg var jo, som altid, kun undergivet hendes moderlige Myndighed og enestaaende Talent i Retning af at berøve mig al ydre Selvstændighed.

— Tror du jeg saa meget som tør rejse mig af denne Lænestol, uden at du kommer og haler mig op? sluttede jeg.

Hun lo blot, og vi fortsatte en Stund med den Slags godmodige gensidige Drillerier.

Men saa snart der blev et Ophold i Samtalen benyttede jeg Lejligheden.

— Véd du at Belzebub er kommen til Byen?

Hun var straks med — hun kendte altsaa Pálls Navn blandt Kameraterne.

— Páll Einarsson? Det er da ikke sandt ....

Det irriterede mig en Smule, at hun saa tydeligt viste baade Overraskelse og Glæde.

— Jeg har det fra Grímur, svarede jeg lidt tørt. — Og du vil vel i al Fald ikke beskyldte *ham* for at fare med Usandhed.

— Har Grímur truffet ham? spurgte hun interesseret.

Jeg refererede hvad Grímur havde sagt, og tilføjede lidt spydigt, at jeg paa Vejen herhjem havde lagt Mærke til, at der var Flag oppe paa Altingsbygningen.

— Páll er nok en stor Mand nu, sluttede jeg.

Hun overhørte aabenbart min spydige Tone.

— Ja, det er jo dér Universitetet har tilhuse, svarede hun blot.

Og lidt efter — hun var falden i Tanker —:

— Naa, saa Páll er endelig kommen hjem. Det var da morsomt.

Men saa var det som om hun pludselig lagde Mærke til min Tavshed og syntes hun burde svare paa den.

— *Jeg* kan godt lide Páll Einarsson, fastslog hun paa sin frimodige Vis.

Jeg svarede tørt, at det var hun vist ret ene om.

— Det kan godt være. Det er jeg ligeglad med. Jeg har kendt Páll fra vi ikke var større end som saa. Til

at begynde med drillede han mig. Men det fik jeg ham snart vænnet af med, — jeg kløede ham! Og det var noget han havde Respekt for.

Jeg indskød, at det troede jeg gerne.

— Han kan være meget vittig og ondskabsfuld, blev hun ved. — Som *han* kan gøre Nar af Folk! . . . Men der er ikke noget ondt i Páll. — Og saa er han dygtig.

Paa dette ægte kvindelige Argument svarede jeg, at jeg ingenlunde vilde frakende Páll Einarsson en vis Dygtighed. Heller ikke Ondskabsfuldhed.

— For Resten er mit Kendskab til ham trods mange Aars daglig Omgang ret overfladisk, blev jeg ved, — og jeg bryder mig ikke om at uddybe det. For mig maa han gerne være hvordan han være vil. Blandt os Studenter hed det sig almindeligt, naar vi var færdige med at rakke ham ned vel at mærke, at han var „værst i Kæften“. Og der kan maaske være noget om det. — Men Pétur Ólafsson kan i al Fald ikke fordrage ham . . .

— Pétur tager nu alting saa alvorligt, svarede Fru Vigdís. — Og man maa ikke tage Páll Einarsson alvorligt. Jeg er bange for at du kommer til at vænne dig til ham. For du vil da vel ikke sky Huset, fordi Páll kommer her?

— Naa, jeg har været udsat for ham før, svarede jeg. — Jeg er paa ingen Maade bange for ham.

— Vi har været meget gode Venner, blev Fru Vigdís ved. — Jeg har sjældnen moret mig saa godt som i Selskab med Páll. Jeg tror han en Gang har været lidt forelsket i mig . . . Men det er længe siden.

— Saa maa vi haabe det er gaaet over, sagde jeg. Fru Vigdís lo hjerteligt.

— Ja, man kan høre at du ikke kender Páll Ei-

narsson! — Páll er ikke af dem, der gaar og bærer paa en ulykkelig Forelskelse. Heller ikke paa en lykkelig for Resten. Men Páll er nu god nok — alle sine Fejl tiltrods er han god nok.

— Ja — naar man altsaa ikke tager ham alvorligt, svarede jeg ironisk, for jeg var bleven lidt gal i Hovedet.

Fru Vigdís rejste sig og lo.

— Det er svært saa meget du har imod ham! Det ligner ikke dig — du som ellers kan komme ud af det med alle Mennesker. Man skulde næsten tro, at I engang havde været Rivaler! — Naa, nu maa du undskylde mig et Øjeblik. Jeg maa et Smut ud i Køkkenet.

Da hun var borte, fik jeg Tid til at besinde mig og tænke mig om.

— Hvad gaar der dog af dig, sagde jeg til mig selv.
— Skal du nu til at blande dig i andre Folks Affærer?
— Har du virkelig saa meget imod Páll Einarsson? . . . .

Og jeg maatte svare mig selv, at det næsten lod til det. Skønt jeg egentlig ikke kunde gøre mig klart hvorfor. For Páll havde aldrig gjort *mig* noget, undtagen at han engang imellem havde forsøgt at drille mig. Og jeg er forlængst ude over den Alder, at jeg lader mig drille.

Jeg sad og fik en ubehagelig Fornemmelse af at jeg vist havde opført mig lidt upassende. Og jeg besluttede at gøre Fru Vigdís en Undskyldning saa snart hun vendte tilbage.

Jeg blev imidlertid forhindret deri — og forstyrret i Nydelsen af det dejlige Solskin, der efterhaanden fyldte Stuen — ved at Grímur pludselig kom brasende ind, og smækkede Døren efter sig.

Grímur var rasende. Og han var ganske hvid i Ansigtet, som altid naar han var vred.

— Det Bæst! sagde han. — Den langarmede Abekat! Hvad Fanden bilder han sig ind!

Han stak de knyttede Næver i Bukselommerne og gik hidsigt frem og tilbage.

— Er det Belzebub du taler om? spurgte jeg hende fra min Lænestol og fulgte ham med Øjnene.

I det samme kom Fru Vigdís ind, tilkaldt af Støjen.

Hun saa' paa Grímur, standsede et Øjeblik, men gik saa hurtigt henimod ham.

— Men Gud, Grímur — hvordan er det dog du ser ud?

Grímur vendte sig halvt bort og stillede sig foran Vinduet med Siden til.

— Bryd dig ikke om det, sagde han. — Det er ogsaa idiotisk som jeg bærer mig ad. Jeg blev lidt gal i Hovedet. — Men han skal ikke dø i Synden!

— Hvem skal ikke dø i Synden? spurgte Fru Vigdís, nu ganske stille, og satte sig i en Lænestol og saa' paa ham med sine store Øjne.

— Páll Einarsson selvfølgelig! — Grímur vendte sig igen om imod os og hans Raseri blussede op paa ny. — Jeg løber paa ham paa Gaden. Nej Goddag! siger han og Goddag svarer jeg. Og saa giver han sig til at lægge ud om hvor morsomt det er at se mig igen, og den Slags Sludder, som jeg virkelig ikke har Tid til at staa og høre paa. Se hjem til os en Dag, siger jeg og vil gaa. Men ikke Tale om at han vil give Slip paa mig. Du har travlt, siger han og fikserer mig med sine ondskabsfulde smaa Kuløjne. Bare hans Blik er i og for sig Fornærmelse nok. Ja, jeg har travlt, indrømmer jeg — har rendt rundt hele Morgenen — kommer lige ude fra Gamle Jón i Hyt-

ten og er skrupsulden. Naa, Gamle Jón er endnu ikke kreperet, fortsætter han, og Farvel siger jeg, — jeg maa skynde mig hjem til Frokost. At du gider gaa og rode med Racket! siger han saa. Og han tilføjer: Ja, jeg kan nok forstaa at der saa bliver knap Tid til-overs til den ægteskabelige Lykke! — — Det siger han — lige op i mine aabne Øjne! . . . . Jeg gad vidst hvad han egentlig bilder sig ind!

— Var det det hele! — Fru Vigdís lo. — Og det blev du saa vred over?

Grímur Elliðagrímur, der igen var kommen i Fart, standsede og saa' paa hende.

— Ja, du kan stole paa at jeg blev vred! Der mangede ikke meget i at Páll Einarsson havde hentet sig en Lussing. — Men i Stedet for vendte jeg ham Ryggen og gik.

— Uden at svare ham? spurgte Fru Vigdís forundret. — Det ligner dig ikke!

— Selvfølgelig svarede jeg ham, brummede Grímur. — Jeg sagde at han gjorde bedst i ikke at haane mit Arbejde — han vidste ikke hvilken Dag han selv kunde faa Brug for en Læge. Og saa sagde jeg — — — Naa ja, det kan være lige meget. Men jeg sagde en hel Del mere.

— Hvilket? frittede Fru Vigdís — og jeg var hende taknemlig, for jeg var selv mindst lige saa nysgerrig.

— En hel Del, har jeg jo sagt. Jeg gider ikke staa og gentage det altsammen. — Men jeg sluttede med at sige, at der var Forskel paa en Mand af Ære og en skabet Hund! Den maatte han stikke i Lommen og tage med sig hjem!

Fru Vigdís lo, og jeg lo med. For Grímurs Gengivelse af Sammenstødet virkede altfor uimodstaaelig komisk.

— Det vilde jeg gerne have hørt paa! sagde Fru Vigdís og tørrede sine Øjne. — En kendt Læge og en Professor ved Universitetet! — Nej, véd du hvad!

Grímur brummede noget uhørligt til Svar. Det var tydeligt at mærke at Raseriet var ved at gaa af ham.

— Han gør bedst i at passe lidt paa sin Flab! kom det som en Efterdønning. — Mig skal ingen komme for nær!

— Nej, det er der vist ingen Fare for! svarede Fru Vigdís muntert. — Blev Páll ligesaa gal i Hovedet som du?

— Han gal i Hovedet? Han bliver aldrig gal i Hovedet! — Páll Einarsson forløber sig ikke!

— Det er da fornuftigt af ham, — Fru Vigdís rejste sig.

— Uhyre fornuftigt! haanede Grímur.

Fru Vigdís gik mod Døren.

— Nu skal I straks faa Frokost.

Jeg ventede til hun var vel ude af Stuen og sagde saa:

— Belzebug er nok den samme som før, lader det til.

— Jeg gider ikke tænke mere paa det Bæst! — Grímur tændte sig en Cigaret og satte sig endelig ned.

Han sad en Stund tankefuld og røg. Og jeg tror ikke han lagde Mærke til at jeg iagttog ham. Eller ogsaa var det ham ligegyldigt.

— Vi talte før om Aanden, sagde han langsomt — uden at det Slør af Tænksomhed, der fordunklede hans Blik, gled til Side. — Har du lagt Mærke til hvilke Puds Underbevidstheden kan spille os? Vi har for Eksempel dannet os en Mening om en Ting eller et Menneske — Tingen kan være os ganske ligegyldig eller af stor Vigtighed, det kommer ud paa ét. Men

det er altsaa en Anskuelse — ligemeget om hvad — vi har slaæet fast. Og saa pludselig en Dag viser den sig at være bleven os ganske fremmed — og erstattet af en helt ny og ofte ganske modsat Mening! Tingen behøver ikke at have forandret sig. Der er tilsyneladende ikke sket noget. Men ikke desmindre har skjulte Kræfter arbejdet i vort Indre, — Kræfter, der forsmaar Brugen af vor bevidste Tænkeevne. I vort Sind er der sket Ting, som vi ikke aner det mindste om, før pludselig et Udbrud — maaske fremkaldt af en ren Tilfældighed — lægger vort Indre blot og bringer os til Erkendelse og Eftertanke. — Vi Mennesker er nogle skrøbelige Væsner, sluttede han ligesom lidt udenfor Sammenhængen.

Saa tav han igen en Stund — og det faldt mig ikke ind at forstyrre ham. Jeg sad ærlig talt og var lidt ked af at jeg var til Stede. Og det var mig en stor Lettelse at mit Nærvær ikke lod til at genere ham.

— Du aner ikke hvor overraskende det kommer mig, hver Gang jeg bliver gal i Hovedet, sagde han endelig og smilede — et besynderligt Smil — og rystede derved ligesom Tankerne af sig.

Saa sprang han pludselig op, gik hen og aabnede Døren til den Gang, der førte ud til Køkkenet og raabte ud:

— Hvor er Børnene henne?

— Ovre hos deres Bedstemor! svarede Vigdís' velgørende vitale Stemme. — Mor har stort Børneselskab!

— Naa ja, det kunde jeg have sagt mig selv — det har hun jo hver anden Dag! lo Grímur og lukkede Døren. — Det maa være nogen mageløse Nerver det Menneske har! Hvis hun da har nogen! Efter at have født og opammet ti lange Tøse er hun nu kun lykkelig naar hun har sine tyve Børnebørn støjende og

skraalende omkring sig! Der staar altid et Brøl ud fra det Hus . . . . Ja, du kender det.

Jeg kendte det. Og jeg kunde godt lide at komme til Fru Margréts Børneselskaber og være der i — to Minutter! Men absolut ikke længer. I det tredje Minut vilde mine Trommehinder være bleven sprængte. I det fjerde vilde jeg være bleven komplet Idiot. Men jeg kunde som sagt godt lide at *komme* der. Naar man, som Regel lidt hovedkulds, kom ud derfra — og vel at mærke tilstrækkelig langt bort — følte Stilheden som en Himlens Velsignelse. Og man maatte være en Brøleabe for oven paa saadan et Besøg at føle det som et Savn ikke at have Børn!

— Men jeg beundrer Fru Margrét, sluttede Grímur en eller anden Tankerække.

Og det var han ikke ene om. —

Lidt efter sad vi omkring Frokostbordet.

Det staar saa tydeligt for mig: Den smukke Opdækning. Krystalkaraflerne, der straaledede i Solen. Vinen, der lyste i Glassene. Den muntre Støj af Knive og Gaffler.

Vi var alle sultne og spiste med frisk Appetit.

Fru Vigdís og Grímur spøjte og lo omkap. Og jeg lo og spøjte med. Ikke et Gran af Forstemthed var der blevet tilbage i vore Sind.

Da var det det skete . . . .

Jeg glemmer det aldrig: Først sluknede Solskinnet. Saa var det som om Lyset langsomt sivede ud af Stuen. Det skumrede . . . . Men det var ingen almindelig, ingen naturlig Skumring. Alting i Stuen gled ud i Konturerne. Vi sad og saa' paa hinanden — vi havde lagt Kniv og Gaffel — og sagde ikke et Ord. Vi var alle grebne af en underlig Uhygge. Jeg saa' Lyset paa mine Venners Ansigter blive dødt og graat — og saa

svinde mere og mere. Jeg fik Hjertebanken. For det føltes som om det svindende Lys sugede Stoffet af Tingene og kun efterlod en graa, farveløs, næsten ulegemlig Form, der kunde smuldre for det mindste Pust. Jeg fik mere og mere en kvælende Fornemmelse af at jeg sad som en Skygge blandt Skygger.

Da løb pludselig Fru Vigdís hen og drejede op for det elektriske Lys.

— Det var fælt, sagde hun med et Gys.

Der var stadig halvmørkt i Stuen, for den Rest Dagslys som endnu var derinde slørede Lamperne.

— Hvad er dog det? — Fru Vigdís kom henimod os. — Hvad er der sket?

Grímur og jeg havde ogsaa rejst os — der var ingen af os der tænkte paa at fortsætte Maaltidet.

— Aske — vel, svarede Grímur og gik mod Vinduet. — Det maa være Aske.

Vi gik alle tre mod Vinduerne. Og Husets to Piger kom listende ind, hver ad sin Dør, graa i Ansigterne af Forskrækkelse, og sluttede sig til.

I nogen Tid stod vi i en Klump og stirrede ud. Der var ingenting at se. Alt var graat i graat — sort i sort.

Vi gik ud, — Dørene blev staaende aabne efter os.

Udover enkelte Udbrud — mest fra de to Piger — talte vi ikke ret meget.

Der laa allerede et ganske tyndt Lag graasort Aske paa Stentrinene udenfor. Og vi kunde mærke det lette Lavastøv falde som en blid og blød Regn paa vore Ansigter og Hænder.

Vi gik snart ind igen, stadig lidt faamælte. Pigerne forsvandt i Køkkenet. Og vi tre lejrede os om Telefonen.

Selvfølgelig havde vi allerede sagt os selv og for-

talt hinanden, at der maatte være sket et Vulkanudbrud et eller andet Sted. Men hvor? Det var vi nysgerrige efter at vide. Og lidt efter vidste vi det.

Da vi hørte hvor langt det var borte, og at det var i en forholdsvis øde Egn, aandede vi lettet op. Og vi begyndte en abrupt Samtale om, hvor mægtigt det maatte være, og hvilke Følger det kunde faa. Vore Stemmer var saa dæmpede. Og vor Samtale — der mest bestod af Gisninger — blev stadig afbrudt af lange Pavser.

Vi lyttede ud i Mørket. Og i hvert Fald min Sjæl var som et Virvar af stumme Spørgsmaal og uklar Angst.

Ak, jeg glemmer aldrig disse lange Minutter, hvori vor første, rent instinktmæssige Uhygge afløstes af en anden, mere bevidst og derfor mere udholdelig. Men alligevel nagende, sugende, fortærende — en Blodigle paa vor Livskraft. Vi tænkte sikkert alle paa — selvom vi ikke talte derom — hvor uhjælpeligt prisgivne vi var blinde Kræfter, indre og ydre. Den Kraft, der foreløbig kun havde berøvet os Lyset og Trygheden, var maaske endda ikke den farligste. Og dog farlig nok.

Naar vi engang imellem talte, var det mest om de Mennesker, der maaske i denne Stund var stedt i Fare, — om det Land, der blev lagt øde, — om Asken mon vilde vise sig at være giftig . . . . Men vore Tanker gik langt videre.

Pludselig ringede det paa Dørklokken. Vi hørte det alle. Og selv denne dagligdags Begivenhed rystede os. Vi blev alle tre siddende stille, og lyttede og ventede. Vi hørte Pigen gaa ud og lukke op. Saa bankede det paa Døren. Hverken Fru Vigdís eller Grímur svarede. Men Døren aabnedes, og Páll Einarsson traadte smilende ind.

Endnu et Øjeblik blev vi alle siddende og blot stirrede paa ham.

Han var standset lige indenfor Døren. Jeg fik Tid til at mærke mig, at hans Smil ingenlunde var helt sikkert.

Kun et Nu blev han staaende. Saa gik han frem imod Grímur.

— Jeg har benyttet mig af din Indbydelse, som du ser, sagde han muntert og rakte Haanden frem.

Grímur havde rejst sig.

— Min Indbydelse? ....

Páll vandt i Sikkerhed med hvert Sekund der gik.

— Ja — inden jeg var saa uheldig ved en klodset Bemærkning at nedkalde din mægtige Vrede over mit stakkels Hovede, bad du mig virkelig se hjem! lo han.

— Jeg vilde ikke komme lige i Hælene paa dig, for at du kunde faa Tid til at tænke dig om og tilgive mig. Men jeg vilde dog endnu mindre at Solen skulde gaa ned over din Vrede. — Kommer jeg for tidlig?

— Jaja, — lad det saa være glemt, — Grímur tog lidt modstræbende hans fremstrakte Haand og trykkede den flygtigt. — Men behold for en anden Gang dine flabede Bemærkninger for dig selv.

— Ih — Gud fri mig! — Páll lo, tydeligvis lettet. — Jeg har mere end nok i denne ene Omgang!

Saa vendte han sig mod Fru Vigdís, der smilende og kammeratligt trykkede hans Haand og bød ham velkommen til Landet.

— Du har sandelig forandret dig! udbrød hun.

— Ja — jeg hører til de evigt foranderlige!

— Men ikke til det bedre! tilføjede hun og lo.

— Nej, — i den Retning er det aldrig gaaet med mig, smilede han tilbage, og vendte sig saa mod mig.

— Du lever endnu! sagde han muntert og gav mig Haanden. — Og søger at give det Udseende af, at du danner det ene Hjørne i Ægteskabets anerkendte geometriske Figur!

Saa lo han himmelhøjt.

— Nej, nu smider Grímur mig da ud!

Men Grímur lo og Fru Vigdís lo, og jeg svarede smilende:

— Har du virkelig, ved Siden af dit Fæg, faaet Tid til at uddanne dig som Specialist paa *det* særlige Omraade af Geometrien?

— Siden jeg optræder som Kender, mener du? — Nej, det er en medfødt Evne.

— Dem har du mange af, sagde jeg kort.

— Ikke flere end det er rimeligt at Guderne skænker en grim Mand! svarede han og lo.

Páll Einarsson har altid koketteret lidt med sin Grimhed. Det er den eneste Maade hvorpaa han ligesom kan vende den til sin Fordel. Saa lang som et ondt Aar, med en usigelig lang krum Ryg der slutter i et Par smalle Skuldre, hvorfra der dingler to store Næver paa lange stilketynde Arme, og dertil med et Hovede der minder om en Abes, er han saa grotesk frastødende, at Kvinderne ikke vilde være Kvinder hvis de ikke fandt Behag i ham, og Mændene ikke Mænd hvis de forstod det.

Efter sin sidste Bemærkning vendte han sig pludselig mod Grímur.

— Landet modtager mig med en vis Aplomb! — han gned smilende sine store Hænder.

Grímur bød ham lidt skødesløst en Stol og tog selv Plads.

— Du mener Ilden og Mørket? — Ja, du maa vel føle dig hjemmel!

— Ja, det skal Guderne vide! — Jeg har desuden altid været en Hund efter Begivenheder.

Grímur havde rejst sig igen og gik og bød Cigarer.

— Hvor den personlige Risiko er minimal?

— Du kender mig uhyggelig godt, maa jeg sige, — Páll skar Spidsen af Cigaren og tog imod den brændende Tændstik Grímur rakte ham. — Hvor den personlige Risiko er minimal, ja.

Grímur havde igen sat sig, og tændte selv en Cigar.

— Jeg mente egentlig blot, at ellers havde du vel benyttet den Lejlighed Krigen gav dig til ogsaa at prøve lidt praktisk Verdenshistorie.

Vi havde drejet vore Stole saaledes, at vi sad i en Kreds omtrent midt i den store Stue. Fru Vigdís, der et Øjeblik havde været ude i Køkkenet, antagelig for at sige til om Kaffe, havde nu ogsaa taget Plads. Hun sad med Hagen støttet i Hænderne og et opmærksomt Blik i sine levende Øjne. Vi andre sad mageligt tilbagelænede i Stolene og røg.

— Du har fuldstændig Ret, svarede Páll Einarsson og tog betænksomme Drag af Cigaren. — Jeg tænkte saamænd paa det, — til min Ros maa jeg dog tilføje: ganske flygtigt. Hver har jo *sit* Skind at hytte — og saa de skabede Hundel! — og han lo — en Latter der ikke var til at blive klog paa.

Vi smilede forstaaende, ligesom imødekommende en Opfordring der laa i Pálls Væsen og Tone. Men Grímurs Smil var lidt tvungent, og der kom et vagtsomt Glimt i hans Øjne. — Der var noget i Pálls Blik, da han saa' fra Fru Vigdís til mig og tilbage igen, der indgav mig en Mistanke om at dette sidste i hvert Fald delvis var sagt for at udforske, hvor nøje Grímur havde refereret deres Sammenstød før.

Fru Vigdís spurgte, maaske for at lede Samtalen ind paa andre Spor:

— Tror du nu at du kan finde dig til Rette her-hjemme?

— Jeg finder mig alle Vegne til Rette, svarede Páll smilende. — Jeg er nemlig, som Troidene hos Ibsen, mig selv nok.

— En behagelig Egenskab, indskød jeg tørt — saa let skulde han ikke slippe.

— Du er nu saa fuld af Beundring for mine Evner og Egenskaber! Io han. — Du minder lidt om en Bondedreng, der første Gang er kommen til Marked!

— Du mener, at er du Klovn paa én Maade, saa er jeg det paa en anden — og enfoldigere?

— Hvorfor tillægge mig et saa ætsende Vid? svarede han — pludselig lidt tørt — og vendte sig igen mod Fru Vigdís. — Jeg er jo for Resten ikke fremmed her i Reykjavík. Jeg har virkelig mange — Venner her. — Og saa har jeg jo mit Kald at røgte, som det saa smukt hedder.

— Ja, lad os endelig ikke tage det for alvorligt! indskød Grímur.

— Ih bevar's — jeg tager det skam meget alvorligt! Det bliver et helt lille Regnestykke at finde ud af hvordan jeg lettest kan passe det uden at forsømme det!

— Deri bestaar jo for dig Livets Kunst!

— Ja — og du vilde holde betydelig længere, hvis du gjorde det samme. — Kan du for Resten huske at vi har været inde paa noget lignende engang for mange Aar tilbage? Vi sad en Del Mennesker hjemme hos dig en Aften. Jeg kan huske at jeg hævdede, at *god* og *ond* var forældede Ord og Begreber, der burde erstattes med de mere moderne *stærk* og *svag*. Hvortil Broder Benjamin, som den Slave af Filologien han er, kom med en mindre fin Bemærkning!

Jeg havde ogsaa været til Stede. Benjamíns „mindre fine“ Bemærkning, som Páll vel af Hensyn til Fru Vigdís undlod at gentage, havde lydt saaledes: — Sproget kan man ikke voldtage, — det er for Resten Nevtrum.

Jeg kunde ikke lade være med at spørge mig selv, hvilken Hensigt Páll mon havde med at minde Grímur om den Samtale, — at han gjorde det tilfældigt og hen i Vejret ansaa jeg for udelukket. Og jeg følte mig en Smule foruroliget da Grímur, saa langt fra at bøje udenom, tværtimod gav sig til at opfriske den. Min Uro gjaldt dog ene og alene den Omstændighed, at Páll dermed fik sin Vilje.

— Jeg husker det godt, sagde Grímur. — Du paa-stod, under Henvisning til Historien, at Menneskene var som de altid har været, og aldrig vilde blive hverken værre eller bedre. Det skulde da være værre, forsaavidt som det var sandsynligt at alle Racer efter et vist Tidsrum vilde udarte og gaa under. Du sagde, at naar det for en overfladisk Betragtning kunde se ud som om Menneskeslægten gik fremad, saa skyldtes det kun Forandringen i Levevilkaar, var altsaa en rent ydre og uvæsentlig Forskel. Du sagde endvidere, at skrællede man den Kultur vi var saa stolte af — skønt den hovedsagelig bestod af Beregning, Fejghed og Magelighed i en forvirrende Blanding — bort, saaledes at man naede ind til Menneskenes Hjerter, og Instinkterne blotlagdes, saa vilde Barbaren, Vilddyret, hvis hidsigste Lyster var Rov, Blod, Sanserus og Ødelæggelse, træde tydeligt frem.

— Du har en god Hukommelse, — Páll havde sat sig op i Stolen. — Ja, saaledes sagde jeg — vistnok Ord til andet. Og har ikke de sidste Aars Begivenheder givet mig Ret? — Husker du hvad du svarede? Du

sagde, at selv om jeg utvivlsomt kunde støtte mine Paastande med et overvældende Bevismateriale, ja selv om Tingenes fremtidige Gang tilsyneladende skulde give mig Ret, saa var alle mine Ord ikke desmindre uvederhæftig Tale. Dette var — sagde du — mange saa heldige at vide, uden at forlange den Slags grovkornede Beviser derpaa, som dem jeg ekscellerede i. Du bad mig bevise dig hvordan Livet er opstaaet — ja, saa urimelig var du! — du bad mig forklare dig hvordan det stadig genskabes — eller tiel Og du pegede paa en Plante du havde staaende i dit Vindue, fortalte hvordan du havde skrabet Jorden sammen ude i Skoven og baaret den hjem i en Papirspose, og sagde saadan noget lignende som at her i dit Hummer var det Mirakel sket, at et Frø var vaagnet og en Blomst vokset op.

Páll vendte sig pludselig mod Fru Vigdís og indskød leende:

— Siden hed den Plante aldrig andet end „Grímurs Mirakel“!

Saa gik han igen løs paa Grímur.

— Og du sluttede: Lærer du da aldrig, Menneske, at erkende Forskellen mellem Materie og Aand! — Jeg maa tilstaa, at jeg endnu ikke har lært det. Og jeg finder, nu som før, at du mødte mine klare Paastande med Snak hen i Taaget. — Er du stadig lige stærk — i Aanden?

— Du sagde meget mere, — Grímur gik, aabenbart med Vilje, foreløbig uden om et direkte Svar. — Du sagde, at det overhovedet var absurd at tale om gode og onde. Man kunde højst tale om kloge og mindre kloge. Eller — som du hellere vilde udtrykke det — dumme og mindre dumme. Men om gode og onde kunde man ikke tale — af den simple Grund, at der ikke

eksisterede noget *ondt*, ligesaa lidt som der eksisterede noget *godt*. Godt og ondt var kun to Sider af den samme Ting — taget hver for sig ejede de ingen selvstændig Eksistens. Godt kunde ligesaa lidt tænkes uden ondt som Liv uden Død — eller omvendt. Naar man derfor sagde at *den* var ond, *den* god, saa var det kun Ord hen i Vejret — ligesom for Resten det meste af Menneskenes Tale. Den eneste Maalestok Livet lagde paa Menneskene, og altsaa selvfølgelig den eneste rigtige, var den samme som det anvendte paa alt hvad der iøvrigt eksisterede, nemlig *Levedygtighedens* Maalestok. Du sagde: Livet stiller os kun det ene — vi kan godt sige iskolde — Spørgsmaal: Kan du klare dig? Det siger ikke: Ned med dig — du er ond! — eller: Du er saa god — her er min Haand! Det spørger blot, ligegyldigt og uinteresseret: Kan du klare dig i Kampen? — Du tilføjede, at vi var her nemlig kun for at sejre eller gaa under. *Sejren* bestod i at gaa uknækket, eller du vilde hellere sige: uknægtet ud af Livet. Den som sejrede var derfor den stærkeste og altsaa den *bedste* — saavist som et levende Legeme altid var bedre end et Aadsel. Og du sluttede: Lad os være Mænd og slette saadanne forældede Gloser som *god* og *ond* af Sproget, eller — for at imødekomme Filologiens Benjaminer — i al Fald give dem en fornuftig og tidssvarende Mening. — Og saa var det at Benjamin gav dig det Svar, som du hentydede til før.

— Aldeles rigtigt! svarede Páll Einarsson smilende.

— Ja der kan man se, hvor fornuftig jeg allerede den Gang har været! Hvad mener du, Vigdís?

— Jeg mener foreløbig kun, at det er forbavsende Ting Mænd kan finde paa at strides om. — Naa, der kommer Kaffen.

— Du sagde meget mere den Aften, blev Grímur

ved da Kaffen var skænket. — Du sagde blandt andet at det var din Overbevisning, at enhver der ikke vilde give dig Ret enten maatte være en Hykler eller en Idiot.

— Det er skam endnu min Overbevisning! bekræftede Páll, men lo samtidig, som for at lade staa hen hvor alvorligt han mente det.

— Tilsidst blev du personlig, fortsatte Grímur roligt, — og gav dig til at stille os to op imod hinanden — til en Slags Mandjævning. Du paastod — hvad jeg svarede maatte staa for din egen Regning — at jeg ansaa mig for bedre end dig. Og du sagde, at rent bortset fra at en saadan Betragtning maade vidne om en høj Grad af Selvgodhed, som *du* var fri for, byggede den paa et Grundlag der var løsere end Sand. Du vilde ingenlunde benægte, at jeg var flittigere end du — men Flid var, nærmere beset, kun den geni-forladtes Kamp for at naa op paa Højde med de aandeligt bedre udrustede. Du indrømmede at jeg var maadeholden i mine Nydelser — hvad du ikke var, — men du paastod, at Maadehold ogsaa kun var et Udslag af den underlegnes Kamp for at hævde sig. Du vilde endvidere indrømme, sagde du, at jeg tilstræbte en vis Renhed — men for dig var al den Slags Renhed kun Indbildning, og du ansaa min Stræben for kun at være den fejges Angst for den klare Erkendelses Ilddaab. Flid, Maadehold, Renhed — de tre Egenskaber jeg hovedsagelig mente hævdede mig over dig — viste sig altsaa ved nærmere Eftersyn, sagde du, at være Tegn paa en Middelmaadighed, der i ingen Henseende kunde hæve sin Mand over nogen anden. Og du sluttede: Nej, Grímur, den ene af os er ikke *bedre* end den anden — og hvem af os der er den *stærkeste*, det vil altsaa sige den mest levedygtige, vil Tiden vise.

Fru Vigdís var bleven alvorlig. Hun sad og saa' nøje paa Páll Einarsson.

— Du har en glimrende Hukommelse! lo Páll. — Ikke ét Ord af alt dette kan jeg fralægge mig. Har for Resten heller ikke Lyst til det. Jeg kan kun gentage: Tiden vil vise det!

— Jeg svarede dig, — Grímur var stadig lige rolig, — at du i al Fald havde én god Side: Du var konsekvent. Det var foreløbig det eneste gode jeg havde kunnet opdage hos dig. For jeg havde stadigvæk en Mistanke om, at du kun tilsyneladende ikke var fejj.

— Dette med Fejgheden har nok spillet en stor Rolle for os begge!

Grímur satte lidt brat sin Kop fra sig.

— De Ord staar jeg ved endnu.

Páll Einarsson lo, stadig lige sikker og overlegen.

— Man kan ikke sige, at vi just har overøst hinanden med Komplimenter! Heller ikke, at det ser ud til at vi nogen Sinde vil henfalde til den outrerede Form for Høflighed.

Grímur, der endnu ikke var færdig, ignorerede ganske hans Bemærkning.

— Selvfølgelig var der *noget* rigtigt i dine Betragtninger den Aften, blev han ved. — Selvfølgelig er Verden fuld af Humbug, Bedrag, Løgn, Ondskab og alle Slags uhumske Overleveringer og nedarvet Skævsyn. Men der er da ogsaa noget *andet*. Og dette andet er det *egentlige* — idetmindste for mig. Du kan se lige saa haanligt og overlegent paa mig du vil: Jeg tænker paa Menneskeaaanden. Fornægter man den, fornægter man alt — fornægter man sig selv!

— Var det da saa forfærdeligt?

Jeg kunde høre paa Páll Einarssons Stemme, at han paa engang var tilfreds og nysgerrig.

Grímur saa' paa ham.

— Det var efter min Mening saa forfærdeligt, at jeg begriber ikke hvordan man saa kan leve. — Nej, vent et Øjeblik — jeg véd hvad du vil svare mig. Du vil sige, at det er maskeret Selvopholdelsesdrift der hindrer mig i at følge dig. Gættede jeg rigtigt?

— Fuldkommen! — Páll nikkede.

Der laa et sarkastisk Smil om hans Læber.

Grímur tænkte sig om — med rynkede Bryn.

— Jeg kan ikke tro det. For ved Siden af Materien eksisterer da ogsaa *Tankens* Liv, ikke sandt? Det vil du vel ikke benægte?

Páll saa' nøje og nysgerrigt paa ham.

— At Aanden eksisterer, uafhængig af Materien, er en Antagelse der kun grunder sig paa Gætning.

— Lad saa være, — Grímur blev med engang ivrig. — Men selv om Tanken kun skulde være en Blomst paa Materiens Stængel — hvad saa? Hvis den trods alt er ren og ædel! Ja, lad mig gaa saa vidt at sige, at selv om Menneskenes ældgamle Drøm om Renhed kun skulde være en Drøm — saa lever vi i og for Drømmen! For en Drøm har da ogsaa sin Eksistens — sin Virkelighed! Det er sikkert og vist, at Menneskenes Forestillinger om Gud er barnlige og kun kan tilfredsstillende meget uudviklede og enfoldige Sjæle, — det er endvidere sikkert og vist at deres Religioner, med disses delvis mangelfulde, delvis forkastelige Moralbegreber hver for sig kun er Barn af sin Tid — som alt andet Menneskeværk, — men jeg tillader mig at hævde, at de dog og trods alt sammenlagt vidner om en Længsel, en Stræben, en Vilje til noget godt og — ja, lad mig sige ophøjet, som vi ikke alene maa blotte vore Hoveder og bøje os for, men som til syvende og sidst er det eneste vi kan leve videre paa.

Har jeg ikke Ret? — han vendte sig for første Gang direkte til sin Kone.

— Du har Ret, svarede Fru Vigdís alvorligt — og deres Øjne mødtes i et Blik, der gjorde mig glad.

— Ja, en god Hustru bør jo være sin Mand undergiven — ogsaa i hans Anskuelser, sagde Páll Einarsson og smilede ironisk. — Jeg forstaar dig iøvrigt saa udmærket godt. Du befinder dig paa et meget almindeligt Stadium: Du er for udviklet til at det kunde falde dig ind at tilbede Guder af Træ eller Sten — men du er endnu ikke udviklet nok til overhovedet ikke at behøve nogen Guder.

— Du kan for mig tyde det som du vil, svarede Grímur. — Kan det fornøje dig, saa skal jeg ærligt indrømme at jeg har — hvad du synes at savne — et Instinkt, som holder mig fra saavel absolut at fornægte som absolut at bejæe noget, som jeg er ude af Stand til at erkende. Dette Instinkt er for mig som en Slags aandelig Rygrad. Og jeg har en bestemt Følelse af, at saalænge jeg ikke øver Vold imod *det*, saalænge *lever* jeg — aandelig talt. Eller maaske rettere: Saalænge staar alle Livsmuligheder mig aabne.

— Altsaa en Slags Religion, hoverede Páll Einarsson, — der dog unddrager sig Definition — af den simple Grund at du ikke engang selv er klar over den!

Her blev Samtalen afbrudt ved at Fru Vigdís' Forældre pludselig traadte ind ad Døren. Vi havde ikke hørt det ringe, saa de kom ganske uventet. Fru Margrét sejlede bred og brusende fremover Gulvet og ligesom fyldte Stuen. I hendes Kølvand trippede Karl Bogason, ogsaa bred, men stille, duknakket, urokkelig som en Klippe i Havet.

Fru Margrét simpelthen overtog Ordet.

— Goddag Viggja. Goddag Grímur. Goddag allesammen. Nej, er det dig, Páll? Er *du* kommen hjem? I sidder og drikker Kaffe. Aa, lad mig faa en Taar med, min Pige. Men skynd dig lidt — jeg har travlt! Naa, saa *du* er hjemme igen, Páll! Jaja, velkommen. — Er det ikke forfærdeligt? Jeg mener det rædsomme Vulkanudbrud! Jeg maatte over og snakke lidt med jer om det! Det er da godt vi har en Gud i Himlen — som vi kan bede til, mener jeg. Du er vel ikke bleven endnu mere ukristelig end du var, Páll? Saa haaber jeg da at dette her kan omvende dig. Hvad jeg vilde sige — Ungerne var ved at gøre mig skør i Hovedet! Ja, I ler — I skulde prøve det! De ta'r det nu paa deres egen Maade! I skulde se hvor de allerede har griset sig til i Asken! De ligner Morianer! Og Stuerne! . . . Alle mine Gulvtæpper er ødelagte! Komplet ødelagte! Det kommer I til at erstatte mig, Grímur — du og de andre af de rædsomme Ungers Fædre. — Men er det ikke rædselsfuldt! — Jeg mener Vulkanudbrudet! Her sidder man og aner ingen Ting, før det pludselig er sket. De stakkels Mennesker! — Det er en god Kage, min Pige — har du selv bagt *den*? — De stakkels Mennesker! — Der skal allerede være omkommet over tre Hundrede!

— Sikke noget *forbandet* Sludder! bed Karl Bogason sin Kone af. — Hvor har du det fra? Du lærer da heller aldrig at høre ordentligt efter hvad der bliver sagt! Vi talte om, at der var tre Hundrede Mennesker i en By, der *muligvis* kunde være *truet*!

— Aa, ikke andet! — Fru Margrét havde synlig utaalmodig ventet paa at han skulde blive færdig. — Jeg troede de *var* omkomne! Hvorfor siger I saadan noget, naar der ikke er noget om det! Og hvordan skulde man nogen Sinde kunne høre noget i et Hus

som vort! De Unger larmer jo saadan at man ikke engang kan høre hvad man selv siger! — Men hør engang, min Pige — det var egentlig det jeg kom for — jeg har siddet og ventet og ventet paa at du skulde sende din Vask over! Hele Dagen har jeg ventet, — jeg har ikke bestilt andet end vent! Alle de andres er kommet for længe siden! Er det nu ikke nok at jeg vasker for jer! Skal jeg nu ogsaa lade Vasken hente og bringe!

Fru Vigdís tog smilende omkring sin Mor og afbrød hende stilfærdigt:

— Lille Mor, du kom jo netop forleden Dag for at lade mig vide, at du i denne Uge vilde vaske en Dag senere end ellers, og at jeg endelig ikke maatte sende Vasken før Tirsdag, for du kunde ikke have den til at ligge og flyde, sagde du!

— Aa det er jo sandt! Gud, det er jo sandt! Hun kan jo først komme i Overmorgen! Jeg mener Vaskerkonen. Det havde jeg rent glemt! Da jeg gik fra dig mødte jeg nemlig gamle Hanna — hun var paa Vej hen til mig, det Skind. Ja, det er ikke saadan at være Enke. Og saa maa jeg have glemt at gaa hen til de andre! — glemt det hele! Og nu har jeg al den Vask liggende derhjemme! Ja, er det ikke det jeg siger — det var bedre ingen Børn at ha'! Man har kun Ærgrelser og Besvær af sine Børn! Og saa siger de en imod! Sagde du mig ikke imod? — Jaja, men du sagde mig nu imod alligevel! I siger mig imod alle sammen! Véd du, at jeg fandt endnu et graat Haar, da jeg redte mig i Morges? Jeg pillede det ud og lagde det i Papiret til de andre. Næste Gang du kommer skal du faa at se hvor mange jeg nu har! De skal gemmes! De skal fremlægges paa Dommens Dag — sammen med saa meget andet!

— Sikke noget forbandet *Sludder!* fnøs Karl Bogason.

— Jaja, — Fru Margrét lod sig ikke standse. — Du tror maaske ikke at jeg véd, at I kun tænker paa at ærgre mig ihjel? Allesammen! Ja, jeg mener ikke dig, Grímur. Du siger mig ikke imod. Og skælder mig ikke ud for at jeg forkæler og ødelægger dine Børn. — De velsignede Unger, hvordan mon de har det? — Det gør de andre. De bliver nok glade den Dag, de endelig kan putte mig i Kisten. Der falder næppe mange Taarer paa *den* Grav! Men efter Døden kommer Dommen! — Tak for Kaffe, min Pige. Nu maa jeg hjem og se til Børnene. Det var altsaa den Vask. Husk nu at sende den! — Er det ikke rædsomt? Jeg mener Vulkanudbruddet! De stakkels Mennesker! Naa, det er jo sandt — der er jo ikke omkommet nogen endnu. — Farvel min Pige. Farvel Grímur. Du ser vel hjem, Páll? Kom i Morgen! Aa, det er sandt, vi skal jo vaske i Morgen. Nej, det er først i Overmorgen. Se hjem til os i Overmorgen, — nej, i Morgen, mener jeg, — i Morgen! Farvel allesammen, — Kom saa, Karl.

Og Fru Margrét forlod Stuen — med sin Datter under Armen og fulgt af sin Mand — ligesaa bred og brusende som hun var kommet, — og efterladende en velgørende Stilhed.

Vi sad vist alle tre og hentede Vejret, for der var ingen af os der sagde noget før Fru Vigdís kom tilbage.

Da rejste Páll Einarsson sig.

— Hun er aldeles den samme som for tolv Aar siden! — han tørrede Panden. — Hun er et Jern! . . . Og Karl Bogason er saa min Sandten ogsaa et Jern! Det sidste kom saa pudsigt at vi alle maatte le.

Páll Einarsson benyttede sig af den derved opstaaede lette Stemning til at bryde op.

— Jeg maa videre, sagde han. — Venner og Uvenner venter mig rundt i Byen! — Gaar du med? henvendte han sig til mig.

Jeg havde egentlig tænkt at vente til han var vel af Vejen. Men siden han opfordrede mig til at gaa med, kunde jeg jo gerne føje ham deri. Og jeg rejste mig for ogsaa at tage Afsked.

Grímur Elliðagrímur saa' paa sit Ur.

— Naa, jeg maa nok skynde mig, — det er lige straks min Konsultationstid! — han fik pludselig travlt.

Saa tog han mig lidt til Side.

— Hør engang, sagde han med dæmpet Stemme. — Hvis du kommer tilbage om godt et Par — eller lad os hellere sige tre Timer, saa kunde vi følges ad ud til Gamle Jón i Hytten. Vil du? Har du Tid? Godt. — Han var saa daarlig i Morges, — jeg maa absolut se ud til ham igen i Løbet af Dagen. Skindet ligger vist og skal til det.

Det var ikke første Gang Grímur Elliðagrímur tog mig med ud til sine Patienter — især blandt Smaa-kaarsfolk. Han vidste at jeg gerne gik med — omend jeg havde ham mistænkt for, at han nu og da brugte mig som et Slags beroligende Middel. Naa, mange af dem kendte jeg jo — som for Eksempel Gamle Jón i Hytten, som hver Gang vi mødtes plejede at faa en Cigar eller en Cigaret, og som af den Grund elskede mig og belønnede mig med sin lune Passiar.

Páll havde imens faaet sit Overtøj paa og stod og ventede og sagde et eller andet morsomt som Fru Vigdís lo af.

Saa gik vi.

Vi havde gaaet lidt tavse, og var allerede et godt Stykke henne ad Gaden, da Páll Einarsson — efter et hurtigt Blik bagud — pludselig bemærkede:

— Han er egentlig en svag Mand, Grímur Elliðagrímur.

Jeg saa' hurtigt op paa hans Ansigt. I den uhyggelige Askeskumring havde det en graa og gusten Lød. Men der var ingenting at læse i hans Træk.

— Saa kender du ham ikke, svarede jeg — ud fra en sikker Overbevisning.

Páll Einarsson fortrak sit Ansigt til en ironisk Grimace. Men han stirrede stadig lige ud — med tankefulde Øjne.

— En svag Mand, gentog han lavere.

Jeg gad ikke modsige ham yderligere. Og vi gik igen et Stykke Vej uden at sige noget.

— Der skal ikke meget til for at vælte *ham* af Hesten! — Páll Einarsson blev med engang nærværende i Blikket og gav sig til at betragte mig nøje og næsten en Smule uforskammet.

— Hvad mener du egentlig? spurgte jeg irriteret.

— Har du noget udestaaende med Grímur Elliðagrímur? Du taler som om I var midt i en Turnering!

— Haha! lo Páll — men der var et skarpt og agtpaagivende Blik i hans sorte Øjne. — Det var ikke saa ilde sagt! — Ja, Grímur Elliðagrímur og jeg har i Grunden altid været midt i en Turnering.

— Jasaa, — jeg mødte uforfærdet hans Blik. — Hidtil har du saa i al Fald ikke væltet ham af Hesten.

— Hidtil ikke, nej, svarede Páll eftertænksomt. — Vi er jo som sagt stadig *midt* i Turneringen.

— Og er Skrammerne ikke hovedsagelig paa din Side? blev jeg ved.

— Det kunde mere mig at vide om du egentlig aner hvad du taler om! lo Páll Einarsson — og blev saa paa engang alvorlig. — Der er Skrammer paa begge Sider. Mine er maaske de mest synlige. Men næppe de farligste.

— Jaja, fortsatte jeg i en stridbar Tone. — Jeg holder nu paa Grímur!

— Hold saa ikke for højt! — igen havde jeg hans sorte Øjne paa mig. — Hvad er du egentlig for en Fugl?

Jeg kunde ikke lade være med at le.

— En af dem der hverken saa'r eller høster, véd du nok!

— Men som alligevel har Næb og Klør — hva'! Og forsøger at hakke?

— Det her begynder at blive en lidt løjerlig Samtale, sagde jeg. — Skal vi ikke slutte af?

— Som du vil, svarede han kort.

Vi skiltes med et køligt Haandtryk.

Jeg gik fra ham med en Følelse af Uro og Utilfredshed. Jeg kan ikke lide at skilles fra Folk paa den Maade. Jeg sagde til mig selv, at vi maatte meget hellere have søgt at finde Bund i vor Samtale end saaledes at afbryde den. Ja, jeg var endog lige paa Nippet til at vende om og søge at indhente ham.

Men saa kom jeg til at tænke paa saa mange Ting, at jeg glemte det og blev gaaende uden at vide hvor.

Da jeg kom til mig selv igen, stod jeg paa Trappen til det røde Hus.

Jeg vendte om, og forsynede mig i den nærmeste Konfektbutik, for ikke at komme tomhændet. Saa gik jeg tilbage til det røde Hus, kravlede op ad de stejle smalle Trapper, famlede mig frem over det altid mørke Loft og fandt Døren.

— Kom ind! svarede Annas spinkle og lidt høje Stemme paa min forsigtige Banken.

Jeg aabnede Døren og traadte ind.

Hun sad i sin Lænestol henne ved Vinduet. Det var lige at jeg kunde skimte hende i den dybe Skumring. Først da jeg kom helt hen til hende saa' jeg Smilet paa hendes smalle blege Ansigt, der indrammedes saa smukt af de tunge lyse Fletninger, som hun var saa stolt af og gerne sad og legede med.

— Jeg tænkte nok du kom, sagde hun og rakte mig sine lange magre Hænder, som jeg varsomt trykkede.

Da jeg følte hvor kolde de var, skændte jeg lidt paa hende fordi hun sad og frøs og ikke passede paa at være ordentlig tildækket. Saa stoppede jeg Tæpperne om hende, aabnede Konfektposen, og puttede hende den ene Godte efter den anden i Munden.

Imens sludrede vi uafbrudt. Jeg fortalte hende hvad jeg vidste om Vulkanudbruddet, og hun mindede mig endnu engang om sin Fødselsdag.

— I Dag er der lige bestemt tre Uger til! — Saa bliver jeg sytten, pralede hun.

Jeg maatte endelig ikke glemme, blev hun ved, at jeg havde lovet at komme ganske tidlig om Morgen og blive hos hende hele Dagen.

— Naar bare det saa maa blive Solskin! Tror du ikke nok det bliver Solskin den Dag?

Det troede jeg nok. Jeg lod hende snakke, og slog saa godt jeg kunde ind i hendes Tone. Men som altid skjalv mit Hjerte ved Tanken om, hvor faa Solskins- og Fødselsdage det vilde blive undt hende at opleve.

— Husk saa paa, at din Gave den Dag skal være at du ingenting giver mig! Det har du lovet. — Du kan tro det bliver morsomt! Alle mine Veninder kommer. Vi faar begge Stuerne dernede at holde Fest i —

du vil nok hjælpe mig nedad Trapperne? — Og saa har jeg tænkt vi skulde danse! Altsaa de, mine Veninder — for vi to danser jo ikke. De holder saa meget af at danse. Og jeg kan saa godt lide at se nogen danse. Saa svæver jeg med! — og hun lo hjerteligt og en Smule genert ved Tanken.

Jeg blev siddende hos hende saa længe jeg kunde. Det er saa godt at føle at man kan gøre et Menneske Glæde blot ved at være til Stede. Og for Resten var min Glæde ved disse Besøg ikke mindre end hendes. — Jeg har engang ejet en Bibelhistorie, hvori der var et Billede af Jesu Daab i Jordans Flod. Over hans Hovede svæver der en Due paa udbredte Vinger. Jeg har kun det ene Blad tilbage af hele Bogen, og det er blevet meget laset og har ikke været rent saa længe jeg kan huske. Men Synet af den Due har altid bragt mig en besynderlig Følelse af Fred. — Naar jeg sad hos Anna, var det som om den Due usynlig svævede over mit Hovede. Mit Hjerte fangede Fred og Glemsel. Det var som intet ondt kunde naa mig.

Anna hørte ikke til dem, Livet viste Venlighed. Sot og Syge gav det hende, — Ensomhed og Smerte. Og baade hun og jeg vidste, at der ventede hende ikke andet. Foruden enkelte Solskinsdage . . . . Og en tidlig Død.

Men hvis der fandtes Klage i hendes Sjæl, saa gemte hun den godt. Enten maa hun have grædt ud al sin Klage og Ve inden jeg lærte hende at kende. Eller ogsaa har hun været mere fortrolig med Natten og Ensomheden end selv med sin bedste Ven, — mere fortrolig end jeg tør tænke. Hendes store blanke lidende Øjne kunde tyde paa begge Dele. Til mig havde de kun et usigelig tappert og opmuntrende Smil. — Jeg har ingen kendt saa fattig og ensom, og alligevel var

hun den sidste det kunde falde mig ind at ynke. Der er et Ord i Bibelen, der frem for andre har bidt sig fast i mit Sind, skønt jeg aldrig rigtig har fattet hvad der menes dermed — Synden mod den Helligaand. Det maatte være noget i Retning af en saadan Synd man begik, hvis man vilde ynke Anna, syntes jeg.

Jeg gik fra hende med Fred i Hjertet, som altid, da jeg hastede hen for at møde Grímur Elliðagrímur.

Han modtog mig allerede i Entréen, og gjorde sig straks færdig til at gaa.

— Vi maa skynde os, sagde han og tavse fulgtes vi ud i Askemulmet, der nu havde faaet en dybere Tone — Dagen maatte være ved at svinde.

Vi kom ud i befærdede Gader, hvor vi kun med Vanskelighed kunde bane os Vej, og hvor al Samtale var umulig. Tudende Biler fløj os forbi og stænkede os til med Søle, fordi vi ikke gav os Tid til at undgaa dem. Det saa' ud til at hele Byen var paa Færde, enten til Fods eller til Vogns. Uden for Biografteatrene stod der som altid paa denne Tid af Dagen en Stimmel, der ventede paa at komme til. Alle talte om Asken og Vulkanudbruddet, og mange gjorde Forsøg paa at standse os.

Endelig naaede vi ind i nogen stejle og smalle Gader, hvor vi igen kunde gaa Side om Side.

Grímur Elliðagrímur havde en saadan Fart paa, at jeg kun med Vanskelighed kunde følge ham.

— Han var meget sløj, stødte han frem uden at standse — som en Slags Forklaring paa sin Tavshed og Hast. — Og den gamle Kone som plejer ham er saa upaalidelig og uordentlig. Det er gamle Katrín Sveinsdóttir — kender du hende? — Undertiden bliver hun borte hele Dagen.

Vi standsede udenfor en Hytte i Udkanten af Byen.

Grímur bankede kun flygtigt paa den lave Dør, og vi famlede os ind efter en smal ujævn Gang.

— Stød ikke Hovedet og bræk ikke Benene, advarede Grímur mig.

Jeg hørte ham famle ved en Dørlaas.

— Det er mig — Grímur Elliðagrímur, meldte han og skød Døren op, og vi traadte ind i en mørk Stue.

Der var ingen, som rørte sig eller svarede — ikke en Lyd at høre.

Men den sure og tunge Luft strømmede tyk ind ad éns Næsebor.

Grímur strøg en Tændstik, og ved dens usikre flagrende Flamme saa' vi, at vi ikke havde behøvet at skynde os saa meget — vi vilde dog være komne for sent. Gamle Jón laa saa pænt død henne i sin pjaltede Seng, som et artigt Barn der har trukket Dynen op til Hagen og lagt sig til at sove med aaben Mund.

Paa Klappen ved hans Hovedgærde stod der imellem forskelligt Ragelse en Flaske, op af hvis Hals der stak en Stump Lys. Den tændte Grímur Elliðagrímur, og slog saa Tæppet til Side.

— Det gamle Skind, mumlede han og foretog en hastig Undersøgelse. — Det er allerede en god Stund siden.

Han saa' sig omkring og hævede Stemmen:

— Hun har ikke været her, den So! Hun skal faa med mig at bestille! — Naaja, nu faar han jo hverken Brug for hende eller mig mere, sluttede han med sænket Stemme.

Jeg stod blot og saa' til, og sagde ikke noget — og tænkte for Resten heller ikke noget videre. Jeg har det med bedst at kunne tænke bagefter. Alt hvad jeg tænkte var vist, at nu skulde jeg ikke mere møde en venligt smilende gammel Mand med Snus i Skægget,

som i sin Smule Forfængelighed var saa glad for en Passiar paa Gaden med en „fin“ og velklædt Herre — og for noget at ryge paa.

Stakkels Gamle Jón, dèr laa han — og det var ingen Nytte til at byde ham en Cigaret.

Grímur Elliðagrímur forsøgte at folde hans stive gamle Hænder. Saa lukkede han hans Øjne, som i deres brystne Beskedenhed mindede om en død Hunds. Og endelig tog han sit Lommetørklæde frem, saa' efter om det var rent, og bandt saa hans Kæbe op.

Da han var færdig dermed gjorde han Korsets Tegn over den gamle — og skottede samtidig til mig.

— Det kan aldrig skade, ligesom undskyldte han sig. — Desuden havde jeg lovet ham det . . . .

Han havde endnu en Del Ting at ordne. Saa saa' han sig omkring i Stuen. Og da han ikke fandt mere, gjorde han Tegn til mig og slukkede Lyset.

— Kom saa.

Vi famlede os ud, han lukkede Hytten, og vi gik.

— Der var tre Ting jeg maatte love ham, sagde Grímur Elliðagrímur da vi havde gaaet en Stump Vej tavse. — Den ene var at gøre Korsets Tegn over ham, hvis jeg kom og fandt ham død. Den anden var at underrette hans Børn — der maaske vilde vise ham større Ære i Døden end i Livet, sagde han, — forøvrigt uden ringeste Bitterhed. Naa, du kendte jo Gamle Jón. Den tredje var at købe en Salmebog med Guldsnit og sørge for at den kom med ham i Kisten. — Men pas paa Jónína! sagde han. — Hun napper den hvis hun kan komme til det! — Straks han blev syg gav han mig Pengene til Salmebogen. Den maatte endelig købes for hans egne Penge. Men jeg maatte love ham ikke at købe den før det var ganske sikkert at der blev Brug for den. For ellers vilde det bare ende

med at han solgte den igen og drak Pengene op. — Ganské vist vilde det jo være en Gudsbespottelse, sagde han, — men han kendte sig selv naar han var tørstig. — Har du saa Salmebogen med i Dag? spurgte han smilende hver Gang jeg kom. For Gamle Jón var en Mand, selv om han ved Siden af kun var et Skrog, og selv om det var et usselt og elendigt Liv han førte — det skal jeg naar som helst give ham Attest paa. Han var ikke bange for at tænke paa og tale om Døden. Han saa' den med et Smil lige ind i de tomme Øjenhuler. — Han var saa stolt af sine Børn, det gamle Skind. Han talte om sin Søn Styrmanden, som om det for en ikke ringe Del var ham Landets Vel-færd beroede paa. — Kaptejnen er en fuldkommen uduelig Person, sagde han, — det er min Søn Júlíus der i Virkeligheden fører Skibet. Det véd alle og enhver — for det har han selv sagt. — Jeg tror ikke han kunde se andre Fejl ved Júlíus end at Bæstet aldrig bragte ham „en Taar“. Og han var næsten ligesaa stolt af Jónína. — Har du set de Kjoler hun gaar med? spurgte han mig. — Ser hun ikke livagtig ud som en fin Dame, skønt hun bare er *min* Datter? Men synes du ikke hun alligevel skulde hilse paa mig, naar hun møder mig? Fordi hun hilser paa mig, kan man da ikke se at jeg er hendes Far — vel? — Nu kommer hun for Resten snart til at hedde Fru Steinsen, sagde han en anden Gang der var Tale om Jónína. Jeg kan se det paa hende. Jo, Jónína vidste nok hvad hun gjorde, da hun tog Tjeneste hos Steinsen. Steinsen gifter sig nok med hende, tror du ikke? Han kan da ikke godt være andet bekendt. Kender jeg Jónína ret, saa er det ingen anden end Steinsen selv — og saa slipper han ikke for at gifte sig med hende. Det vil nu ogsaa hjælpe hvis jeg til den Tid er død og borte. Saa be-

høver hverken hun eller Steinsen at skamme sig over mig. Jónína som Købmandsfrue! — det skulde salig Svanlaug bare have oplevet. Jo, Jónína har Ben i Næsen, — det har hun fra sin Mor, hehehe! For jeg er nu bare som jeg er — og som alle véd — og mig skulde de nødvendig slægte paa, sagde salig Svanlaug altid.

Grímur Elliðagrímur tav en Stund. Saa tog han fat igen:

— Der var ikke noget saadan hvad man kan kalde umiddelbart respektindgydende ved Gamle Jón. Men — saa underligt det lyder — jeg havde alligevel Respekt for ham. Han var lige ved at være stor — i sin totale Mangel paa Selvhævdelse. Gamle Jón var nok en enfoldig Mand. Men han kendte Kunsten at leve og dø, — en meget svær Kunst, — og det uden at ane at han kendte den. En Ting eller en Tildragelse havde for ham sin uomtvistelige og uomstødelige Realitet. Det var nu engang som det var, — og det var der ikke noget at stille op med. Han var ikke mere eller stort anderledes optaget af Døden end han vilde have været af en Rejse til et hvilket som helst andet fjernt og fremmed Land end netop Himlen. Dette med Legemets Undergang var ham nok en Torn i Øjet. Men han slog sig til Taals, — det var nok ordnet paa bedste Maade. Og Legemets Genopstandelse troede han bogstaveligt og urokkeligt paa. Derfor var det ham om at gøre at komme anstændigt i Jorden. Vorherre skulde paa Dommens Dag finde en Salmebog med Guldsnit paa hans Bryst! — Ja, vi kan sagtens smile deraf. Men møde Døden paa mandigere Vis end Gamle Jón — det kan vi ikke.

Grímur Elliðagrímur holdt pludselig inde og greb mig haardt i Armen.

— Se dér!

Og jeg standsede og saa' ....

En lang Stund stod vi tavse og stirrede ud i Mørket, hvor en rød Søjle af en egen ulmende Farve ragede ret i Vejret, kronet af en bleg Lysvifte.

Vi stod som tryllebundne af det usædvanlige Syn.

— Ja — dèr brænder det nok! sagde Grímur Elliðagrímur endelig. — Dèr brænder det ....

Hans Ord naaede mig som over en stor Afstand, for jeg stod og var borte i mine egne Tanker. — Jeg forestillede mig hvordan Jøkelens mægtige Ispanser i et Nu var bleven brudt, og Bjerge af Is slynget til Vejrs .... Jeg syntes at høre det øredøvende Brag af sydende Vandmasser, der forvandles til Hvirvler af Damp. Jeg saa' for mig Ilden, der brød som et gloende Brøl ud i Rummet ....

Hjertet dunkede mig voldsomt i Brystet, og en underlig Blanding af Angst og Betagelse gjorde min Hals tyk og trang.

— Dèr brænder det, gentog Grímur Elliðagrímur endnu engang — med en egen Ro.

Saa endelig gik vi videre, men langsomt og snublende. Thi al vor Opmærksomhed var lænket til denne Mørkets blussende Blomst, omkring hvilken Glimt som af Lyn stadig kom og gik.

Vi var naaet ind i en lang Gade med spredte Lygter, da en Mand pludselig kom dinglende ud af Mørket lige imod os. Vi befandt os netop i Nærheden af en Lygte, saa vi kendte ham straks .... Og vi saa' paa hinanden.

Det var Ólafur Jónsson — Ingeniøren.

Der var noget i Grímur Elliðagrímurs Blik da han fik Øje paa Ólafur Jónsson som jeg ikke kunde forklare mig, — omend jeg ofte havde set det før, — og der kom et haardt Træk om hans Mund.

— Har han nu drukket sig fuld igen! sagde han og der var baade Kulde og Foragt i Stemmen. — Vi maa vel tage os af ham, tilføjede han uvilligt.

Jeg, der kendte Grímur Elliðagrímurs Aversion imod fulde Folk — og ikke mindst imod Ólafur Jónsson naar han var fuld — tilbød straks at tage mig af ham og sørge for at faa ham hjem og i Seng. Det var ikke første Gang, sagde jeg, — jeg kendte Rummelen.

— Vil du? sagde Grímur Elliðagrímur lettet. — Jeg skulde jo ogsaa helst hen og melde Dødsfaldet.

— Hvem er død? drævede Ólafur Jónsson, der nu var lige inde paa os. — Det skulde dog vel aldrig være mig du mener? Meld væk! Meld væk, siger jeg! — Vi er alle døde, min Herre . . . . Døde — døde. — Døde og evig fordømte paa Forhaand, — det er sgu lige det vi er.

Grímur og jeg nikkede til hinanden, og jeg greb med et fast Tag Ólafur Jónsson under Armen.

— Kom her, gamle Dreng.

Ólafur Jónsson stejlede.

— Hvem er du? Hvem Fanden er du, maa det maa-
ske være mig tilladt at spørge? — Er det Jón Oddsson? Kom — lad mig kysse dig! . . . . Hvordan i hede Helvede bærer du dig ad med altid at være, hvor jeg er fuld?

Jeg snakkede godt for ham og fik ham lempet til at følge med mig.

Men da vi havde gaaet en Stund fik han Skrupler.

— Hvor i hele den vide og skønne Verden befinder jeg mig egentlig? — kan du sige mig det? spurgte han i en hoverende Tone, som forelagde han mig en af Tilværelsens aller uløseligste Gaader.

Jeg nævnte ham Gaden og Byen.

— Byen er sgu rigtig nok, lallede han. — Men Ga-

den er forkert, — skrupforkert .... Hvad Fanden skal vi her?

Jeg bad ham bare følge pænt med — saa skulde jeg nok ordne Resten.

— Hjem og i Seng, — er det det du vil lokke mig til? Det ku' du li', hva'! — Nej, — du kan tro nej! Lad mig bare sige dig i al Broderlighed, at jeg gaar *aldrig* mere hjem. Aldrig! Basta! — Lad os komme et Sted hen, hvor vi kan faa noget at drikke. Du er jo en flink gammel Dreng, Jón. Hører du. Gør nu som jeg beder dig. Bare ikke hjem — hører du! Hellere til Helvede med det samme — uden Omveje! Hører du — hva'?

Han væltede sig ind mod mig — og troede vist at han hviskede:

— Jeg skal nemlig sige dig — hun er i Stuerne derhjemme .... Saa snart det begynder at skumre kommer hun. — Tror du mig ikke? Det er sgu sandt! Jeg kan mærke det .... Jeg kan føle hende omkring mig. Hun sidder og vipper med Foden og ser paa mig, — ser paa mig med sine dejlige Øjnes rene Blik .... Det er sgu sandt! — Tror du bare at det er Foragten for mig selv, der saa stiger mig til Halsen og er lige ved at kvæle mig? Nej, du — det er Angsten for at hun en Dag skal tale til mig. — Du tror jeg er fuld, Jón Oddsson — og det er jeg maaske ogsaa. Men jeg er ikke saa fuld som jeg troede — ikke fuld nok. Der er endnu en Smule Bevidsthed tilbage. Jeg har en forbandet sejglivet Bevidsthed, min Ven — det er nok al den Matematik, — sejglivet som en ond Samvittighed ....

Jeg er en svag Mand — og Grímur Elliðagrímur vilde have foragtet mig, hvis han havde vidst hvad jeg gjorde. Jeg føjede nemlig Ólafur Jónsson. Jeg slæbte

ham hjem til mig selv, og Fru Thórunn maatte — til sin store omend stumme Forargelse — servere Konjak for os. — Da jeg saa havde faaet slukket hans sidste Rest af Bevidsthed, ringede jeg efter en Bil og kørte ham hjem.

Da var han heldigvis bleven for fuld til at frygte sine egne Stuer. Men mig isnede den besynderlige Tomhed, der mødte os straks vi traadte over Tærsklen, til Marv og Ben. Stuerne var store og flotte, Tæpperne bløde, Møblerne smagfulde. Engang havde jeg i disse Stuer følt en Hygge som faa andre Steder. Ja, det var kun to Aar siden — og alt herinde var uforandret. Men disse to Aar følte allerede som en Evighed . . . . Det var den Gang Jórunn og lille Jón endnu levede.

Da jeg havde faaet Klæderne trukket af Ólafur, lagt ham i Seng og sørget for at han fandt noget at drikke naar han vaagnede, blev jeg staaende et Øjeblik og saa' paa ham. Hans smukke, regelmæssige Ansigt var blegt — blegt. Onde Smerter havde trukket deres Tegn i dette unge og før saa glade Ansigt. Som han laa dér og sov, skæmmet af Drik og Daarskab, var det som om jeg kunde mærke hans klamme uundgaaelige Skæbne i Rummet omkring mig. Et Gys gennemfo'r mig. Og jeg vendte mig tøvende bort — for vi Mennesker er magtesløse overfor hinanden — og gik.

Jeg gik hjem ad de mørke sølede Gader, der nu var næsten mennesketomme, og tænkte over Livet og over Døden. —

Langt inde i Mørket stod Ildtræet — 'hidsigt sugende Næring af Jordens inderste Kilde.

— Brænde og forгаа, sagde jeg til mig selv. — Er det ikke det vi alle skal? . . . . Og alle gør?

Da jeg kom hjem lukkede jeg mig sagte ind, og sør-

gede saa vidt muligt for ikke at gøre Støj. Jeg vilde ikke vække Fru Thórunn hvis hun skulde være gaaet i Seng.

Men jeg kunde have sparet mig al min Forsigtighed. Næppe havde jeg sat mig ned og faaet min første Aftencigaret tændt, før jeg hørte hendes slæbende Skridt, og lidt efter en varsom Banken paa min Dør.

— Kom ind, svarede jeg dæmpet, og straks efter stod den gamle Kvinde og maalte mig med sine graa Øjne under de graasprængte Bryn.

— Er Herren ikke sulten? spurgte hun — med denne urokkelige Ærbødighed der altid havde generet mig en Smule.

— Jo — det tror jeg nok, svarede jeg lidt aandsfraværende.

— Herren har maaske slet ikke faaet Mad i Dag?

— Jo, spist har jeg da. Men det er vist længe siden.

— Hvis De har lidt Smørrebød ....

Hun gik.

Lidt efter vendte hun tilbage med et stort Fad Smørrebød og dækkede til mig paa et Hjørne af Bordet.

— Herren skulde rigtignok vænne sig til at vide hvad han gør, mumlede hun imens. — Her gaar jeg alene hjemme hele Dagen, og laver baade Frokost og Middag til ingen Nytte — i denne Dyrtd! — og aner ikke hvor Herren er henne, eller hvad Time Verden kan forgaa ....

DEN ANDEN DAG

DET var en graa og grumset Dag der sparsomt si-
vede ind i min Stue da jeg Morgenen efter sendte
Rullegardinet tilvejsr.

Askemulmet rugede endnu over Byen. Der var ikke
andet for end at rulle ned igen og lade Lyset brænde.

Den Morgen var jeg imidlertid paa min Post. Sø-
gede for at holde alle Indtryk fra Gaarsdagen paa til-
børlig Afstand af min Bevidsthed. Slap ingen forstyr-
rende Betragtninger ud af de vage Tankers Taage. Jeg
har en vis Øvelse i saaledes at holde mig immun om
Morgenen. Og det lykkedes mig da ogsaa at faa be-
gyndt paa Arbejdet med uplumret Hjerne.

Saa var der intet at frygte mere. Er jeg først inde i
Arbejdet, saa kan for mig Jorden brænde og Menne-
skene træde deres fantastiske Dødedans videre. I saa-
danne Timer lever min Sjæl kun som en Stikling paa
Arbejdets Stamme. —

Ved Ettiden kunde jeg ikke mere. Med dødtrætte
Lemmer og sløvet Hjerne slæbte jeg mig ind til Fru
Thórunns Frokostbord — hvor jeg som sædvanlig
efterhaanden fik spist og drukket mig Appetit til.

Jeg var langt om længe færdig med Frokosten, og
havde sat mig et Øjeblik ind i min Stue for at tænke
over hvordan jeg bedst kunde anvende Resten af Da-

Et Øjeblik efter stod Páll Einarsson i Stuen.
gen, da jeg hørte det ringe.

Hans Besøg kom mig saa uventet, at jeg slet ikke fik Tid til at blive overrasket. Min Hjerne var endnu ikke rigtig indstillet paa dagligdags Begivenheder. Min Hilsen har sikkert været lidt aandsfraværende, men jeg maa dog have haft Besindelse nok til at bede ham tage Plads. For pludselig gik det op for mig at der sad en Mand i en af mine Lænestole, og at denne Mand var Páll Einarsson. Jeg stod lidt og saa' paa ham. Og saa først kom jeg i Tanker om vor Samtale Dagen i Forvejen, og hvordan vi var skiltes.

Men da var Páll Einarsson allerede inde paa den jævne Passiars lige Landevej og kørte roligt og urokkeligt til.

— Jeg var her allerede for et Par Timer siden, sagde han og saa' sig nysgerrigt omkring imens han talte. — Men selv om det just ikke er nogen Engel med Flammesværd du har gaaende for at passe dit Riges Porte, saa er de dog vel forvarede, — hun er mindst lige saa ubarmhjertig!

— Ja, gamle Thórunn er god nok, svarede jeg — ikke for at være uhøflig, blot for at sige noget.

Jeg var lidt forvirret over Situationen. Hvorfor var Páll Einarsson kommen? — hvorfor sad han her i min Stue?

Jeg skulde lige til at spørge ham derom, da han sagde — og det slog mig at han, vistnok med Vilje, havde anlagt en tammere Tone end sædvanlig —:

— Ser du, — jeg kommer for at berigtige et Indtryk, som vor Samtale i Gaar kan have givet dig — af et Mellemværende imellem Grímur Elliðagrínur og mig, mener jeg. Jeg vilde jo før eller senere have aflagt dig Visit, blot for at hilse paa dig i din Hule. Men dette er altsaa Grunden til at jeg allerede i Dag har søgt dig saa energisk.

Han strøg sig over Panden, og jeg lagde nu Mærke til at hans Øjne var røde og at han saa' træt og medtaget ud.

Han blev straks opmærksom paa min Iagttagelse.

— Ja, jeg var lidt ude i Aftes, forklarede han smilende. — Et lille privat Sold. Ólafur Jónsson var med. Jeg tror ikke der var andre du kender. Jeg kendte saamænd heller ikke noget videre til dem. Det var nogle unge Fyre. Dumme, men flinke, og ganske uskadelige. Ólafur Jónsson drak sig straks fra Bevidstheden, som han jo har lagt sig efter paa det sidste. Og saa forsvandt han. Hvad er der i Vejen med ham? Han er bleven saa tungsindig. — Vi andre blev ved. Da vi begyndte at kede os, formerede vi os i en Fart — ved Knopskydning! — og fik saa fat paa nogle Pigebørn og et Lokale. Dér drak vi saa og dansede, og havde det helt hyggeligt. Naar man kan se bort fra hvor dumme de er, saa kan saadanne smaa Pigebørn jo være helt søde . . . . Og det trak jo lidt ud.

Han gabede diskret bag Haanden, strakte sig lidt og blev ved:

— Men som sagt — hvis du tror at jeg har noget udestaaende med Grímur Elliðagrímur tager du fejl. Ganske fejl! — han gabede paany. — Naar jeg i Gaar talte om en Turnering vi stadig var midt i — det var for Resten dig selv der fandt paa Udtrykket — saa mente jeg selvfølgelig kun, at Grímur og jeg jo altid, som du véd, har haft lidt divergerende Anskuelser om forskellige Ting og derfor gerne plejer at mundhugges naar vi mødes. Jeg kom til at tænke paa i Gaar da vi var gaaet fra hinanden, at du vistnok havde opfattet hele vor Samtale højtideligere end den var værd. Og da jeg kender din sarte Sjæl, vilde jeg skynde mig at befri den for alle uhyggelige Mistanker!

Jeg sad og hørte kun efter med et halvt Øre. — Som i et Lyn saa' jeg pludselig for mig en Situation fra vore Københavneraar, der indtil nu var rundet mig fuldkommen af Minde: Tilfældigt kommer jeg forbi en halvaaben Dør, og ser Grímur og Páll staa alene overfor hinanden i et Værelse med dunkle Tapeter, bagved et Bord med Teopdækning, — Erindringen maa altsaa stamme fra en af vore saakaldte Familie-Aftener. Páll Einarsson har et Brev fremme, som han øjensynligt vil have Grímur Elliðagrímur til at læse. Grímur staar lige overfor ham og ser ham ind i Øjnene med et paa engang granskende og tankefuldt Blik. Han taler ganske roligt, har aabenbart med Vilje dæmpet sin Stemme, men jeg kan dog skelne Ordene. Og da jeg netop i denne Tid er særlig optaget af den anede Spænding imellem Grímur og Páll, lægger jeg mine moralske Grundsætninger til Side og bliver staaende og lytter. — Hvorfor vil du egentlig have mig til at læse det Brev? spørger Grímur tøvende. — Det er jo til dig og ikke til mig. Kender jeg dig ret, saa har du en bestemt Hensigt dermed? — Hvilken Hensigt skulde jeg dog have dermed! — Páll lader yderst forbavset. — Udover at jeg tænkte det kunde more dig at se det, nu da du ikke selv har faaet noget Brev. — Grímur tier lidt. — En saadan Venlighed vilde være et nyt Træk i din Karakter, hvis du ikke forbandt nogen Bagtanke dermed. Nu har jeg det! Du vil at min Nysgerrighed efter at se hvordan Vigdís skriver til dig skal løbe af med mig. Du véd, at jeg bagefter vilde føle det som et Forræderi, og at det vilde pine mig. Der havde du saa et saarbart Punkt hvor du senere kunde ramme mig! — Páll stikker Brevet i Lommen og ler — men det forekommer mig at der er en Antydning af Ærgrelse i hans Latter, enten det nu skyldes Fornær-

melse eller Misregning. — Jeg har aldrig hørt noget saa latterlig idiotisk! siger han og vender sig for at gaa. — Jeg tager maaske ogsaa fejl, svarer Grímur, som for at glatte over. — Men enten du nu har tilsigtet det eller ikke — saadan vilde jeg føle det. Derfor vil jeg ikke se det Brev — der for Resten heller ikke interesserer mig en Smule. — Dermed var Samtalen forbi. Hele Situationen stod saa lyslevende for mig, nu da den pludselig gled frem af Glemslens Taage, at jeg uvilkaarlig maatte se nøje paa Páll Einarsson, — det syntes saa ufatteligt at ikke ogsaa han saa' og huskede den.

Men Páll saa' kun mit granskende Blik.

— Hvad er der? spurgte han. — Hvad tænker du paa?

— Noget som du vist har glemt, svarede jeg roligt. — Hvad var det egentlig du var i Færd med at forklare?

— Nu kender jeg dig igen! — han lo lidt ærgerligt. — Jeg har sandsynligvis siddet her og spildt mine Talegaver paa dine døve Øren. Det er saa ikke første Gang! Men hør nu efter: Jeg er kommen for at fortælle dig, at Grímur Elliðagrímur og jeg absolut ikke har noget udestaaende med hinanden . . .

— Ja, det hørte jeg, afbrød jeg ham utaalmodigt, og saa' dem igen staa overfor hinanden i den fjerne Stue med de dunkle Tapeter. — Var det det hele?

— Nej, ikke ganske. Desuden tillader jeg mig altsaa hermed allerærbødigst at aflægge dig en Visit — for gammelt Venskabs Skyld! Jeg siger ikke noget til at du ikke byder mig velkommen — det kan jeg selv gøre. Men jeg er saa ubeskedent at minde dig om, at en Draabe vaadt af enhver anden Slags end Vand vilde

virke ganske overordentligt forfriskende ved Siden af din ørkenagtige Tørhed!

Jeg lod Fru Thórunn bringe Konjak, sørgede for at Páll Einarsson havde noget at ryge, og satte mig saa til at vente paa de Overraskelser han maatte have i Baghaanden.

Jeg sagde til mig selv at han nok havde sine Grunde til at ville forandre min Opfattelse af Gaarsdagens Samtale — men at dermed var dog næppe hans Ærinde udtømt. Det varede da heller ikke længe før han — forøvrigt ad meget anerkendelsesværdige Omveje, der dog ikke forvirrede min Sporsans — igen var inde paa Emnet Grímur Elliðagrímur.

— Ser du, sagde han, — man kan indrette sig forskelligt her i Verden. Man kan indrette sig negativt — om jeg saa maa sige. Saa er man paa den sikre Side, og har den store Fordel aldrig at risikere at blive skuffet. Den som indretter sig negativt har sine smaa Glæder, naar Tingene gaar over Forventning, — det modsatte er han altid forberedt paa. Og man kan indrette sig positivt — og saa bliver man uvægerlig før eller senere skuffet, saafremt man da ikke lever og dør som et Fæ. Det er det Grímur Elliðagrímur har gjort — indrettet sig positivt, mener jeg. Han tager virkelig Verden alvorligt! — eller dog en Del af den, — og som fortjent Tak vil den da ogsaa til sin Tid holde ham for Nar! Grímur hører til de *troende*, selv om hans Tro ganske vist kun er vage Drømme, — det hørte vi jo i Gaar. Men har du ikke lagt Mærke til at enhver som *tror*, har en eller anden Afgud der betinger hans Tro? Denne Afgud er, tror jeg, som oftest et Menneske, men kan selvfølgelig ogsaa være et Dogme — et Begreb man ikke har gennemskuet. Ramler denne Afgud — der i Virkeligheden, den troende ubevidst,

er den Jordknold hvori hans Tro strækker sine Røder — saa ramler hele Troen, — og som oftest den troende med! Løn som forskyldt, ganske vist. En Daare bør friste Daarernes Skæbne. Men jeg vilde nu anse det for en Vennetjeneste, hvis man i Tide fik Grímur Elliðagrímur kureret. Ham sidder Troen jo dog kun som en Stær paa Øjet, saa den Operation kan vel næppe være saa farlig. Eller hvad mener du?

— Jeg véd ikke hvad du taler om, svarede jeg.

— Vær nu ikke dum, blev han ved. — Du forstaar jo godt hvad jeg mener. Hvad er det for en Bane Grímur Elliðagrímur er inde paa? Synes du ikke han er for god til at ende som Trækdyr — som „trofast Slider“! Den Skæbne kan han passende overlade til Pétur Ólafsson og andre fødte Tykhoveder! Men hvis man ikke griber ind i Tide risikerer man at det bliver for sent.

— Griber ind? — jeg søgte at beherske mig saa godt jeg kunde. — Det er mine Venner du taler om, husk det. Jeg kan ikke se at nogen af dem er inde paa farlige eller uværdige Veje. Jeg véd overhovedet ikke hvad du mener. Hvad har du i Sinde at gøre?

— Jeg har virkelig ikke i Sinde at gøre noget som helst! Jeg henleder blot din Opmærksomhed paa hvordan Sagerne staar. Du er jo som du siger hans Ven! — Du er bleven saa mistænksom! Vi kan vel sidde og tale om Sagerne, uden at du derfor straks behøver at tillægge mig skumle og hemmelighedsfulde Hensigter! Tror du jeg var saa dum at røbe dem — eller blot lade dig skimte dem — hvis jeg virkelig havde nogen saadanne? Du maa ikke anse mig for at være meget begavet! Vi taler jo bare i al Almindelighed om Grímur Elliðagrímur. Det er da kun naturligt at man diskuterer sine fælles Bekendte — og Ven-

ner. Jeg fortæller dig blot, at Manden har en Afgud — hvilken maa vel du, som hans Ven, vide bedre end jeg — og at du burde, saafremt du da ikke selv er en Afgudsdyrker, se til at faa den Tro pillet ud af ham, — inden Afguden af sig selv ramler og i Faldet knuser den andægtige troende!

— Jeg véd virkelig ikke hvad det er du sidder og væver op om, svarede jeg — og jeg maa tilstaa at det var min Hensigt med de Ord at faa ham til at tale tydeligere.

— Du gør dig vist dummere end du er, gamle Dreng, sagde han og drak. — Naa, lad os — blot for Tydelighedens Skyld — opstille den Hypotese, at Grímur Elliðagrímur har en Afgud, og at denne Afgud er hans smukke og intelligente Frue. Hvis du ikke allerede har gjort den Erfaring, hvor farligt det er at betro Liv og Velfærd i en Kvindes Hænder, maaske især en smuk Kvindes, og ikke mindst i den Grad Grímur Elliðagrímur har gjort det, saafremt jeg da ikke tager fejl, saa burde du i al Fald have gjort den! Naa, jeg vil ikke sige Vigdís noget ondt paa — hun er min gamle Veninde. Jeg har virkelig kendt hende meget godt — i sin Tid. Vigdís er god nok, — som Kvinde og saa videre. Men en Afgud bør helst være *mere* end god nok! Og i det Øjeblik Grímur Elliðagrímur maa revidere sin Tro med Hensyn til Vigdís, i det Øjeblik bliver der ikke meget tilbage af hans taagede Tro paa *Menneskeanden* — i det Øjeblik bliver der vist overhovedet ikke stort tilbage af alt hvad der hedder Grímur Elliðagrímur! — Forstaar du saa hvad jeg mener?

— Maaske, svarede jeg. — Men hele denne Samtale forekommer mig lidt overflødig — for ikke at sige upassende.

— Hvor kan du sige det? — Páll Einarsson rejste sig med et Ryk i Stolen og et hastigt og vistnok ufri-villigt Glimt af Interesse kom og gik i hans sorte Øjne. — Du tror altsaa ogsaa at det er Vigdís? — Som er Grímur Elliðagrímurs svage Punkt, mener jeg, — hans Afgud? Jeg tænkte mig Muligheden af, at det først og fremmest var *Menneskeaanden* — og saa Vigdís. Men det er nok omvendt . . . .

— Jeg har aldrig haft for Skik at drøfte mine Ven-ners intimeste Anliggender, sagde jeg og rejste mig, for om muligt at faa ham til at bryde af og gaa sin Vej. — Men hvis det skulde forholde sig som du siger, saa anser jeg Grímur Elliðagrímur for at være i en god Guds Hænder.

Páll Einarsson lo.

— Men hvad vil der ske i det Øjeblik den troende maa revidere sin Tro?

— Det sker ikke, svarede jeg afvisende.

— Hoho! advarede Páll. — Er du en saadan Hjer-ternes og Nyrernes Gransker, at du kan udtale dig saa sikkert derom?

— Aah, gaa Fanden i Vold! — det var mig ikke muligt at beherske mig længere, og jeg var for Resten ligeglad. — Jeg gider ikke høre paa dit ondsindede Sludder!

— Saa sagte, gamle Dreng — saa sagte! — Páll Einarsson rejste sig smilende. — Hvormed har jeg dog fortørnet dig saa groveligen? — Naar man fører en saa god Konjak, burde man ogsaa lægge sig efter en bedre Tone — det andet er Synd for Konjakken! — Tillader du at jeg tager et Glas paa Falderebet — altsaa inden jeg gaar Fanden i Vold, mener jeg!

Han skænkede sig et Glas og stak det ud.

Saa bukkede han, med en vis ironisk Godmodighed, men uden Forsøg paa at give mig Haanden.

— Paa Gensyn i Aften! sagde han med et ubestemmeligt Smil idet han forsvandt ud ad Døren.

Jeg fik ingen Lejlighed til at spørge ham hvad han mente dermed, og antog for Resten at det blot var noget han sagde for at drille og ophidse mig end yderligere.

Jeg var saa rasende at det tog mig flere Cigaretter at falde til Ro igen.

Inden det helt var lykkedes mig kom Pétur Ólafsson.

— Du vilde have talt med mig i Gaar? sagde han — og fik saa Øje paa Konjaksflasken. — Hvad for noget? — Sidder du mutters alene og pimper — midt paa Formiddagen?

Jeg fortalte ham at Páll Einarsson var kommen til Byen og lige havde været her paa Besøg. Han saa' nøje paa mig med sine rolige lyse Øjne, vurderede min Sindsstemning — og saa blev der ikke talt mere om den Ting.

— Var det noget særligt du vilde mig? spurgte Pétur og vendte dermed tilbage til sit første Spørgsmaal.

— Har du endnu ikke fundet ud af det! lo jeg.

— Var det Jordrystelsen? — Pétur Ólafsson smilede — og paa et Skuldertræk fra mig blev han ved: — Kunde næsten tænke det! — Det var da en Skam at du ikke slap ind.

— Du var jo syg! drillede jeg.

— Syg og syg, — Pétur vred sig lidt. — Jeg vaagnede badet i Sved .... Jeg troede sgu et Øjeblik at det var Nervefeber — syntes jeg kunde konstatere alle Symptomerne. Men saa var det ingenting.

— Gud ske Lov! svarede jeg. — Har du for Resten nogen Sinde været rigtig syg?

— Aldrig! indrømmede Pétur ærligt. — Jeg er sikker paa at hvis jeg dør engang, saa dør jeg af en eller anden indbildt Sygdom!

— Det kan jo være lige saa godt som noget andet, trøstede jeg ham.

— Tja — det bliver værst for den Læge, der skal skrive Dødsattesten. Og det bliver jo heldigvis ikke mig! — Men jeg synes vi sidder her og snakker om alle mulige Ting, uden at komme ind paa de egentlige Begivenheder.

— Vulkanudbruddet, mener du?

— Ja — og Influenzaen.

— Influenzaen? — har du allerede mærket noget til den?

Pétur Ólafsson var med engang bleven alvorlig.

— Jeg har ikke mærket stort andet hele Morgenens. Og derfor havde jeg ikke noget imod et lille Glas af din Konjak.

Jeg rejste mig og gik ud for at hente et Glas: Og da det i det samme ringede, lukkede jeg selv op.

Det var Grímur Elliðagrímur.

— Jeg tænkte nok du var hjemme og hvilede dine trætte Lemmer ovenpaa Gaarsdagens Strabadser! sagde han smilende.

Jeg bad ham undskylde mig et Øjeblik og sendte ham ind til Pétur Ólafsson.

Da jeg kom tilbage med Glassene, var Grímur Elliðagrímur og Pétur Ólafsson allerede inde i en vidtløftig Influenza-Snak. De fortalte hinanden om de Tilfælde af Sygdommen de havde haft i Løbet af Formiddagen, og var begge meget alvorlige.

— Den tager noget voldsomt fat, sagde Grímur Elliðagrímur.

— Ja, indrømmede Pétur Ólafsson, — to af mine Patienter har jeg allerede saa godt som opgivet.

Jeg skænkede i Glassene og vi tømte dem i Tavshed.

Grímur og Pétur kom ind i en ivrig Samtale om Kurmetoder. Alt hvad jeg fik ud af deres Snak var, at de syntes at staa ret raadville og hjælpeløse.

Da Emnet foreløbig syntes uddebatteret, vendte Grímur Elliðagrímur sig pludselig mod mig.

— Jeg kom egentlig for højtideligt at invitere dig til i Aften, sagde han. — Jeg skulde bagefter have været oppe hos dig, indskød han til Pétur Ólafsson, — men det slipper jeg altsaa nu for. — Jeg mødte nemlig Páll Einarsson i Morges. Og han saa godt som foreslog mig at samle nogle af Kameraterne fra gamle Dage, saa han kunde faa hilst lidt nærmere paa dem under ét. — Jeg valgte saa i Aften, fordi jeg sandsynligvis faar nok at bestille i den nærmeste Fremtid — og fordi det saa er bedst at have det overstaaet. Benjámín kommer, og Bjørn Sigurðsson — Páll vilde endelig have ham med. Og saa kommer Ólafur Jónsson — der for Resten til Morgen igen saa' ud som et Menneske. Og saa du og Pétur Ólafsson.

— Tak! svarede Pétur Ólafsson tørt. — Jeg for mit Vedkommende vil helst undgaa Dyret saalænge som muligt! — Ellers Tak.

— Din Vægring er forudset, smilede Grímur, — og jeg medbringer derfor en særlig og indtrængende Hilsen til dig fra Vigdís, som ganske bestemt haaber at se dig og din Kone, skulde jeg sige.

— Ja — saa er der jo ikke andet for, svarede Pétur Ólafsson og fandt sig i Skæbnen.

— Jeg blev ogsaa helst borte fra den Sammenkomst, tilstod nu ogsaa jeg.

Jeg var mere ilde berørt end jeg brød mig om at vise.

— Nej, véd I nu hvad, lo Grímur Elliðagrímur. — Hvis I vil lege Katten og Musene, synes jeg at I har valgt de forkerte Roller! Er I virkelig *saa* bange for Belzebub?

Pétur Ólafsson og jeg saa' paa hinanden — og der var ingen af os der svarede noget. Men bange var vi ikke.

— Eller vil I blot nødig tilsmudse jer, I Farisæere? frittede Grímur med et Smil.

Heller ikke det var der nogen af os der svarede paa.

— Jeg synes, sagde jeg da Pavsens truede med at blive for lang, — at Páll Einarsson er en Mand som der er al Grund til at tage sig i Agt for — og ikke indlade sig med.

Grímur Elliðagrímur sad en Stund tavs og saa' paa mig, — hans Blik var paa engang blevet meget alvorligt. Det var det samme Blik som jeg havde set i hans Øjne Dagen før, da han fortalte mig at Páll Einarsson var kommen til Byen.

— Er der nogen af jer der egentlig kender Páll Einarsson? spurgte han endelig — og den fortrolige Tone han sagde det i gik mig dybt til Hjerte.

Paa et saa direkte Spørgsmaal havde jeg kun en Hovedrysten til Svar. For naar det kom til Stykket kendte jeg jo ikke Páll Einarsson.

Pétur Ólafsson derimod trak uvilligt paa Skuldrene, som vilde han dermed sige at Páll Einarsson kendte vi vist alle tilstrækkeligt.

Men Grímur Elliðagrímur blev ved:

— Vigdís og han er jo Barndomskamerater, som I véd, og har i sin Tid været meget gode Venner. Han har været hendes Balkavaler og de har løbet paa Skøjter sammen. I flere Aar efter at han var rejst til Udlandet brevvekslede de, og det var vist egentlig Páll

der til sidst holdt op med at skrive. Vigdís og jeg var den Gang forlovede, hvad Páll vistnok anede, og nu og da forsøgte han at drille mig med denne Brevveksling. Men selvfølgelig stolede jeg ubetinget paa Vigdís, og fandt intet mærkeligt i at hun skrev til en god Bekendt, selv om denne Bekendt ikke just var *min* Ven. Vi har siden ofte talt om ham, men altid ret flygtigt, for Manden interesserede mig ikke. I Aftes var vi igen inde paa Emnet Páll Einarsson, og jeg spurgte hende da hvad godt eller tiltrækkende hun egentlig fandt ved ham. Jeg blev ikke stort klogere af hendes Svar. Men saavidt jeg forstod har hun følt sig tiltalt af hans lidt ondskabsfulde og fuldkommen respektløse Vid. Og det kan jeg egentlig godt forstaa. Páll Einarsson kan virke helt forfriskende, og vi har alle moret os over ham. Men det er paa den anden Side ikke nok til at forklare Vigdís' Hængen ved det Menneske. Og jeg er da ogsaa temmelig sikker paa at Resten af hendes udholdende Venskab skyldes hendes Trofasthed og lidt sentimentale Holden-fast ved Barndomsvennen. Hun kom nemlig flere Gange tilbage til, at Páll havde sit Væsen imod sig og vistnok ingen Venner havde. Og paa hendes Spørgsmaal om hvad jeg da egentlig havde at indvende imod Páll, maatte jeg indrømme at det i Grunden var Bagateller. Det væsentligste var, at han tog selv sit eget Arbejde forfængeligt, — hvad jeg dog ved nærmere Eftertanke forandrede til, at han *tilsyneladende* tog det forfængeligt — for jeg kender jo ikke hans inderste Tanker. Og ellers var der blot det, sagde jeg, at jeg ikke kunde lide ham. Som I ser — jeg var i Grunden trængt op i en Krog! Og nu kommer jeg her og spørger jer om Páll. For-gæves! Den ene ryster paa Hovedet, den anden trækker paa Skuldrene! Jeg véd godt at der er en Del at anmærke ved Páll. Han har det for Eksempel med at

drikke sig fuld. Men det er der flere der har — selv af vore Venner. Kan du huske, Pétur, at I i sin Tid alle var lidt paa Nakken af mig, fordi jeg ikke vilde være med til at beruse mig i samme Grad som I? Og fordi jeg drillede jer med, at kun Maadelighed i alle andre Ting kunde undskylde Umaadelighed i Drik. Selv du, der dog ellers ikke plejer at blande dig i andre Folks Gøren og Laden, drev det engang til en højtidelig Erklæring om, at efter din uforgribelige Mening burde den, der i alle andre Henseender var et Mandfolk ogsaa engang imellem tage sig en Taar over Tørsten. Kan du huske at jeg klappede dig paa Skulderen og svarede, at en saadan Udtalelse fra en Mand der kunde føre sin Stamtavle tilbage til Ganger-Rolf — det var jo din hemmelige Stolthed! — selvfølgelig var af ganske overordentlig Vægt, og at jeg vilde tage din Henstilling under alvorlig Overvejelse? Det slog du dig saa til Taals med!

Pétur Ólafsson smilede.

— Og du lod det nok blive ved den alvorlige Overvejelse!

— Ja — og dette er en af de Ting Páll Einarsson aldrig har tilgivet dig — dit urokkelige Maadehold, mener jeg, indskød jeg — for det stod mig pludselig saa klart og inden jeg vidste af det var Ordene mig ude af Munden.

Grímur Elliðagrímur saa' et Nu paa mig med eftertænksomme Øjne, men blev saa ved:

— Det at Páll Einarsson drikker kan altsaa ikke være gyldig Grund for os til helt at udstøde ham af vor Omgang. I al Fald ikke før han direkte og grovt har generet os dermed. — Saa er der hans Ondskabsfuldhed, eller rettere hans ondskabsfulde Vid — og det har enhver af os utallige Gange været Skive for. Páll bagtaler os nok, men han er alligevel ikke nogen egent-

lig Bagvasker — for han siger én lige saa gerne sin Mening op i éns aabne Øjne. Og vi kan jo bare betale ham tilbage med samme Mønt. Ser I — jeg har gransket min Hjerne for at finde blot én eneste antagelig Grund til den Misstemning, jeg jo inderst inde nærer mod Páll Einarsson. Jeg har ingen fundet. Jeg er gaaet saa vidt, at jeg har spurgt mig selv om det mon skulde være en Slags ubevidst Skinsyge. Det er det ikke — bilder jeg mig da ind. Hvad er der med den Mand! Ingen af os kan lide ham — men alligevel har ingen af os noget egentligt at sige ham paa! Kan en Mand da være en Sjoever, uden nogen Sinde at have gjort sig skyldig i en Sjoeverstreg! Jeg synes nemlig at det er for lidt, at en Mand har sit Væsen imod sig, — det bør vi være overlegne nok til at se bort fra. Véd I hvad — jeg er sgu lige ved at skamme mig en Smule, naar jeg tænker derover! Har jeg ikke Ret? Vi siger alle: Páll er et Bæst! Men der er blot ingen af os der kan sige hvorfor! .... *Hvorfor* er Páll Einarsson egentlig et Bæst!

— Fordi han *er* et Bæst! slog Pétur Ólafsson fast paa sin rolige Vis — han var bleven lidt rød over Panden.

— Ja — dér har vi det! lo Grímur Elliðagrímur. — Naa, men lad os nu bare føle ham lidt paa Tænderne. Æde os kan han sgu da ikke! Lad os møde ham med hans egne Vaaben.

— Det kan vi ikke, sagde jeg. — Det vilde ingen af os nedlade sig til.

— Til at give Páll Einarsson af Grovfilen? — Jo, du kan tro!

— Det er ikke det jeg mener, svarede jeg.

— Hvad mener du da? spurgte Grímur hurtigt.

— Jeg mener —, svarede jeg og stammede lidt i

det; — jeg mener at Páll Einarsson fører flere Vaaben end han har fremme.

— Den Vise kender vi jo, sagde Grímur Elliðagrímur. — Men saa er de jo uskadelige!

— Maaske! svarede jeg lidt stødt.

Grímur Elliðagrímur saa' paa sit Ur og rejste sig.

— Naa — Tiden løber. Jeg maa gaa. — Men saa kommer I altsaa i Aften. Klokken otte-halvni — deromkring. I faar kun Te og Smørrebrød — og selvfølgelig noget at drikke. Og saa Belzebubs behagelige Selskab! lo han, tog hurtigt Afsked og gik.

— Jeg maa ogsaa af Sted nu, sagde Pétur Ólafsson da jeg kom ind efter at have fulgt Grímur Elliðagrímur til Dørs. — Jeg vilde blot vente for at spørge dig — — Kan du sige mig: Hvad mente du?

Jeg tænkte mig lidt om — og syntes egentlig ikke Páll Einarssons Udtalelser var noget at gentage.

— Det er det forbistrede, svarede jeg, — Grímur har Ret — man har aldrig noget Hold paa Páll Einarsson .... Men han var heroppe i Dag, som du véd. Og han talte en Del om Grímur — og om Vigdís.

— Jasaa? sagde Pétur Ólafsson og faldt i Tanker — og lidt efter gentog han: — Jasaa ....

— Kan du forstaa, spurgte jeg, — at Vigdís nogen Sinde har kunnet lide det Menneske?

— Kvinder er uberegnelige, svarede Pétur Ólafsson trægt. — Og de har ofte et finere Instinkt end vi Mænd. — Men i dette Tilfælde .... Jeg har altid anset Páll Einarsson for at være en farlig Mand.

— Hvorfor? spurgte jeg.

— Det er noget jeg har paa Fornemmelsen, svarede Pétur. — Og det samme er Tilfældet med dig. Spørg dig selv!

— Jeg tror han hader Grímur Elliðagrímur, prøvede jeg mig frem.

Pétur Ólafsson rejste sig.

— Det har han altid gjort.

— Men hvorfor? blev jeg ved.

Pétur Ólafsson trak paa Skuldrene, men var dog ikke nær saa afvisende som han plejede at være naar vi før i Tiden havde strejft Forholdet imellem Grímur Elliðagrímur og Páll Einarsson, hvad der gav mig Mod til at fortsætte.

— Er det fordi Grímur fik Vigdís, tror du? spurgte jeg.

Pétur Ólafsson trak igen paa Skuldrene.

— Næppe det alene. Men sandsynligvis spiller ogsaa *det* med ind, selv om Páll Einarsson sikkert aldrig har tænkt paa at gifte sig med Vigdís. Nej — Modsætningen ligger dybere . . . . I Virkeligheden er Hadet imellem de to gensidigt — og instinktivt. Grímur hader nemlig ogsaa Páll Einarsson — paa *sin* Vis. Men uden endnu at være klar over det, eller i hvert Fald uden at ville indrømme det for sig selv. — Naa, tog Pétur Ólafsson sig pludselig i det, — men det her vedkommer jo egentlig ikke os.

— Jo — i høj Grad! protesterede jeg.

— Nej! bed han mig af. — For vi staar magtesløse. — Saafremt vi da ikke vil gribe til den Yderlighed at slaa Páll Einarsson ihjell! sluttede han med en lille haard Latter.

Stráks efter gik han. —

Jeg blev siddende hjemme og tænkte over Tingene. Men det varede ikke længe før jeg tilfulde havde indset hvor Pétur Ólafsson havde Ret — vi stod magtesløse. Vi kunde ikke blande vore Mistanker eller Meninger ind i det Opgør, som jeg anede forestod. Vi

kunde nok stille os ved Grfmur Elliðagrimurs Side — men uden Udsigt til at kunne være til nogen Nytte.

Da jeg var naaet saa vidt i mine Tanker blev det mig uudholdeligt at sidde hjemme og ingen Ting foretage mig, og jeg gik saa op til min lille Veninde i det røde Hus og blev hos hende til jeg skulde hjem og spise til Middag.

Da jeg havde spist var Klokken ikke mere end halv 7, og den Fred jeg havde hentet mig hos Anna var forsvundet af mit Hjerte. Jeg satte mig ind i min Stue og forsøgte at læse, men jeg havde ingen Ro paa mig. En Forudfølelse af noget uhyggeligt og uafvendeligt sad mig som en Sug en i Brystet.

Jeg tog derfor mit Tøj paa og vandrede ud i Aske- regnen og Mørket.

Jeg vaagnede af mine Tanker ved at Brændingens Brus trængte ind til min Bevidsthed, og jeg opdagede derved at jeg var naaet ned til Stranden et Sted i Ud- kanten af Byen. Ved Lyset fra en Rude konstaterede jeg at Klokken endnu ikke var mere end godt 7.

Og saa var det at Geir Helgason kom syngende imod mig og blev saa henrykt over at træffe mig.

Først hørte jeg en hæs og grødet Stemme, jeg straks kendte:

— Hun er en bedaarende Kvinde — hun svulmer paa langs og paa tværs! brølede Stemmen, og straks efter kom Geir trimlende, tyk og rund — selv svul- mende paa tværs, omend ikke i Højden.

— Lav dog ikke saadan et Rabalder, Menneske — Politiet kunde kommel tyssede jeg paa ham.

— Lad dem komme! Jeg vilde ønske at Thorbjørn vilde komme! Hvor meget koster det? vilde jeg sige. Halvtreds Kroner? — godt! vilde jeg sige. — Tag dem hos dig selv! — Han skylder mig nemlig halvandet

hundrede Kroner. Og dem faar jeg aldrig, med mindre jeg saa at sige arbejder dem af!

Han var nu helt henne ved mig og endelig kendte han mig.

— Aa, er det dig, Jón Oddsson! Er det dig, min eneste Ven! — og han omfavnede mig, kildrede mig lidt i Ansigtet med sine Sælhundebørster og tog mig under Armen som om han ejede mig — der var ingen Ende paa hans overstrømmende Venlighed og Gensynsglæde.

— Jeg kommer ellers lige hjemmefra og skulde lidt ud i Byen, sagde han. — Men nu kan det være det samme. Gaa med hjem, hva'? Jeg har Whisky! triumferede han. — Der var saa ensomt derhjemme. Jeg savnede en god Ven. En god Ven er som Balsam for Hjertet, Jón Oddsson — for det saarede og sønderknuste Hjerte!

Dermed drattede han ned i et Hul vi ikke havde kunnet se — vi var komne ind i en Gade der var under Reparation — og jeg havde stort Besvær med at hale ham op, for Jorden skred og han snakkede blot løs, uden i mindste Maade at tage den Slags smaa Uheld fortrydeligt.

— Siden Vorherre har plukket min Blomst — mit Livs Blomst — min eneste Blomst, — han hidsede sig op til han flæbede af Rørelse, — er jeg ene som Kamelen i Ørkenen! . . . .

I den Dur blev han ved til vi var hjemme hos ham.

Jeg havde været der før — det er et stort og meget vidtløftigt Hus. I Øjeblikket havde Geir Helgason imidlertid glemt hvilken Del af det han selv beboede. Vi kom igennem alle mulige Værelser, der midlertidigt var indrettede til Slægtninge og Venner og Venners Venner.

Jeg hilste paa en hel Del Mennesker i alle Aldre, mest Kvinder, der saa' strengt og fordømmende paa os begge. Endelig fandt Geir Helgason sin egen Dagligstue, og det første han gjorde var at hale en Whisky-flaske frem bag en stor Blomsteropsats.

Han stirrede længe paa den med mistænksomt rynkede Bryn.

— Hun har været her og hældt af Flasken! udbød han saa og brasede med stort Rabalder ind til sin nærmeste Nabo, en gammel Moster fra Nordlandet.

Efter lange Forhandlinger vendte han tilbage med to omtrent halvfulde Flasker.

— De tager Livets Drik og gemmer den bort for mig! lo han — uden Spor af Ærgrelse. — Det er der da ingen Grund til. Vel?

Jeg havde taget en nyudkommen Bog fra Bordet og stod og bladede i den.

Geir Helgason rev den ud af Haanden paa mig og slængte den hen i en Krog.

— Skidt og Møj! raabte han. — Skidt og Møj! — ikke værd at læse! Næ — Sæmund den vise! blev han ved og stak mig en tyk Pegefingertil lige ind i Ansigtet. — Sæmund den vise! . . . . *Han* kunde skrive sin Tunges Modersmaal! — Skaal!

Jeg var ulykkelig over at være falden i Hænderne paa Geir Helgason. Jeg vidste at der skulde tre Døgn til for at drikke ham under Bordet. Og jeg kendte ham godt nok til at jeg frygtede, at hvis ikke Skæbnen kom mig til Hjælp vilde han næppe give Slip paa mig før han enten faldt om eller blev ædru. Og begge Dele kunde det have lange Udsigter med. Jeg sad ganske hjælpeløs og hørte paa hans Snak om Sæmund den vise og hans Livs Blomst. Jeg havde kendt hans „Livs Blomst“, en ganske almindelig, en Smule forknyt og

alt andet end blomsteragtig Kvinde, hvis største Fortjeneste var at hun havde født ham tolv Børn. Jeg sad her i en Sump af Komik og Tragik, der fik mit Hjerte til at hoppe i en smertelig indre Latter. Der var en saa ægte Svulst over hans Sorg og Jammer, at den paa én Gang rørte og frastødte mig. Men mest var jeg dog optaget af hvordan det skulde lykkes mig at slippe bort.

Jeg saa' paa Klokken — den var 8.

— Du behøver ikke at kigge paa Klokken! udbød Geir Helgason. — Du bliver her i Nat! Jeg har Husrum nok! Der staar en ledig Seng inde hos en af mine Drengel — Skaal, Jón Oddsson! *Din Skaal* — min eneste Ven!

Jeg saa' ingen anden Udvej end ligefrem at fortælle ham, at jeg var bedt ud og havde lovet at komme.

Det jeg havde frygtet skete.

— Saa gaar jeg med! slog han øjeblikkelig til som om det havde været en Invitation til ham. — Dine Venner er mine Venner og mine Venner dine Venner. Jeg er mine Venners Ven!

Og det var sandt nok. Men i Øjeblikket var han bare en lidt besværlig Ven — hvad der dog vilde have været Synd blot at antyde ham.

Jeg fandt mig med et Suk i det uundgaaelige, og Arm i Arm vandrede vi igen ud i Mørket.

Mit eneste Haab var at vi skulde møde en anden af hans „eneste“ Venner, og at jeg paa den Vis maaske kunde blive af med ham.

Jeg var allerede ved at opgive dette Haab, da Geir Helgason pludselig gik i Staa og en Stund blev staaende og tænkte sig grundigt om.

— Gemte jeg Flaskerne eller blev de staaende paa Bordet? spurgte han mig med Stilhed i Stemmen.

— De blev staaende paa Bordet, oplyste jeg ubarmhertigt.

— Gud fri mig vell! — han slap min Arm, glemte mig fuldkommen og satte i et trippende Løb hjem-
efter. — Gud fri mig vell! —

Klokken var henved halv 9 da jeg ringede paa hos Grímur Elliðagrímur. Jeg var dog ikke den sidste af Gæsterne. Benjamín og hans Kone var endnu ikke komne. Heller ikke Bjørn Sigurðsson.

Grímur og Fru Vigdís kom begge ud i Entréen, og Fru Vigdís skilte mig som hun plejede af med mit Overtøj. De var begge meget oprømte, og deres gode Humør syntes ganske ægte. Jeg tænkte ved mig selv at jeg vist gik og fangede Griller. Jeg fortalte dem om min Oplevelse med Geir Helgason, og især Fru Vigdís lo meget deraf. Saa tog hun mig under Armen og vi fulgtes alle tre ind i Stuen.

Jeg hilste først paa Pétur Ólafsson, der var tavs og stille, hvad der dog ikke var noget usædvanligt, og paa hans smukke og roligt smilende María.

Saa stod jeg pludselig Ansigt til Ansigt med Páll Einarsson, der med et paa én Gang drillende og meget sigende Smil rakte mig Haanden og spurgte:

— Naa — hvordan staar det til med Humøret?

Grímur Elliðagrímur og Fru Vigdís stod lige i Nærheden — derfor tog jeg hans Haand. Men ganske flygtigt. Og jeg svarede ham kun med Tavshed.

Fru Vigdís kom hen til os.

— Har Jón Oddsson været i daarligt Humør? spurgte hun smilende.

— Saa ganske nederdrægtigt! lo Páll Einarsson. — Han smed mig ud i Formiddags!

— Men Jón Oddsson dog! — Fru Vigdís saa' paa mig med store Øjne. — Hvad havde han gjort?

— Det kan Páll Einarsson selv fortælle, svarede jeg kort og benyttede mig af at jeg endnu ikke havde hilst paa Ólafur Jónsson til at forlade dem.

Ólafur Jónsson, der havde fundet sig en Siddeplads lidt afsides fra de andre sad bleg og dystert, som altid naar han var ædru, og med noget dulgt forpint i Blik og Mine, der gjorde at jeg gerne viste ham større Venlighed end jeg egentlig følte for ham.

Jeg skød en Stol frem og satte mig ved Siden af ham.

Ólafur Jónsson røg voldsomt og med sammenbidt Mund.

— Hvad skal vi egentlig her? sagde han da vi havde vekslet Hilsner og talt lidt om Døgnets Begivenheder. — Det kan dog aldrig blive som i gamle Dage. Der er sket for meget i Mellemtiden. Og vi er blevet andre end vi var, — hænger kun sammen ved de sidste Trævler. — Kan du huske i gamle Dage? — han smilede sørgmodigt.

Jeg huskede det nok. Og jeg saa' Ólafur Jónsson for mig som han den Gang var — den gladeste blandt de glade. Men i Stedet for at gaa ind herpaa svarede jeg ham paa hans første Spørgsmaal.

— Vi er her jo for at hilse paa — eller vel rettere hilses paa af Páll Einarsson! oplyste jeg sarkastisk.

— Ja! — kan du begribe det? — han vendte sit blege Ansigt mod mig. — Han er bleven mig en lovlig paatrængende Herrel! — Jeg kan ikke lide ham.

— Du var dog ude med ham i Aftes, mindede jeg ham smilende om.

— Nej, jeg var ikke protesterede han. — Jeg havde skaffet mig noget at drikke — bare for at drikke mig fuld. Og saa kom han. Det var ham som trængte sig

paa! Og saa gik det jo som det altid gaar — der kom flere og flere til og der blev mere og mere at drikke. Da jeg havde faaet nok gik jeg min Vej .... Han troede han kunde pumpe mig, fordi jeg var fuld!

— Pumpe dig? spurgte jeg nysgerrigt. — Hvad vilde han have at vide?

— Aa, jeg véd ikke .... Alt muligt!

I dette Øjeblik kom Bjørn Sigurðsson hen og hilste paa os. Han var kommen saa stille som var han en af sine egne Aander. Jeg havde i al Fald ikke bemærket hans Komme.

Lille og skrutrygget, med sort Haar der groede ham ned i Panden og mørke blide Øjne — og med fremstaaende Tænder i en stor Mund, hvis tykke Læber begyndte at mimre længe inden han fik et Ord frem — gik han som altid lydløst rundt og gjorde ikke en Flue Fortræd.

Jeg lagde med Undren Mærke til at der, da han nærmede sig, kom et sky Blik i Ólafur Jónssons Øjne og at han rykkede sig uroligt i Stolen.

Men Bjørn forsvandt saa snart han havde hilst paa os, lige saa stille som han var kommen, og Ólafur blev igen roligere.

Jeg skulde lige til at spørge ham noget nøjere ud om hvad Páll Einarsson egentlig havde villet have ham til at fortælle, da Døren gik op og Benjamín Páls-son traadte ind, blinkende langsomt med Øjnene, som det nu engang var hans Vane og tæt fulgt af sin Jóhanna.

Páll Einarsson gik straks frem imod dem og hilste omstændeligt og en Smule maliciøst paa „Broder Benjamín“ og hans ubøjelige Verbun.

Jeg for mit Vedkommende glemte ganske det Spørgsmaal jeg havde villet stille Ólafur Jónsson. Thi som

altid i det ubøjelige Verbums Nærhed blev jeg straks en Smule nervøs.

Jóhanna er nemlig ikke alene høj og tynd, — det er der saa mange der er, — men der er desuden noget stivt over hende, som kostede blot den mindste Smule Bøjning eller Bevægelse hende en uhyre Anstrengelse og kunde faa uoverskuelige Følger. Det er altid med en vis Spænding jeg ser hende tage Plads — paa Yderkanten af en Stol eller Hjørnet af en Divan. Erfaringen har utallige Gange vist mig at det jo gaar godt. Men paa Forhaand er det mig stadig lige umuligt at tro det. Ogsaa paa anden Maade paavirker hun mine Nerver. Smiler hun, maa jeg uvilkaarlig lægge Mærke til hvor vidt hendes Smil breder sig og hvor længe det kan holde. Udstrækker hun én af de Arme — man har nemlig en mystisk Fornemmelse af at hun besidder tynde Arme i Overflod — som hun ellers holder fastklamrede til Kroppen, saa skynder jeg mig at forsyne hende med hvad jeg kan tænke mig hun vil have fat paa, — ikke bare af Høflighed, men fordi det synes saa utænkeligt at hun skulde kunne hitte det ved egen Hjælp og uden at afstedkomme Ulykker. Saaledes er Benjamíns ubøjelige Verbum. Og dertil kommer en stærk Skeløjethed, der gør ogsaa hendes Blik stivt. Hvilken Tiltrækning al denne Stivhed har kunnet og stadig kan øve paa Benjamín, er mig en Gaade. Paa mig virker Jóhannas Nærvær altid i højeste Grad distraherende og enerverende.

Det var mig en stor Lettelse da Fru Vigdís — efter at Benjamín Pálsson og Frue havde været rundt og hilst paa alle de tilstedeværende — endelig lykkeligt havde faaet Jóhanna anbragt paa Kanten af en Stol.

Benjamín stillede sig — blinkende med Øjnene og gnidende sine Hænder — ved Siden af hende, og Páll

Einarsson tog Stade lige foran dem og saa' meget munter og meget drillesyg ud.

— Kan du huske, Broder Benjamín, sidste Gang vi mødtes? — Det var en Torsdag Morgen i Kongens Have. — Vil du med ud og spille Fodbold paa Fri-luftsgymnasiet paa Søndag? spurgte jeg, — og du slog straks til og vi aftalte Tid og Mødested. Saa gik vi længe og talte sammen. Da vi saa skal skilles og staar og siger Farvel, udbryder du med engang: — Nej, det er sandt — paa Søndag kan jeg ikke! Jeg har nemlig lovet Jóhanna at gifte mig med hende paa Søndag. — Det var sgu daarlig nok du huskede det tre Dage i Forvejen!

Páll Einarsson lo, og vi lo alle, skønt vi jo kendte Historien, — endogsaa Jóhanna trak lidt paa sit stramme Smilebaand.

Benjamín Pálsson var den eneste der ikke lo. Han blinkede blot med Øjnene og svarede roligt:

— Jaja — det var endda ikke saa slemt. Jeg kom dog i Tanker om det af mig selv. Nej, men der var en anden Gang i Kongens Have — det har jeg vist aldrig fortalt jer. Jeg var — Gud véd hvordan — kommen i Snak med en lille nydelig Pige. Det var inden jeg kendte Jóhanna, saa det er der ikke noget at sige til. Vi gik og spadserede et Par Timer og blev meget gode Venner. Men da vi saa staar og siger Farvel og jeg lige skal til at fortælle hende mit Navn og aftale et nyt Møde, saa kan jeg ved alle Aser ikke erindre det bitterste om hvad jeg hedder. Det var lige haardt nok, kan I tro — og *da* blev jeg vred paa mig selv. Jeg stod der som et andet Fjols og hakkede i det, ganske ude af mig selv. Men endelig fandt jeg paa Raad. Jeg bad hende vente paa mig blot et Kvarter, mens jeg løb hjem og saa' efter paa det Visitkort jeg havde paa Dø-

ren til mit Logis. Jeg forklarede hende omstændeligt at det var et trykt Visitkort og at dér stod mit Navn med pæne Typer sort paa hvidt, lovede at skynde mig alt hvad jeg kunde — og saa styrtede jeg af Sted. For en Sikkerheds Skyld rev jeg Visitkortet af Døren og tog det med. Men da jeg saa forpustet og udaset kommer tilbage til Stedet hvor jeg har forladt hende — saa er hun gaaet!

Vi havde alle samlet os om Benjamín, der roligt og alvorligt berettede sin Oplevelse, og vi morede os hver paa sin Vis — undtagen Ólafur Jónsson, der saa' lige-saa dystert ud som før. Pétur og Jóhanna smilede blot, — vi andre lo mere eller mindre ubeheersket.

— Nej, *det* er sgu Løgn, Benjamín! udbød Grímur Elliðagrímur og lod sig udmattet falde ned i en Lænestol.

Men Benjamín bedyrede, blinkende med Øjnene og med et lille Smil, at han talte Sandhed.

Og det ubøjelige Verbum oplod sin Mund:

— Det er virkelig sandt. Han har fortalt mig det før. Der er ikke den Ting Benjamín ikke kan glemme! Jeg kunde fortælle et og andet derom.

— Nej, lad endelig være, advarede Benjamín — lidt urolig.

— Glemmer han nogen Sinde at han er gift med Dem, Frue? spurgte Páll Einarsson med et blandet Udtryk i sit Ansigt.

— Det skulde saamænd ikke undre mig om han gjordel smilede hun.

— Aldrig med Viljel svarede Benjamín — hvad der indbragte ham et lille Dask og et forelsket Blik.

Da Jóhanna saaledes begyndte at røre paa sig, trak jeg mig ud af Kredsen.

Straks efter kom Fru Vigdís og tog mig under Armen, førte mig hen i et Hjørne af Stuen, anbragte mig

i en Sofa og sig selv ved Siden af, og lagde sin Haand over min.

— Du er saa underlig i Aften, sagde hun og hendes Øjne lyste af alvorlig Hengivenhed, — og saa striks imod Páll Einarsson. Hvad er der jer imellem?

— Fortalte han dig det ikke selv? spurgte jeg — vistnok i en noget lignende Tone som et Barn der bliver forkælet.

— Han kom bare med noget af sin sædvanlige Snak, svarede Fru Vigdís frimodigt. — Han sagde det var paa mine Vegne du var bleven fornærmet. Du havde syntes han ikke omtalte mig ærbødigt nok.

— Sagde han det, svarede jeg — og vidste egentlig hverken ud eller ind. — Aa, det er maaske noget Vrøvl det hele. Men hvis jeg var i dit Sted, saa tog jeg mig i Agt for Páll Einarsson.

— Synes du da han er saa farlig? smilede hun.

— Jeg synes i al Fald ikke han er værdig til at være din Ven, svarede jeg tappert.

— Det er en Sag du maa lade mig selv om at afgøre. Sig mig blot engang — hvad har jeg at være bange for? — Kære Jón Oddsson, hvor kender du mig daarligt!

— Hvor har du Børnene? spurgte jeg, for dette her førte aabenbart ikke til noget — og for Resten følte jeg mig ikke saa utryg mere.

— Jeg sendte dem i Seng. De bliver gerne saa vilde naar der er mange fremmede. Jeg skal lige sige Godnat til dem. Vil du med op og hilse paa dem?

Hun vinkede smilende til Grímur, der saa' efter os idet vi gik ud af Døren, og løb foran op ad Trappen.

Hun aabnede stille Døren til Børneværelset og to smaa Hoveder, en Drengs og en Piges, rejste sig straks og kiggede nysgerrigt fra hver sin lille Seng.

Saa smed de Dynerne, fløj op og hoppede henrykte rundt i Sengene.

Fru Vigdís tyssede forgæves paa dem, og jeg fandt frem nogen Godter som jeg havde forsynet mig med tidligere paa Dagen og delte dem imellem de to vilde Unger, som var mine specielle Venner, og som baade vidste og benyttede sig af hvor let og med hvilken Glæde jeg lod mig tyrannisere af dem. Engang havde de fundet paa at gaa med mig i Butikker, hvad der var meget indbringende, og hvad kun Fru Vigdís' bestemte Forbud tilsyneladende havde sat en Stopper for. Siden maatte vi nemlig luske os til det, og havde hver Gang en dejlig daarlig Samvittighed. Da jeg havde delt Godterne ud, varede det ikke længe før jeg havde Lille Grímur, der var fire Aar — et Aar ældre end Søsteren Margrét — paa Ryggen og maatte galoppere med ham rundt i Værelset. Og bagefter forlangte Margrét den samme Tur.

Jeg vilde være blevet lidt oppe hos dem, men fik ikke Lov til det. Og efter mange søde Omfavnelser af deres spæde Arme slap vi endelig ud igen.

Da vi kom ned til de andre var det første jeg lagde Mærke til, at Bjørn Sigurðsson letsindigt havde indladt sig i en Samtale om Spiritisme med Páll Einarsson.

— Gud bevare Bjørn Sigurðsson! tænkte jeg og sluttede mig til den Gruppe der havde dannet sig omkring de to.

Páll Einarsson gav foreløbig den alvorligt interesserede Spørgers og opmærksomme Tilhørers Rolle. Men der skulde et Barn som Bjørn Sigurðsson til for ikke at gennemskue ham.

Ólafur Jónsson stod paa nogen Afstand, halvt bortvendt men alligevel opmærksom, og sendte nu og da Bjørn Sigurðsson et sky Blik.

Der var Tale om en bestemt „Aand“, en nylig af-død yngre Kvinde, som de fleste af os havde kendt lidt til og som det nu viste sig at Bjørn Sigurðsson og hans Fæller havde talt med gennem et Bordben ved deres sidste Séancer.

Bjørn Sigurðsson sad lille og skrutrygget og lod sin store Mund løbe:

— Du aner ikke hvilken Trøst det var for hendes gamle Forældre at faa Vished for at hun levede og havde det godt!

— De blev altsaa virkelig overbeviste derom? spurgte Páll Einarsson med kunstlet Alvor.

— Om de blev overbevist! Hun fortalte jo Episoder fra sin Barndom og opfriskede gamle forlængst glemte Kælenavne, til Símon sad og blev ganske stille og Bjørg græd sine modige Taarer. Men det var Glædestaarer! For nu behøver de ikke at sørge mere. Nu véd de at de skal møde hende paa den anden Side af Graven — at de alle skal mødes. Saadan en Velsignelse er Spiritismen! Døden mister sin Brod. Thi den ophører jo at være nogen Død — for os, som véd Besked. Vi kalder det da heller ikke at dø — det er vi gaaet bort fra. Vi kalder det at „gaa over“. Jo — nu har lille Ásta det godt. I hendes Samtaler med Forældrene er der for Resten to Ting der stadig vender tilbage. — Vær gode og bed! siger hun. — Bed ogsaa for mig, for det er den eneste Maade hvorpaa I nu kan hjælpe mig. — Dette med Bønnen og Bønnens Kraft vender hun stadig tilbage til. Men alt det véd vi jo i Forvejen. Og hun siger ogsaa: Giv! — giv til de fattige! — giv, giv! — Gamle Símon, som jo ikke har noget at give af, drøftede til at begynde med meget indgaaende med Bjørg, om det mon kunde tænkes at Ásta havde glemt hvor smaat de sad i det. Tilsidst

blev de enige om ligefrem at spørge hende hvordan de skulde bære sig ad dermed, da de jo ikke havde noget at give af.

— Det var da endelig fornuftigt! anerkendte Páll Einarsson. — Hvad sagde lille Ásta saa til det?

— Ja — hun sagde egentlig ikke ret meget. Hun sagde, at den ringeste Skærv ikke var den der vejede mindst i Guds Vægtskaal — Maalestokken var en anden dér end hér. Og hun sagde, at havde man ikke andet at give, kunde man i al Fald give Godhed og Venlighed. Og nu gaar Símon og Bjørg og bestræber sig for altid at være gode og venlige.

— Det maa være haardt for den gamle Gnavpottel udbød Páll.

— Símon er saamænd ikke saa slem, blev Bjørn Sigurðsson ved — lyksalig over at have Gehør. — Nu har han og Bjørg det godt. Og lille Ásta er lykkelig.

— Hvori bestaar da egentlig hendes Lykke? — for første Gang smilede Páll Einarsson.

— Ja — det er vanskeligt at forklare. Vi véd det ikke saa nøje. Men for en stor Del maa den jo da bestaa i, at hun nu er befriet for Materien og Materiens Sorger og Lidelser, og har faaet Vished for at hun gaar det evige Liv og den evige Salighed i Møde.

— Ja, det maa jo være yndigt! — Páll Einarsson begyndte saa smaat at lægge Masken, hvad der dog undgik Bjørn Sigurðsson. — Men sig mig engang . . . Du siger saa afgjort: befriet for Materien. Jeg havde dog troet at Aanderne havde en Art Krop — ja, jeg har endogsaa ladet mig fortælle at der skulde findes en Slags himmelsk Whisky, som dog maa være et ret daarligt Mærke, den skal nemlig være et ufejlbart Afvænningsmiddel for os Drankere!

Bjørn Sigurðsson overhørte i sin Enfold og Godtro dette sidste og blev — stadig intet anende — ved:

— Jo, en *Slags* Krop har de — et Astrallegeme kalder vi det. Men alt det er det meget vanskeligt for dem at forklare os, saadan at vi kan forstaa det.

— Det forstaar jeg saa udmærket godt — jeres Vanskeligheder ikke mindst, svarede Páll Einarsson. — Men nu dette Astrallegeme. Svarer det i sin ydre Form saa nogenlunde til Menneskets jordiske Udseende?

— Det véd vi ikke. I al Fald vistnok kun til Dels.

— Bliver en skrutrygget Mand ved med at være skrutrygget i al Evighed? blev Páll smilende ved. — Hvordan gaar det for Eksempel med Ástas lamme Arm?

Bjørn Sigurðsson blev ivrig.

— Det har vi spurgt om — den er lægt! — Nej, al den Slags — jeg mener Skavanker og Legemslyder — forsvinder.

Nu kunde Páll Einarsson ikke dy sig længere. Og idet han gav sin Munterhed frit Løb udbød han:

— Jeg glæder mig til at møde dig som en Kæmpe med Engleaasyn, gamle Dreng! — Sikken et Evangelium for Grimrianer! Det undrer mig ikke at I vinder Proselyter! Skade blot, at i Himlen tages der ikke til Ægte! — For det er der vel ingen Forandring sket med?

Bjørn Sigurðsson tav, ganske overrumplet. Han var højred i Hovedet.

De af os der var hædede, fordi vi havde været enten Vidne til eller Genstand for en lignende Medfart saa mange Gange før, lo med. Men Fru Vigdís deltog ikke i Munterheden — hvad jeg inderlig undte

Páll Einarsson — og heller ikke de to andre Damer. De havde nok ondt af Bjørn Sigurðsson.

Der opstod en lille forlegen Pavse.

Bjørn Sigurðsson var imidlertid kommen sig saa vidt, at han igen havde faaet Mælet. Han løftede sit Hovede og sagde roligt og sagtmodigt til Páll Einarsson:

— Min Overraskelse var ganske forbigaaende, — jeg kender jo hvor de onde Aanders Magt over Menneskesjælene er stor .... Jeg vil at du skal vide, at det ikke et Øjeblik falder mig ind at være vred paa dig. — Men selvfølgelig burde jeg have vidst at det var forgæves ....

Páll Einarsson smilede blot. Hans Smil skulde udtrykke overlegen Foragt. Men der var en Tone af ufrivillig Forlegenhed deri.

Pétur Ólafsson, der hidtil havde nøjedes med at være til Stede — hans sædvanlige Form for Selskabelighed — vendte sig pludselig mod Páll Einarsson og sagde:

— Du sigter godt, men du rammer skidt. Og Bjørn Sigurðsson er jo ligefrem en Vismand. Holder sig immun — afskærer enhver Forbindelse ....

Idet han tav saa' han flygtigt hen paa Grímur Elliðagrímur — som for at undersøge om han havde lagt Mærke til hans Ord.

— Oraklet har talt! forkyndte Páll Einarsson med dyster Højtidelighed.

Grímur Elliðagrímur stod og saa' alvorlig og tankefuld ud — det var ikke let at se om han havde hørt denne sidste Ordveksling eller ikke.

I dette Øjeblik blev der meldt Fru Vigdís at Bordet var dækket og hun kaldte os ind til Teen og Smørrebrødet.

Jeg sikrede mig Plads ved Siden af Jóhanna. Jeg kunde jo alligevel ikke komme langt nok bort fra hende til ikke at se hende. Og det virker blot endnu mere nervepirrende paa mig at sidde saa langt fra hende, at jeg er afskaaret fra at træde hjælpende til.

Som altid naar vi sidder ved et Bord sammen distraherede hun mig ganske, saa jeg hverken deltog i eller lagde Mærke til Samtalen.

Da vi rejste os fra Bordet og igen tyede ind i Dagligstuen, var det første jeg gjorde at skænke mig en stor og stærk Whisky. Spist havde jeg saa godt som ikke og min Tekop havde jeg maattet efterlade halvtømt. Jeg tog Glasset med mig og satte mig hen i en ensom Krog. Der sad jeg saa og tørrede Sveden af Panden og tænkte over Jóhannas mærkelige og ingen synlig Frugt bærende Appetit, da Ólafur Jónsson kom hen og slog sig ned ved Siden af mig.

— Hvad mener du egentlig om Spiritismen? spurgte han pludselig, da vi i nogen Tid havde nydt hinandens Selskab i Tavshed.

— Jeg mener, svarede jeg smilende, — at den i visse Tilfælde kan virke ganske praktisk. Forleden var en Handlende her fra Byen med til en Séance og hans gamle Principal kom i Bordbenet. Han havde det ikke helt godt, fortalte han — blandt andet fordi han havde taget for stor Avance paa Træsko. Dagen efter nedsatte den fornuftige Handlende sine Træskopriser! For *saa* lidt vilde han dog ikke risikere at faa Vanskeligheder paa Vejen til Himmerige!

— Jeg mener det alvorligt, sagde Ólafur Jónsson utaalmodigt og uden et Smil. — Hvad mener du?

— Kære Ólafur Jónsson, svarede jeg — mere alvorligt, — hvis du mener at du er tilstrækkelig præ-

pareret og kan faa blot den mindste Smule Gavn og Glæde deraf, saa i Guds Navn gaa til en af Ypperstepræsterne og meld dig ind i „Selskabet for psykisk Forskning“.

— Du tager det altsaa ikke alvorligt? — Du tror ikke der er noget om det?

— Jeg vil saa nødig lade mig hilde af halv Viden — eller af Selv- eller Massesuggestion, svarede jeg. — Jeg vil saa nødig gaa ind til det ukendte under fejle Forudsætninger, — saa hellere forberedt paa alt.

Ólafur Jónsson sad en Stund og saa' ned for sig med sammentrukne Bryn.

— Dette med de onde Aander, blev han ved, — som de lægger saa stor Vægt paa . . . . Har det aldrig slaaet dig, at vi nogen Gange ligesom er under en ond indre Indflydelse? — Nej, det kender du vel ikke, tog han sig i det.

Jeg saa' paa ham — saa' hvor han martredes, skønt han søgte at lægge Skjul paa det. Og mit Hjerte led med ham. Men jeg vidste, at jeg ikke kunde hjælpe ham.

— Vi har intet at frygte, prøvede jeg alligevel. — Thi enten er det hele for vort Vedkommende meningsløst — og vi simpelthen dør og er færdige. Eller ogsaa er der Mening i det — og saa faar vi det i al Fald ikke værre end her.

— Intet at frygte! haanede han. — Tror du Frygten for det kommende er noget imod den nagende Anger over det forspildte!

Saa fortroligt havde han aldrig talt til mig før. Og jeg slog genert mine Øjne ned og beredte mig til det eneste jeg maaske kunde hjælpe ham en Smule med — at lytte.

— Jeg kunde have Lyst til at fortælle dig —, blev

han ved. — Men jeg *kan* det bare ikke, — ikke endnu. — Jeg gør det nok engang . . . .

Min Tavshed sagde ham sikkert bedre end Ord kunde have gjort det hvor rede jeg var til at yde ham den ringe Brodertjeneste jeg formaaede.

Lidt efter rejste han sig og sagde dæmpet:

— Jeg lister af saa snart jeg kan se mit Snit. Jeg kan ikke mere i Aften . . . . Hils fra mig og sig at jeg maatte gaa, men ikke vilde forstyrre — hvis jeg skulde blive savnet.

Jeg knugede i Tavshed hans magre Haand. Og da mit Glas var tomt, rejste jeg mig og gik hen til de andre, for at hente ny Forsyning.

De sad i en Kreds omkring Bordet, hvor Flasker, Glas og Sifoner stod imellem hinanden.

Jeg lagde straks Mærke til at Páll Einarsson — der havde Benjamín Pálsson paa sin venstre Side, Fru Vigdís paa sin højre — allerede havde drukket en Del. Han sad henfalden og røg, og lyttede sløvt til noget Benjamín paa sin rolige og omstændelige Maade fortalte ham. Kun et dulgt Glimt i hans Øjne røbede at han søgte at følge med i en Samtale imellem Fru María og Grímur Elliðagrímur, som sad paa den anden Side af Bordet.

Jeg saa' paa Grímur Elliðagrímur. Han talte muntert, som han havde gjort hele Aftenen, men der var igen det agtsomme Blik i hans Øjne.

Fru Vigdís talte dæmpet og fortroligt med Pétur Ólafsson, der sad paa hendes anden Side.

Lige idet jeg traadte hen til Bordet kom Grímur Elliðagrímur til i Forbigaaende at nævne Navnet paa en Mand, vi alle kendte, hvis Kone for nylig var løbet bort med en anden.

Páll Einarsson hagede sig straks fast i dette Navn.

Han rejste sig i Stolen — var pludselig vaagen og med.

— Det var jo ham Konen rendte fra, lo han. — Det er en kostelig Historie den! Kender I den? Nu skal I høre! . . . .

Grímur Elliðagrímur bremsede ham øjeblikkelig.

— Se hvor Páll lever op blot han lugter Skandale! udbrod han leende. — Der kan man se hvor et Fag som Historie *kan* virke demoraliserende paa sine Dyrkere! — Og er det i Grunden saa underligt? For hvad er Historie egentlig andet end Løgner sat i System! Et Miskmask af forvrængede Fremstillinger, opdigtede Anekdoter, mistydede og misbrugte Udtalelser, fortiede og fordrejede Kendsgerninger — og Skandaleberetninger, der som oftest er ligegyldige, men som gerne udnyttes i et eller andet bestemt Øjemed. Ja — Skandalerne! Hvilken uhyre Rolle spiller ikke de — for Páll og hans Art af Historikere! Der er jo Folk for hvem Historien er som en Tidernes Mødding, — rigtig et Sted hvor visse Naturer kan snage og snuse! Det lugter saa dejlig raaddent! Det eneste, der rigtig kan kildre dem i Næsen, er nemlig den ramme Lugt fra Aarhundreders Oplagringer. Kan I ikke huske — fra gammel Tid — hvor Páll evindeligt snusede om efter Skandaler? Fandt han én, gammel eller ny, promenerede han den som en Paddehat i Knaphullet! — For det er nu *hans* Blomster!

Páll Einarsson lo, omend en Smule tvungent og med et truende Glimt i sine af Drikken allerede røde og lidt svulne Øjne.

— Jeg føler mig ligefrem bæret! — hans Stemme var bleven raaere og en Kende hæst. — Det maa i Sandhed ikke være nogen Spurv du ødsler den Slags Skyts paa! — Men siden du taler om Fag — regner

du Lægens Gerning for saa langt renligere end Historikerens? — Vi griser os dog ikke saadan til i Uhumskheder og Snavs, som I Læger maa gøre naar I pusler Pøblens Dynner!

— Det Snavs vi Læger kommer ud for er til at vaske af igen, replicerede Grímur Elliðagrímur skarpt. — Det *besmitter* ikke. Det sker, at vi sætter Liv og Helbred til under vor Gerning — men saa gør vi det som *Mænd!*

— Og der er Forskel paa Mænd og paa skabede Hunde? — Hahaha! lo Páll Einarsson. — Er vi nu der igen — hva', gamle Dreng?

Grímur Elliðagrímur blev bleg, men han beherskede sig og tav.

— Den skriger sjælden som ikke blev ramt, indskød jeg tørt — jeg stod og postede Sodavand fra en Sifon i mit Glas.

Páll Einarsson, der sad og gloede ondt paa Grímur Elliðagrímur, saa' kun flygtigt hen paa mig, men ænsede mig iøvrigt ikke. Han drak en stor Slurk af sit Glas, og fæstede saa igen sit Blik paa Grímur.

— Du er nu altid saa kæphøj, Grímur Elliðagrímur. Gud véd hvad du egentlig har at hovmode dig af! — *Mig* har du altid behandlet som en Paria!

Grímur Elliðagrímur gjorde en utaalmodig Bevægelse.

— Jo, du har! ivrede Páll Einarsson. — Men pas du bare paa! Det kan være der kommer en Dag, da du vilde ønske at du var i alle andres Sted end dit eget!

— Hvad gaar der egentlig af dig! — Grímur Elliðagrímur talte hastigt og haardt. — Du plejer ikke at tage saa skaansomt paa andre, at du kan forlange selv at blive skaanet! Hvorfor farer du pludselig op

som en Hugorm der bliver traadt paa! Du burde i al Fald ikke vise det saa tydeligt, naar du føler dig truffet!

— Saa — saa, Grímur! dæmpede Fru Vigdís bønligt og forsonende.

— Truffet! haanlo Páll Einarsson. — Nej — det bliver ikke *dig* som smeder de Vaaben, der skal strække *mig* til Jorden! Husk de Ord! Jeg siger, husk de Ord!

Fru Vigdís vendte sig imod Páll Einarsson og lagde Haanden paa hans Arm.

— Hold nu op! bad hun. — Du véd hvor hidsig Grímur kan være. Og de Ord blev sagt i Hidsighed.

— Du maa ikke undskylde mig, sagde Grímur med Vægt. — Lad Páll Einarsson selv om hvad han vil finde sig i og hvad han ikke vil finde sig i! Han har hidtil kun faaet Svar paa Tiltale!

Páll Einarsson havde imidlertid vendt sig imod Fru Vigdís, og sad nu blot og saa' paa hende. Han ænsede ikke Grímur længer, ænsede ikke Omgivelserne — lod mere og mere som om han ikke sansede at der var andre end hende til Stede. Jeg siger *lod*, for jeg havde en ganske bestemt Følelse af at han ikke var saa beruset som han fandt for godt at give det Udseende af.

— Du er saa god, Vigdís, drævede han og klappede hendes Haand. — Du har altid været saa god — imod mig . . . . Jeg skal ikke glemme dig det. Du kan være sikker paa at jeg aldrig skal glemme dig det, — og han kyssede hendes Haand med en fuld Mands frastødende Ømhed.

Fru Vigdís saa' undrende paa ham og forsøgte at trække Haanden til sig.

Men i Stedet for at give Slip paa den bøjede han sig blot endnu længere frem imod hende.

— Kys mig! bad han. — Bare et eneste lille Kys . . . . Som i gamle Dage . . . .

Fru Vigdís rev Haanden til sig. En hastig Rødme fløj over hendes friske Kinder. Der var et Udtryk af forbavset Rædsel og aabenlys Ækelhed i hendes Øjne.

— Hvad gaar der af dig, Menneske! — Hvad mener du? — Du lyver jo!

Páll Einarsson agerede at han kom til sig selv igen. Han saa' sig sløvt rundt, lod som han blev os andre va'r og faldt saa træt tilbage i Stolen.

— Naa ja — selvfølgelig, drævede han med en godt imiteret Fuldmandsklodsethed. — Selvfølgelig, — selvfølgelig . . . .

Der var et Øjeblik saa stille i Stuen at vore Aandedræt blev hørlige.

Vi undgik alle at se paa Grímur Elliðagrímur — og forøvrigt ogsaa at møde hinandens Øjne.

Páll Einarsson sad en Stund som henfalden. Saa drejede han igen sløvt Hovedet mod Fru Vigdís, der sad og aandede tungt og saa' frem for sig med brændende Øjne og et lidt raadvildt Udtryk i sit Ansigt.

— Jeg var henne og besøge din Mor i Dag, lallede han. — Det er en dygtig Kvinde, din Mor — en dygtig Kvinde . . . . Har altid vidst hvad hun vilde. Og hvad er Manden? Et Mæhæ! — Du ligner hende. I er stærke — stærke . . . .

Pétur Ólafsson sprang op med en Adræthed, der ikke lignede ham — og nu først lagde jeg Mærke til hvor rød han var i Hovedet og rasende i Øjnene.

— Nu skal du gaa! sagde han og greb Páll Einarsson med et haardt Tag i Skulderen. — Du er jo fuld!

Páll Einarsson kastede et flygtigt og ingenlunde helt beruset Blik paa hans Ansigt og blev straks saa føjelig.

— Ja, nu gaar jeg — nu gaar jeg, svarede han og rejste sig.

Pétur Ólafsson lodsede ham ublidt ud af Stuen.

Vi andre blev siddende.

Jeg blev pludselig opmærksom paa at Grímur og Fru Vigdís sad og saa' hinanden ind i Øjnene. — Der var en fugtig Glans i Fru Vigdís' Øjne.

Saa rejste de sig begge to paa engang og gik omkring Bordet for at møde hinanden. Jeg fulgte dem med Øjnene. Og det slog mig hvor smukke, hvor ranke, hvor rene i Blikket de begge var. Det flygtige men inderlige Haandtryk de vekslede og det Smil der ledsagede dette Haandtryk, faldt som Solskin i min Sjæl. For dette er den dybeste og reneste Glæde vi Mennesker har: at faa Øjet op for den indre Skønhed hos andre.

Det maa vist være gaaet de andre noget lignende som mig. For den trykkede Stemning var med ét borte.

Vi var allerede inde i en munter Samtale da Pétur Ólafsson vendte tilbage, og vi lo af det lidt forundrede Udtryk hvormed han blev staaende og saa' paa os.

Saa smilede han forstaaende. Men sagde dog samtidig — en Smule paastaaeligt — til Grímur Elliða-grímur:

— Har jeg saa ikke Ret? — Er han ikke et Bæst?

Ogsaa det lo vi kun af. Og lod dermed Páll Einarsson være glemmt.

— Men hvor er Ólafur Jónsson dog henne? spurgte Fru Vigdís pludselig og saa' sig forundret rundt.

Jeg overbragte hans Hilsen. Der blev et Øjeblik almindelig Tavshed. Vi saa' paa hinanden. Og saa talte vi ikke mere om det.

Vi sad og lod det Brud, som Uhyggen ved Páll Einarsson for et Øjeblik havde slaaet i vor Kreds, heles af sig selv — ved det blotte Samvær og ved den muntre og i sig selv ligegyldige Snak, der kun har Betydning mellem fortrolige og meget gode Venner, fordi alt hvad der egentlig siges ligger bag om Ordene. Vi nød den genvundne Tryghed vi altid følte i hinandens Nærvær. Jeg forsøgte saa godt jeg kunde at overvinde min Nervøsitet ved at være i Stue sammen med Jóhanna — som vi alle paa en Maade skattede, fordi hun var Benjamín en saa fortrinlig Hustru, men som alligevel stadig var lidt udenfor. Vi lo hjerteligt af Benjamín, naar han i Distraction førte et allerede tomt Glas til Munden eller gav sig til at tænde Cigaretten Papmundstykke. Og vi forkælede Bjørn Sigurðsson og lod ham faa Oprejsning, ved at give ham Lov til at udbrede sig om spiritistiske Fænomener uden med et Ord at modsige eller drille ham.

Da det blev Tid til Opbrud lod Fru Vigdís mig ved et lille hemmeligt Vink forstaa, at jeg ikke behøvede at forhaste mig.

Jeg blev derfor ganske roligt siddende og lod de andre gaa.

Da Grímur og Fru Vigdís havde fulgt til Dørs kom de hen til mig. Fru Vigdís strøg mig let over Haaret — et Kærtegn hun en sjælden Gang undte mig — og sagde med den aabne Alvor og Inderlighed, der er det mest ægte Udtryk for hendes egentlige Væsen:

— Nu tror jeg at jeg forstaaer hvad du mente.

— Maaske, svarede jeg. — Maaske ogsaa kun en Del deraf.

— Páll Einarsson kommer i al Fald ikke mere i

vort Hus. — Ikke uden Grímur da slæber ham med hjem! lo hun pludselig.

Jeg saa' uvilkaarlig hen paa Grímur Elliðagrímur, der stod og blandede os et Afskedsbæger.

— Han er mere ondartet end jeg troede, sagde han — med en vis Lettelse forekom det mig. — Jeg tænkte nok at han en Dag vilde afsløre sig.

— Han vil blive ved med at dryppe sin Gift, hvor og hvornaar han kan komme til det, advarede jeg.

— Nej — nu vil vi ikke tale mere om Páll Einars-son! afskar Grímur Elliðagrímur. — Vi vil overhovedet ikke tænke paa ham mere!

Saa sad vi lidt og smaasnakkede om et og andet.

Vi ligesom hvilede ud. Og vi havde det saa godt, at vi fra Minut til Minut opskød den forestaaende Afsked.

Var der en Smule ubevidst Angst — en Tone af Forudanselse om noget skæbnesvangert — i denne Vedhængen ved det fredfyldte og lykkelige Øjeblik? har jeg senere spurgt mig selv. Og jeg kan ikke give Svar derpaa.

Pludselig skar en hidsig og indtrængende Kimen fra Telefonen ind i Stilheden.

Vi fo'r sammen alle tre. — Det var kun fra vor ydre Bevidsthed den var trængt tilbage, den eneste urokkelige Vished vi Mennesker har: at et Sted i det vi kalder Tid og Rum staar vor Skæbne tavs og usynlig — og venter.

Grímur Elliðagrímur rejste sig brat og gik hen og tog Hørerøret.

Vi hørte ham svare — ganske kort og med en stadig alvorligere Klang i sin Stemme — paa noget som

vi til vor besynderlige og ubarmhjertige Lettelse straks forstod hvad var.

— Jeg kommer straks, var det sidste han sagde idet han skyndsomst lagde Hørerøret.

— Et nyt Tilfælde af Influenzaen, sagde han idet han kom henimod os — og han nævnte Navnet paa en Frue, der hørte til vor mere tilfældige Omgangskreds. — Det lader til at være alvorligt. Jeg maa gaa med det samme.

Jeg rejste mig. Vi fik i en Fart Overtøjet paa, sagde Farvel til Fru Vigdís og fulgtes ad ud i Mørket.

— Hans Stemme rystede, sagde Grímur Elliðagrímur da vi havde gaaet en Stund i Tavshed — og jeg vidste uden nærmere Forklaring, at han mente Manden til den Frue han var paa Vej hen til. — Stakkels Mand, — de to holder saa meget af hinanden, blev han ved.

Jeg kom derved til at mindes Aftener i deres Hjem. — Fruen plejede gerne at synge. Og jeg havde altid haft paa Følelsen, at hun vistnok sang sine smukke og rørende Sange for sin Mand alene.

Vi gik tavse videre. Agtede ikke paa noget omkring os — blot skyndte os. Det var Grímur Elliðagrímur der endelig brød Tavsheden.

— Livet er en flygtig Ting! sagde han — med en uvant Haardhed i Stemmen.

Da vi naaede Huset saa' vi at der var Lys i alle Vinduer. Jeg kom til at fryse indvendig ved det Syn. Saa fik jeg et hastigt Haandtryk til Farvel, og Grímur Elliðagrímur skyndte sig ind.

Jeg gik alene videre.

Der var mørkt omkring mig — mørkt og dødsens tyst.

Bløde Fnug fra den faldende Aske strejfede nu og da min Kind.

Og langt borte i Natten lyste Ildblomsten rødt og ulmende. Ildblomsten, der i et Nu havde brudt Jøkelens Isdække og var sprunget ud til et kort, goldt, fortærende Liv — der ikke var noget Liv.

DEN TREDJE DAG

DER var det ved den Dag der nu oprandt, at Solen skinnede. Et lidt blegt og forblæst Solskin var det ganske vist, for det stormede fra Nord — en raa isnende Blæst — men dog Solskin.

Jeg havde lige sat mig til mit Arbejde da Telefonen ringede. Efter en Smule Tøven tog jeg den — og kendte straks Grímur Elliðagrímurs Stemme.

— Undskyld at jeg forstyrrer dig, sagde han — og fortalte mig saa i faa Ord og saaledes at jeg kunde mærke hvor han stod paa Spring, at min Veninde Anna var bleven angrebet af Influenzaen.

— Jeg kommer netop oppe fra hende, sagde han i sin travle Tone. — Hun bad mig ringe til dig, naar din sædvanlige Arbejdstid var forbi. Men Moderen er ogsaa syg, og Søsteren og Svogeren, saa Pigen har meget travlt og den lille Stakkel ligger ret ene. Derfor ringer jeg med det samme. Hvis du har Tid skulde du gaa derhen. Men nu maa jeg løbe. Vi har allerede Hundreder af Syge — og mange Dødsfald. Gaar du saa derop med det samme? Godt. Jeg ser op igen i Løbet af Dagen. Farvel.

Da han var borte stod jeg endnu en Stund med Røret for Øret uden at sanse at lægge det.

Der var med ét blevet saa stille inden i mig . . . .

Endelig kom jeg til mig selv. Jeg sagde til Fru Thórunn at jeg næppe kom hjem inden Aften. Og skyndte mig saa af Sted.

Med Vilje indstillede jeg mig paa at være rolig — ganske rolig. Grímur Elliðagrímur havde vel ladet et Ord falde hvis hun var særlig haardt angrebet, sagde jeg til mig selv. Og som Led i denne Bestræbelse saa' jeg mig omkring og lagde Mærke til Tingene.

Asken var trukket bort — Blæsten havde forjaget den. Den skimtedes nu kun som en sort mægtig Sky i Horisonten mod Sydøst. I Nord stod der store blygraa Banker med gule Kanter. Iøvrigt var Himlen skyfri omend lidt stormdiset. Det var et underlig forfrossent Sollys der laa over de sølede Gader og askegraa Plæner.

Jeg lagde pludselig Mærke til hvor faa Folk jeg mødte og undrede mig derover. Ved at se nøjere til opdagede jeg, at adskillige Butikker holdt lukket. — En eller anden halvvejs Helligdag eller i det mindste Fodboldskamp, sagde jeg til mig selv og tænkte ikke videre derover.

Denne Gang tænkte jeg ikke paa at tage noget med op til min lille Veninde — huskede det først da jeg allerede havde banket paa Døren og hørt en svag Stemme svare derinde.

Jeg aabnede langsomt Døren og traadte stille ind.

Anna laa saa mat hen i sin smalle Seng. Hendes lille magre Ansigt perlede af Sved og hendes Øjne var endnu blankere end ellers.

Hun smilede til mig. Aah, hendes tapre, tapre Smil! . . . . Og hun forsøgte at række mig Haanden, men kunde kun lige løfte den. Den faldt straks kraftløs ned paa Dynen igen.

Jeg tog en Stol og satte mig ved hendes Seng. Og jeg gav mig til at tørre Sveden af hendes saa smukt hvælvede rene Pande.

— Tak fordi du kom, hviskede hun med et Smil og lukkede Øjnene.

Hun aandede hurtigt og var brændende varm.

Lidt efter aabnede hun igen Øjnene, saa' sig omkring, og fæstede saa sit Blik paa mig.

— I Dag skinner Solen, hviskede hun — og jeg forsøgte at overhøre at hun vistnok mente mere med de Ord end de strengt taget indeholdt. Der var noget i hendes Tonefald og i Øjnenes Udtryk, der ligesom tilføjede: — Sidste Gang for mig ....

— Du skulde vist helst ikke tale, formanede jeg hende mildt, — bare ligge ganske stille og ikke anstrenge dig.

Hun smilede og lukkede Øjnene.

— Det gør ikke noget .... Det gør ikke noget.

Saa slog hun pludselig Øjnene op paany.

— Pas paa at du ikke kommer mig saa nær at jeg aander paa dig, bad hun. — Og vask dig endelig hver Gang du har rørt ved mig. Der er vist Vand derhenne paa Servanten.

Jeg svarede, at jeg næppe undgik at blive smittet selv om hun ikke smittede mig, hvis jeg overhovedet var modtagelig — men føjede hende alligevel, for at berolige hende.

— Fortæl mig noget, bad hun da jeg efter at have vasket mine Hænder igen tog Plads paa Stolen ved Siden af hendes Seng. — Jeg kan saa godt lide alle de Historier du har fortalt mig. Fortæl mig en af de gamle, hvis du ikke husker en ny. Saa ligger jeg ganske stille med lukkede Øjne og lytter. Og saa bliver det som i gamle Dage, den Gang jeg laa saa meget til Sengs ....

Jeg tog mig sammen, tyssede paa mit hulkende Hjerte og fortalte hende et langt Æventyr om en

Mand, der var meget ensom og ingenting vidste, men som ejede et Blad af en gammel Bibelhistorie hvorpaa der var et Billede af Jesu Daab i Jordans Flod. Og jeg fortalte hende om Duen, — hvordan han nogen Gange ligesom kunde mærke, at den svævede usynlig paa udbredte Vinger et Sted i hans Nærhed — og saa fik hans urolige Hjerte Fred.

— Jeg kan se det for mig, hviskede hun smilende uden at aabne Øjnene.

Og da jeg tav tilføjede hun:

— Og hvad saa? . . . . Bliv ved! Det var saadan en smuk Historie. Da Manden blev gammel og døde — saa' han saa Duen? . . . . Den kom vel og hentede hans Sjæl?

— Jeg véd det ikke, svarede jeg. — Historien er ikke længere. Slutningen kender jeg ikke endnu.

Der var vel noget i min Stemme, der fik hende til at slaa Øjnene op.

— Men du græder jo, sagde hun — med den rene-
ste Barneømhed i sine blanke Øjne.

Det var sandt — Taarerne var pludselig begyndt at strømme mig ud af Øjnene, uden at jeg kunde gøre for det. Men jeg havde haabet at faa dem tørret bort inden hun opdagede dem.

— Hvorfor er du ked af det? spurgte hun og famlede efter min Haand.

— Bryd dig ikke om det, sagde jeg — inderst inde vred paa mig selv. — Det er ingenting.

— Naar jeg nu træffer Gud, sagde hun trøstende, — skal jeg bede ham om at du bestandig maa have det godt og ikke pines af noget eller være urolig. Og hvis du bryder dig om det og jeg kan faa Lov til det, skal jeg komme til dig og være hos dig og vise dig Vejen naar du dør.

Saa kunde jeg ikke mere. Jeg faldt paa Knæ foran hendes Seng, skjulte mit Ansigt i Dynerne og hulkede.

— Forlad mig ikke, tryglede det i mit Hjerte. —
Forlad mig ikke . . . .

Hun lod sin svage Haand glide let over mit Hoved.

Og endnu engang følte jeg Duens Nærhed — og mit Hjerte fik Fred . . . .

Jeg rejste mig og tørrede mine Taarer. Og da hun smilede til mig, kunde jeg gengælde hendes Smil.

— Hun kommer sig maaske, tænkte jeg — og klamrede mig fast til Tanken.

For jeg havde ikke Mod til at se den Kendsgerning i Øjnene, at min Due var ved at forlade mig.

Vi var en Stund tavse.

Jeg sad og tørrede hendes Pande, og vædede nu og da hendes stakkels sprukne Læber. Hun laa med lukkede Øjne og hvilede ud — og hun smilede engang imellem.

— Hvad ser hun nu? tænkte jeg.

Og som om mit stumme Spørgsmaal havde naaet hende, begyndte hun lidt efter at tale.

— Da jeg var Barn var Blomsterne saa smukke, hviskede hun uden at aabne Øjnene for ligesom at delagtiggøre mig i sine Tanker. — Det er de endnu. Men alligevel helt anderledes end den Gang . . . . Jeg tror nu at de er ligesaa smukke i Paradisets Have. — — — Og Æblerne . . . . De havde ogsaa en anden Smag den Gang jeg var lille. — — Aa, hvor jeg glæder mig til at komme til Gud. — Men jeg vil savne dig . . . .

Hun tav igen.

Jeg kunde ingenting sige. — kun sidde hos hende og yde hende en ringe og uvæsentlig ydre Hjælp.

Dette Barn, som jeg var saa langt overlegen i Al-

der, Erfaring, Tænkning og saakaldt Viden, var til Gengæld mig uendeligt overlegen i Sjælsens Styrke. Det slog mig med pludselig Undren, at af os to var jeg den svage — i Kraft af alt det, som netop skulde udgøre min Overlegenhed . . . .

Anna trak Vejret hastigt og kort, — alligevel laa hun og smilede. Engang imellem talte hun. Men hun aabnede kun sjældent Øjnene.

— Jeg ser det hele bedre naar jeg holder Øjnene lukkede, undskyldte hun sig.

Hendes Tale var lidt usammenhængende — og den blev stadig afbrudt af lange Pavser.

Hun talte blandt andet om hvor Menneskene havde været gode den Gang hun var Barn, — den Gang hendes Far endnu levede og de boede ude paa Landet. Saadan blev de nok igen naar de fik Gud at se, sagde hun fortrøstningsfuldt. Hun havde saa ondt af de Mennesker der ikke var rigtig gode, betroede hun mig. — Ondskaben piner dem, sagde hun med sin Barnealvor.

Af hendes Tale forstod jeg, at selv *hendes* Øjne havde Barndommens Trylleri efterhaanden tildels forladt. — Sollyset var endnu gyldnere den Gang, sagde hun blandt andet. Og jeg fik at høre, at ogsaa Vandet og Himlen havde været anderledes.

Tydeligst af alt røbede dog hendes Tale hvor ren af Hjertet hun altid havde været og stadig var.

Jeg havde en fortærende Trang til at sige hende noget godt — noget som rigtig kunde glæde hende. Men jeg kunde ingenting finde. For her var jeg den fattige, der maatte modtage Gaver uden at kunne give igen. — Engang gjorde jeg et lille fortvivlet Forsøg.

— Englene vil blive glade naar du kommer, sagde jeg og klappede hendes Haand.

Hun slog forundret Øjnene op.

— Tror du ikke paa Englene? spurgte hun tøvende.

Saa lydhør var hun i Sjælen.

Hun laa lidt og saa' paa mig. Det var tydeligt at se, at hun havde den dybeste Medlidenhed med mig.

— Hvor du dog maa blive overrasket naar du dør, hviskede hun endelig og smilede mildt og drømmende.

Og saa begyndte hun at trøste mig med at hun nok skulde bede for mig naar hun kom til Gud. — Hver Gang jeg har bedt til Gud, har jeg ogsaa bedt for dig, sagde hun. — Og jeg tror jeg kommer til Gud, blev hun ved — med en Slags hellig Snusfornuft, der nær paany havde faaet mig til at græde. — Jeg har nok syndet i mine Tanker. Men jeg har angret det meget bagefter og bedt ham om Forladelse — hver Gang. Og jeg synes jeg kan føle at han har tilgivet mig. —

Nu da jeg ser alting klarere véd jeg, at disse Timer jeg tilbragte hos min døende Veninde var den største Højtidsstund i mit Liv, — ja min eneste virkelige Helligdag. Den Gang havde jeg kun en taaget Fornemmelse deraf — hvad der vel for en Del skyldtes, at jeg stadig søgte at holde Tanken om at Dødens store Stund var nær borte fra min svage Sjæl.

Jeg véd ikke hvor det kan være, at mine Ord er saa fattige nu da jeg forsøger at genopleve disse Timer. Er det den gyldne Glorie der staar om dem i mit Sind, som blænder mine Øjne og binder min Tunge? —

Jeg ser saa tydeligt for mig det tapre Smil paa min Venindes smalle lidelsesmærkede Ansigt, som det laa der paa Pudens omgivet af Haarets lyse Væld. Tyde-

ligst af alt ser jeg dog hendes Smil. Gid jeg maa se det saaledes til min sidste Stund! — Gid det maa ledsage mig ud i Mørket eller ind til Lyset — hvorhen nu Vejen maatte føre . . . .

Hendes Omhu for mig var saa rørende.

Jeg tror næsten at det der mest af alt gjorde hende ondt var at hun maatte bedrøve mig med at dø. Ja, jeg tror hun tænkte mere paa hvor ondt det vilde gøre mig at overvære hendes Død end paa Døden selv.

Engang spurgte hun mig ligefrem — med mange Undskyldninger for at hendes Ord maaske saarede mig — om jeg ikke hellere vilde gaa.

Og da jeg blot rystede paa Hovedet, trøstede hun mig med at det slet ikke var saa slemt at dø, — hun var hverken angst eller urolig.

— Jeg skal nok være tapper, smilede hun opmuntrende — som et Barn der skal have en Tand trukket ud.

Saaledes gled Timerne — disse Timer, hvis frygtelige Korthed rummede Evigheders Evigheder . . . .

Vi kæmpede hver sin Kamp — hun sin med Døden, jeg min med Livet. Vi hjalp hinanden saa godt vi kunde. Men *jeg* syntes at trænge mere til hendes Hjælp end *hun* til min. Gentagne Gange maatte jeg spørge mig selv, hvorfra hun fik sin overmenneskelige Styrke. Og hver Gang maatte jeg svare, at om end jeg mente at vide det, saa vidste jeg dog i Grunden intet derom — og at den Kilde hun drak af i hvert Fald ikke ejede Helsebod for mig. For jeg var nu engang ikke som hun. —

Hun gjorde mig flere Gange opmærksom paa det blege Solskin, der fyldte det lille Værelse. Og hver Gang smilede hun saa taknemligt.

Hendes Ord blev efterhaanden mere og mere usam-

menhængende. Hun talte om Solen. Og om Blomsterne. Og om Gud . . . .

— Jeg vidste ikke at det var Foraar! udbrod hun pludselig højt og klart — saa sank hendes Stemme til en utydelig Mumlen.

Hun havde i nogen Tid ligget sløvt hen da Grímur Elliðagrímur endelig kom.

Hun aandede kort og hastigt som før, men det forekom mig at hendes Aandedræt var blevet svagere.

Grímur Elliðagrímur gjorde en hviskende Undskyldning for at han ikke havde kunnet komme før. Det bragte mig til at se paa Klokken — den var allerede 2. Saa spurgte han mig lidt ud om hvordan Anna havde haft det, tog hendes Puls og lyttede til hendes Hjerte.

Det forekom mig iøvrigt at hans Opmærksomhed nok saa meget gjaldt mig som hende.

Da han havde undersøgt hende og rejste sig fra sin bøjede Stilling, udtrykte den Maade han gjorde det paa, sikkert ham selv uafvidende, netop det jeg frygtede . . . . Men jeg turde ikke spørge ham, og han udtalte sig ikke.

Han gik hen og vaskede sine Hænder ved Servanten. Han var noget længe derom, og hans Udtryk var alvorligt og tankefuldt. Da han endelig var færdig og havde tørret sig omhyggeligt, stod han lidt og saa' paa Anna i Tavshed.

— Du maa hellere gaa hen paa Apoteket og faa noget Morfin, vendte han sig imod mig og skrev i Hast en Recept. — Hvis hun saa vaagner og har Smerter, giver du hende tyve Draaber. Det er det eneste vi kan gøre — og saa maa vi vente og se Tiden an.

— Bliver du her saalænge? spurgte jeg og gjorde mig rede til at løbe.

— Det har jeg ikke Tid til, svarede han. — Og det behøves heller ikke. Hun vaagner næppe foreløbig, — og det tager kun et Øjeblik. Pigen er fuldt optaget nedenunder, — hun havde ikke været her, fortalte hun, fordi hun havde set dig gaa op. Hun er for Resten selv ikke helt rask.

Vi fulgtes ad over det mørke Loft og nedad Trapperne.

Da vi kom ud i Dagslyset, saa' jeg at Grfmur Elli-
ðagrímurs Øjne var fugtige.

Saasnart han mærkede mit Blik begyndte han at tale — ivrigt og for ligesom at aflede min Opmærksomhed.

— Det er rent galt fat, sagde han og betydede mig med en Haandbevægelse at han skulde samme Vej. — Vi har ikke alene Hundreder — vi har Tusinder af Sygemeldinger. Vi er vel ialt en tolv Læger — og deraf er et Par allerede angrebne. Vi har fundet flere Familjer, der ikke engang kunde sende Bud efter Lægen. Der ligger vist mange vi ikke engang véd af — og kan ingen Hjælp, ingen Pleje, ingen Mad faa. Det er fortvivlet. Vi er ved at indrette et Kontor for frivillig Hjælp — enhver der kan maa melde sig og gøre Nytte saa længe han kan staa paa Benene. Et interimistisk Børnehjem har vi allerede faaet i Stand. Naa — Farvel. Jeg ser op igen saa snart jeg kan — i Løbet af et Par Timer, tænker jeg. —

Paa Apoteket var der overfyldt. Jeg maatte vente omtrent en halv Time paa at blive ekspederet. Saa fik jeg fat i en Ekspedient jeg kendte og han forbarmede sig over mig.

Da jeg kom ud paa Gaden igen var jeg saa angst

og utaalmodig at jeg satte i Løb — hvad der forøvrigt ingen Opsigt vakte blandt de faa Mennesker der færdedes ude, og hvoraf adskillige havde lige saa travlt som jeg.

I Løbet af et Par Minutter havde jeg naaet det røde Hus. Men jeg sagtnede ikke Farten — jeg satte i Spring op ad Trapperne, idet jeg dog forsøgte at dæmpe mine Trin saa godt jeg kunde, og da jeg endelig igen stod oppe paa det mørke Loft, udenfor min lille Venindes Dør, maatte jeg standse og hente Vejret, for ikke at forstyrre hende ved at komme alt for forpustet ind.

Mit Hjerte dunkede mig i Brystet og Blodet susede for mine Øren.

Af gammel Vane bankede jeg paa Døren, omend kun svagt — og blev staaende og lyttede efter Svar.

Jeg holdt Vejret og lyttede — men kunde ikke opfange den mindste Lyd derindefra.

Saa aabnede jeg Døren ganske sagte og traadte stille over Tærskelen.

Anna laa som den Gang jeg forlod hende. Der var blot den Forandring, at hendes Ansigt var blevet saa blegt — og at hun ikke aandede mere. Jeg vilde først ikke tro det — Smilet, der var blevet staaende paa hendes Ansigt, og saa det at der næsten ingen Forandring var at se, forvirrede mig. Jeg følte fortunlet og med skælvende Hjerte paa hendes Haand, der var bleven liggende i Solen — den var næsten kold.

Jeg satte mig ned. Og pludselig var alt stille inden i mig og alt stille omkring mig . . . . Det var som om mit Hjerte med ét var blevet tomt og min Sjæl lammet.

Min Due var fløjet bort, — min Due havde forladt mig . . . .

Jeg véd ikke hvor længe jeg sad saaledes.

Jeg husker, at da jeg havde siddet urørlig i nogen Tid faldt jeg paa Knæ foran Sengen og forsøgte at bede — til *hendes* Gud. Men den Smule Forbindelse jeg mens hun endnu levede — og kun gennem hende — havde haft med ham, viste sig allerede at være afbrudt. Alt var øde og tomt . . . . Jeg opgav det med et Suk og rejste mig.

Og jeg satte mig igen paa Stolen foran hendes Seng og sad som før.

— Farvel, mumlede jeg og strøg gentagne Gange over hendes kolde Haand — og jeg fyldte mit Sind med Tak og Farvel.

Jeg vidste kun dette ene: At min Due havde forladt mig. — Og at min Sjæl var endnu et Fristed fattigere. —

Saaledes sad jeg da Grímur Elliðagrímur kom for anden Gang.

Det blev ham som ydede Anna den sidste Tjeneste — lukkede hendes Øjne og lagde hendes Hænder i Kors.

Saa fulgtes vi ad ned.

Jeg ventede paa ham mens han var inde i Lejligheden og meldte det skete.

Da han kom ud derfra tog han mig under Armen og vi gik tavse bort fra det for mig med ét saa underlig tomme, ja næsten fjendtlige Hus.

Jeg spurgte ham ikke hvad han vilde mig eller hvor han havde i Sinde at føre mig hen. Det var mig ligegyldigt.

Men da jeg sad i hans Stue og Fru Vigdís havde skilt mig af med Frakke og Hat, følte jeg med en pludselig Taknemlighed at her hos dem havde jeg endnu en Smule hjemme — og jeg gav mig til at for-

tælle. Jeg fortalte om Anna — hvad jeg havde vidst om hende, hvordan hun havde været, hvad hun ved den og den Lejlighed havde sagt eller gjort — fortalte det roligt og ligetil, saadan som det gled igennem mit Sind, og i den Rækkefølge hvori det dukkede frem af min Erindring. Tilslut fortalte jeg om hendes sidste Timer — hvad hun havde sagt til mig og hvor tappert hun havde mødt Døden. — Men dette med min Due og alt det fortav jeg dog.

Da jeg endelig holdt inde og saa' paa mine Venner — jeg véd ikke hvor jeg havde haft mine Øjne — blev jeg i første Øjeblik helt forundret ved at se at Fru Vigdís sad og græd, og at endog Grímur Elliða-grímur var synlig bevæget.

— I skal ikke græde over Anna, sagde jeg roligt. — Der er ikke noget sørgeligt ved at hun er gaaet ind til den store Fred. Maaske har hun fundet sin Gud . . . .

Fru Vigdís rejste sig brat og forlod højt hulkende Stuen.

Da brast det for mig. — Jeg véd ikke hvorfor jeg græd — heller ikke hvorlænge.

Men da det igen blev stille inden i mig og jeg kom til mig selv og saa' mig omkring, opdagede jeg at jeg var ene.

Jeg sad en Stund og forsøgte at lade mit Sind falde til Ro. Men mit Hjerte var tungt og træt. Og der steg Uro og Utaalmod i mit Indre.

Jeg rejste mig, fandt mit Tøj i Entréen, og vilde være forsvundet ganske stille hvis ikke Fru Vigdís havde indhentet mig i Døren.

— Gaar du? spurgte hun og smilede venligt — men hendes Øjne var røde og en vis Usikkerhed i Udtrykket røbede det lige overstaaede Sindsoprør.

Jeg kunde ingenting svare hende. Og jeg anede egentlig ikke hvad jeg helst vilde — gaa eller blive.

— Grímur bad mig sige at han kom tilbage saa snart han kunde, og gerne vilde tale med dig, tilføjede Fru Vigdís da jeg tøvende og uvis blev staaende.

Saa besluttede jeg at blive og vente paa ham.

Fru Vigdís skilte mig for anden Gang af med mit Overtøj, fik mig bragt til Sæde i en Lænestol, skænkede mig et Glas Vin som jeg begærligt tømte, bragte mig noget at ryge og tog saa Plads lige overfor mig.

Da hun havde sat sig begyndte hun at fortælle mig et og andet — hvem af vore Bekendte der var blevet syge og hvordan det stod til hos dem — at Grímur først var kommen hjem Klokken to i Nat — og at han var blevet vækket igen Klokken fem og næppe havde haft et Øjeblik Fred hele Dagen. En aabenbart tilstræbt Jævnhed i hendes Tale røbede, at hun kun talte for at berolige mig. Det var tydeligt at hun med Vilje sørgede for at jeg slet ikke behøvede at svare paa noget af det hun sagde. Og efterhaanden faldt der lidt Fred over mit Hjerte. Men det var kun Sløvhedens Fred.

Da vi havde siddet saaledes i nogen Tid aabnedes Døren og Grímur Elliðagrímur kom ind, med Hat og Frakke paa, smed sig i en Stol og bad om et Glas Vin.

Fru Vigdís skænkede Vinen og løb saa ud og kom straks efter tilbage med nogle Stykker Smørrebrød paa en Tallerken.

Grímur Elliðagrímur slugte et Par Stykker i en Fart og under fuldkommen Tavshed — han havde endnu kun aabnet Munden for at bede om det Glas Vin.

Endelig spurgte Fru Vigdís, der igen havde sat sig ned og sad og saa' paa ham med kærlige og bekymrede Øjne:

— Kommer du fra Fru Ragnar?

— Ja, svarede Grímur Elliðagrímur træt. — Hun er død.

En Stund var der ingen af os der sagde noget.

Saa rejste Grímur Elliðagrímur sig i Stolen — han var ligesom falden hen et Øjeblik.

— Det var forfærdeligt, sagde han — og den Ro han talte med gav hans Ord dobbelt Vægt. — Jeg har sjælden set noget saa elendigt som Helgi Ragnar. Han kunde slet ikke beherske sig. Han hang over hende, for ligesom med Magt at holde fast paa den sidste Gnist af Liv. Stakkels Mand .... Han raabte paa hende, — ja jeg tror han havde Lyst at ruske hende, — for at fremkalde et Livstegn. Han bar sig ad fuldkommen som en gal Mand. Og da jeg saa maatte sige ham at det allerede var forbi — saa fo'r han op, højlydt protesterende, grædende og tryglende og var lige ved at overfalde mig. — Og saa besvimeede han .... Han besvimeede.

Grímur Elliðagrímur aandede tungt ud.

— Et Par til af den Slags Dødsscener — og der bliver ikke meget tilbage af *mig* er jeg bange for, sagde han med en uvant Modløshed. — Jeg troede dog at jeg var saa nogenlunde hærdet — fra de Barne-dødslejer jeg har staaet ved. Der skal Nerver til at se en Mor tage Afsked med sit Barn. Men dette her overgik det alligevel. For Helgi Ragnar er en klog Mand, — han sagde mange rystende Ting .... Det var forfærdeligt.

Han rejste sig hurtigt.

— Jeg maa af Sted, sagde han og gik hen og strøg

sin Kone over Kinden — blev ved at lade sin Haand glide op og ned ad hendes Kind. — Gaar du med? spurgte han mig. — Du maa hen paa Kontoret og melde dig til Tjeneste — hvis du paa nogen Maade synes du kan. Vi skal se at sørge for at det bliver nogle af mine Patienter du faar at tilse. Farvel, Vigdís — jeg kommer næppe hjem før engang i Aften.

Jeg skyndte mig i Forvejen ud, for at de i Fred kunde sige Farvel til hinanden.

Da Grímur Elliðagrímur og jeg havde gaaet en Stund i Tavshed, sagde han:

— Du træffer nok Páll Einarsson derhenne. Han har stillet sig til Raadighed, véd jeg — til Kontorarbejdet. Han har allerede haft fat i mig og gjort mig en Slags Undskyldning for i Aftes. Jeg svarede ham, at jeg i Øjeblikket ikke havde Tid til at tænke paa Smaatterier — og at jeg vilde anse det for uforsvarligt, hvis vore personlige Skærmydsler paa nogen Maade kom til at forstyrre vort Samarbejde. Det slog han sig til Taals med. Han tænker nok at det i Aftes nu ligesom kan glide hen — men dér tager han fejl, den gode Mand. Rent personligt er jeg færdig med Páll Einarsson. Men det mærkelige er, at jeg nu igen føler mig usikker — om min Bedømmelse af ham er retfærdig eller ikke. Det er blot en Fornemmelse jeg har, forstaar du — jeg har slet ikke haft Tid til at tænke over det. Der kan trods alt nogen Gange være noget forbandet besnærende ved Páll Einarsson. — Naa, men det er slet ikke Meningen at jeg vil ind paa disse Sager nu. Jeg vilde blot sige til dig — du tager mig det ikke ilde op — at personlig Modvilje og personlige Uoverensstemmelser under Forhold som disse er Ting, som man overhovedet ikke har Lov til at skænke en Tanke. Lad dig endelig ikke forstemme

af at du nu og da træffer Páll Einarsson og maaske faar noget med ham at bestille. Tænk ene og alene paa at gøre al den Nytte du kan. Din Antipati imod Páll Einarsson kommer du til at gemme til bedre Dage. Hvis du da ikke som jeg vælger at stryge det hele — ham med!

Lige efter skiltes vore Veje. —

Da jeg traadte ind i det nyoprettede Kontor, der i en Fart var blevet installeret i en offentlig Bygning, var der straks en Mand ved et af de yderste Borde der lagde sit Arbejde til Side, rejste sig og gik mig i Møde.

Manden var Páll Einarsson.

Han tog fat i mit Frakkeopslag og trak mig til Side.

— Hør, sagde han — med en vis forstilt Fortrolighed han nu og da anvendte, — den var nok høj i Af-tes. For mit Vedkommende i det mindste! Sig mig, hvad lavede jeg egentlig? Jeg husker nok at der var noget i Vejen — og det foresvæver mig dunkelt, at jeg blev ledsaget ud. Men jeg aner sgu ikke det mindste om hvad det er jeg har bedrevet! — Jeg har nu til Morgen i al Almindelighed gjort Grímur Elliða-grímur en Undskyldning. Og det blev jeg ikke klo-gere af. — Hør, kan du ikke tage og fortælle mig hvad det er jeg har bedt ham om Undskyldning for! Udover altsaa at jeg drak mig fuld hjemme hos ham. Det var rart at vide, synes jeg! — og han lo, synlig tilfreds med den Maade han mente at have klaret mig paa.

— Det er ikke derfor jeg er her, svarede jeg kort. — Jeg kommer for at stille mig til Tjeneste, hvis der skulde være Brug for mig.

— Jaja, selvfølgelig — nu skal jeg straks, sagde

han, klæde sig bag Øret og saa' eftærtænsksom ud. — Det var som Satans! Er det virkelig saa slemt at det ikke kan gengives? — han lod overrasket og en Smule fortrydelig. — Naa, du vil altsaa ikke fortælle mig det? — Jeg bliver saa nødt til ved Lejlighed at spørge Vigdís derom. Hun fortæller mig det nok.

Jeg lod som jeg overhørte hans Ord.

— Jeg skulde spørge fra Grímur Elliðagrímur, sagde jeg skarpt, — om det ikke kunde ordnes saaledes, at det hovedsagelig blev hans Patienter jeg fik at tilse.

— Jo, gerne, svarede Páll Einarsson beredvillig og gik endelig tilbage til sit Bord, der flød med Papirer — store Ark og mindre Sédler, Adresser, Sygemeldinger, i Hast modtagne og nedkradsede Notater og lignende. — Grímur Elliðagrímurs Patienter sorterer netop under mig. Lad os nu se . . .

Han gav sig til at rode i sine Papirer, ganske uanfægtet af al den Uro og Støj der fyldte Lokalerne.

Forbi os gled en stadig Strøm af Folk der kom og gik, afleverede eller modtog Besked, og i Bevægelser og Miner viste alle Tegn paa Travlhed. Telefoner kieme uafbrudt til alle Sider, og der blev spurgt og svaret fra Bord til Bord.

Páll Einarsson havde i Hast kradset noget ned paa et Stykke Papir, som han saa rakte mig.

— Her har du en Del Adresser paa Folk som Grímur Elliðagrímur har tilset, men som vi endnu ingen Hjælp har kunnet skaffe, sagde han og gav sig til at fortælle mig hvad jeg skulde gøre og hvordan jeg under de og de Omstændigheder skulde forholde mig.

Jeg afbrød ham med en Bemærkning om at jeg allerede havde modtaget mine Instrukser af Grímur Elliðagrímur.

— Det er godt, sagde han. — Saa ringer du blot hertil eller sender Besked, hvis der er noget særligt at melde og du ikke kan faa fat paa Grímur Elliða-grímur. Vi lader saa Beskeden gaa videre. Vi har nemlig stadig Føling med alle Lægerne. Og det gaar paa ingen Maade an at flere Læger tilser den samme Patient. Disse velsignede Læger er desværre ret uenige — det lader til at hver af dem har sin egen Metode. Det som en af dem kurerer *sine* Patienter med, paa-
staar en anden vilde slaa *hans* ihjel — og omvendt! Men hvad — der sker jo ikke større Skade enten vi lever eller dør — de fleste af os! — Naa, god Lugt! lo han afsluttende, — jeg forstaar bare ærlig talt ikke at du gider!

— Du er da ogsaa gaaet i Arbejde, replicerede jeg.

— Den almindelige Opinion, forstaar du, — han trak Øjenbrynene tilvejs og saa' sarkastisk ud. — Og naar man saa kan slippe nogenlunde let og renligt fra det .... Ingen Djævel havde faaet *mig* til at gaa rundt og slaa Natpotter ud! Og hvis du hellere vil have noget at bestille her paa Kontoret, skal jeg se at ordne det for dig.

— Jeg synes I er mange nok — ellers Tak! svarede jeg og vendte mig for at gaa.

Men lige i det samme traadte Benjamín Pálsson ind ad Døren.

Sjældnen har jeg set noget saa fladt, saa ynkeligt, saa uendelig forlegent som Benjamín i det Øjeblik.

Synlig angst for at nogen skulde lægge Mærke til ham, listede han Døren op og i og kom luskende hen til Páll Einarsson — der allerede paa Frastand hilste ham med en ubarmhjertig Latter.

Benjamín saa' sig omkring, blinkende noget hurtig-

gere med Øjnene end ellers, tyssede paa ham og hviskede:

— Hvor var det nu jeg skulde gaa hen?

— Hvor har du gjort af den Seddel du fik, Broder Benjamín? — Páll Einarsson forsøgte aldeles ikke at dæmpe sin Munterhed.

Benjamín Pálsson gav sig til at rode rundt i sine Lommer, aabenbart for hundrede Gang, thi baade hans Frakke og Jakke stod aabne.

— Jeg maa have forstukket den eller kastet den bort, svarede han med et ulykkeligt Udtryk i sit barnlige Ansigt, — jeg kan ingen Steder finde den. Har du ikke Adresserne, saa du kan skrive dem ned i en Fart? — De stakkels Folk . . . .

Páll Einarsson beroligede ham.

— Jeg har forlængst sendt en anden af Sted for at se hvordan du klarede den. Jeg kender dig jo, Broder Benjamín, — du er ganske umulig — til dette her. Vi klarer os næsten bedre uden dig! Nej, gaa du nu blot rolig hjem og bøj dine Verber! — han lo himmelhøjt.

Hans Munterhed vakte forstaaende Opmærksomhed rundt om i Lokalerne, saasnart Folk havde opdaget hvem han lo af.

Benjamín Pálsson syntes utilbøjelig til at lade sig affærdige paa den Maade, men da jeg gjorde Mine til at gaa valgte han dog at opgive det og slog Følge med mig.

— Han har Ret, sukkede han da vi var komne ud paa Gaden. — Hvis jeg ikke hele Tiden passer paa som en Smed ikke at tænke paa noget andet, saa glemmer jeg hvad jeg skal huske. Det er kedeligt, ikke sandt? Hvis der ikke netop var kommet en Mand hen til mig og havde hilst paa mig og standset

mig, saa havde jeg husket hvor jeg skulde hen. For jeg havde nemlig lært Adresserne udenad og saa gemt Sedlen. Men nu kom der altsaa en Mand hen til mig paa Gaden og fortalte mig en hel Masse. Da han saa endelig tav havde jeg glemt hvor jeg skulde hen — og ligeledes hvor jeg havde gjort af Sedlen. Jeg er sikker paa at om nogen Dage husker jeg pludselig begge Dele. Men til den Tid kan de Folk jeg skulde hjælpe jo godt være baade døde og begravede!

Jeg afbrød hans Ordstrøm med et Spørgsmaal om hvordan det stod til hjemme hos ham selv.

— Vi er alle raske endnu, svarede han — men Tanken syntes ikke at opmuntre ham.

Han blinkede forknyt.

— Jeg vilde saa gerne have gjort lidt Gavn, blev han ved. — Tror du slet ikke der er noget jeg kunde hjælpe med? — Jeg maa vel ikke følges med dig og gaa dig til Haande?

Det gav jeg ham med Glæde Lov til. —

Øverst paa mit Papir stod der udfør Gadenavnet og Husnumret den korte Besked: Alle syge.

Da vi naaede derhen, opdagede jeg til min Overraskelse at det var Geir Helgasons Hus.

Gadedøren stod aaben, vi gik ind, og allerede i den første Stue vi traadte ind i var der Brug for os og vi tog fat. Det var vist en sørgelig Sygepleje vi ydede, — for dette her var just ikke Benjamins og mit Gebet, — i al Fald svarede den kun daarligt til den overvældende Tak vi allevegne høstede. I det store Hus laa der én eller flere Patienter i hver Stue, nogle paa Divaner, andre paa Chaiselonguer — ikke over Halvdelen i rigtige Senge. Ialt var der mellem tyve og tredive Mennesker, hvoraf kun de færreste var i Stand til at hjælpe sig selv blot den mindste Smule, mens

de allerfleste laa ganske hjælpeløse hen. Ingen af dem havde endnu smagt Mad den Dag.

Grímur Elliðagrímur havde været der om Morgen, fortalte en gammel Dame os, men da havde hun og en anden endnu slæbt sig oppe, og havde ment at de vilde være i Stand til at sørge for lidt Mad til de andre. Senere var der kommet et Bud fra Kontoret med noget Medicin. Men da de havde bragt den rundt, kunde de ikke mere og maatte gaa til Sengs.

Jeg ringede straks til Kontoret, og fik Løfte om Mad af en eller anden Slags saasnart den kunde fremskaffes.

Saa gik Benjamín og jeg i Lag med at hjælpe de syge, hvad der hovedsagelig bestod i at ordne deres Senge en Smule, vaske dem, give dem deres Medicin og sørge for blot et Minimum af Renlighed og frisk Luft i Værelserne. Det var et strengt Arbejde for os, der ikke var vant til det. Haardest tog det paa Benjamín, som jeg en Gang overraskede ude i Køkkenet bøjet over Vasken.

— Jeg kan ikke mere, stønnede han og tørrede den kolde Sved af sin Pande, blinkende opgivende med Øjnene.

Men straks efter havde jeg ham alligevel igen ved min Side.

Da vi endelig naaede ind til Geir Helgason, der laa og pustede mægtigt og svedte saa der stod Damp i Værelset som i en Vaskekælder, maatte jeg begynde med at aflægge en nøje Beretning om alle de øvrige Tilstand.

Saasnart jeg var færdig med min Oprensning, gav han mig øjeblikkelig Besked om hvem jeg endnu ikke havde besøgt og hvor de var at finde, og sendte mig af Sted med en Konjaksflaske, med strengt Paabud

om at tvinge en stor Snaps ned i hver enkelt — Grímur Elliðagrímur havde sagt at det kun kunde gavne, paastod han.

— Fortæl dem at det er Medicin! tilraadede han med barnlig Forslagenhed.

Selv havde han en Flaske staaende, som han nu og da tog en Slurk af, uden smaaligt at maale den op i Glas.

— Kom ind til mig igen inden I gaar, bad han da vi var færdige inde hos ham.

Vi lovede det. Og da vi havde udrettet hvad vi kunde dør i Huset, gik vi igen ind til ham, for at aflægge en afsluttende Beretning.

Geir Helgason hørte efter og tænkte sig om.

— Jeg synes der er en eller anden som mangler — en eller anden jeg har glemt, sagde han og strøg med sin fede Haand Vandet af sin Pande. — Har I set godt efter i alle Rum? Jeg har Folk alle Vegne.

Jeg beroligede ham med at vi havde gennemført Huset paa det nøjagtigste, — der var ikke en Dør vi ikke havde kigget ind ad.

— Naa, jaja, sagde han. — Saa kan der vel ikke være flere. Men det forekommer mig nu alligevel at der skulde være i det mindste én til .... Det maa vel være en af dem som nylig er rejst, der spøger mig i Hjernen. — Tag I jer nu et godt Glas Konjak hver — og saa skal I have Tak.

Mens jeg fandt et Par Glas til os i et Skab og skænkede i dem af en hidtil urørt Flaske, Geir Helgason anviste mig, blev han ved:

— Du, Jón Oddsson — du er nu min specielle Ven. Du har nemlig kendt mit Livs Blomst, som desværre saa altfor tidligt blev berøvet mig .... Det er ikke godt for Mennesket at være alene, — det har

Vorherre selv sagt. Du véd altsaa, Jón Oddsson, med hvilken Sindsro, ja Glæde jeg lader mig høste af Dødens hvasse Le — hvis det skulde gaa saa galt. Lovsynger Herren! som skrevet staar. Men jeg spørger blot: Hvem skal overtage mit Hus? — Hvem skal sørge for Føde og Klæder til alle de Mennesker jeg har under mit Tag? Jeg kan handle! — det er der ikke mange der kan. De fleste kan kun æde. Og selv om Livet kan være haardt mange Gange, saa har det dog sine Glæder, — som nu det at se Folk æde og blive mætte — og vide, hvem der har sørget for Maden. Det bedste jeg véd, Jón Oddsson, er at have Mennesker alle Vegne omkring mig — og give dem Mad, — Mad ved mit eget Bord! Enhver er velkommen ved mit Bord! De som vil glæde mig behøver kun at komme og spise ved mit Bord! Du gør det for sjældent, Jón Oddsson — altfor sjældent! Men jeg kan nu godt lide dig alligevel. Du er min Ven! — alle er mine Venner, — De ogsaa — er det ikke Benjamín Pálsson De hedder? Vil De gøre mig den Ære at drikke med mig, Benjamín Pálsson? Skaal! Skaal, begge to! Jeg kender Dem kun lidt, Benjamín Pálsson, men jeg véd at De er Jón Oddssons Ven og det er mig nok! Jeg er nemlig mine Venners og mine Venners Venners Ven! ....

Jeg saa' ingen anden Udvej end at flygte, for at han ikke skulde tale sig tildøde.

— Skal I gaa allerede? sagde han fortrydeligt. — Jeg er meget mere daarlig end jeg ser ud til, skal jeg sige jer. Jeg tror det var sikrest om I blev. Kunde I ikke blive? — Den ene af jer i al Fald?

Jeg fortalte ham at der var mange endnu vi maatte se til, men at vi kom igen saa snart vi kunde, hvis ikke Kontoret i Mellemtiden sørgede for anden Hjælp. Og saa gik vi.

— Det var en mærkelig Mand, sagde Benjamín Pálsson tankefuldt, da vi kom udenfor, — og et mærkeligt Hus . . . . Snakker han altid saa meget? Jeg fik Hovedpine af at høre paa ham. Bare han overlever det . . . .

Jeg beroligede ham med at dette her var ingenting, — hvis han havde Lyst til at høre Geir Helgason *snakke*, skulde han besøge ham en Dag han var i fuld Vigeur — og ikke havde Forretninger men derimod Spiritus!

— Kan du forstaa at han saa alligevel kan blive saa tyk? sagde Benjamín forundret.

— Han kommer uvægerlig til at svulme af alt hvad han rører ved, smilede jeg, — Ord saavel som andet. Det er hans Natur at svulme. Om et Par Aar planter han en ny „Blomst“ i sit Livs frodige Have, og den vil, saafremt den er haardfør nok, bære ham nye svulmende Frugter. Det er ikke for at sige ham noget ondt paa. Geir Helgason er en god Mand og min Ven. Men saadan er han nu en Gang — og saadan er *hans* Skæbne.

— Du tror altsaa ikke at han dør? spurgte Benjamín.

— Det vilde ikke ligne ham! svarede jeg. —

Benjamín Pálsson fulgte mig trofast fra Sted til Sted — hele Dagen.

Naar Geir Helgason og hans store Husstand fra-regnes, var det mest Fattigfolk der stod paa vor Liste. Det var rystende at gaa rundt i de smaa kolde uhyggelige Lejligheder. Det er sandt nok at Velstand kun er en ydre og ikke altfor væsentlig Ting. Men der hvor de ydre Kaar *ogsaa* er usle, fremtræder Menneskets hjerteskerende Elendighed dog dobbelt grelt.

— Da det blev mørkt viste det sig at der mange Ste-

der hverken fandtes Lys eller Petroleum i Huset. Jeg ringede til Kontoret — jeg véd ikke for hvilken Gang — og fik Lys sendt. Fra nu af kunde Benjamín og jeg allevegne hvor vi forefandt Mørke efterlade os en lille bævende Flamme, med Næring for nogle Timer. Jeg maa smile af mig selv ved Tanken — men det glædede mig næsten mere end jeg kan sige. —

Jeg kendte kun faa af disse Mennesker — og dem jeg kendte, kendte jeg kun flygtigt. — Nu da jeg tænker tilbage paa denne Eftermiddag, der allerede forekommer mig at ligge saa langt tilbage i Tiden, er der kun ganske enkelte Ting jeg klart og tydeligt husker — enkelte Ansigter, enkelte Ordskifter. Det meste staar allerede sløret af Glemslens Taage — fordi jeg daarlig nok fik Tid til at opleve det før jeg var inde i noget nyt og tilsvarende. Det gjaldt jo især om at skynde sig, og ikke lade sig unødvendigt opholde. Benjamíns og mit Hverv var af en rent foreløbig Art. Vi skulde blot gøre den Nytte vi kunde, indtil bedre og stadig Hjælp kunde skaffes. Derfor er min Erintring om disse Timer, og andre tilsvarende fra de følgende Dage, som en fotografisk Plade, hvorpaa der ved en Fejltagelse er taget flere Billeder — ovenpaa, udviskende og forstyrrende hinanden. —

Ingen af de Patienter vi tilsaa den Eftermiddag var særlig haardt angrebne — saavidt jeg da kunde skønne.

Jeg var saa smaat begyndt at tro, at Sygdommens Farlighed vistnok blev en Smule overdrevet, da vi pludselig stødte sammen med Grímur Elliðagrímur paa hans Runde.

Vi fulgtes med ham et Stykke Vej, og jeg aflagde i Hast en kortfattet Beretning.

— Naa, det gaar jo godt, sagde Grímur Elliðagrí-

mur da jeg var færdig. — Men I ser jo ogsaa kun de lettere Tilfælde. Jeg vilde ikke sætte dig til at sidde hos de haardt angrebne, — han tilkastede mig et hastigt Blik. — Dertil skal vi jo ogsaa helst have øvede Folk, — og Folk der har været i Ilden før. I gør jer ikke noget Begreb om hvordan dette her virker — selv paa mig, der dog har været ude for noget af hvert. Det at vi ikke har et Øjeblikks Ro og maa sluge vor Mad staaende — det er ingenting. Det bliver først om nogle Dage — naar Søvmangelen træder til — at vi for Alvor begynder at mærke *det*. Nej — men at staa ved alle de Dødslejer, det ene efter det andet . . . . Seks af mine Patienter er døde i Dag, to til ligger paa det yderste — og der er flere, der næppe vil overleve Natten. Det er ingenting at se gamle Folk dø, ingenting at se Døden komme som den naturlige Afslutning paa et langt Liv, — men at skulle finde sig i at en meningsløs og brutal Død overfalder Folk i Flæng og river den ene efter den anden ud af Hænderne paa én — og hjælpeløs at maatte se til — *det* er haardt . . . . Og saa har jeg hele Tiden Helgi Ragnars Skrig i Ørene. — — Jeg mødte for Resten lige før Ólafur Jónsson og talte et Par Ord med ham. Han vilde hjem og i Seng, sagde han, — følte sig ikke rask. Han saa' ogsaa daarlig ud, — jeg maa se at faa Tid at kigge op til ham en Gang i Aften. Jeg skulde hilse dig fra ham, Jón, og bede dig besøge ham ved Lejlighed. Naa — her skilles vore Veje. Der skal ligge Besked til jer paa Kontoret naar I er færdige.

— Hør engang, standsede Benjamin ham, — tror du Geir Helgason dør? — det Spørgsmaal havde aabenbart længe brændt ham paa Tungen.

— Geir Helgason! — aldrig i Evighed! lo Grfmur

Elliðagrímur — sikker i sin Sag. — Han har allerede svedt det meste af Giften ud af Kroppen, — Resten drukner han nemt i sin Konjak! — Nej, hvis der ikke støder Lungebetændelse eller andre Komplikationer til, er der ingen synlig Fare paa Færde for *hans* Vedkommende, tog han sig i det — pludselig alvorlig, som angrede han sit Munterhedsanfald.

Saa skiltes vi.

Benjamín Pálsson aandede lettet.

— Det gaar heller ikke an at han dør — fra *det* Hus, sagde han da vi igen var blevne alene. —

Da vi henimod Klokken 9 om Aftenen forlod det sidste Sted der stod paa vor Liste og — vadende gennem Sølen — ad de mørke Gader fulgtes tilbage til Kontoret, mærkede vi paa engang hvor afkørte vi i Virkeligheden var, og overvældedes af Træthed og Mismod.

Først nu blev det mig klart hvorfra en vis knugende Tyngde i mit Hjerte stammede. — Min lille Veninde havde forladt mig — var bleven borte for mig ....

I flere Timer havde hun ikke været i mine bevidste Tanker.

— Grímur Elliðagrímur vidste nok hvad han gjorde, da han satte mig til dette her, tænkte jeg — med en underlig Blanding af Tilfredshed og Anger. — Det er jo næsten som om han havde handlet i *din* Aand, tænkte jeg videre. — Og hvis du ser mig og kan følge mine Tanker, er du sikkert ikke vred paa mig. Og hvis du ikke ser mig — — saa er alting ligegyldigt. For hvis *du* ikke lever videre, saa er der intet Liv — udover dette — som ikke er noget Liv ....

Jeg var meget trist til Mode. Og mit Hjerte var fyldt af uendelig Ensomhed, — Menneskets eneste

uadskillelige Følgesvend, — Menneskets bedste Ven og frygteligste Fjende ....

Paa en vis Tøven i Benjamin Pálssons Gang kunde jeg mærke, at han blev mere og mere forknytt jo nærmere vi kom Kontoret. Da vi naaede Hushjørnet og der kun var nogle faa Skridt tilbage hen til Døren, røbede han endelig Grunden.

— Jeg bliver her udenfor og venter paa dig, — jeg trænger til frisk Luft, sagde han — i en tilstræbt naturlig Tone.

— Ikke tale om! afgjorde jeg bestemt. — Er der nogen derinde du ikke kan se i Øjnene?

— Nej — det er der ikke, svarede han tænksomt — og hans Fodskifte røbede at han havde skiftet Beslutning.

Vi dumpede midt ind i en Samtale mellem Páll Einarsson og Grímur Elliðagrímur, der aabenbart lige var kommen ind ad Døren og syntes utaalmodig efter at slippe ud igen.

— Du gaar udenom! sagde Páll Einarsson og talte paaafaldende hurtigt — tydeligvis for at faa det mest mulige sagt i den kortest tænkelige Tid. — Det jeg spørger dig om er, hvilket rent umiddelbart Indtryk det gør paa dig, at se saa mange og forskellige Mennesker i flokkevis samles til deres Fædre? — Hvilke Tanker vækker det hos dig, at se hvordan Livet langsomt ebber ud — hvordan den ene Sans og Følelse efter den anden visner sammen med de tilsvarende Nervecentre og Hjerneceller? Man skulde dog tro det maatte bringe dig til Eftertanke at se hvorledes Livet i et Menneskelegeme slukner — gaar ud .... som alt andet Liv. Hvordan Legemet dør Tomme for Tomme og Led for Led. For det er jo dog *det* du faar

at sé — ikke sandt? Derimod skulde det undre mig om du saa' stort til *Aanden* — din saa lovpriste Menneskeand! — Nej — det var i gamle Dage! — Og vi er jo ikke Børn længer, vel Grímur Elliðagrímur? — som tror paa Æventyr, og befolker baade de levende og de døde Ting med alle Slags overnaturlige Aander og Væsner! Gaar du med til at tro paa Naturaanderne — gaar du med til at tro paa Nymfer i Vandet og en Huldre i hver Sten — vel, saa er der ikke noget at sige til at du ogsaa befolker Legemer af Kød og Blod med overnaturlige Aander! Men jeg vil have at du skal indse, at disse Ting svarer til hinanden. Jeg vil at du skal tage Konsekvenserne af din Tro. — I Menneskehedens Barndom, den Gang de befolkede de døde Ting ud af deres egen barnlig-barokke Fantasi, skænkede de sig selv en udødelig Aand — for ikke at staa tilskamme! De gjorde det ud fra den Trang til at *befolke*, der gaar igennem hele Menneskeslægten, — en Trang der synligt og haandgribeligt giver sig Udslag i den rent legemlige Formerelse — der sandsynligvis danner den hemmelige Basis for disse Fantasier, — samt udfra den Angst der synes uadskillelig fra denne Trang — Angsten for at møde den Udslettelse, der danner Slutningsparagrafen i Livets Lov, — Angsten for at erkende sin selvfølgelige og naturlige Begrænsning, — Angsten for det Tomrum vi i mægtig og os selv ufattelig Visdom har døbt Evigheden! — Nej, gamle Ven, enten maa det kurere dig saa haardhændet at stilles overfor Livet i al dets Forkrænkelighed — eller ogsaa maa du snart være moden til Bordbenet!

Grímur Elliðagrímur stod og saa' paa ham med et underligt Blik — paa engang uvilligt og interesseret. Han var bleg og saa' træt og medtaget ud.

— Jeg svarer som før: Det er ikke første Gang jeg staar overfor Døden, — hans Tone var kort og afvisende. — Det er aldeles ikke at gaa udenom. Tværtimod! Jeg har saa ofte set den Blanding af Højhed og Elendighed, der præger Menneskets sidste Stund, at jeg maatte være et Barn for ikke at vide, at af hvad der sker ved et Dødsleje kan man ingen gyldig Slutning drage — hverken i den ene eller den anden Retning. Fra Symptomerne paa en animalsk Død har man ikke Lov til at slutte længere end til Legemet. — Og det *kunde* jo dog tænkes, Páll Einarsson, at det kun var Dyret i os der dødel!

— *Kun Dyret?* .... Du fornærmer jo Menneskeheden! Vi *er* ikke andet! — Páll Einarssons Smil var sikkert men uudgrundeligt.

— Maaske ikke — for enkeltes Vedkommende, svarede Grímur Elliðagrímur utaalmodigt.

Páll Einarsson lænede sig fremover, støttende begge Hænder paa Bordpladen.

— Synes Du ærlig talt der er større Forskel paa os?

— Forskellen kan i al Fald være vanskelig at paa-
vise — hvorimod vi uimodsigeligt har én Ting tilfælles: vi raver alle i Blinde! svarede Grímur Elliðagrímur afsluttende. — Og nu maa du have mig undskyldt — jeg har ikke Tid at forlænge denne Samtale yderligere. Desuden løses disse Problemer jo til sin Tid af sig selv, — den Ting er sikker nok. Derimod er det ikke udelukket at jeg kan redde nogle Menneskeliv ved at lade være med at fortabe mig i unyttige Diskussioner!

— *Redde* er forkert Sprogbrug — ikke sandt, Broder Benjamín? indskød Páll Einarsson rapt. — Du kan højst sige *forlænge*. — Kan du fortælle mig til hvilken Nytte?

— Det kan vi tale om bagefter, naar jeg har bedre Tid. I Øjeblikket er det mig nok at det er min Pligt.

Páll Einarsson smilede sarkastisk.

— Sine Pligter skaber man sig selv — og er man følgelig selv Herre over!

Men nu blev Grímur Elliðagrímur vred.

— Vell! — Men hold nu Kæft og gør dit Arbejde — eller gaa Fanden i Vold! — Hvor blev den Liste af? — han fejede Páll Einarsson til Side og fandt den selv. — Her — Jón Oddsson. I maa af Sted igen med det samme — vi har saa faa Folk. Det er sandt — I har vel hverken smagt vaadt eller tørt hele Dagen, — men det er der ikke noget at gøre ved. Sørg for lidt Konjak til dem! befalede han Páll Einarsson. — I en Fart! Og har I ikke lidt Mad et eller andet Sted her paa Kontoret! raabte han efter ham. — Men I maa sluge det! formanede han os. — Og naar I saa har været rundt hos de Folk jeg her har noteret op, kan I gaa hjem og sove — det bliver næppe paa denne Side Midnat desværre. Og I maa være forberedte paa i Mellemtiden at faa anden Besked! Hvis I imidlertid ikke skulde høre fra mig, saa gaar I bare roligt hjem. Men I maa stille her i Morgen Klokken 5, ikke senere! Hvis I ikke er komne til den Tid, gaar jeg ud fra at I er syge — og skal saa se til jer saa snart jeg kan.

Dermed skyndte han sig ud.

Páll Einarsson var imidlertid kommen tilbage, og Benjáfn og jeg slugte staaende og i stor Hast nogle Mundfulde Mad og drak Konjak til. — Som jeg stod der og spiste og drak, overfaldtes jeg pludselig af en meningsløs men ikke derfor mindre ulidelig Angst for min Ven — en Angst, der fik mit Hjerte til at

danke og kaldte Koldsveden frem paa min Pande. Jeg kunde med ét hverken spise eller drikke mere, skønt jeg baade var sulten og tørstig. Og det var mig næsten uudholdeligt at vente paa Benjamins det Par Minutter det tog ham at blive færdig.

Saa fulgtes vi paany ud i Mørket. Vi talte ikke, vi tænkte ikke — vi bare skyndte os.

Og saasnart vi naaede det første Sted styrtede vi os blindt ind i Arbejdet. Glemte var vor Træthed, vor Sult, vore Sorger og Bekymringer — vi var kun opfyldt af dette ene: at udrette hvad vi skulde og kunde. Og hver Gang vi var færdige ét Sted, satte vi i tungt Trav hen til det næste.

En af vore vigtigste Pligter var at optræde muntert eller i al Fald fortrøstningsfuldt. Det lykkedes over al Forventning. Og hjalp forøvrigt ogsaa os selv til at holde ud.

Det gik os paa samme Maade som om Eftermiddagen: Først da vi ved Efttiden var færdige og — siden vi ikke havde modtaget anden Besked — kun havde at gaa hjem, meldte Reaktionen sig. Blot i samme Grad forstærket som vi nu havde sat flere Kræfter ind.

Under Indflydelse af den Døsighed der følger paa pludselig Afslappelse, fulgtes vi tavse og sløve til det Gadekryds hvor vore Veje skiltes.

Der blev vi staaende en Stund — ikke fordi vi gerne vilde forlænge Samværet, heller ikke fordi vi nødig vilde hjem, — nej, ene og alene fordi det syntes saa uoverkommeligt at tage sig sammen til at sige Farvel og skilles. Vi vekslede nogle overflødige Ord om hvor det skulde gøre godt at komme hjem og i Seng — og vi drøftede lidt vrøvlevorent hvordan vi skulde bære os ad med at vaagne i Morgen. Vi blev ved med

at gentage de samme trivielle Sætninger med omtrent de samme intetsigende Ord.

Da vi endelig langt om længe fik taget os sammen til at give hinanden Haanden, var det sikkert med en Slags gensidig Lettelse vi skiltes.

Jeg havde gaaet et Stykke Vej alene da Erindringen om den Hilsen Grímur Elliðagrímur havde bragt mig fra Ólafur Jónsson pludselig meldte sig — paa samme Maade som Tanker kan komme til én i Halvsøvn — og jeg med ét følte mig lysvaagen.

— Du gaar derop med det samme, afgjorde jeg uden Omsvøb med mig selv og slog ind paa den nærmeste Vej.

Ólafur Jónssons Husholderske, en aldrende stilfærdig Kvinde, hvis rolige Blik syntes at røbe en medlidende og overlegen Viden om Menneskenes Daarskaber, lukkede mig ind.

Hun viste ingen Forundring over at jeg ringede paa saa sent.

— Han ligger og døser, svarede hun paa mit Spørgsmaal om Ólafur Jónssons Befindende, — men jeg tror ikke han sover. Hvis De vil se ind til ham saa gaa stille, for ikke at vække ham hvis han *skulde* sove. — Han har spurgt efter Dem flere Gange.

Jeg forhørte mig om han var haardt angrebet og fik at vide at Grímur Elliðagrímur havde sagt, at der i al Fald ikke var nogen overhængende Fare.

Jeg tøvede, en Smule raadvild, men besluttede saa alligevel at gaa ind til ham. Listende paa Taa nærmede jeg mig Sengen. Den stod saa ensomt i det store Værelse, der virkede øde og uden Hygge eller Hjemlighed.

Ólafur Jónsson laa med Sveden perlende paa sit

blege, af Lidelser og for tidlig Alderdom runeristede Ansigt, og pustede Luften i smaa Stød ud af de vibrende Næsebor.

Først da jeg var naaet helt hen til Sengen slog han Øjnene op.

Der var et fjernt og sløret Blik i hans Øjne, og det tog ham lidt Tid at gøre sig fri af de Tanker eller Fantasier han aabenbart havde været dybt inde i.

Da det endelig syntes at gaa op for ham, at det var et Menneske og ikke et Syn han saa' for sine Øjne, kom der en utaalmodig Trækning om hans Mund.

— Gaa, bad han mig hviskende, — gaa! Du forstyrrer mig. Jeg laa netop saa godt og tænkte — og var lige ved at finde ud af det . . . .

Jeg vendte mig om uden et Ord og gik mod Døren, lige saa lydløst som jeg var kommen. Men da jeg idet jeg vilde lukke Døren kastede et Blik tilbage, saa' jeg hans Haand løfte sig som for at kalde mig hen til sig igen.

Jeg listede paany hen til Sengen.

— Kom igen, bad han stille — tilsyneladende angst for at blive for vaagen eller bevidst, og saaledes miste Taget i de Tanker jeg havde forstyrret ham i.

— Kom igen en anden Dag. Lover du mig det?

Ved et Nik med Hovedet aflagde jeg et tavst Løfte, og forlod derefter Værelset saa lydløst det var mig muligt.

Da jeg kom ned paa Gaden løb jeg lige i Armene paa Grímur Elliðagrímur, der just kom forbi.

— Hvordan staar det til deroppe? spurgte han hurtigt.

Jeg skildrede i faa Ord mit Besøg.

— Det er godt, svarede han i en kort Tone, som lagde han dermed foreløbig den Sag til Side.

Jeg slog Følge med ham, og vi gik nogle Skridt i Tavshed.

Jeg kendte Grímur Elliðagrímur godt nok til at jeg ikke var i Tvivl om, at han havde noget paa Hjerte. Derfor tav jeg for ikke at forstyrre ham og ventede blot taalmodigt paa at hans Tanker skulde finde Ord, der tilfredsstillede ham.

— Du hørte jo hvad Páll Einarsson ramsede af sig i Aften, begyndte han endelig tøvende — og det forøgede den knugende Tyngde i mit Hjerte at erfare, at han havde gaaet og tænkt over det Ordskifte. — Han kender nok mine ømme Steder . . . . Hvordan kan han egentlig vide, at jeg aldrig er bleven rigtig hærdet til at se Mennesker dø? — Det maa vel være hans Instinkt der siger ham det — for det her er første Gang jeg indrømmer det overfor nogen anden end mig selv. Jeg tænker nok Vigdís forstaar det — men vi taler ikke derom. — Jeg vil helst ikke tænke paa det. For som jeg sagde før: Man kan ingen gyldig Slutning drage af Legemets Undergang. Og ved et Dødsleje er det jo kun det man ser — hverken andet eller mere. Og *selv* om Sjælen ikke skulde fortsætte nogen personlig Tilværelse efter Døden, indser jeg ikke at det kan gøre nogen Forskel — hvis man tror paa de kommende Slægter, — tror paa at den guddommelige Gnist i Mennesket, Menneskets ideelle Stræben, i *sig selv* er uforgængelig. — — — Men hvad Fanden rager det egentlig Páll Einarsson hvad jeg tænker eller tror! Kan han ikke lade mig i Fred!

Grímur Elliðagrímur tav — aabenbart for at give den Hidsighed der pludselig havde fyldt hans Sind Raaderum til at ebbe ud. Det var en tung og næsten hørilig Tavshed, der et Øjeblik herskede imellem os. Da han talte igen var hans Stemme dæmpet.

— Jeg véd ikke hvordan *du* har det, Jón Oddsson — men *mig* forekommer nogen Gange det hele saa haabløst . . . . Du er det første Menneske jeg siger det til — for man skal ikke holde Liv i sine Skader ved at pirke ved dem. Men saadan er det. — Jeg har Øjeblikke hvori al Tro, alt Haab forlader mig — og jeg kun ser Mørke. Jeg har Øjeblikke hvori det forekommer mig saa indlysende og uigendriveligt at det hele kun er et Spil af Tilfældigheder, at jeg ækles og ledes. — — Jeg véd at det her er en tung Fortrolighed at bebyrde dig med. Jeg er klar over at jeg i denne Stund egentlig gør mig skyldig i et ganske utilladeligt Misbrug af dit Venskab og din Styrke. Og jeg tror det er første Gang i mit Liv at jeg giver efter for en Trang, som jeg i Grunden skammer mig over. Men jeg kan ikke andet. — Lad mig faa Lov til at tale, — lad mig faa Lov til at forsøge, om ikke Talens klare Lys skulde kunne dræbe disse Giftbaciller i min Sjæl.

Jeg tav, for jeg kunde ingenting sige. Men han forstod min Tavshed.

— Bliv ikke altfor rystet over hvad du faar at høre, for dette er som sagt kun forbigaaende Stemninger, blev han lidt tøvende ved. — Som Regel er mit Sind saaledes stemt, at jeg smiler af mig selv naar jeg mindes disse Anfægtelser. Til daglig har de ingen Magt over mig, — til daglig forekommer de mig overflødige, ja næsten sygelige. — Men det sker altsaa at mit Sind fyldes af onde Tvivl. Og saa er der ikke ét Omraade i min Sjæl hvor de ikke trænger ind. I saadanne Øjeblikke har jeg endog spurgt mig selv hvad *Kærligheden* egentlig er, — og saadan som jeg nu engang er indrettet maa jeg næsten bygge alting paa *Kærlig-*

heden. Jeg har flere Gange forelagt mig selv det Spørgsmaal: Hvad er det, Vigdís elsker hos dig? — Er det maaske hovedsagelig din Krop? Er maaske det, som du bilder dig ind er en indre Tiltrækning, kun et bedragerisk Spil af Sanser? . . . . Vilde hun ikke elske for Eksempel Páll Einarsson akkurat paa samme Vis, hvis hans Fysik tilfældigvis tiltalte hendes Instinkter? Er det ikke blot Livets lunefulde Spil der har ført jer sammen? Er det hele ikke bare en Kaprice i en ond og samvittighedsløs Guds Sind? — — Saaledes spørger jeg nogen Gange mig selv, Jón Oddsson. — En gal Gud, — en gal Gud med ubegrænset Magt, en himmelsk Kejser Nero, hvis Rasen omspænder og til de mindste Atomer gennemtrænger Universet. Er det utænkeligt? — Saaledes spørger jeg — og jeg gaar videre. — Jeg spørger mig selv med hvilken Ret jeg sætter Børn i Verden — til Livets altid vilkaarlige Kaar. Med hvilken Ret jeg forplanter et Liv, hvis Grænser og Mening jeg ikke kender. Med hvilken Ret jeg nærer Livets muligvis golde og sig selv fortærende Flamme. — Ingen Skabning der fødes undgaar Livets Martyrium, Dødens Ildprøve. Det er et meget stort Ansvar at paatage sig, at sætte nyt Liv i Verden. Man maa *tro* for at kunne gøre det — tro paa Livet, tro paa at der er en Mening med Tilværelsen. Det kan ikke være en nok, at man kun er én blandt mange, der uden at anfægtes deraf gør det samme — naar man véd, at de mange altid handler ansvars- og tankeløst . . . . Det kan risle mig koldt ned ad Ryggen, naar jeg gennemtænker hvad Livet vil byde mine Børn, — hvad de i al Fald ikke undgaar — og hvad de i bedste Fald høster. Saa misunder jeg mange Gange dig og andre, som ikke har Børn. — Og dog kunde jeg ikke tænke mig at und-

være dem, — ikke tænke mig at ønske dem ufødte. — Jeg kan næsten høre hvordan du gaar og tænker, at det her jo staar i aaben Modstrid med hvad jeg ellers plejer at hævde. Det skal du ikke bryde dig om, — henfør det til mine „eksperimenterende“ Meninger, som I kalder dem, — dem er du jo saa vant til. Forøvrigt finder jeg det næsten unaturligt, at noget Menneske altid kan være i Overensstemmelse med sig selv. Jeg i al Fald har aldrig faaet Indblik i en Menneskesjæl, der ikke var fuld af Modsigelser. Hvorfor skulde saa *min* Sjæl danne nogen Undtagelse? — Hør — nu taler jeg igen om Sjælen! Inderst inde forlader nemlig Troen paa en udødelig Sjæl mig aldrig! Og inderst inde er det min urokkelige Overbevisning, at det ikke alene er en aandelig Tiltrækning der danner Grundlaget for Vigdís' og min Kærlighed, men at vi simpelthen *altid* har skullet mødes og *aldrig* skal skilles! Den Styrke der betinger, at vi overhovedet ikke kunde tænkes at svigte hinanden i Sind eller Ord — end ikke i vore allerskjulteste Instinkter —, den Styrke maa dog være Udslaget af en *mer* end menneskelig Magt, ikke sandt? Vi kan stole ganske trygt og ubetinget paa hinanden. Vi er ikke alene af ydre Vilje men ogsaa af indre Nødvendighed hinanden tro, og tilhører hinanden langt udover vore legemlige Sansers Rækkevidde. Den Tillid til hinanden vi hver især lever paa, er — ja lad mig sige det, siden det falder mig paa Tungen — er stærkere end Døden . . . . Altsaa stærkere end alt hvad der kan for-gaa. Mine Tvivl rører aldrig ved denne Tillid. Paa Vigdís — og mig selv i Forhold til Vigdís — stoler jeg ubetinget. Tilliden til hende er vistnok i Grunden min Livsnerve. Og saalænge disse aandelige Bakterier — mine Anfald af Tvivl er jo nærmest en Slags indre

Influenza, som jeg vel med Alderen bliver immun overfor, — saalænge disse Bakterier ikke angriber min Livsnerve, er det hele jo ganske ufarligt. Forøvrigt plejer Anfaldene at gaa over ligesaa pludseligt som de kommer. — Naa, det her blev nok en længere Snak, — og her skal jeg op. — Tak fordi du gad høre paa mig. Det har gjort mig godt at faa talt ud. Hvis du ikke foretrækker at glemme hvad jeg har sagt, kan vi maaske tales ved en anden Dag — hvis Humøret igen skulde dreje om ad den Kant. Jeg har en Anelse om, at du nogle Gange plages af lignende Anfægtelser, — forhaabentlig er dit Tilfælde lige saa lidt kronisk som mit! Maaske kan vi kurere hinanden ved gensidig Haandspaalæggelse! Er det ikke saaledes, at der skal en Djævel til at jage Djævle ud! . . . . Naa, hele Sagen er nok at vi ikke er tilstrækkelig robuste i Sjælen, Jón Oddsson. Robusthed og indre Uskyld er to gode Ting — som dog desværre ikke er alle givet. — Paa Gensyn i Morgen tidlig — Klokkeren 5, husk det!

Han gav mig et kraftigt Haandslag og forsvandt ind ad en Gadedør — rede til paany at kaste sig ud i den Kamp, hvor Nederlaget kun er et Tidsspørgsmaal.

— — — Og dèr stod jeg saa ene i Natten. Ene med mangehaande Tanker og Følelser. Ene med en ikke uvant Utryghed ved Livet og Tilværelsen. Ene med en Angst, der sugede ny Næring af alt hvad der skete — alt hvad jeg kom i Berøring med — alt hvad jeg fra Dag til Dag oplevede og erfarede — alt hvad jeg tænkte og anede . . . .

— Det er blot fordi han er træt og overanstrengt, prøvede jeg at berolige mig selv — og genkaldte mig, som Bevis, en Del af de modstridende Meninger jeg

i Tidens Løb havde hørt Grímur Elliðagrímur fremsætte.

Men jeg kunde dog ikke komme udenom, at han aldrig før havde talt til mig eller nogen anden om saa intime Tanker og Følelser. —

Langt ude i Natten stod stadig den røde Ildsøjle urokket. — Det var vel blot et naturligt Udslag af min nedtrykte Sindsstemning, at det faldt mig ind at den stod der som et ondt Varsel, — som en grundløs Vredes gaadefulde Tegn.

DEN FJERDE DAG

At genleve disse Dage i Erindringen er som at gen-
drømme en ond Drøm, — en Drøm i hvilken en
uundgaelig Rædsel ligger og lurder paa én. Man ken-
der Fortsættelsen, véd hvad der vil komme — véd
hvad der venter én. Men det forringer ingenlunde éns
Angst, éns sindsfortærende Spænding. Med selve Li-
vets ubønhørlige Konsekvens bærer det dérhen det
maa og skal, — der er ingen Vej udenom — ingen
Vej udenom . . . . Jeg kan lige saa lidt standse her
som jeg vilde have kunnet standse Tidens og Ting-
nes Gang den Torsdag Morgen, da jeg Klokken lidt
før 5. hastede af Sted ad de mørke Gader, for til
den fastsatte Tid at være paa min Post og fortsætte
min frivillige Tjeneste i den saakaldte Barmhjertig-
heds Sold. —

Da jeg nærmede mig Bygningen hvor Kontoret
havde tilhuse blev jeg vár en luskende Skikkelse, der
først syntes at ville smutte uset bort, men pludselig
ombestemte sig og kom tøvende henimod mig.

Det var Benjamín Pálsson.

— Naa — er det dig, sagde han — aabenbart let-
tet men i en lidt forlegen Tone. — God Morgen.

Jeg kunde ikke forklare mig hans mærkelige Op-
førsel, og først da vi traadte ind i Lysningen fra Kon-
torets utildækkede Vinduer blev jeg opmærksom paa
hvor yderlig forkommen og elendig han saa' ud.

Jeg standsede og drejede ham om mod Lyset, for
rigtig at kunne se ham.

— Du har ikke været i Seng i Nat, Benjamín, sagde jeg bebrejdende.

Men den Sag vilde han ikke ind paa, — han bare blinkede med sine rødkantede Øjne og søgte at vride sig løs.

— Lad os komme ind, sagde han, — Klokkeren er straks 5.

— Hvad i al Verden har du dog bestilt, Menneske? spurgte jeg i en mildere Tone, uden dog at give Slip paa ham.

Han tøvede lidt.

— Jeg turde ikke gaa i Seng, indrømmede han endelig genert og med hurtigt blinkende Øjne. — Jeg vilde have glemt det hele. — Jeg gik hjem og spiste noget Mad, som var sat af til mig, og skrev saa paa en Seddel Besked til Jóhanna.

— Og saa har du gaaet her Resten af Natten? spurgte jeg og anede ikke hvad jeg skulde stille op med ham.

— Jeg har ventet paa at Klokkeren skulde blive 5 og du skulde komme, svarede han. — Lad os nu gaa ind.

— Gaa du nu hellere hjem og i Seng, sagde jeg. — Og hvis du saa husker det, naar du vaagner igen, kan du altid faa oplyst hvor jeg er og faa fat paa mig.

Men det vilde Benjamín ikke høre tale om.

— Paa denne her Maade bliver du bare syg, forsøgte jeg at overtale ham, — og saa volder du blot Grímur Elliðagrímur forøget Ulejlighed.

— Jeg skulde have gaaet her og frosset som en Hund til ingen Nytte! svarede han vredt og jeg kunde høre at hans Tænder ikke var fri for at klapre.

Jeg maatte føje ham, — der var ikke andet for.

Saa gik vi henimod Døren, og jeg stod allerede

med Haanden paa Dørgrebet da han standsede mig ved et Tag i min Arm.

— Lad være at fortælle det til nogen, hviskede han bedende.

Og vi gik ind.

Ved det Bord hvor Páll Einarsson Dagen i Forvejen havde haft Plads, og hvor Benjamín og jeg skulde afhente Besked, sad der nu en lille skrutrygget Mand som det var helt velgørende at træffe — Bjørn Sigurðsson.

Saa snart han fik Øje paa os rejste han sig paa sin lydløse Maade og hentede Stole, stillede dem i Nærheden af Bordet og bad os sidde ned.

— Jeg skulde sige fra Grímur Elliðagrímur at han kom straks, sagde han, og fuld af Omhu skyndte han sig bort for at bestille Kaffe til os.

— Vi er ved at faa lidt bedre Orden i Tingene, sagde han da han kom tilbage. — Vi har nu Biler til alle Lægerne og til Madtransporten. Og vi kan skaffe Mad. Derimod kniber det med Medicinen. Apoteket er allerede udgaaet for de mest anvendte Sorter, og vi aner ikke hvad vi skal gøre. Der gaar nok en Damper fra København hertil i Overmorgen, men den kan tidligst være her om en otte-ti Dage. Det er temmelig fortvivlet. Det strømmer stadig ind med nye Sygemeldinger — og hvis det bliver saadan ved, og der ikke i Dag melder sig nye Folk til Sygeplejen, bliver det rent galt. Jeg vilde saa gerne have gjort ordentlig Gavn i Stedet for at sidde her, men det vilde Grímur Elliðagrímur ikke høre Tale om — og dette her skal jo ogsaa gøres. — Du kan holde en halv Dag højst til Sygeplejen, sagde han, — saa er du færdig og vi har ingen Nytte af dig mere. — Men saadan ligefrem at sidestilles med Páll Einarsson . . .

Der kom et bedrøvet Blik i hans Øjne og han sluttede ikke Sætningen.

Benjamín Pálsson sad allerede og nikkede med Hovedet, — han var ved at falde i Søvn. Det undrede mig ikke. Der var saa varmt og lummert i Lokalet, at ogsaa jeg, der dog havde faaet et Par Timers Hvile, begyndte at føle Søvnighed og Træthed. Jeg betydede med et Blik Bjørn Sigurðsson at han ikke skulde forstyrre Benjamín, og vi blev begge siddende tavse en Stund.

Lidt efter faldt Broder Benjamín forover. Hans Hovede sank langsomt ned, indtil det naaede Kanten af Bordet — dér blev det liggende. Han sov, trækende Vejret tungt og regelmæssigt.

Vi saa' smilende paa hinanden. Bjørn Sigurðsson rejste sig, hentede sit Overtøj, løftede varsomt Benjamíns Hovede, lavede en Pude af sit uldne Hals-tørklæde, og dækkede ham derefter saa godt han kunde til med sin Frakke.

— Lad ham kun sove til han skal af Sted, sagde han og gik stille tilbage til sin Plads.

Kaffen kom. Jeg havde ingen Appetit. Men jeg slugte alligevel flere Kopper og tvang mig til at spise en Masse Brød til. Og efterhaanden blev jeg ganske vaagen, og mærkede kun Trætheden som en Smule Stivhed hist og her i Kroppen, — en Stivhed der vilde forsvinde saasnart jeg begyndte at røre paa mig.

— Kan du for Resten gætte hvem vi talte med sent i Gaar Aftes? spurgte Bjørn Sigurðsson og løftede Hovedet med et Smil, der næsten gjorde hans frastødende Ansigt smukt. — Vi talte med én du kender.

— Det er underligt at han siger „kender“, tænkte jeg — for jeg var straks klar over at Talen var om en

afdød — og jeg følte hvordan Hjertet pludselig blev levende og uroligt i mit Bryst.

— Vi talte med Anna Halldórsdóttir, blev Bjørn Sigurðsson ved. — Vi skulde hilse dig og .... Hvad er der? — Faar du ondt?

Han sprang op, hentede en Flaske Konjak og et Glas, skænkede det fuldt og tvang mig til at tømme det.

— Tak, stønnede jeg og greb ham haardt i Armen — jeg kunde næsten ikke faa Ordene frem. — Og — hvilket? Og — hvilket? — Du fik jo ikke talt ud, Menneske!

— Naaja, — han klappede mig beroligende paa Armen, — der var ikke stort mere. Vi skulde bare hilse dig og sige, at hun havde det godt.

— Ikke andet? — jeg var ude af mig selv og sansede næppe hvad jeg sagde eller gjorde.

Jeg sprang op, greb Bjørn Sigurðsson i Skuldrene og stønnede frem — det var stadig som Ordene vilde blive stikkende mig i Halsen —:

— Er du en Djævel? .... Eller er du bare en enfoldig Sjæl? ....

— Vær lidt stille, tyssede Bjørn Sigurðsson paa mig. — Folk begynder at se herhen. — Jeg er gudskelov bare en enfoldig Sjæl, tilføjede han med et Smil.

— Tror du paa det dér? blev jeg ved — uden at give Slip.

— Man kan ikke længer siges at tro paa hvad man véd, svarede han med sit stille medlidende Smil. — Det hele er saa ganske ligetil, blev han ved, — ligetil og naturligt, — præget af hellig Enfold. Det er jo bare en Udvikling, sund og selvfølgelig, som al god Udvikling.

Jeg slap mit Tag i hans smalle og saa underlig slatne Skuldre, og lod mig dumpe ned paa Stolen igen.

Inde i mit Hovede løb det rundt og rundt. Mine Tanker hvirvlede omkring hinanden i en saadan Forvirring, at jeg længe ikke fik Tag i nogen bestemt.

Jeg sad og saa' paa Bjørn Sigurðsson, der igen havde sat sig ned. Han sad lige overfor mig paa den anden Side af Bordet — og dog forekom det mig, at han og hans blide Smil var saa uendelig langt borte.

— Det er Vanvid! var der en Stemme i mig der endelig kom til Orde.

Jeg vidste ikke af at jeg havde talt højt før Bjørn Sigurðsson svarede:

— Du maa hellere sige at *ellers* vilde det hele være Vanvid . . . . Ikke sandt? Jeg gad vidst om det ikke er din inderste Tanke? — Men du hører til de genstridige, der ikke *vil* se . . . . Det sætter dig lidt tilbage i Udvikling, — gør dig Vejen besværligere, Vandringen tungere. Ellers har det ikke stort at sige. Jeg beklager det kun for din egen Skyld, — og fordi det er saa meningsløst. — — I er saa kloge — du og Grímur Elliðagrímur og jeres Lige. Altfor kloge! — Den lige Vej — den enfoldige Løsning — tiltaler ikke jeres trænedede Tænkerhjerner! I har bygget jer et System, som I begrænser *til* jeres haandgribelige Viden og klare Erkendelse, og som I holder fast med begge Hænder, skønt det kun omfatter en ringe Del af Virkelighedens Verden. Jeg kan ikke høre paa jer uden at se for mig en Mand som i Dødsangst klamrer sig til en Baad, der staar paa tørt Land, og skriger himmelraabende om Hjælp — i den Tro, at han befinder sig langt tilsøs paa et oprørt Hav! — Inderst inde maa jeg smile af jer, — som jeg vilde smile af en Mand

der bar sig saadan ad . . . . Men jeg har ogsaa ondt af jer, — som jeg vilde have ondt af ham.

— Der findes megen Galskab under Solen! lød pludselig Grímur Elliðagrímurs Stemme — han var kommen ind uden at vi havde bemærket ham.

Bjørn Sigurðsson og jeg fo'r begge sammen. Grímur Elliðagrímur traadte helt hen til Bordet og stod lidt og saa' fra den ene til den anden.

Jeg kunde ikke faa mine Øjne fra hans Ansigt. Det forekom mig ved første Øjekast at der var et fremmed Træk deri. Men dette fremmede Træk udviskedes mere og mere da jeg bevidst søgte at fastholde det. Han var meget bleg og der var en ulmende Glød i hans Øjne. Jeg søgte at slaa mig til Taals med at denne Glød var det synlige Udtryk for den Energi, der holdt ham oppe.

— Naa, lad os stole paa at enhver bliver salig i sin Tro, blev han ved, dybt alvorlig — men hans Alvor syntes ganske vist at gælde noget helt andet end disse Tanker eller Ord. — At Bjørn Sigurðsson allerede er det er ikke til at tage fejl af — og det er jo godt for ham. At du — Jón Oddsson — og jeg, og vore Lige, som Bjørn Sigurðsson kalder det — henregner du ogsaa Páll Einarsson til den Kategori? — ogsaa vil blive det, har vi i al Fald Lov til at haabe. — Du er jo dog saa venlig at forudsætte, at det tilsidst vil gaa os alle lige godt — ikke sandt, Bjørn Sigurðsson? Og hvorfor saa ikke tage lidt Tvivl og Møje med? Det hele er altsaa saa godt som ingenting, — en Smule Forberedelse, — nærmest en Spøg! De som er saa uheldige at slippe en Kende underernærede ud af Livets Have, kan tage det igen hinsides — hvor alle Frugter er lige uormstakne, og hvor Træet paa godt og ondt faar Lov at staa urørt, — hvis det da ikke i Tidens Løb er

gaaet ud eller for en Sikkerheds Skyld er bleven hugget om! — Men foreløbig staar vi altsaa med begge Fødder i Jammerdalens klæge Muld, hvor Vækster af alle Slags gror frit imellem hinanden. — Hov, Benjamín! — kan du vaagne op!

Han tog Benjamín Pálsson om Skuldrene og løftede ham op i siddende Stilling.

Men Benjamín vilde aldeles ikke vaagne. Da Grímur rejste ham faldt hans Hovede blot om paa Siden og han sov videre, pustende trygt og roligt som et Barn.

— Hvordan i al Verden har han dog baaret sig ad med at vaagne og komme herhen! udbød Grímur Elliðagrímur forbløffet.

Jeg fortalte ham hviskende, hvordan det hang sammen at Benjamín befandt sig her og ikke var til at vække.

— Naa saaledes! svarede Grímur Elliðagrímur og endelig saa' jeg et blegt Smil paa hans alvorlige Ansigt. — Det ligner ham! — Det er altsaa ham jeg et Par Gange i Nat har set smutte forbi som en Skygge. Da jeg endnu ikke tror paa Syner, sagde jeg til mig selv at det maatte være enten en stakkels Tyv, der benyttede Lejligheden, eller en gal Mand — jeg havde ikke Tid til at befatte mig nærmere dermed. Jeg kan se for mig hvor Broder Benjamín har blinket med Øjnene! — Tag ved, Jón Oddsson — vi bærer ham ud i Bilen og kører ham hjem. Her kan han ikke blive siddende.

— Han bliver ulykkelig naar han vaagner, svarede jeg og tog tøvende fat.

— Ja, det kan godt være — men til den Tid kan han maaske gøre lidt Nytte igen og det er det vigtigste, afskar Grímur Elliðagrímur enhver Diskussion.

Vi bar Benjamín ud til den ventende Vogn, — han

syntes blot at sove des fastere jo mere vi tumlede med ham, — placerede ham imellem os paa Bagsædet, og saa kørte vi, støttende ham fra begge Sider for at tage af for Stødene.

— Hvordan kom du og Bjørn Sigurðsson dog ind paa at tale om *de Ting*? spurgte Grímur Elliðagrímur som vi dér skumplede af Sted i Mørket, ude af Stand til at se hinandens Ansigter.

Jeg fortalte ham i faa Ord hvad der var gaaet forud, — hvad Bjørn Sigurðsson havde sagt om Anna, og hvilket Indtryk det lige straks havde gjort paa mig.

Da jeg havde talt blev der en Pavse.

— Har du noget imod at fortælle mig hvad du tænker derom? brød Grímur Elliðagrímur Tavsheden.

Jeg svarede, at jeg endnu ikke havde haft Tid eller Lejlighed til at tænke videre derover.

— Men vore Tankers Kræfter — det Omraade de spænder over, deres Muligheder for at meddele sig bevidst og ubevidst til andre Tankecentre — er alt sammen Ting hvorom vi kun ved ringe Besked, blev jeg ved. — Jeg er temmelig sikker paa at Bjørn Sigurðsson er i god Tro. Men det er maaske blot mig selv, han og hans Fæller paa en eller anden Maade har været i Forbindelse med i Aftes — dem saavel som mig uafvidende. Eller dig — eller Vigdís, — en eller anden som vidste hvor meget jeg holdt af Anna. — Hvorfor beder hun dem blot hilse mig og sige, hun har det godt? . . . . Hvis det er hende selv! — Hvorfor siger hun ikke mere? — hvorfor river hun mig ikke paa én Gang ud af Uvisheden? — Kan det tænkes, at hun ikke er i Stand dertil? — selvom hun lever og kan sende mig en Meddelelse? . . . . Sagen er jo nemlig den, at selv om Bjørn Sigurðsson havde kunnet

fortælle mig Ord til andet hvad Anna og jeg sagde til hinanden i Gaar Morges — saa var *det* jo intet Bevis! For det lever jo altsammen i min Erindring — og kunde være hentet dèrfra. — Men undertiden er jeg lige ved at ønske, at jeg havde Bjørn Sigurðssons Tro.

— Selv under Forudsætning af at det hele kun er Overtro og Vildfarelse? spurgte Grímur Elliðagrímur kort.

— Nej! svarede jeg. — Kun under Forudsætning af at det virkelig *er* Sandheden, — eller dog en Del af Sandheden.

— Kan du tænke dig noget, der kunde overbevise dig derom? blev Grímur Elliðagrímur ved i den samme korte Tone.

— Nej, desværre, svarede jeg. — Jeg véd ikke hvad *det* skulde være.

— Det var for Resten et godt Billede Bjørn Sigurðsson brugte — det med Manden der klamrede sig til Baaden, sagde Grímur Elliðagrímur, og jeg kunde af hans Stemme høre at han var falden i Tanker. — Mærkeligt, at den lille skrutryggede og ingenlunde særlig godt begavede Mand kan være i Besiddelse af en saadan Sikkerhed! — Det er vist *den* Tro, der kan flytte Bjerge — og som alligevel ikke kan det! Nej, ikke rokke en Sten engang, — ikke en Fjer! . . . . Aa, Jón Oddsson! — han aandede tungt ud og jeg kunde høre hvordan han lænede sig tilbage med spændt Bryst. — Hvad har vi Mennesker egentlig gjort? — Hvad har vi forbrudt? . . . . For dette her er jo Helvedel! Der er fuldt af Djævle omkring os! — Bliv ikke forskrækket — jeg taler kun i Lignelser! Det har bestandig været det fineste! — — Men er det ikke forfærdeligt, at se Mennesker handle ifølge onde Indskydelser, — ja, drevne af en bevidst Vilje til det onde!

Og i Besiddelse af Magt til virkelig at *gøre* ondt! —
 — Og dog er det endnu forfærdeligere at mærke onde
 Tanker, onde Instinkter i sin egen Sjæl .... Nu for-
 staar jeg Manden der sagde: — Jeg tror, Herre! —
 hjælp min Vantro ....

Og han gentog — blot mere stille — næsten hvi-
 skende:

— Jeg tror, Herre — hjælp min Vantro ....

Vognen holdt udenfor det lille énetages Hus i Byens
 Fattigkvarter, som Benjamín Pálsson delte med en
 Daglejerfamilje.

Vi dundrede paa Døren og fik vækket Jóhanna, der
 i første Øjeblik blev meget forskrækket, men dog hur-
 tigt lod sig berolige. Saa fik vi Benjamín lempet ud af
 Bilen og bar ham over noget som vistnok skulde fore-
 stille en Plæne, men hvor vi vadede i Ælte til Ank-
 lerne, ind i en smal Forstue hvor der paa begge Sider
 hang al Slags Gangtøj, og hvor Jóhanna stod i Under-
 skørt med en Lampe i Haanden og ventede. Hun gik
 foran ind i Soveværelset, hvor der ikke var til at kom-
 me frem for Senge. Alle Børnene var vaagne — de tre
 ældste sad op i Sengene, mens de to yngste blev lig-
 gende, enten fordi de var for smaa eller ogsaa fordi de
 var for bange til at rejse sig, og alle gloede de med
 vidt opspilede Øjne paa det besynderlige Indtog. —
 Pludselig satte hele Skaren i et Hyl, — et Hyl i fem
 forskellige Tonarter, — et Hyl som man skulde tro
 maatte have kunnet vække en død, men som paa in-
 gen Maade forstyrrede Benjamíns forbløffende Søvn.
 Jóhanna fik dem imidlertid hurtigt beroliget og bragt
 til nogenlunde Tavshed, og imens havde vi faaet Ben-
 jamín anbragt i den Seng, hun havde anvist os som
 hans. Endnu inden vi var ude af Døren var hun be-
 gyndt at klæde ham af, meningsløst og unødvendig

forsigtigt, syntes jeg — og med Bevægelser, der i deres Stivhed og Uforholdsmæssighed gik mig til Marv og Ben. —

— Nu kører jeg dig derhen hvor du skal begynde, sagde Grímur Elliðagrímur idet vi traadte ud af Døren. — Her har du Listen. Jeg tænker du kan blive færdig lidt før Middag. Gaa saa hjem til os og faa noget at spise, — jeg har sagt til Vigdís at du nok kom. Jeg faar Afløsning mellem 12 og 1, og haaber at kunne være hjemme i den Tid. — Før Klokken 1 behøver du i al Fald ikke at møde paa Kontoret igen, — jeg siger det for alle Tilfældes Skyld, for det kunde jo tænkes at jeg blev forhindret eller du forsinket, saa vi ikke traf hinanden.

Da vi paany sad i Vognen og den var kommen i Fart, sagde Grímur Elliðagrímur:

— Hvor har Broder Benjamín dog været trætl! — Men man maa nu alligevel have et meget rent Hjerte, for at kunne sove saa trygt . . . .

— Benjamín har altid været et Barn, svarede jeg. — Der er kun to Ting han forstaar og elsker: Filologi og Poesi. Og saa selvfølgelig Jóhanna og Børnene. Kan du forstaa at han bliver ved at være ligefrem forelsket i Jóhanna? . . . . Jeg har ham mistænkt for at sidde og deklamere Digte for hende om Aftenen. Flere Gange naar jeg uventet har besøgt dem, har jeg truffet ham med saadanne Bøger i Haanden, og saa underlig rød i Hovedet. Han har jo et forholdsvis stort Bibliotek af engelske og tyske Klassikere i billige Udgaver, som du véd. Han har ogsaa skrevet Digte til Jóhanna. Der stod ganske vist kun: *Til* . . . , eller *Til* —, eller *Til hende*. Men at „. . .“ og „—“ og „hende“ var Jóhanna, er der ikke ringeste Tvivl om. Jeg har set adskillige af de Digte. Og jeg har i sin Tid

lært flere af dem udenad, for at glæde ham. Ganske vist har jeg glemt dem igen. Men der var alt hvad der hørte sig til. Jeg kan for Eksempel huske at „Rosenhy“ rimede paa „Aftensky“ og „bløde Arm“ paa „fulde Barm“.

Grímur Elliðagrímur brast i Latter, og jeg lo med. Ja, Latteren overvældede os ganske — vi lo som besatte. Det var en nervøs, i høj Grad pinefuld Latter — altfor uforholdsmæssig voldsom og vedholdende. Da det endelig lykkedes os at holde op, var mit Hjerte tungt og trist.

— Naa, det ubøjelige Verbum er nu ikke værst — jeg er lige ved at angre at jeg i sin Tid døbte hende saaledes, sagde Grímur Elliðagrímur som for at bøde paa sin Munterhed. — Jeg tror ikke Benjamín kunde have faaet nogen der passede bedre til ham. Og naar han er tilfreds kan vi andre jo sagtens ogsaa være det.

— Du maa endelig ikke tro at jeg beklager Benjamín, svarede jeg. — At han finder usynlige Ynder hos sin Jóhanna beror vel paa den samme Mangel hos ham der gør, at han — skønt han ellers har god Forstand paa Digting — befatter sig med saadanne Rimerier, — en for ham absolut heldig og lykkebringende Mangel. Nej, jeg beundrer Broder Benjamín og hans ubøjelige Verbum, — de har begge to *det* fremfor mig, som er vigtigere end alt andet — naar det gælder at klare Livet og Livets Kaar.

— Du mener Fred i Hjertet? sagde Grímur Elliðagrímur.

— Ja — en Fred der beror paa god Samvittighed og en saa godt som fuldstændig Mangel paa Interesse for unyttige Spekulationer.

— Du er stadig lige paa Nippet til at ønske dig de enfoldiges Fred! — der var i Grímur Elliðagrímurs

lidt trætte Stemme en næsten umærkelig Tone af Spot.

— Ja — men ogsaa kun lige paa Nippet. — Og skulde jeg en Gang blive drevet saa vidt, at jeg virkelig ønskede mig en saadan Fred, vilde mit Ønske dog være lige saa haabløst, lige saa uopfyldeligt som BARNETS, der ønsker sig Solen at lege med . . . .

— Du har Ret, svarede Grímur Elliðagrímur, — det er netop Sagen. Vi, som nu engang ikke kan, vi *kan* ikke . . . . Det, som ophøjer *dem*, og gør dem misundelsesværdige og paa en Maade store, vilde nedværdige os og gøre os smaa og usle. Hvis vi vilde forsøge at tage Livet paa samme Maade som de, vilde vi bære os ad som en blind Mand der var bleven kureret for sin Blindhed, men som lukkede Øjnene og vedblev at holde dem lukkede, for ikke at se det klare, det skærende Lys . . . .

Samtalen døde hen og vi kørte en Stund i Tavshed.

— Har du slet ikke faaet Søvn i Nat? fo'r det mig pludselig ud af Munden — jeg havde siddet og tænkt paa Grímur Elliðagrímur.

— Nej, svarede han, — det har der ikke været Tid til. — Men nu gaar det helt godt.

Den Tone han sagde det i var ikke særlig overbevisende, og jeg tror han hørte det selv, for han begyndte at tale, ivrigt og afledende, som for at dække over sin egentlige Sindsstemning.

— Vi Læger maa jo se at holde ud — de af os der endnu gaar oppe. — Véd du, at siden i Gaar Eftermiddags er de angrebnes Antal steget til det dobbelte? Vi har flere Tusind Syge. Saa kan du nok forstaa, at der ikke bliver Tid til Søvn. Og der er stadig nye Tilfælde. Hver Gang jeg kommer hen paa Kontoret venter der mig en ny lang Liste. Heldigvis er de fleste saa

let angrebne, at blot de faar den fornødne Pleje og er fornuftige og holder Sengen, kan vi lade dem klare sig selv. Men der er dog i hundredevis haardt angrebne, — Folk som vi helst maa se til et Par Gange om Dagen — og som det kan bære til begge Sider med. Kan du huske at jeg i Aftes sagde, at to af mine Patienter næppe vilde overleve Natten? Det slog desværre til .... Og der er flere, for hvem deres sidste Dag om lidt oprinder. — Jeg kom for Resten lige oppe fra Ólafur Jónsson før, — hos ham har det slaaet sig paa Lungerne. Og nu kommer det an paa om han har tilstrækkelig Modstandskraft — saavel aandelig som legemlig. Jeg haaber det, — men han er jo ikke mere den han en Gang var. — Hør engang, — det havde jeg nær glemt! Her har du en Maske, du kan tage paa, — Vigdís har allerede lavet mange, og vi deler dem ud til dem, der plejer de syge. Og saa er du vel endelig forsigtig? Forsøm det ikke, hvis det er dig blot en Smule om at gøre at yde al den Gavn du kan! Og saa én Ting til: Naar det hele synes dig allermost haabløst og du er lige ved at give op, saa husk paa at dette her jo ikke kan vare i al Evighed, — om faa Dage kan de allerfleste begynde at gaa oppe igen. — Naa, saa er vi der. — Paa Gensyn!

Jeg steg ud, Vognen kørte, og jeg skyndte mig ind til de fremmede Mennesker, hvem Skæbnen uventet havde undt mig at kunne yde en ringe men dog haandgribelig Hjælp.

Det var med ét gaet op for mig, at det jo egentlig var mig der burde være taknemlig, og ikke de Mennesker der var saa ulykkelige at behøve min Hjælp. — Jeg prøvede paa at sige det til enkelte af dem, for at afbøde deres Taksigelser — men de forstod mig ikke, og jeg syntes blot de blev utrygge derved. Saa

taf jeg og taalte deres Tak, — ja, modtog den smilende, som om jeg fortjente den, for ikke at gøre dem urolige ved at rive dem ud af deres Vildfarelse. —

Jeg husker undtagelsesvis enkelte af mine Patienter fra denne Morgen og Formiddag.

Der var blandt andre en gammel Syjomfru, som boede paa en Kvist, i et Værelse der paa en Gang tjente hende til Køkken, Arbejdsstue og Soveværelse, og som var pertentlig afdelt med blomstrede Sirtsesforhæng. Hun var saa usigelig taknemlig og samtidig saa ulykkelig over at maatte modtage min Hjælp. Hun vilde først ikke høre Tale om at jeg vaskede hende og ordnede hendes Seng, og hun blev ganske rød i Ansigtet og lukkede blufærdigt Øjnene, da jeg gik med hendes Natmøbel.

— Gud vil lønne Dem det i Evigheden, sagde hun med dybt alvorlig og rystende Stemme, da jeg kom tilbage — og hun havde Taarer i Øjnene. —

Der var ogsaa et ungt barnløst Ægtepar, der laa i den samme Seng og stønnede omkap, holdende hinanden i Haanden. Jeg kendte lidt til Manden, der havde Plads paa et Urmagerværksted, og som naar han gik paa Gaden altid var meget udhalet — med Fløjls-hat og Laksko, Lapsestok og Fold i Benklæderne. Det var ham aabenbart i første Øjeblik pinligt, at jeg skulde faa Indblik i hvor smaat de i Virkeligheden sad i det. Men i Løbet af to Minutter var det lykkedes mig at faa ham til at glemme det. Og de begyndte omkap at betro mig deres eneste Bekymring, som var den, at det næppe vilde undes dem at dø samtidig. Dette var deres inderlige og eneste Ønske, sagde de. At de vilde dø begge to, syntes de at anse for givet.

— Grímur Elliðagrímur lo af os da vi talte om det, berettede Manden, — og sagde at der ikke var ringe-

ste Fare. Men jeg véd jo nok, at Lægerne aldrig fortæller en Sandheden. Vi kan dog selv bedst mærke hvor daarlige vi er!

— Kjartan bad ham om en Flaske Morfin, faldt Konen ind, — som den af os kunde have ved Haanden, der levede længst. For vi *vil* ikke overleve hinanden — ingen af os! Vel, Kjartan?

— Nej, Guðrún, svarede Kjartan hendøende, og de vekslede et smægtende Blik — jeg tror de vilde have kysset hinanden hvis jeg ikke havde været til Stede.

— Men da blev han for Alvor vred, fortsatte Guðrún, — og sagde, at vi egentlig fortjente en Ende-fuld begge to.

— Ja, tænk Dem! — at en Læge siger saadan noget — i en Dames Paahør! — Kjartan var overordentlig forarget. — Han maa ikke være nogen fin Mand, den Grímur Elliðagrímur!

— Han vilde aldrig have sagt det til et Par døende, søgte jeg at trøste dem og undskyldte min Ven — og heldigvis havde jeg Masken til at skjule mit Smil.

— Det har vi ogsaa talt om, sagde Kjartan, — men vi mærker nu alligevel bedst selv hvor daarligt vi har det. Vi har Smerter alle Vegne.

— Det er netop et godt Tegn, løj jeg — jeg anede ikke det ringeste herom, — de som har det paa den Maade kommer hurtigst over det.

— Ja, De maa jo vide det, — Kjartan troede aabenbart ti Gange saa meget paa mig som paa Grímur Elliðagrímur, der jo var Læge og altsaa en Løgnhals hvad der angik Sygdomme.

— Ja, De maa jo have Erfaringen for det, sekunderede Guðrún. — Men der dør nu alligvel mange. Vi kan ligge her og høre hver Gang Klokkerne ringer.

Jeg blev staaende og saa' paa hende og glemte mine Omgivelser. — Det var jo rigtigt — i Gaar havde Klokkerne kimet omtrent hver halve Time. Jeg havde blot ikke fæstet mig derved, for det var besynderlig nok slet ikke faldet mig ind, at det havde noget med Sygdom og Død at gøre. — Hvor havde jeg dog haft mine Tanker? — — Da jeg kom til mig selv igen blev jeg va'r et forskrækket Udtryk i den unge Kones Øjne.

— Tænk Dem, gav jeg mig straks til at forklare min Aandsfraværelse, — det har jeg ikke lagt Mærke til før nu De siger det . . . .

— Nej, De har vel haft for travlt, undskyldte hun mig beroliget.

— Ja — jeg har haft travlt, indrømmede jeg — blot for at sige noget.

Jeg maatte kæmpe med mig selv for ikke paany at blive borte i mine Tanker.

Da jeg forlod Kjartan og Guðrún var de omtrent lige saa sikre paa at de begge vilde overleve Sygdommen, som de før havde været paa at de begge skulde dø: —

Mellem mine Patienter den Morgen var der ogsaa en ensom halvgammel Snedkermester, Brandur Halls-son, der laa og rasede i Sengen.

— Dette her er den eneste Chance jeg i mit lange og bedrøvelige Liv har faaet! skældte han ud, som om jeg var Skyld i det hele. — Og saa ligger jeg her! . . . . Jeg har kun ti Kister staaende — siger og skriver *ti* Kister! — Hvem Fanden kunde vide, at der pludselig vilde dø saa mange paa én Gang! Nu har vi i to Maaneder lavet Buffeter — for Resten nydelige Buffeter, med grønne og røde Glasruder — til Lageret. Og saa er det Ligkister, der er Brug for! Jeg kun-

de maaske have solgt Hundrede! — Halvtreds havde jeg i al Fald nok faaet afsat. Er det nu ikke til at ærgre sig ihjel over! . . . . Og saa finder det ene Bagbæst af en Svend paa at lægge sig syg! — af pure Dovenskab, er jeg sikker paa! — Som om det ikke var nok at *jeg* laa hère! — Og den anden er ikke engang *svedt*, naar han kommer for at aflægge Beretning! — Hvad bestiller du? spørger jeg. — Jeg laver Ligkister, svarer han. — Du laver Fanden! siger jeg, — du driver, din Svinehund! . . . . De kan tro han fik en ordentlig Omgang! — Men det værste af det hele er dog næsten, at endnu sent i Aftes var hverken Snorri Gunnløgsson eller nogen af hans tre Svende bleven syge. Snorri har bestandig Heldet med sig, skal jeg sige Dem. Det er som jeg altid har sagt — der findes ikke Retfærdighed i Verden! Hvorfor skal altid de *andre* skumme Fløden! — Og hvordan gaar det paa de andre Værksteder, — véd De det?

Jeg beklagede, at jeg desværre ikke havde nogen Anelse derom.

— Nej, dèr kan man sel! Naar man engang imellem ser et levende Ansigt — saa véd de ingenting! Som om man ikke havde faaet Munden for at spørge, Ørene for at høre og Øjnene for at sel! Men saadan er det med de fleste Mennesker! De hører ikke, de sér ikke, og Tungen ligger dem død i Kæften, fordi de mangler Omløb i Hovedet! Og derfor véd de aldrig nogen Verdens Ting! — De véd selvfølgelig *heller* ikke, om der skulde gaa nogen ledige Svende raske omkring?

Nej, det vidste jeg heller ikke — hvad jeg trykkede mig ved at tilstaa, men dog omsider maatte ud med.

Et saadant Overmaal af Uvidenhed gjorde Brandur Hallson ganske stum.

Jeg forsøgte at formilde ham, ved at love at spørge mig for, og saafremt jeg fik opsnuset ledige Svende da at henvise dem til ham.

Han svarede ikke stort dertil, — laa blot og stønnede og saa' rasende ud af Øjnene.

Men da jeg sagde Farvel til ham, var han dog blevet noget blidere stemt.

— De skal nu alligevel have Tak, sagde han. — Og hvis De skulde blive syg og dø, og jeg til den Tid igen er paa Benene, skal Kisten ikke koste noget. Og den skal blive af fineste Sort. Brandur Hallsson har aldrig været nogen Gniepind — men derfor er han ganske vist ogsaa bleven ved at være en fattig Lus! — Glem nu ikke at spørge Dem godt for, som De lovede mig. Sig De bare, at en dygtig Svend kan faa den Løn han forlanger, — jeg kan sætte Prisen paa Kisterne i Vejret. — Folk skal jo i Jorden naar de engang er døde! —

Det var forlængst blevet Dag. En graa og gusten Dag, med Skyer paa Himlen og Askebanken som en sortgraa Mur mod Sydøst.

Det var underligt at færdes i de tomme og tavse Gader. Thi i Dag var det saadan, at jeg paa mine skyndsomme Vandringer fra Sted til Sted næsten ikke mødte et Menneske. Man kunde til Tider fristes til at tro, at man færdedes i en uddød By — hvis ikke Kirkeklokkernes langsomme Sørgeklemten med smaa Mellemrum havde forkyndt, at nu var der igen en, der havde faaet Løsningen paa sit Livs Gaa-de ....

Anna var saa ofte i mine Tanker denne Formiddag. — Klokkernes Klemten faldt som et isnende Pust paa det sviende Saar i mit Bryst, — Savnets sviende Saar .... Klokkerne ligesom kaldte hende

ned i Jorden, — dybere og dybere ned i Jorden, — længere og længere bort fra mig.

— Hvor blev du af? spurgte jeg ud i Tomheden — uden at vente og uden at faa noget Svar. —

Da jeg kom ud fra min sidste Patient, mødte jeg Pétur Ólafsson.

— Jeg havde ganske glemt dig! tilstod jeg forundret, og følte pludselig et meningsløst og urimeligt Samvittighedsnag derover.

— Saa—aa? svarede Pétur Ólafsson paa sin rolige Vis. — Ja, jeg kan nok forstaa det. Du har vel haft andet at tænke paa.

— Ja, svarede jeg. — Dette er tunge Tider.

— Aa ja, svarede Pétur Ólafsson — og hans forbeholdne Tone fik mig til at se lidt nøjere paa ham.

Han var aldeles som han plejede. Der var hverken Træthed eller Forknythed at spore i hans faste tunge Træk. Heller ikke nogen anspændt Energi. Han saa' ud som en Mand der rigtig føler sig i sit Es. Den eneste Forandring var, at Udtrykket i hans saa besynderlig lyse Øjne maaske var en Grad mere levende end ellers.

— Hvordan staar det til hjemme hos jer? spurgte jeg og undrede mig i Stilhed over Pétur Ólafsson.

— Tak — godt, svarede han — og tav saa lidt, som om der var noget han havde paa Hjerte.

Jeg gav ham Tid.

— Ser du noget til Grímur Elliðagrímur? kom det endelig.

Jeg svarede at jeg traf ham nu og da, — det var jo *hans* Patienter jeg gik og søgte at gøre mig nyttig hos.

— Jeg véd det, svarede Pétur Ólafsson en Smule

tøvende. — Men sig mig —. Har du talt med ham?
— Hvordan staar Humøret?

Jeg tilstod, at mit Indtryk af Grímur Elliðagrímur var at han allerede var træt og overanstrengt, og at han tog sig de sørgelige Tilstande han alle Vegne fik at se meget nær. — Dette her tager paa ham, sluttede jeg.

— Ja, — det tager paa ham, svarede Pétur Ólafsson. — Jeg har vekslet et Par Ord med ham nu og da i de sidste Par Dage. — Jeg vilde næsten ønske at han selv blev syg . . . .

— Nej, véd du hvad! udbrød jeg og lod med Vilje uforstaaende. — Synes du I er for mangel!

— Nej. — Men vi er alligevel for faa, — Pétur Ólafsson talte langsomt, med smaa Afbrydelser, stadig bevarende sin sædvanlige urokkelige Ro. — Og det her er egentlig mere end man kan byde Mennesker. Det er Hestearbejde, — og altsaa noget for mig. Men absolut ikke noget for Grímur Elliðagrímur. Han er en dygtig Læge, hvad Hjerne og Haand angaar — men hans Hjerter er ikke noget Lægehjerter. — Véd du hvad han i dybeste Fortrolighed og fuldt Alvor spurgte mig om i Gaar Aftes? Kan *du* udholde at se alle de Mennesker dø? spurgte han . . . . Jeg gjorde mig kort for Hovedet og spurgte ham til Gengæld, hvad der egentlig gik af ham! — Thi en saadan Tanke bør en Læge overhovedet ikke kunne faa. Vi gør vort bedste — og dermed basta! Det er ikke os, der har Ansvaret for Menagen . . . . Vi er ikke engang medskyldige! — Men det gjorde mig alligevel mere ondt for Grímur Elliðagrímur end jeg turde vise ham. — Paa mig virker det her ganske omvendt. Jeg har aldrig følt mig saa sund og stærk og ligevægtig som i disse Dage — i Gaar og i Dag. Jeg synes det er helt

velgørende for en Gangs Skyld at faa Brug for al sin Kraft. En saadan Epidemi bøder for mit Vedkommende en Smule paa den Fejl jeg begik, da jeg blev Læge og ikke Grovsmed!

— Jamen, kære Ven! udbrod jeg overrasket — for Pétur Ólafsson var aabenbart ganske ærlig: han følte sig virkelig rigtig tilpas, og var i langt bedre Humør end han plejede. — Jamen, kære Ven, — gør da al denne Sygdom og Nød, ja selv alle disse Dødsfald intet som helst Indtryk paa dig!

— Jeg staar jo lige og forklarer dig hvordan det liver mig op, engang for Alvor at have noget at bestille! . . . . Sygdom og Nød — Herregud, det er jo Verdens ældgamle Orden. — Og Døden . . . . Dø det skal vi jo. — Desuden har jeg saa ofte lagt Mærke til, hvor ydre Lidelser som Regel befrier Menneskenes Sind . . . . Og Døden, Jón Oddsson, — Døden er jo egentlig kun at ligne ved en bitter Medicin — som man *skal* tage, og derfor lige saa godt kan tage først som sidst! Naar det er overstaet, saa *er* det overstaet . . . .

— Og hvad saa? spurgte jeg.

— Hvad saa? — Pétur Ólafsson forstod mig aabenbart ikke lige straks.

— Ja — hvad saa bagefter?

— Det faar vi jo at se, smilede han overbærende — og blev saa med ét alvorlig. — Nej. — Det eneste som det virkelig gælder om for os Mennesker at klare — og som det ofte kan være vanskeligt at klare — er Livet . . . . Ikke i Sygdom og Nød — i saadanne Tider klarer det sig af sig selv. Nej, Livet mellem Slagene, om jeg saa maa sige, — Livet fra Dag til Dag. Livet i Forhold til de Mennesker vi bryder os om og lever sammen med. *Det* kan være vanskeligt, — *det*

kan mangel Gang berøve én baade Mod og Humør. Men dette her, — nej, véd du hvad! . . . De, som er syge, burde være glade for den indre Lettelse Sygdommen bereder dem, — for den aandelige Størvask hvortil den giver dem Lejlighed, og som de visse- lig kan trænge til. Og vi som er raske burde være glade for, at vi for en Gangs Skyld faar Brug for ikke alene vore Kræfter, men ogsaa for vor Smule Godhed og Hjælpsomhed.

— Miraklernes Tid er altsaa endnu ikke forbi, henkastede jeg haanligt.

Pétur Ólafsson saa' paa mig med et uforstaaende Blik i sine rolige lyse Øjne.

— Du er bleven veltalende, mener jeg, forklarede jeg tørt.

— Saamænd, svarede han ligegyldigt og tænkte aabenbart allerede paa noget andet. — Véd du, at Grímur Elliðagrímur og Páll Einarsson igen er begyndt at omgaas?

— Hvad siger du! udbrod jeg og blev saa underlig tyk i Halsen, og den uforklarlige Angst, der i nogle Timer havde skaanet mig, fyldte igen som en hed Tyngde mit Hjerte. — Det kan ikke være sandt. Det maa være en Misforstaaelse.

— Da saa' jeg dog for lidt siden Páll Einarsson komme ud fra Grímur Elliðagrímurs Hus! — Men det var ganske vist ikke Grímur selv der fulgte ham til Dørs — det var Fru Vigdís.

Vore Øjne mødtes i et hastigt Blik — og i al Fald jeg skammede mig som en Hund over de Tanker, der et Nu strejfede mit Sind . . .

— Han har haft en eller anden Besked at bringe fra Kontoret, sagde jeg efter et Øjeblik pinefuld Pavse.

— Maaske, svarede Pétur Ólafsson kort — og tav saa igen et Nu. — Men da jeg saa' ham staa, buk-kende og skrabende og smilende, i den Dør, som jeg forleden Aften lempede ham ud af paa en mindre blid Maade, maatte jeg uvilkaarlig smile ved Erin-dringen. Der faldt et lidt komisk Skær over min ukal-dede Atletvirksomhed, syntes jeg! — Jeg kan bare ikke forstaa, hvordan det Menneske overhovedet kan komme indenfor den Dør . . . . Men det vedkommer jo visselig ikke mig. Og for mig kan han i al Fald herefter komme og gaa som han vil — og hvor han vil. — Men det gør mig ondt. Jeg har altid sat Fru Vigdís højere end de fleste andre Kvinder.

— Gør du da ikke vedblivende det? spurgte jeg kampberedt — thi det forekom mig at Pétur Ólafsson her dømte paa Indicier.

— Jovist, svarede han — i en Tone som om han ikke fandt det Umagen værd at gaa nærmere ind paa det Emne.

— Nej, hør nu! fo'r jeg op, og vilde kræve ham til Regnskab men kunde ikke faa Ordene frem.

— Hvordan er det dog du sér ud, Mand? — hans Tone var pludselig bleven en helt anden — han var igen den gamle Pétur Ólafsson. — Lad dog være med at blive saa ophidset. Det er selvfølgelig mig der er et Bæst og en Idiot. Det kunde aldrig for Alvor falde mig ind at tro noget galt om Fru Vigdís. — Men det gjorde mig forbandet ondt, at se den Mand komme paa den Maade ud af Grímur Elliðagrímurs Dør. — Jeg kan nu engang ikke taale ham.

Saa talte vi ikke mere herom. —

Men da vi lidt efter skiltes og jeg igen blev ene, kunde jeg ikke skjule for mig selv, at jeg havde faaet

mange nye Ting at tænke over og ny Uro at kæmpe med. —

Min Vej faldt forbi Karl Bogasons Hus.

Da jeg nærmede mig den store gule to Etagers Bygning, blev jeg vækket af mine Tanker og revet ud af min Uro ved en Støj, der i første Øjeblik forbløffede mig, skønt den ingenlunde kunde siges at være uvant. — Det slog mig, hvor Grímur Elliðagrímur havde haft Ret da han sagde, at der altid stod et Brøl ud fra det Hus.

Lige straks følte jeg mig temmelig ilde berørt. Men jo nærmere jeg kom Huset, des mere forfriskende virkede dette kolossale Udslag af ungt ukueligt Liv og Livsmod. Jeg fik ligefrem Lyst til at gaa ind — blot for et Øjeblik. Det var mig derfor kun behageligt at Fru Margrét, netop som jeg var lige ud for Huset, aabnede Dagligstuevinduet og vinkede ad mig.

Jeg skyndte mig henimod hende, for at hilse paa hende, i Haab om at hun vilde bede mig indenfor.

— Er De gal, Menneske! — ikke et Skridt nærmere! standsede hun mig imidlertid midt ude paa Kørebanen, og hendes Forskrækkelse var saa stor at hendes Raab næsten lød vredt.

Et Øjeblik forsvandt hendes Hovede og jeg hørte hende tysse paa nogen bag sig i Stuen, — saa var hun der igen.

— God Dag, Jón Oddsson — vilde jeg have sagt. Kunde De ikke sige mig hvad Klokken er? Alle Ure i dette forstyrrede Hus er selvfølgelig gaaet i Staal! Vi aner ikke om Tiden overhovedet gaar! Og da jeg har hørt at Telefonen er særlig smittebærende, har jeg forbudt nogen at røre det forbandede Apparat! For at være helt sikker har jeg viklet et gammelt Vat-tæppe omkring den og stænket det hele over med

Karbol. Her lugter værre end paa noget Hospital! — Det er da en slemme Syge, Jón Oddsson!

Saasnart Fru Margrét lod mig komme til Orde skyndte jeg mig at fortælle hende, at Klokken var lige bestemt halv 12 — og føjede dertil en stilfærdig Bemærkning om, at Telefonen kun kunde smitte saafremt et allerede inficeret Menneske havde haft Lejlighed til at tale i Tragten. — Hun kunde rolig ringe hvorhen hun vilde, sagde jeg, — det var i al Fald hidtil ikke konstateret, at den elektriske Strøm kunde fungere som Smittebærer.

— Ja — det kender jeg ikke noget til, afbrød Fru Margrét mig utaalmodigt da hun havde stillet sit Ur. — Men staa ikke der og tal lige hen imod mig! Vend Dem dog lidt til Siden, Menneske — til den anden Side — ikke til Vindsiden. — Nej, i *mit* Hus faar ingen Lov at røre Telefonen før Epidemien er forbi, — ikke saalænge jeg hedder Margrét Eiríksdóttir og har et Ord at skulle have sagt! Lige saa lidt som nogen faar Lov til at nærme sig Huset her. Ikke engang min Karl — De véd vel at han staar for Brændselsuddelingen? Jeg har givet ham Tilladelse til hver Aften at komme netop dérhen hvor De nu staar — ikke et Skridt nærmere! — og sige Godnat. Han maa værsgo' sove ude, siden han ikke kan holde sig indendørs og absolut skal befatte sig med det dér. Jeg skal nemlig sige Dem, Jón Oddsson, at allerede tidlig i Gaar Morges gik jeg gamle Kone rundt til mine Døtre og spurgte dem: — Sørger I nu godt for at hverken I eller jeres Børn kommer sammen med noget Menneske, saalænge denne her Pest varer? Men alle Vegne rendte der Folk ud og ind — jeg havde saamænd ikke nødigt at spørge! Og saa tog jeg Børnene med mig hjem — med det gode eller med det

onde, som det kunde falde sig. For her er de da i al Fald sikre. Vi har alt hvad vi behøver — Æg, kondenseret Mælk, Kød, Kartofler — og jeg véd ikke alt hvad vi har. Brød kan vi selv bage. — Jeg har aflaaaset Dørene og taget Nøglerne ud. Og Pigerne har maattet aflægge deres Saligheds Ed paa ikke at krybe ud af Vinduerne om Natten, eller overhovedet have nogen Forbindelse med Omverdenen. — Jeg forstaar ikke, Jón Oddsson, at De ikke er saa fornuftig at holde Dem hjemme.

— Der er jo saa mange syge, forklarede jeg.

— Naal — saa De gaar og passer sygel — hun smækkede Vinduet i og vinkede ivrigt til mig at jeg skulde fjerne mig. Og saaledes var da *den* Samtale forbi. —

Jeg var imidlertid kommen i helt godt Humør, og gik endog og lo saa smaat for mig selv. Det morede mig især at forestille mig Karl Bogason, naar han kom og sagde Godnat! . . . Der maa endnu have været Spor af denne Munterhed at se paa mit Ansigt da jeg ringede paa hos Grímur Elliðagrímur og Fru Vigdís lukkede mig ind, thi det første hun sagde var:

— Hvåd gaar du og smiler af?

Jeg blev et Øjeblik staaende tavs og saa' paa Fru Vigdís. Jeg saa' straks at siden sidst var der sket en Forandring med hende. Jeg kunde bare ikke lige straks gøre mig klart hvori den bestod. Dog gik det hurtigt op for mig at der var et Udtryk af Træthed og af en vis dulgt Smerte og Uro i hendes Blik, som ikke havde været der før. — Det havde altid plaget mig lidt at hun saa moderligt plejede at skille mig af med mit Tøj, — nu forvirrede det mig og smertede mig endogsaa en Smule, at hun glemte eller i hvert Fald undlod det.

Jeg svarede, tappert kæmpende for at bevare mit Smil, at jeg lige havde talt med hendes Mor, — min flygtige Munterhed var med ét borte.

Fru Vigdís lo, men hendes Latter var ikke den sædvanlige friske og ægte, og vi talte ikke mere om den Ting, som vi dog vilde have gjort hvis vi havde været i Humør dertil.

Da vi var komne ind i Stuen spurgte jeg hende — det var lidt vanskeligt denne Gang at komme over de indledende Bemærkninger —:

— Savner du ikke Børnene?

— Jo, vist savner jeg dem, svarede hun roligt. — Men jeg bør jo først og fremmest tænke paa dem og deres Sikkerhed, og ikke paa mig selv — det har Mor Ret i. Og saadan som det nu er ordnet, er der i al Fald Sandsynlighed for at de slipper. Desuden er begge Pigerne ude for at pleje syge og bringe Mad rundt, saa jeg er alene i Huset. En maa jo være her, for at Grímur ikke skal vende hjem til tomme Stuer, naar han en sjælden Gang kommer her og sidder i to Minutter. Jeg vilde ellers ogsaa være gaaet ud. Men jeg synes det bedste jeg kan gøre er at forsøge at støtte *ham* paa alle Maader. Det er dog det vigtigste. — Dette er haarde Dage for Grímur, Jón Oddsson.

— Ja, svarede jeg stille. — Jeg har mærket det.

Hun lænede sig fremover i Stolen, — vi sad lige overfor hinanden, — og saa' mig ind i Øjnene.

— Har *du* ogsaa mærket det? — hendes Blik var saa bedrøvet og hendes Øjne fyldtes pludselig med Taarer. — Har han sagt noget til dig? — For til mig siger han ingenting . . . . Det er heller ikke nødvendigt. Men det er næsten som om han er bange for at jeg skal lære hans Tanker at kende. — Kære Jón

Oddsson, du maa bære over med mig — jeg er saa underlig angst. Jeg har det saadan, som om der hang en stor Sten lige ovenover mit Ho'de og jeg vidste at den om lidt vilde falde ned og knuse mig . . . . Ja, jeg kan ikke vente at du skal forstaa mig, — jeg forstaaer mig ikke selv. — Men der er sket noget med Grímur i de sidste Dage, Jón Oddsson. Jeg kan ikke rigtig forklare det. Han er egentlig ikke bleven anderledes mod mig, — det vil sige, jeg synes han er endnu ommere imod mig end han nogen Sinde har været før. Det er næsten som om han havde ondt af mig, — som om han kendte noget der truede mig, som jeg ikke kender selv . . . . Men hvad det er — enten det nu er al denne Sygdom, alle disse Dødsfald, eller hvad det nu er . . . . Der *skér* noget med ham — hvert Øjeblik. Bare han har siddet her i to Minutter er han, naar han gaar, bleven en anden end da han kom. Og han taler ikke til mig derom, — det er *det* der gør mig saa angst. — Han *kan* vel ikke tale derom . . . . Men jeg kan mærke han har det ondt — aa, helt ind i mit Hjerte kan jeg mærke det! Og jeg vilde saa gerne, saa gerne hjælpe ham — — hvis jeg kunde. — Hvad skal jeg gøre, Jón Oddsson? — Bryd dig ikke om at jeg sidder og græder — det gaar snart over. — Men hvad skal jeg gøre? . . . . Nu har Grímur og jeg kendt hinanden i saa mange Aar og saa godt — og *elsket* hinanden — — som jeg tror ingen andre Mennesker kan have elsket hinanden. Og saa — — pludselig vokser der noget op, — noget man ikke véd hvad er, — noget man ikke er Herre over . . . . Og — og — — saa staaer vi pludselig en Dag ligesom adskilte — ene og hver for sig . . . . Aa — aa, — det er ikke til at holde ud, Jón Oddsson. — Hvad er dog alt dette her? — Kan du sige mig, Jón Oddsson — hvad *er* egentlig Livet — og

Kærligheden — og det hele! . . . . Naar der pludselig kan rejse sig noget uoverstigeligt mellem to Mennesker, der har elsket hinanden som Grímur og jeg har gjort. — Jeg har bedt til Gud i Himlen, at han vil løse vore Tunger, saa vi igen kan tale med hinanden — tale ud — saa det kan blive som før imellem os. — Hvorfor *kan* vi ikke? . . . . Ingen af os har noget at skjule, — og vi elsker hinanden som maaske ingen Sinde før. Og alligevel er det som om der har rejst sig noget imellem os, som skiller os ad. Eller er det bare Grímurs Træthed og Smerte der virker saadan paa mig? Er det hele blot Indbildning? Tier han bare for at skaane mig? Og er det blot mig som er ved at blive hysterisk? — Gud give det var saa vel, — Gud *give* det var saa vel . . . .

— Kære Fru Vigdís, sagde jeg — og det kostede mig en stor Anstrengelse at forme disse korte Sætninger. — Grímur kan være her om et Øjeblik. Han maa ikke se dig saaledes.

— Nej — det er netop Sagen! — dér har vi det! . . . . Saadan tænker jeg ogsaa selv, — — og kan du se hvor hurtigt jeg kan komme over det og blive Menneske igen, bare ved Tanken om at Grímur skulde faa mig at se saaledes? — Men *hvorfor* skal jeg egentlig skjule for ham hvordan jeg har det? Var det ikke bedre at lade ham se det? — Aa, jeg véd snart ingenting mere!

— Hør —, sagde jeg og tog en pludselig Beslutning, — hvad havde Páll Einarsson her at gøre i Formiddags?

Det var vel noget i min Tone der fik Fru Vigdís til at se paa mig med en pludselig Forskrækkelse i sine rene og af Graaden dobbelt blanke Øjne.

— Pétur Ólafsson saa' ham komme ud herfra og

fortalte mig det, forklarede jeg — ivrig efter at vi skulde tale fuldkommen aabent med hinanden.

— Naa, svarede hun og det interesserede hende aabenbart ikke en Smule hvorfra jeg vidste det. — Jeg vilde saa nødig at Grímur skulde have at vide at han har været her — *nu*. Jeg vil vente med at fortælle ham det til en Gang senere — naar han er falden til Ro. — Páll Einarsson kom, som han selv sagde, for at bede mig om Undskyldning og Tilgivelse. Han havde slet ingen Anelse om hvad der egentlig var sket, sagde han, men kunde nok — af Grímurs Holdning — mærke, at det maatte være noget slemt. — Han blev ved at forsikre, at han ikke kunde huske det ringeste fra forleden Aften.

— Han lyver! udbød jeg. — Páll Einarsson var aldeles ikke saa fuld som han fandt for godt at lade den Aften! — Han husker saamænd til de mindste Enkeltheder hvad der skete, og hvad han selv sagde og gjorde!

— Ja, men hvad Vægt ligger der egentlig paa det? — Fru Vigdís var ganske rolig og syntes en Smule overrasket. — Det er jo saa fuldkommen ligegyldigt, ikke sandt? — Jeg svarede ham, at jeg ikke havde Lyst til at udsætte Grímur eller mig selv for den Slags Scener mere — derfor gjorde han bedst i at holde sig borte fra os. Og jeg tilføjede, at jeg aldeles ikke var vred paa ham — kun forbavset. — Og saa gik han.

— Sagde han ikke mere? spurgte jeg i en ligegyldig Tone — for at hun kunde svare eller lade være med at svare som det passede hende.

— Han sagde „paa Gensyn“ da han gik ud af Døren, og var meget smilende og høflig, næsten som om han optraadte for Tilskuere. Jeg fandt det ganske lat-

terligt. Jeg forstaar i det hele taget ikke Páll Einarsson mere. Men hvorfor skal vi tale om ham? — Er der *nu* noget at se paa mig, Jón Oddsson? — Jeg maa vist ind og bade mine Øjne lidt.

— Du skulde nu alligevel fortælle Grímur at Páll Einarsson har været her, sagde jeg varsomt.

— Hvorfor dog det? svarede hun roligt. — Nej — Grímur har nok om Ørene desforuden.

— Han kunde faa det at vide ad andre Veje, vovede jeg mig frem med.

— Og hvad saa? spurgte hun — og hendes Forbavelse og Ligeegyldighed kuldkastede enhver yderligere Indvending fra min Side.

— Nej — selvfølgelig, svarede jeg beskæmmet.

Fru Vigdís gik. Og jeg sad ene tilbage.

Som jeg sad der alene i den fremmede Stue, følte jeg ligesaa tydeligt som om nogen hviskede det til mig, at her i dette Hjem foregik der Ting, som hverken jeg eller nogen anden var Herre over. Her forberedtes der noget farligt, — her samlede skjulte Kræfter sig til Udbrud. Hele Stuens Stemning fortalte mig det, nu da jeg sad her alene, — det laa i Luften, som man siger, — allevegne fra aandede det Uhygge og Gru . . . . Jeg tænkte — og det faldt mig ikke ind at smile derved — at Bjørn Sigurðsson vel vilde have udtrykt det saaledes, at der var sluppet en ond Aand ind, — en Djævel, der havde hidkaldt flere Djæve . . . .

Jeg rejste mig. Jeg havde ingen Ro paa mig. — Denne Følelse af noget ukendt og uundgaaeligt trak en isnende Angstens Hætte over mit Hovede, og sugede Blodet til Hjertet, saa mine Fingre langsomt blev kolde og hvide.

Jeg gik uroligt frem og tilbage, martret af dette ukendte omkring mig, der ligesom gloede paa mig

med tusind usynlige Øjne. Og jeg fo'r sammen da Døren ud til Entréen pludselig aabnedes stille og Grímur Elliðagrímur traadte ind. —

Grímur Elliðagrímur var meget bleg, kun var der mørke Ringe omkring hans Øjne, og han saa' endnu mere træt og forpint ud end nogen Sinde før.

Han hilste mig med et tavst Nik, og saa' sig hurtigt omkring i Stuen.

— Er hun her ikke? spurgte han og der blussede pludselig en eller anden meningsløs Angst op i hans Øjne.

Jeg skyndte mig at svare, at Fru Vigdís lige havde forladt Stuen og straks vilde være her igen.

Det syntes som om Grímur Elliðagrímur maatte anstrenge sig for at opfatte mine Ord — i hvert Fald tøvede han et Nu, iagttagende mig med et tungt Blik, og traadte saa pludselig helt hen til mig.

— Synes du ikke der er sket en Forandring med hende? spurgte han hviskende. — Eller er det bare noget jeg bilder mig ind? . . . . Hvad mener du? — Er hun helt som hun plejer at være, synes du?

Hans Ord og hele Væremåde gik som en Smerte igennem mig.

— Hvordan skulde hun kunne være det? svarede jeg roligt, idet jeg af al Evne beherskede mig, og endog forsøgte at smile. — Hvem af os er det? — Undtagen Pétur Ólafsson!

— Ja — Pétur Ólafsson! svarede Grímur Elliðagrímur, og jeg kunde tydelig se hvilken Overvindelse det kostede ham at gengælde mit Smil. — *Han* føler sig rigtig i sit Element. — Men du synes altsaa at Vigdís — — ellers . . . . At der ikke er sket nogen — — nogen anden Forandring med hende?

— Kære Grímur Elliðagrímur, — jeg søgte at gøre

min Stemme saa sikker og rolig som muligt, — du véd jo nok, at naar Hjernen bliver overanstrengt begynder man at se Syner. Alt hvad der kommer indenfor éns indre Synsvinkel forvrænges og antager uforholdsmæssige Dimensioner. De Syner skal man tage sig i Agt for. Saasnart man faar hvilet ud og igen falder til Ro, opløser de sig til det de er — Dunst og ingen Ting.

— Dunst og ingen Ting — ja — han havde taget Frakken af og smed den skødesløst over en Stoleryg — Hatten kylede han hen i Sofaen. — Dunst og ingen Ting! gentog han og lo en kort haard Latter. — Vil du ikke ryge, Jón Oddsson?

Jeg modtog den tilbudte Cigar og skar Spidsen af den, og Grímur Elliðagrímur rev en Tændstik.

Endnu mens han stod med den brændende Tændstik i Haanden, aabnedes Døren og Fru Vigdís kom stille ind.

Der gik som et Stød gennem Grímur Elliðagrímur — han slap Tændstikken, der brændende faldt mod Gulvtæppet, vendte sig mod sin Kone, stod et Nu urørlig, og gik hende saa rask imøde.

Jeg skyndte mig at træde Tændstikken ud, idet jeg omhyggelig sørgede for at vende Ryggen til mine to Venner, for ikke at forstyrre deres Hilsen.

Da jeg endelig vendte mig mod dem, stod de endnu med hinanden i Haanden og saa' hinanden smilende ind i Øjnene. Men deres Smil var ikke det gamle . . . . Deres Smil var som to Menneskers, der skal skilles for lang, lang Tid, og som staar og tager Afsked, — deres Smil var som to Menneskers, der mistvivler om at de igen vil faa hinanden at se, men som behersker sig, for at skaane hinanden.

Det var forfærdeligt at se paa, — ja, det var mere end forfærdeligt . . . .

Og da Grímur Elliðagrímur saa begyndte at tale, — i en paataget ubekymret Tone, — da forstod jeg Fru Vigdís, og mit Hjerte snøredes sammen.

— Jeg har en hel Times Ferie, smilede han, — en hel Time at spise Frokost og passiare il! — Og i Nat er det min Tur til at sove i tre Timer. — Man begynder jo ligefrem at vænne sig til dette her. — Ikke sandt, Jón Oddsson, — i Begyndelsen tog det jo noget stærkere paa os.

Jeg svarede ham ikke, — det var mig ganske umuligt, — og jeg undgik at møde Fru Vigdís' Blik, omend jeg kunde mærke at det søgte mit.

Straks efter sagde Fru Vigdís et eller andet om Maaden, og forlod os hastigt.

Saasnart hun var ude af Stuen lagde Grímur Elliðagrímur Masken — og den Misstemning imod ham, der havde været paa Nippet til at vinde Fodfæste i mit Sind, forsvandt sporløst, da jeg nu saa' hvor dødsenstræt og fortvivlet han var.

— Har jeg saa alligevel ikke Ret, Jón Oddsson? hviskede han næsten uhørligt.

— Nu skal jeg sige dig en Ting, Grímur Elliðagrímur, svarede jeg og gik ham tæt ind paa Livet, — hvis du tror at du kan skuffe Vigdís paa den Maade, saa tager du ganske overordentlig fejl!

— Har hun da sagt noget? spurgte han — med et Glimt af Angst og Interesse.

— Kan du da ikke se paa hende, blev jeg ved, idet jeg med Vilje undgik et direkte Svar, — at hun gennemskuer dig? — Hvad skal det Komediespil egentlig til? Hvorfor vil du have at Vigdís skal tro, at du har det bedre end du i Virkeligheden har det?

— Ja — hvorfor? gentog han træt. — Jeg véd ikke .... Men hvis jeg skulde betro hende alt, maatte

jeg jo ogsaa tilstaa det helt og fuldt før mig selv . . . .
Og det er jeg ikke rigtig dristig ved, Jón Oddsson, —
det viger jeg i det længste tilbage for. — Tilsidst for-
svinder det jo ogsaa af sig selv. Har jeg ikke sagt dig,
at det plejer at forsvinde af sig selv? Og det er lettere
at opvække et Spøgelse end at mane det i Jorden
igen, — er det ikke saadan der staar i de gamle Bø-
ger, Jón Oddsson?

— Her vrimler jo allerede med Hundreder af
Djævle! svarede jeg utaalmodigt.

— Naa — er du endelig bleven omvendt af Bjørn
Sigurðsson og Konsorter! smilede han med noget af
sit gamle ubekymrede Drilleri.

— Jeg mener det selvfølgelig ikke bogstaveligt,
svarede jeg roligere. — Jeg mener blot, at vore hem-
melige Sindsstrømninger kan blive farlige og tilsidst
overmægtige — netop ved at holdes *hemmelige*. —
Det er en god og gylden Regel, at med de Menne-
sker man lever imellem og som staar én nær, bør
man altid tale ud.

— Ja, — — *tale ud*, — der var en vis dvælende og
bedrøvet Sarkasme i Grímur Elliðagrímurs Stemme.
— Har to Mennesker mon nogensinde siden Verdens
Skabelse virkelig *talt ud* med hinanden? . . . . Jeg véd
ikke engang om jeg vil give dig Ret i Ønskeligheden
deraf, Jón Oddsson. — Husker du det gamle Ord, at
den, der har set Gud maa dø? . . . . Er det mon ikke
bare en Omskrivning for, at man ikke bør kigge bag-
om Tingenes ofte saa bedaarende Ydre, — ikke bør
vrænge sig selv til sidste Fold, — ikke bør *tale ud*?
. . . . Thi den, der har indset altings Forfængelighed,
altings Intethed, — den som med andre Ord har *set*
Gud — maa dø . . . .

— Saadan har du aldrig talt før, svarede jeg, og
der var ganske stille inden i mig.

— Nej, — og dette er vel ogsaa blot en af mine „eksperimenterende“ Meninger! lo han — med en glædeløs Latter. — I Morgen er jeg forhaabentlig igen parat til at hævde det modsattel! — Men saalænge jeg tænker saaledes, — saalænge jeg — hvis jeg vilde tale — løber den Fare, at det ikke er mine *egentlige*, mine *dybeste* Følelser og Stemninger, der kommer til Udbrud, — saalænge synes jeg at jeg gør bedst i at tie, — saalænge kan jeg altsaa ikke *tale ud*, som du raader mig til. Det vilde jo blot være at vildlede Vigdís. Og hvorfor pine og plage hende til ingen Nytte? Hvorfor bibringe hende et skævt Syn paa hvordan jeg i *Virkeligheden* har det? — Naar disse forfærdelige Dage engang er ovre, og alt igen er inde i den gamle Gænge, vil det maaske sætte sig som en Utryghed i hendes Sind, at hun véd at jeg har været saa langt nede — og maaske igen kan komme det. — Jeg vil at Vigdís altid skal vide hvor hun har mig.

— Ja, — men det véd hun jo netop ikke *nu*, indvendte jeg. — Derimod vilde hun altid vide det, hvis du lod være med nogen Sinde at krybe i Skjul for hende.

— Det er jo noget forbandet Vrøvl du dér siger! fo'r Grímur Elliðagrímur op. — Hvis jeg nu var Kleptomani, eller havde andre abnorme Tilbøjeligheder, som jeg dog ved stadig Selvkontrol var i Stand til at beherske — skulde jeg saa ogsaa betro hende *det*!

— Selvfølgelig, svarede jeg roligt. — Det undrer mig, at du et eneste Øjeblik kan være i Tvivl derom!

— Du har maaske Ret, sagde Grímur Elliðagrímur træt — efter et Øjeblik's Pavse. — Det vil sige: jeg aner ikke i denne Stund hvad der er Ret eller Uret, og er ikke i Stand til at komme til Klarhed derover.

— Og indtil jeg er fuldt paa det rene hermed, har jeg ikke andet at gøre end at stole paa mit Instinkt — og det tilraader mig at tie.

— Da er jeg sikker paa, svarede jeg og overdrev med Vilje min Sikkerhed, — at der er et andet Instinkt, der tilskynder dig at tale!

— Javist, tilstod Grímur Elliðagrímur mismodigt, — men naar to Indskydelser rejser sig imod hinanden i éns Sind — hvad har man saa at gøre andet end at følge den stærkeste?

Her blev vor Samtale afbrudt ved at Fru Vigdís aabnede Døren og i en tilkæmpet glad Tone kaldte os ind til Frokosten.

Jeg var imidlertid bleven stædig. Og ved Bordet undlod jeg demonstrativt at deltage i den forcerede Munterhed, hvad der gav Anledning til mange sørgeligt skurrende Drillerier. — Indtil de pludselig gav op, og der sænkede sig en tung Tavshed over os, som vi der sad og undgik ærligt at møde hinandens Blik.

Da denne Tavshed havde hersket i nogle Minutter, lagde Fru Vigdís pludselig Armene fremover Bordet, skjulte Ansigtet i sine Hænder og brast i Graad.

Vi rejste os begge paa én Gang, Grímur Elliðagrímur og jeg, og idet jeg forlod Stuen for at de kunde være alene, modtog jeg et bebrejdende Blik fra min Ven.

Det varede dog ikke længe før de begge kom ind til mig, holdende hinanden i Haanden som to Børn, og begge lidt bløde og opløste i Trækkene.

De satte sig lige overfor mig, ved Siden af hinanden, — og de blev ved at holde hinandens Haand, og gav nu og da hinanden smaa og i deres Inderlighed næsten frygtsomme Kærtegn, der nær havde gjort det

af med min Beherskelse. — Og nu skete der igen dette: at den Angstens og Smertens Knude, der i de sidste Dage langsomt havde knyttet sig fastere og fastere i mit Indre, ligesom af sig selv løstes op . . . . Det var som gled der et Slør for min Frygt — og jeg gav mig viljeløst hen i en Usikkerhed, der gjorde godt. Og jeg sagde til mig selv: Du véd jo dog ingenting, — du er ved at blive gammel før Tiden og fanger Griller . . . .

Vi begyndte saa smaat at tale sammen, som i gamle Dage, og tilsyneladende uden den fjerneste Legen Skjul med hinanden. — Og jo længere jeg saa' paa mine to Venner, des fastere følte jeg mig overbevist om, at det kun var en sygelig Indbildning — kun var et Puds mine trætte Nerver spillede mig — at de skulde være truet af nogen overhængende Fare.

Da Klokkeren nærmede sig 1, og Fru Vigdís forsvandt ud i Køkkenet for — trods vor Protest — at lave os en Kop Kaffe, gav jeg i mit Inderste Grímur Elliðagrimur Ret, naar han med en tydelig og absolut ægte Lettelse i Stemmen sagde:

— Nej, — Vigdís og mig er der intet der nogen Sinde kan skille, — vi hører sammen . . . . Men jeg glæder mig til dette her er overstaaet — og til at det engang igen skal blive Sommer. Saa skal vi tre op til Borgarfjord og fiske Laks! . . . .

Jeg smilede pligtskyldigst, for ikke at forstemme ham — og det var kun ved mig selv jeg tænkte, at der i al Fald var det meste af tre Fjerdingaar til. Og at foreløbig ventede der os en Række Dage og Nætter, hvor hver Time var fyldt med nyt anstrengende Arbejde, nye Rædsler, ny Konfrontation med al Livets Elendighed, nye Krav til vor aandelige og legemlige Styrke. Vi vilde visselig faa al vor Energi, al vor Ud-

holdenhed, al vor Sindsstyrke behov .... Og mig i al Fald var det umuligt blot et Øjeblik at glæde mig over Udsigten til om tre Fjerdingaar at komme op til Borgarfjord og fiske Laks .... Og Gud maatte vide, sagde jeg til mig selv, om denne højtrøstet udtalte Glæde ikke blot var Ord i Grímur Elliðagrímurs Mund.

Thi det ligger nu engang os Mennesker i Blodet, at vi naar vi har det allerværst gerne vil skuffe hinanden — og skuffe os selv. Gerne vil tildække vor Elenighed med en om saa blot indbildt Glædes Laser. — Og vé den, der hindrer en Broder heri ....

Mens jeg sad der og lod som jeg hørte paa Grímur Elliðagrímur, der mere og mere fortabte sig i Laksefiskeriets Glæder, talte jeg meget med mig selv, — og talte mig til Rette. — Jeg sagde blandt andet:

— Du bør huske paa, Jón Oddsson, at du ingenting véd og ingenting forstaar. — Det du først og fremmest har at passe er at du ikke bliver en Kæp til de andres Hjul. — Du er ikke ansat som Spinder dér hvor Skæbnetraadene snoes — eller som Væver dér hvor Livets brogede Gobeliner bliver til .... Hold du dig stille, Jón Oddsson, og sørg blot for saa godt du kan ingen Urede at forvolde. Bagefter kan du saa — som hidtil — skrive videre paa din evige Disputats om den Del af Mønsteret, *du* faar at se ....

Havde jeg den Gang anet hvor brat og bogstaveligt dette sidste vilde gaa i Opfyldelse, havde jeg kunnet forudse hvilke Smertens Tegn Nornernes Fingre var i Færd med at danne — — ja, hvad saa! .... Thi jeg *anede* det jo netop, omend jeg tildækkede mit Aasyn og ikke turde se. —

— Hvad i al Verden er det du sidder og fortæller dig selv! afbrød Grímur Elliðagrímur smilende min

Enetale og vækkede mig med et Slag paa Skulderen. — Sover du med aabne Øjne — og taler i Søvn! — Har du slet ikke hørt alt det jeg har siddet her og fortalt dig?

— Jo, svarede jeg og forsøgte at tage mig sammen, — du talte om at vi skulde op til Borgarfjord og fiske Laks til Sommer . . . .

— Naa — var det allerede dèr du slap! lo Grímur Elliðagrímur — nu igen lidt træt og urolig. — Ja, jeg gider virkelig ikke gentage det. Vi kan jo ogsaa vente med nærmere at planlægge Turen — vi har Tiden for os. — Men hør — jeg har rent glemt at spørge dig hvordan det er gaaet til Formiddag? — han saa' paa sit Ur og rejste sig, pludselig ivrig efter igen at komme af Sted og tage fat. — Hvor bliver dog Vigdís af med Kaffen? — han gik rask hen til Døren, aabnede den og raabte ud: — Vigdís! — vi maa af Sted nu!

Mens jeg i Hast fortalte ham, hvordan det stod til hos de forskellige Patienter jeg havde besøgt, hørte han aabenbart kun halvt efter — blot for at være paa Vagt hvis der skulde komme noget særligt. Samtidig lagde han tydeligvis Planer for Resten af Dagen. Halvhøjt paamindede han sig selv om hvilke af sine gamle Patienter han absolut maatte se til.

Det var helt velgørende at mærke i hvilken Grad han igen var den gamle — Lægen Grímur Elliðagrímur, der har travlt og har hundrede Ting i Hovedet paa en Gang og husker hver især til de mindste Enkeltheder. Jeg tænkte ved mig selv at Fru Vigdís havde Ret: Dette var ikke den samme Mand, der var traadt ind af Døren for knap en Time siden. Hans Træthed, hans private Sorger og Bekymringer var som blæst bort. Der var pludselig over ham en Morgen-

friskhed, en Iver og en Oplagthed, der syntes at røbe et uudtømmeligt Fond af Kraft.

Fru Vigdís, der havde faaet røde Kinder af Køkkenvarmen bragte Kaffen. Mens Grímur Elliðagrímur i en Fart slugte et Par Kopper, gik han frem og tilbage og blev ligesom mere og mere ladet med dette nye Opbud af Energi. Og samtidig fik han Tid til at klappe Vigdís paa Kinden, vippe lidt med hendes Haand og sige hende et Par opmuntrende Ord.

Og Fru Vigdís var paa sin Side saa optaget af hvad hun kunde gøre for ham, saa opfyldt af ivrig Omhu, at hun syntes helt at have glemt sin Sørgmodighed fra før. Hun stak ham en Smørrebrødspakke i den ene Lomme og en Plade Chokolade i den anden, forsynede ham med Cigarer og havde meget vanskeligt ved at blive færdig.

— Hvad skal jeg med al det Stads! sagde Grímur Elliðagrímur og fandt sig ikke uvillig i det.

Og han lo til hendes Bebrejdelser, da hun fandt Smørrebrødspakken fra om Morgenens i den Lomme hvor hun vilde putte Chokoladen ned.

Fru Vigdís hældte Konjak paa hans Lommeflaske, anbragte den i hans Inderlomme og knappede Jakken til.

Saa gik vi og lod hende tilbage — og først da fik hun pludselig Taarer i Øjnene. Hun smilede tappert og vinkede til os — men der var noget i hendes Smil der paa en smertelig Maade mindede mig om Annas. — Saa længe jeg lever vil jeg huske hende som hun stod der paa Trappen, smilende og vinkende og med Taarer i Øjnene — og saa pludselig forsvandt og lukkede Døren . . . .

Grímur Elliðagrímur og jeg gik ikke lige hen paa

Kontoret. Vi gjorde en lille Omvej og saa' op til Ólafur Jónsson.

— Han ligger for det meste sløv hen, fortalte hans Husholderske os hviskende, da hun havde lukket os ind i den saa underlig ødslige Dagligstue.

Døren stod paa Klem, Grímur Elliðagrímur skød den sagte op og ganske stille nærmede vi os Sengen.

Ólafur Jónsson laa med lukkede Øjne, trækkende Vejret kort og hastigt. Hans Ansigt, hvis Gustenhed den flygtige Feberrødme ikke formaaede at skjule, var oversaaet med smaa Svedperler. Det forekom mig at det var endnu en Grad mere udtæret end sidst.

Først da vi havde staaet og set paa ham en lille Stund slog han pludselig Øjnene op. Der var et tungt og fjernt Blik i hans Øjne, slet ikke som om han ikke var ved fuld Bevidsthed, — blot som om han var saa uendelig, uendelig træt . . . .

Grímur Elliðagrímur undersøgte hans Puls, aabnede hans Skjorte foran og lyttede paa hans Bryst. Han gjorde ingen Spørgsmaal. Og Ólafur Jónsson sagde ikke et Ord. Besøget syntes at forstyrre ham, ja endog at irritere ham en Smule. — Vi forlod ham uden at have vekslet et Ord med ham.

Da vi kom ned paa Gaden igen var Grímur Elliðagrímur meget alvorlig.

— Hvordan staar det egentlig til med ham? spurgte jeg da vi havde gaaet tavse et Stykke Vej og Grímur Elliðagrímur ikke syntes at ville sige noget af sig selv.

— Han klarer det ikke, svarede han kort.

Vi gik igen en Stund tavse.

— Men det er udelukkende fordi han ikke selv bryder sig derom! supplerede Grímur Elliðagrímur sin forrige Udtalelse med en pludselig Haardhed i

Stemmen — en Haardhed der ikke var helt usædvanlig naar det gjaldt Ólafur Jónsson.

Da vi kom hen paa Kontoret var det første jeg lagde Mærke til at Páll Einarsson havde afløst Bjørn Sigurðsson, og igen sad paa sin gamle Plads. Af hans Blik da han fik Øje paa os var jeg straks klar over, at han havde en eller anden Overraskelse i Baghaanden.

Han blev siddende til vi var naaet helt hen til Bordet. Og da han endelig bekvemmede sig til at rejse sig skete det tøvende og ugideligt, som om han næppe fandt det Umagen værd.

Men pludselig forandrede han Opførsel, — jeg er sikker paa at det skete i Følge en øjeblikkelig Indskydelse og at det ikke oprindeligt har været hans Mening at begynde med at omtale *den Sag*, — hilste smilende og med en vis fortrolig Kameratlighed paa Grímur Elliðagrímur og sagde lunt:

— Jeg er glad for at du ikke er altfor rasende paa mig.

Grímur Elliðagrímur hævdede sine Øjenbryn en Smule og blev agtsom i Blikket.

— Hvorfor skulde jeg dog være særlig rasende paa dig i Øjeblikket? spurgte han ligegyldigt, omend en Smule utaalmodig over at der nu igen var noget at snakke om.

— Naa, — Páll Einarsson bar til Skue en forlegen Usikkerhed. — Naa, — du véd det ikke . . . . Du har maaske ikke været hjemme?

— Hvad taler du om? spurgte Grímur Elliðagrímur skarpt.

— Naaja, — det er jo ikke noget at lægge Skjul paa, svarede Páll Einarsson og lod som om han syntes han var gaet for vidt til at trække sig tilbage. —

Jeg tillod mig i Formiddags at aflægge din Kone en — hvad skal jeg sige — fransk Visit, for at gøre hende en Undskyldning for sidst. Jeg syntes jeg maatte personligt gøre hende min Afbigt, fordi jeg drak mig fuld hjemme hos jer forleden Aften — og aabenbart i Fuldskab maa have sagt eller gjort noget særligt graverende. Vi er jo gamle Venner, som du nok husker — og jeg fandt som sagt at det var det rigtigste. — Jeg troede hun havde fortalt dig det — ellers . . . .

Grímur Elliðagrímur lo haardt og haanligt.

— Du tillægger vist dette lille Besøg, og den Omstændighed at jeg ikke endnu er kendt dermed, større Betydning end det fortjener! For Resten troede jeg at du allerede havde forstaaet, at du har at holde dig borte fra mit Hus.

— Selvfølgelig, svarede Páll Einarsson og smilede roligt. — Jeg syntes bare det var saa urimeligt at Vigdís og jeg skulde skilles paa den Maade. Jeg vilde at hun af min egen Mund skulde erfare, at jeg beklagede det skete — hvad det saa end er, — beklagede det paa Grund af de vidtrækkende Følger . . . .

— Det er godt, afbrød Grímur Elliðagrímur ham kort. — Saa maa det maaske være mig tilladt at bede om Listen over de nye Sygemeldinger.

— Ja, ja, — nu skal jeg straks . . . .

Páll Einarsson gav sig til at rode rundt i Papirene paa sit Bord. Han gav det tydeligt Udseende af, at han derved søgte at vinde Tid og altsaa havde noget af Vigtighed at meddele, som det blot faldt ham lidt vanskeligt at finde en passende Form for.

— Og Listen til Jón Oddsson! tilføjede Grímur Elliðagrímur utaalmodigt.

— Ja, ja, — Páll Einarsson rodede videre.

Endelig tog han to Papirer, der hele Tiden havde ligget øverst og aabenbart parate, kiggede lidt i dem — som for yderligere at vinde Tid, tilkastede mig et Blik der skulde betyde mig at jeg var overflødig og burde fjerne mig, og da jeg ikke gjorde Mine til at efterkomme denne Opfordring nærmede han sig endelig Grímur Elliðagrímur, med et Udtryk, som vistnok skulde gælde for at være fortroligt.

Grímur Elliðagrímur veg uvilkaarlig et Skridt og lagde ikke Skjul paa sin Uvilje. Men Páll Einarsson lod som om han ikke bemærkede det og traadte helt hen til ham.

— Jeg vil for gammelt Venskabs og Kameratskabs Skyld fortælle dig, at det har været paa Tale her paa Kontoret — samt at det vækker en Smule Opsigt og vistnok er sivet ud i Byen — at du har flere Dødsfald blandt dine Patienter end nogen af de andre Læger.

— Tak skal du have, svarede Grímur Elliðagrímur roligt men med en iskold Haan i Stemmen, — det er venligt af dig. Har du selv lavet Statistiken?

— Lad nu være med at optage det paa den Maade, sagde Páll Einarsson. — Enhver fornuftig Mand véd jo at saadan noget kun er Tilfældigheder. Men vi er jo ikke alle lige fornuftige desværre. — Du ser for Resten saa daarlig ud, Grímur Elliðagrímur. Skulde vi ikke se at skaffe dig Afløsning, saa du var fri til i Morgen? Jeg vil næsten tro at det ved Imødekommenhed fra de andre Lægers Side kunde lade sig gøre.

— Din Venlighed og Omhu er ganske overvældende, svarede Grímur Elliðagrímur — han var hvid i Ansigtet og stødte Ordene frem mellem fast sammenbidte Tænder. — Hvis du ikke finder, at det her

er nok for i Dag, saa skynd dig lidt, for jeg har travlt.

— Du bryder dig altsaa ikke om Afløsning? — Vel, du maa jo selv bedst vide hvor meget du kan byde dig. — Jeg vil saa bare i din egen Interesse henstille til dig, at du — saafremt din Kur er afvigende fra de andre Lægers — af Klogskabshensyn forandrer den, for at *det* i al Fald ikke skal give Anledning til Snak.

— Og jeg vil til Gengæld gøre dig opmærksom paa, svarede Grímur Elliðagrímur og talte endnu roligere end før, — at saafremt der er noget at klage over, er den eneste anstændige Vej du eller andre interesserede kan gaa den, at indgive Klage til Landsfysikus — eller eventuelt til Politimyndighederne!

— Saadan noget er der jo slet ikke tale om! — Páll Einarsson lod baade utaalmodig og forurettet. — Hvorfor tyde mine Ord i den værste Mening! Jeg for mit Vedkommende er komplet ligeglad med hvem der lever og hvem der dør, samt hvilken Læge der har de fleste Dødsfald! Det kan jo dog paa ingen Maade skade *mig* om du har Held eller Uheld! Det kan overhovedet ikke skade nogen anden end dig selv! Men nu har jeg altsaa advaret dig — jeg mener gjort dig bekendt med hvordan der snakkes. Jeg ventede mig ganske vist ikke nogen Tak derfor — du har det jo ikke meget med at takke, Grímur Elliðagrímur — men paa den anden Side ventede jeg heller ikke at blive overfuset! — Páll Einarsson satte sig vredt til Rette i sin Stol.

Grímur Elliðagrímur vendte ham Ryggen og gik — og jeg fulgte ham.

Udenfor Døren holdt den Vogn der var stillet til Grímur Elliðagrímurs Raadighed, og saa snart Chauff-

føren fik Øje paa ham kom han springende og aabnede Døren.

Men Grímur Elliðagrímur gik ikke straks ind. Han vinkede venligt til Chaufføren, trak mig lidt til Side, standsede og saa' mig en Stund roligt ind i Øjnene.

— Kan du forstaa at Vigdís ikke lod et Ord falde om Páll Einarssons Besøg? spurgte han ganske roligt og uden den farlige Understrøm jeg havde frygtet. — Selv om jeg er overbevist om at hun har undladt det bare for at skaane mig, synes jeg egentlig hun skulde have fortalt mig det.

— Hvorfor skulde hun ødelægge den Smule Tid, I har at være sammen i, med at fortælle dig Ting, der kun kan ærgre dig! svarede jeg. — Jeg finder at hun har baaret sig fuldkommen rigtigt ad. Selvfølgelig stoler hun paa dig og véd at du stoler paa hende, saa at hun ingen Risiko løber ved foreløbig at fortie en saadan Bagatell!

— Ja, selvfølgelig, indrømmede Grímur roligt og eftertænksomt. — Men det er nu alligevel uforsigtigt af hende. — Lagde du Mærke til hvor behændigt Páll Einarsson benyttede sig af at han kunde se paa mig at jeg ingenting vidste! — Jeg kan bare ikke rigtig forstaa at Vigdís, der jo dog nu maa have gennemskuet ham, ikke tager sig bedre i Agt for — det Dyr!

— Hun er vel næppe fuldt klar over endnu *hvor* ondartet han i Virkeligheden er, sagde jeg.

— Nej — maaske, — Grímur Elliðagrímur tog sig sammen. — Naa, vi har ikke Tid til at staa her og snakke. Jeg skal desværre den anden Vej. Men vi mødes her igen Klokken 9. —

Jeg var endnu ganske ør og forstumlet da jeg, idet jeg drejede om et Gadehjørne, pludselig stod lige overfor Benjamín Pálsson, der standsede mig og stillede

sig op foran mig, blinkende højtideligt og bedrøvet med sine endnu søvndrukne Øjne.

— At du var en *saa* daarlig og upaalidelig Ven, Jón Oddsson, det havde jeg aldrig troet, begyndte han med Vægt paa hvert enkelt Ord. — Efter at have gaaet hele Natten og hundefrosset, ene og alene for at være rede Klokken 5, kører du mig hjem og i Seng. Hvis jeg var i dit Sted vilde jeg ikke mere kunne se noget ærligt Menneske i Øjnene.

— Kære Broder Benjamín, svarede jeg idet jeg tog ham under Armen og tvang ham til at følge med. — vi kunde simpelthen ikke vække dig. Aner du slet ikke selv hvor fast du kan sove?

— Jo, — naar jeg først er falden i Søvn, indrømmede han tøvende. — Men hvorfor lod du mig falde i Søvn?

— Hvis du ikke var falden i Søvn derinde paa Kontoret, var du bare sovet ind et Par Timer senere bedst som du gik og stod. Havde det været bedre, synes du?

— Nej, medgav han modvilligt. — Men *nu* tør jeg i al Fald ikke mere vise mig paa Kontoret . . . .

— Sikke noget forbandet Sludder, Benjamín! sagde jeg opmuntrende. — Men som sagt — du kan rolig stole paa at der ikke var andet for end at køre dig hjem og lade dig sove ud. Kom nu og lad det være glemt og tilgivet! Penneheltene derinde havde desuden kun godt af at se hvordan en ærlig Mand falder paa Valen! — Lad nu være med det Gnaveri, Benjamín, — du har dog alligevel glemt hele Historien om et Par Timer! Du skulde bare vide hvor glad jeg er ved igen at have dig vaagen ved min Side!

Benjamín lod sig hurtigt formilde. Det var heller ingen Overdrivelse at jeg var glad for hans Selskab.

Thi paa den Maade slap jeg for at være alene med mine Tanker, — Tanker som jeg dog ingen Bund kunde finde i og som ikke var til nogen Nytte.

Ligesom Dagen i Forvejen gik Benjamin og jeg sammen fra Sted til Sted, idet vi gjorde vort bedste for at overvinde vor medfødte Mandfolkeklodsethed og yde en Smule Hjælp. Vi glemte snart alt andet end det der laa lige for — at gøre os saa nyttige som paa nogen Maade muligt. Det følte allerede som en naturlig og selvfølgelig Ting, at vi havde at gøre med Mennesker der stønnede og svedte i Feber og Smerte. Vi var godt paa Vej til at vænne os til det. For mig var det desuden en Lettelse at jeg saaledes slap for at spekulere over Ting, som dog gik deres Gang uanset hvad jeg følte eller tænkte.

Men nægtes kan det jo ikke at det alligevel var en streng Eftermiddag. — Vi der kun havde Ærinde i de Hjem hvor alle laa syge, maatte efterhaanden faa det Indtryk, at hvert eneste Hus i Byen var fyldt med Pest og Elendighed. Og paa vor Vej fra Hus til Hus mødte vi i de ellers saa godt som tomme Gader det ene Ligtog efter det andet, paa Vej til Byens Kapeller. Den Omstændighed, at der som Regel kun var en eller to til at følge, gjorde disse Møder endnu mere uhyggelige. Ja, undertiden var der ingen. Den ukendte døde — maaske én af vor Omgangskreds — skramlede ensomt af Sted i sin prunkløse Kasse, mens Kuskens paa Bukken benyttede Lejligheden til at lade Hesten træde lidt raskere til end ellers — hvad der jo var undskyldeligt, i Betragtning af at hans Arbejde sikkert var ret uoverkommeligt. — Og mødte vi ikke Ligtog, saa mødte vi arbejdsklædte Mænd med en tom Kiste paa en Trækkevogn, den ene trækkende, den anden skubbende bagpaa, begge to ikke sjælden

lidt ophavnede i Ansigtet og med Cigar i Munden — thi det var gode Tider for mange Folk, og der er et Ord der hedder: I Dag mig, i Morgen dig! Saa hvorfor ikke tage sig en lidt høj Snaps og stikke Ild paa Cigaren, saalænge det er andres Kister man kører!

Foruden Ligtogene og Trækkevognsmændene med de tomme Kister var der endnu en Ting der prægede denne Eftermiddag. Det var de ringende Klokker. Med Pavser der stadig blev kortere og sjældnere — eller saaledes forekom det i al Fald mig — hilste Byens Kirkeklokker hver nyankommen til Dødsriget, — det Rige, hvorfra endnu ingen er vendt tilbage, — det Rige, hvorom aldrig nogen af Selvsyn har kunnet berette ....

Da Benjamin og jeg var færdige, var der endnu en Times Tid til vi skulde møde Grímur Elliðagrímur.

Lidt trætte og sløve fulgtes vi ned ad Gaden og kunde ikke blive enige om hvordan vi skulde anvende denne Time, da det pludselig faldt mig ind at jeg slet ikke vidste noget om Anna — om hun endnu laa deroppe i sit lille Kammer eller hvor de havde gjort af hende og hvornaar hun skulde begraves.

Benjamin vilde meget nødig give Slip paa mig og det var under Protest at jeg satte ham ind paa en Kafé, lod ham love at blive siddende til jeg kom og hentede ham, bestilte en Kop Kaffe til ham at han ikke skulde glemme det, og for en Stund overlod ham til sine Betragtninger.

Jeg skyndte mig hen til det røde Hus.

Det var ikke Mørket alene der afholdt mig fra udendvidere at gaa ovenpaa og se efter i det lille Kammer — det var nok saa meget en Følelse af at jeg ikke længer havde Ret til at færdes frit i dette Hus, hvor jeg mens Anna endnu levede var gaet ud og

ind næsten som i mit eget Hjem. Det kostede mig nogen Overvindelse at ringe paa nedenunder, hvor jeg var vedblevet at være en fremmed, men jeg maatte dog bekvemme mig dertil, — det var den eneste Vej til at faa noget at vide om Anna. Det var Pigen der lukkede op. Saa snart hun fik Øje paa mig greb hun efter sin Forklædesnip og gav sig til at snøfte. Jeg indledede med at spørge til de levendes Befindende, og fik at vide at Herren og Fruen samt den gamle Frue endnu maatte holde Sengen, men dog var i betydelig Bedring, omend de næppe turde haabe at blive i Stand til at følge lille Anna til den sidste Hvile paa Søndag . . . . Det var saa sørgeligt, græd hun videre, — det lille velsignede Menneske var allerede i Gaar bleven kørt hen til Kapellet, — der havde ikke været andre end hende til at følge Kisten, og hun havde ikke engang haft Tid til at tage noget ordentligt Tøj paa, men havde maattet følge som hun gik og stod. Hun havde gjort sig saadan Umage for at faa fat paa mig, men jeg havde vist slet ikke været hjemme i Gaar.

Da jeg forlod det røde Hus var mit Hjerte som forstenet i en underlig død Ro, — en Ro, som der hverken fulgte Fred eller Lindring med. Og idet jeg gav efter for en pludselig Indskydelse skyndte jeg mig hjem til mig selv.

Fru Thórunn modtog mig allerede i Entréen.

— Gudskelov at Herren endelig kan komme i ordentlig Tid i Seng, sagde hun og havde Taarer i Øjnene — og det gamle Menneske kom helt hen til mig og syntes at have den største Lyst til at røre ved mig og klappe mig paa Armen, for haandgribeligt at vise mig sin Omhu. — Nu skal jeg straks sætte noget Mad ind.

Jeg svarede at det skulde hun ikke gøre, thi jeg

maatte gaa igen med det samme. Saa gik jeg ind i min Stue, aabnede en Skuffe i mit Skrivebord, fandt Bladet fra den gamle Bibelhistorie — med det naive Billede af Jesu Daab i Jordans Flod — gemte det omhyggeligt i min Tegnebog og skyndte mig paany ud i Mørket.

Jeg gik lige hen til Graveren, som jeg kendte lidt til og som jeg antog maatte have Nøgle til Kapellet. Den lille tætte Mand med det rødblonde Skæg og de lysebrune hundetro Øjne hørte roligt paa mig og gik med mig uden at sige et Ord.

Vi talte heller ikke sammen undervejs.

Da han aabnede Døren til Kapellet, slog en tung Luft af harpikssvedende Træ og Legemer i Opløsning os imøde.

Den gamle Mand tændte en Lygte og dens flakkende Skin faldt over Kister af alle Arter og alle Størrelser — sorte og brune og hvide Kister, — Kister med og uden Kranse, enkelte med et Sølvkors eller et Sølvskjold fastnaglet paa Laaget.

Vi fandt meget hurtigt Annas Kiste, der var brunmalet og enkel, kun smykket med en Krans af Lyngblomster. Jeg laante Graverens Lygte og saa' nøje efter om der ikke skulde være et Sted, hvor Laaget sluttede mindre tæt. Men der var ingen Sprække at finde.

Raadvild gav jeg ham Lygten tilbage, og stod lidt og tænkte mig om. Saa trak jeg min Tegnebog op af Lommen, fandt det gamle lasede Blad, viste ham det og stammede frem, at jeg saa gerne vilde at det skulde følge hende i Graven.

Den gamle Mand hævdede sin Lygte og lyste mig ind i Ansigtet.

Da han havde staaet lidt og set paa mig, gav han

sig tøvende og varsomt og stadig uden at sige et Ord, til at løsne et Par Skruer . . . .

Da Bladet fra min gamle Bibelhistorie, det bedste jeg ejede, eller i al Fald det eneste i mit Eje, der for mig var af personlig Værdi, laa i Annas Kiste, faldt der for første Gang efter hendes Død en underlig og velgørende Fred over mit Hjerte og ganske stille begyndte Taarerne at strømme ned ad mine Kinder . . . .

For at lade som om han ikke bemærkede det gav den gamle Graver sig til at snakke, sagtmodigt og venligt:

— Det bliver snart galt med Kister, hører jeg — Snedkerne har ikke flere paa Lager. Og Folk kan jo ikke have Ligene staaende hjemme. Der siges at de gaar hurtigere i Forraadnelse end ellers — bliver blaa og sorte. Ja, — aa ja . . . . Det skal være paa Tale at bringe dem herhen uden Kister, bare paa en Briks, med et Lagen over. Men her er jo snart ikke mere Plads, som De nok kan se. Vi kommer i saa Fald til at stable Kisterne ovenpaa hinanden. Og hvordan vi skal faa alle de Mennesker i Jorden paa ordentlig Vis — ja, det maa Gud alene vide. For *jeg* véd det ikke, — og jeg har dog været Graver i over tolv Aar . . . .

Han sukkede tungt og blæste sin Lygte ud.

— Men det gaar vel nok, mumlede han mens han lukkede og laasede Døren. — Med Herrens Hjælp gaar det vel nok . . . . Det tilkommer ikke os Mennesker at klage.

Jeg takkede ham og tog Afsked med ham, — „Gud styrke Dem,“ svarede han paa min dagligdags Afskedshilsen, — og vi skiltes og gik hver til sin Side i Mørket. —

Jeg fandt Benjamín hvor jeg havde forladt ham og vi fulgtes hen paa Kontoret.

Páll Einarsson modtog os med et overlegent drilende Smil, henstillede nedladende til os at sætte os og gav sig saa til at tale, i en vis tirrende Tone, henvendt til mig alene.

— Grímur Elliðagrímur har været her et Par Gange, begyndte han. — Han syntes at have besindet sig lidt. — Kan du forstaa hvorfor han blev saa vred i Formiddags? . . . . Herregud! — fordi jeg havde været et Smut henne hos min gamle Veninde Vigdís! Det var da ikke noget at ryge i Harnisk over. Hun burde for Resten have fortalt ham det selv, synes jeg. — Eller tror du han bare blev vred for det jeg sagde om de mange Dødsfald imellem hans Patienter? Det er virkelig paafaldende, ikke sandt? Og det vilde jo ikke være rart for ham, om det fik Indflydelse paa hans Praksis — senere hen.

— Du har, svarede jeg roligt, — den Gang du opstillede det Regnskab enten ikke vidst eller venligst overset, at Grímur Elliðagrímur har flere Fattigpatienter end nogen af de andre Læger, — ligesom du har set ganske bort fra at det netop er *ham* Folk henvender sig til, naar der er særlig Fare paa Færde.

— Den Indvending kunde han jo selv have gjort hvis den har noget paa sig, svarede Páll Einarsson ligegyldigt. — Forøvrigt maa du endelig ikke tro at jeg tillægger denne Sag nogen som helst Betydning. Jeg fortalte kun Grímur Elliðagrímur hvad der blev sagt, for at han kunde være forberedt og muligvis i Tide fremsætte en Forklaring — saafremt han fandt det paakrævet. Det lader det jo imidlertid ikke til at han gør . . . . Naa, han om det.

— Jeg tror, svarede jeg, — at selv om du ingen Midler skyer vil du have ret vanskeligt ved at rokke Grímur Elliðagrímurs Anseelse som Læge.

— I maa jo begge to lide af Forfølgelsesvanvid! haanede Páll Einarsson. — I ser Forfølgelser alle Vegne som en Delirist ser hvide Mus! — Hvad Grímur Elliðagrímurs Anseelse som Læge angaar, saa kan det jo ikke nægtes at han har haft Held til at vinde en saadan. Om han derimod i Længden vil kunne staa Maal med sin Anseelse er en anden Sag. Mennesker af hans højtidelige og selvsikre Type har gerne Heldet med sig — i første Omgang. — Det vilde gøre mig særdeles ondt om det skulde vise sig at det begyndte at gaa nedad Bakke med Grímur Elliðagrímur. Men jeg tør desværre ikke anse for udelukket at han allerede har haft sin bedste Tid.

— Jeg tvivler ikke om, svarede jeg roligt, — at det vilde gøre dig *særdeles* ondt.

Páll Einarsson lo. Saa trak han paa sine smalle Skuldre.

— Du kan tro mig eller lade være med at tro mig — det er mig ligegyldigt.

Rundt om os kimede Telefonerne ustandseligt. Hver Gang der blev en Pávse i vor Samtale, kunde vi opfange Brudstykker af andre Samtaler, der alle drejede sig om et og det samme: Sygdom — Nød — Død . . . . Travle Mennesker med trætte alvorlige Ansigter kom og gik, og der var stadig nogen der løb omkring i Kontoret og hentede eller bragte Besked.

Pludselig dukkede Pétur Ólafsson frem. Han nikkede flygtigt til Benjamín og mig og vilde gaa forbi.

Men Páll Einarsson raabte ham an.

— Hør engang, Pétur Ólafsson! — Du véd jo nok at der her paa Kontoret og alle Vegne tales om Grímur Elliðagrímur — og hvad der siges. — Hvad er egentlig *din Mening?*

— Jeg har andet at bestille end at høre efter Sladder! svarede Pétur Ólafsson foragtelig og vilde gaa.

— Som Grímur Elliðagrímurs bedste Ven blandt Kollegerne bør du have det at vide, synes jeg, holdt Páll Einarsson ham fast. — Sagen er den, at Folk undrer sig over at der forekommer flere Dødsfald imellem hans Patienter end hos nogen af jer andre.

Pétur Ólafsson stod en Stund og saa' paa Páll Einarsson med et ejendommeligt Blik i sine saa besynderlig lyse Øjne.

— Din lille beskidte Giftsnog! hviskede han endelig frem imellem Tænderne, smækkede ham en Lussing — og blev saa staaende endnu en Stund, som for at afvente hvad han vilde foretage sig.

Páll Einarsson skiftede Farve et Par Gange og det flammede op i hans sorte Øjne, men han rørte sig ikke.

— *Den* skal du faa dyrt betalt! hvæsedes han endelig hæst, satte sig ned, skubbede Stolen vredt til Rette og bøjede sig over sine Papirer.

Pétur Ólafsson trak roligt smilende paa Skuldrene og gik sin Vej.

Jeg saa' mig omkring — der var heldigvis kun faa der havde bemærket det pinlige Optrin.

Lige efter traadte Grímur Elliðagrímur hen til vort Bord. Saa snart Páll Einarsson blev ham va'r sprang han op, endnu dirrende af Hidsighed, greb et Papir og smed det hen foran ham.

— Tre Dødsfald til! forkyndte han kort og i en Tone som om han direkte gav Grímur Elliðagrímur Skylden. — Dèr har du Navnene!

Grímur Elliðagrímur kastede et Blik paa Papiret.

— Det var at vente, sagde han alvorligt.

Saa trak han et andet Papir op af sin Lomme, foldede det ud, rakte det til Páll Einarsson og sagde med en egen tung Ro:

— Her har du to til.

Páll Einarsson snappede Papiret, smækkede det ned mod Bordet og lo med en haard raa Latter.

— Sig mig — faar du Procenter af Ligkistesnedkeren!

— Hvordan kan du vide det? — Grímur Elliðagrímur blev en Tone blegere og hans Øjne brændte — men stadig lige rolig gjorde han et Greb ned i sin Lomme og smed en Del krøllede Pengesedler paa Bordet. — Dèr har du din Part, — saa vil du nok holde tæt. Vi deler Fortjenesten. — Er du saa tilfreds?

— Nu gaar du lidt for vidt, svarede Páll Einarsson hæst og blev bleg paa den ene Kind — den anden var endnu flammende rød efter Pétur Ólafssons kraftige Lussing.

— Der er én af os der er ved at drive Morskaben lidt for vidt — ja, svarede Grímur Elliðagrímur fast og i en iskold Tone. — Saa maa jeg maaske bede om Listen over de nye Sygemeldinger.

Páll Einarsson fejede hans Sedler ned paa Gulvet, fandt et Papir og skød det vredt over til ham.

— Ræk mig det Papir! befalede Grímur Elliðagrímur tordnende.

Páll Einarsson fo'r sammen og lystrede uvilkaarligt.

Idet Grímur Elliðagrímur tog Papiret af hans Haand mødtes deres Øjne.

— Jeg kan ikke forstaa hvad der gaar af dig, sagde Páll Einarsson i en pludselig forsonlig Tone. — Kan du ikke mere forstaa Spøg?

Grímur Elliðagrímur svarede ham ikke, men stod en Stund tavs og saa' ham ind i Øjnene. Saa gennemløb han i en Fart den Liste han havde faaet overrakt.

— Disse Patienter vil jeg selv se til inden jeg gaar hjem, meddelte han Páll Einarsson i en fuldkommen rolig Tone og som om intet var forefaldet. — Hvad der maatte komme af nye Meldinger i Aften og Nat overgaar til Pétur Ólafsson, saafremt det er Patienter der maa have øjeblikkelig Lægehjælp. — Jeg er her igen Klokkeren 5 i Morgen tidlig.

Han vendte sig roligt bort, idet han med et Blik betydede Benjamín og mig at vi skulde følge ham og vi forlod alle tre Kontoret.

— I kan gaa hjem nu, sagde han da Døren var faldet i efter os. — Der er sørget for Afløsning til jer. Men I maa love mig straks at gaa i Seng og sove. Og saa maa I møde her ved samme Tid som i Morges — præcis Klokkeren 5!

Han gav mig Haanden og hans Haandtryk var varmt og fast, og han gav Benjamín Haanden og gik saa henimod den ventende Vogn.

Men pludselig standsede han.

— Du kan for Resten køre med, Jón Oddsson — jeg kommer lige forbi din Dør.

Jeg sagde Farvel til Benjamín, der stod og mumlede noget om, at hvis han ikke var paa Pletten i Morgen tidlig maatte jeg love at hente ham eller sende Bud til ham, og steg ind i Vognen, fulgt af Grímur Elliðagrímur.

Saa snart vi havde sat os gav han sig pludselig til at le — en kold haard Latter.

— Belzebub er min Sandten utrættelig! udbrød han indædt. — Det her sidste — at jeg skulde være en daarligere Læge end de andre — er slet ikke saa

ilde fundet paa! Man maa lade ham at han angriber fra alle Sider! — Og jeg kender mine Bysbørn daarligt, hvis hans Ihærdighed ikke skulde blive belønnet! Det bliver saa Takken man faar. — Hvad mener du, Jón Oddsson, om vore Medbrødre — saadan i det hele taget?

— Det samme som jeg altid har ment, svarede jeg roligt. — Der er slette Mennesker — og der er mindre slette. Og der er gode Mennesker — og mindre gode . . . . Det kan da heller ikke være din Mening, at andres Tak eller Utak spiller nogen væsentlig Rolle for dig!

— Jo — paa samme Maade som det ikke er mig ligegyldigt om det er Regn eller Solskin.

— Vi maa tage Livets vekslende Vejr som det falder, Grímur Elliðagrímur, sagde jeg. — Saalænge der bare er ét Menneske der ikke har svigtet os, hverken ved Ligegyldighed eller Forræderi — og som ikke kunde tænkes at svigte os, — saalænge har vi ingen Undskyldning for ikke at staa ranke og ubøjelige. Saalænge vilde det være en Forbrydelse — i al Fald imod dette ene Menneske — at give op, ja blot i mindste Maade at lade sig gaa paa.

— Du har Ret, Jón Oddsson. Saalænge der er ét Menneske . . . . Men Gud hjælpe de ensomme. — Farvel, min Ven.

Vognen var standset og jeg steg ud.

Jeg vilde saa gerne have kørt videre med Grímur Elliðagrímur og ikke have forladt ham med det samme — ja, slet ikke have forladt ham. Men det var ugørligt, — jeg turde ikke engang lade mig mærke dermed. Jeg turde ikke røbe, at hver Gang jeg nu paa det sidste skiltes fra ham, efterlod han en stor og raadløs Angst i mit Hjerte.

Jeg blev staaende paa Fortovet og lyttede saalænge jeg kunde høre Vognen. Da den sidste Lyd var døet hen kastede jeg et Blik mod Ildsøjlen, der stadig ulmede rødt i Sydøst — og som altid fyldte den mit Sind med en fortærende Følelse, som jeg ikke nærmere kan gøre Rede for. Saa gik jeg langsomt op ad Trappen og lukkede mig stille ind. Og saa sad jeg igen i mine ensomme Stuer.

Fru Thórunn kom og bragte mig Mad. Hun gik saa stille omkring og undlod at trætte mig med Snak, skønt hun sikkert følte Trang til en Passiar. Hun var fuld af Omhu, — jeg maatte endelig drikke Teen mens den var varm. Saa bød hun mig sagte Godnat og lod mig være ene med mine Tanker.

Jeg sad længe og tænkte paa Grímur Elliðagrímur . . . . Og jeg tænkte ogsaa paa Fru Vigdís, — og paa alle mine Venner, den ene efter den anden. — Jeg tænkte paa lille Anna og det fyldte mig med en underlig Glæde og Fred, at jeg havde faaet givet hende det gamle Billedblad. — Tilsidst blev mine Tanker hængende ved mig selv, der nu sad her mere ensom end nogen Sinde før — ensom og savnet af ingen. Jeg tænkte paa mit nytteløse Liv, der gled videre fra Dag til Dag — til ingens Glæde og ingens Gavn . . . . Saa slubrede jeg i mig al den kolde Te, for at glæde den gamle Fru Thórunn og gik saa endelig i Seng og forsøgte at sove.

DEN FEMTE DAG

D^A jeg Fredag Morgen lidt før 5 traadte ind ad Kontorets Dør, var der en lille skrutrygget Mand der straks rejste sig og ilfærdigt kom mig imøde, smilende som med et Utal af Tænder bag tykke aabne Læber.

— Jeg skulde hilse dig og takke, sagde han fortroligt idet han gav mig Haanden.

Jeg blev ikke det mindste overrasket. Det forekom mig næsten at jeg havde ventet noget saadant. Jeg tog rolig Plads paa den Stol Bjørn Sigurðsson trak frem til mig, saa' længe og nøje paa ham og spurgte saa:

— Driver du Propaganda?

— Paa ingen Maade, svarede han paa sin venlige stilfærdige Vis. — Jeg udfører kun de Missioner jeg faar overdraget. — Jeg spurgte om der var noget mere jeg skulde sige. Men det var der ikke.

— Véd du hvad det er du skulde takke mig for? spurgte jeg videre.

— Nej, det véd jeg ikke, svarede han og udholdt roligt mit Blik. — Jeg tænkte mig, siden der ikke var mere jeg skulde sige, at du maatte forstaa det.

Vi sad en Stund tavse og saa' hinanden ind i Øjnene.

— Jeg véd godt hvad du sidder og tænker paa, sagde Bjørn Sigurðsson endelig og smilede venligt overbærende. — Du tænker, at jeg vist er ærlig nok,

men at jeg maa være Offer for en eller anden Vildfarelse. Du tænker endvidere, at alt hvad du véd — læg Mærke til at jeg siger: alt hvad *du* véd — om disse Ting, let kan forklares som Tankelæsning, Tankeoverføring og saa videre. Telepati vil du nemlig til Nød anerkende. Men tage Skridtet fuldt ud — aldrig!

— Kun en blind Mand eller en Selvmorder tager Skridtet fuldt ud, naar han staar paa Kanten af en Afgrund, svarede jeg afvisende.

— Du er som en stædig Krikke, der ikke *vil* gaa fremad, men maa hales af Sted Fod for Fod, lo Bjørn Sigurðsson. — Ak, Jón Oddsson — hvor maa du blive overrasket naar du vaagner op paa den anden Side!

— Véd du, at noget lignende er der én der har sagt til mig før? spurgte jeg lidt underlig til Mode.

— Nej, det vidste jeg ikke, svarede Bjørn Sigurðsson — stadig smilende. — Det maa have været én der vidste Besked.

— Det var én der *troede*, oplyste jeg. — Og Viden og Tro er to forskellige Ting.

— Al Viden er ikke erhvervet ad Erfaringens og Logikens Vej, — Bjørn Sigurðsson blev med ét alvorlig. — Der er Sjæle som — lig en Vindharpes — toner af dyb og hemmelig og uudgrundelig Viden. Og andre Sjæle som der maa en Mesters Haand til for at lokke Harmonier af. *Dem* kan det ikke nytte at hænge ud i Vinden — om jeg saa maa sige. De maa vente, — vente til Mesteren kommer. Deres Liv udløser sig i Disharmonier — som dem et Barn frembringer naar det faar Lov at hamre paa Klaveret. Disharmonier der gaar dem selv og andre til Marv og Ben. Det synes ganske udelukket, at der kan findes fornuftige Toner og harmoniske Klange gemt i saadan et mishandlet

Instrument. Men giv Mesteren Lejlighed til at lade sine Fingre glide over Tangenterne — og straks samler Klangene sig, — synger, synger, — toner med i den herlige Harmoni! . . . .

— Du taler meget, afbrød jeg ham uvilligt. — Og du glemmer at der findes Mennesker, der af deres inderste Sjæl ikke kan udstaa Lovsange!

Bjørn Sigurðsson lo, en Latter der mindede noget om hans lydløse Gang og som var stiltfærdig og ligevægtig som alt andet hos dette besynderlige Menneske.

— Du véd slet ikke hvad du selv siger. At høre paa dig er som at høre et uvidende og paastaaeligt Barn hævde sine Meninger om Ting det ikke kender. Det er baade til at le og græde over. — Men selvfølgelig — saalænge du holder dig til Kulden og Mørket, vil din Sjæl sidde dig som en Isklump i Brystet . . . .

Hvad skulde jeg svare Bjørn Sigurðsson? — Vi var som to Mennesker der taler forskellige Sprog og ikke forstaar et Muk af hinandens Tale.

— Jeg giver op, sagde jeg, — lad os tale om noget andet. — Er der noget nyt fra Egnene der sydpaa?

— Ikke noget særligt, svarede Bjørn Sigurðsson uden ringeste Forstemthed. — Udbruddet har ødelagt en Del Land, men der er ingen Menneskeliv gaaet tabt.

Han talte videre om dette nye Emne, — om Asken, der blev ført hid og did efter som Vinden stod, — om den Skade den havde forvoldt og fremdeles vilde komme til at forvolde, — om at det ansaas for godtgjort at den ikke indeholdt Giftstoffer, — om den Hjælp der maatte ydes de ødelagte og truede Egne og meget mere. —

Paa Slaget 5 traadte Grimur Elliðagrímur ind ad Døren.

— Naa, Benjamín er nok ikke mødt, sagde han smilende da han havde hilst paa os.

Jeg havde rent glemmt Broder Benjamín. Og for at gøre min Forseelse god igen fik jeg i en Fart udvirket at Bjørn Sigurðsson sendte en Vogn af Sted efter ham.

Jeg saa' derefter nærmere paa Grímur Elliðagrímur og opdagede, at hans Smil var paataget og hans Ro kun tilsyneladende. Der var en tilbageholdt Tyngde i hans faste Træk og sørgmodige Blik, der gik mig mere til Hjerte end om han aabenlyst havde vist sit Mismod og ikke lagt Skjul paa sin Smerte.

Da Bjørn Sigurðsson var gaaet satte han sig ned og aandede tungt ud. Vore Øjne mødtes. Men der var i hans Blik et tydeligt Forbehold, der afholdt mig fra al Spørgen. — Nu har han lukket sig inde og stængt Døren, tænkte jeg og følte mig en lille Smule forurettet.

— Naa — saa har man da faaet sovet ud! — han fortrak sit Ansigt til noget der vistnok skulde forestille et Smil. — I fire Timer har jeg været borte fra det hele. — Søvnens har givet mig en Forsmag paa sin Broders Barmhjertighed. — Sin Broders lidt tomme Barmhjertighed — ikke sandt, Jón Oddsson? . . . . Kender du det, naar man har sovet og Tingene bag efter — indtil man igen bliver rigtig vaagen — forekommer én saa fremmede og forandrede? — Man kan næsten ikke genkende sine Omgivelser, — de har skiftet Belysning i éns Sind. Ja, man kan daarlig nok kende sig selv igen. Man véd at man har tænkt og sagt og gjort saadan og saadan — men man fatter det bare ikke . . . . Naa, dér ligger nok endnu mine Sedler og flyder, tilføjede han og gav sig til at skrabe dem sammen med den ene Fod.

Saa bukkede han sig ned, samlede dem op, over-

beviste sig om at der ikke var flere — og gik saa hen til Kakkellovnen og smed dem ind i Luerne.

— Hvorfor gjorde du det? spurgte jeg stiltørdigt da han igen havde taget Plads. — Du maatte da hellere have skænket dem til Indsamlingen.

— De var ikke mere gode nok — hverken til det eller til noget som helst andet Brug, — hans Stemme ulmede af tilbageholdt Vrede. — Synes du ikke det var en dum og ubetænkt Maade jeg dør svarede Páll Einarsson paa? Kan du forstaa at en ellers fornuftig Mand kan lade blot og bar Hidsighed forlede sig til saadanne Idiotier?

— Naar man betænker Virkningen, svarede jeg, — saa synes jeg det var et udmærket Svar.

Grímur Elliðagrímur trak utaalmodigt paa Skuldrene.

— Der er noget uværdigt ved det hele! — Jeg forstaaer ikke længer mig selv — eller andre. — Har Jón Oddsson faaet Kaffe? henvendte han sig pludselig til Bjørn Sigurðsson, der paa sin lydløse Maade igen nærmede sig Bordet.

Bjørn Sigurðsson gjorde Undskyldninger for sin Forsømmelse og skyndte sig at bestille Kaffe til mig.

Mens jeg drak Kaffen spurgte Grímur Elliðagrímur Bjørn Sigurðsson ud og modtog Listen over de nye Sygemeldinger. Saa snart han havde dannet sig et Overblik over Situationen rejste han sig for at gaa.

— Du venter vel paa Benjamín? sagde han til mig. — Han maa jo straks være her. Der er for Resten ikke store Ting til jer i Formiddag, — jeg tænker I kan være færdige i Løbet af en tre fire Timer. Maaske kan I snart blive helt fri, — vi har skaffet fast kvindeligt Pleje til de aller fleste. Men I maa dog hellere

se herind ved Ettiden — hvis der skulde være noget til den Tid.

Han nikkede travlt til os og gik hastigt sin Vej.

Da han var gaaet blev Bjørn Sigurðsson og jeg siddende tavse og stirrede hen for os.

— Den Mand gennemgaar mere end du aner, sagde Bjørn Sigurðsson endelig stille og i en usikker Tone, som var han i Tvivl om hvorvidt han burde udtale sine Tanker. — Han er forfulgt af onde Aander . . . .

— Du har nu din Maade at udtrykke det paa! svarede jeg ironisk. — Men du maa ellers ikke tro andet end at jeg ganske godt véd at Grímur Elliðagrímur har det haardt i denne Tid.

Bjørn Sigurðsson var falden i Tanker og agtede ikke stort paa hvad jeg sagde.

— Jeg kan ikke rigtig forstaa det, blev han ved ud af sine egne Tanker. — Det kommer mig en Smule overraskende . . . . Men der maa jo altsaa have været svage Steder. — Stakkels Mand, — han er nok allerede i Forgaarden til *sit* Helvede.

— I Forgaarden? gentog jeg uvilligt. — Hvis dette her kun er Forgaarden, saa maa det være et haardt Helvede der venter ham!

— Det var forkert af mig at tale om Helvede, svarede Bjørn Sigurðsson med en egen Bedrøvelse i Stemmen, — for det er jo dog kun en Skærsild . . . . Men du kan tro mig eller lade være dermed: Det bliver værre naar Aanderne helt faar Overtaget — hvis det da lykkes dem at overmande ham. Og det er jeg bange for bliver Udfaldet.

Mit Hjerte fyldtes med Bedrøvelse, thi Bjørn Sigurðsson udtalte her min hemmelige Frygt — omend paa en anden Maade end jeg vilde have gjort det. — Der steg i mit Sind en stor og ugrundet Bitterhed mod Bjørn Sigurðsson.

— Undertiden er jeg lige ved at synes, at der kun hos *jer* findes Barmhjertighed, sagde jeg tungt. — Men saa til andre Tider aabenbarer I jer som de haardeste og ubarmhjertigste af alle! Hvordan kan du tale saa koldt og uanfægtet om en Ven! — en Ven, der lider mere end du er i Stand til at gøre dig noget Begreb om! — Det rokker ikke i mindste Maade din Ro, at du ser hvor ondt han har det! Og du er endog i Stand til ganske koldblodigt at udtale en Formodning om, at hans Martyrium vil blive endnu haardere og langvarigere!

— Du glemmer, svarede Bjørn Sigurðsson sagtmodigt, — hvad jeg dog har sagt dig saa tidt: at jeg véd at de som lider *maa* lide — og ikke lider forgæves....

— Din Tro er stærk! haanede jeg og min Bitterhed nærmede sig Hadets Grænse. — Saa stærk at den gør dit Hjerte til Sten!

Bjørn Sigurðsson studsede lidt over min haarde og hadske Tone.

— Gud hjælpe dig og mig og os alle, mumlede han næppe hørligt — og ligesom afbrød Forbindelsen.

Jeg sad en Stund stille og lod mit Sind falde til Ro. — Og jeg indsaa min Uret — at jeg havde maalt Bjørn Sigurðsson med min egen Alen.

— Tilgiv mig, bad jeg saa snart jeg var naaet til denne Erkendelse. — Jeg havde ingen Ret til at blive vred paa dig fordi dine Veje ikke er mine Veje.

Bjørn Sigurðsson smilede med dét Smil, hvis Skønhed ligesom forhøjedes af hans frastødende Ydre.

— Vejene er mange, svarede han efter en kort Pavse og blev igen alvorlig. — Men Maalet er ét! tilføjede han fast.

Her blev vor Samtale afbrudt ved at Broder Benjamin — med alle Tegn paa Sønderknuselse og daarlig

Samvittighed — traadte ind ad Døren. Han saa' ud som han havde sovet med Tøjet paa og var sprunget lige fra Sengen ind i Vognen. Hans Slips sad skævt, Haaret hang i Tjavser, flere Dages Skægstubbe stak ham ud af Ansigtet paa de mærkværdigste Steder med bare Skjolde imellem og han blinkede tungt med røde søvndrukne Øjne.

— Jeg sov over mig, fremstammede han forpustet og saa ulykkelig, som om han dermed kunde have forvoldt Verdens Undergang. — Det var pænt af dig at du sendte Bud efter mig og ventede paa mig.

Bjørn Sigurðsson hentede Kaffe til ham, men vi havde nær ikke faaet ham til at drikke den, og vi maatte med Trusler og gode Ord tvinge hver Bid Brød ned i ham. Mens han drak Kaffen rettede jeg paa hans Slips, redte hans Haar med min Lomme-kam og fik efterhaanden noget der lignede et Menneske ud af ham.

Da vi saa havde faaet et Glas Konjak paa Falde-rebet skyndte vi os ud i den kolde og mørke Novembermorgen. —

Vi gav os god Tid den Morgen, og dog var Klokken ikke engang fuldt 11 da vi forlod vor sidste Patient.

Med noget Besvær fik jeg Benjamín Pálsson overtalt til at gaa hjem og spise Frokost. Han begyndte med at opstille som Betingelse, at jeg skulde gaa med ham. Men for det første fandt jeg det rigtigst ikke at udsætte mine Nerver for det ubøjelige Verbums Paa-virkning, for det andet ihukom jeg mit Løfte til Brandur Hallsson og kunde saaledes med god Samvittighed sige at jeg ikke havde Tid. Saa skiltes vi og Benjamín gik hjem til sin Jóhanna, mens jeg begav mig paa Svendejagt.

Jeg gjorde mit bedste. Men hele Resultatet af en Times Rend var dog, at jeg havde faaet opspurgt en gammel halvblind pukkekrigget Skoflikker, der engang i sine unge Dage havde sammentømret en Kiste til et Sognelem paa Vestlandet og ikke var uvillig til at genoptage Bestillingen for „gode Ord og Betaling“, samt en sekstenaars Knægt, der nok kunde have Lyst til at gaa i Snedkerlære. Disse to sendte jeg Brandur Hallsson paa Halsen.

Jeg var fast besluttet paa at fortsætte mine energiske Efterforskninger lige til Klokkeren 1, da det netop skulde træffe sig at Grímur Elliðagrímurs Vogn standsede udfør Geir Helgasons Hus samtidig med at jeg, ivrigt forfølgende et nyt Spor, kom hæsblæsende forbi.

Grímur Elliðagrímur raabte mig an og spurgte hvor jeg havde Benjamín og hvorfor jeg havde saa travlt.

Jeg fortalte ham det.

— Gaa med op til Geir Helgason, sagde han og smilede — og denne Gang var hans Smil helt velgørende ægte. — Han véd Besked om alt og alle.

— Ja, — hvis du vil garantere mig at jeg slipper fra ham inden Aften, indvilgede jeg — og Grímur Elliðagrímur lo og lovede det.

Paa Vejen ind fortalte Grímur Elliðagrímur mig at en af Sønerne laa med Lungebetændelse — det var ham han var her for at se til. Geir Helgason og Resten af hans mægtige Husstand var ellers i god Bedring.

— Gaa du nu ind til Geir saalænge — saa kommer jeg om lidt og befrier dig, sagde han og forlod mig.

Geir Helgason blev saa glad ved at se mig. Inden jeg overhovedet fik Lov at komme til Orde maatte jeg

tømme tre Glas Konjak, det ene oven paa det andet — og saa tog han selv Ordet.

— Det er Konjakken der har reddet mig og mine, begyndte han. — Det er den, næst efter Grímur Elliðagrímur — og Gud den almægtige selvfølgelig — vi kan takke for at vi befinder os saa godt. Havde jeg ikke haft tyve Flasker god gammel Konjak staaende, var vi sandsynligvis nu alle døde og begravede. Hvis du bare jævnligen tager et Glas Konjak — du skal faa en Flaske med dig hjem — saa garanterer jeg dig, at du ikke bliver smittet. Og skulde du blive smittet saa send øjeblikkelig Bud til mig — og jeg skal nok kurere dig. Jeg er nemlig efterhaanden naaet til den faste Overbevisning, at Konjak kan kurere alt og alle . . . . Havde jeg bare tænkt paa Konjak, den Gang min elskede, mit Livs Blomst laa og droges med Døden, — Geir Helgasons tykke Kinder begyndte at bævre og han fik Vand — eller Konjak — i Øjnene. — Havde jeg bare den Gang vidst hvilken Kraft og Helsebod der er i en Flaske god gammel Konjak, saa laa jeg maaske ikke her saa forladt og ene. — Hvorfor ler du?

Det var ikke det at Geir Helgason følte sig alene i sit overbefolkede Hus — nej, det var Tanken om at han vilde have vandet sit Livs Blomst med Konjak, der havde overvældet mig . . . . Det var meget pinligt. Jeg sad og vred mig i en Krampelatter, der ikke var til at standse og som gjorde ondt i mit Bryst.

Geir Helgason stirrede forundret paa mig med sine store uforstaaende Barneøjne.

— Ja — du lær, sagde han endelig. — Men du skulde prøve at blive saa syg som jeg har været. — Du skulde prøve at staa paa Gravens Rand, ja med det ene Ben i Graven kan jeg godt sige — for jeg

var *meget* syg — og saa drikke Konjak. Saa vilde du maaske tro mig og forstaa mig. Jeg siger dig — Kræfterne vender tilbage, saa man ligger og faar Bersærker gang i Sengen af bare Utaalmodighed efter igen at staa paa Benene. Spørg Grímur Elliðagrímur! Ja, spørg engang Grímur Elliðagrímur, mit Livs Redningsmand — saa skal du høre! — Nej, det er ikke noget at le af, Jón Oddsson — og det er især ikke noget at le saa voldsomt og ubehersket af. Du glemmer vist at du sidder ved en sorgbetyngt Enkemands Sygeleje! Du glemmer, at paa den samme Stol som du nu sidder paa, sad Døden for faa Dage siden! — Døden er ikke til at spøge med, Jón Oddsson — den lader sig ikke spottel — Men jeg, Jón Oddsson — *jeg* var ikke bange. Jeg tog mig salig Hallgrímur Péturssons Ord i Mund og sang: I Kristi Kraft jeg siger: Velkommen naar du vill! — Ja, velkommen! sagde jeg. For jeg higer efter, som du maaske véd, at samles med mit Livs Blomst — og andre salige . . . . I Edens Have, Jón Oddsson — i Edens Havel . . . . Men som du ogsaa véd, saa har jeg mange Boliger i mit Hus, — jeg har et Menneske i hvert Værelse og somme Steder to. Disse Mennesker har jeg Ansvar for — og derfor drak jeg Konjak, Jón Oddsson, — *derfor* drak jeg Konjak! . . . . Og Døden tog Leen over Skulderen og forlod mit Hus. — Lad os drikke paa det, Jón Oddsson — Skaal!

Netop som vi klinkede traadte Grímur Elliðagrímur ind. Der gled et stort Smil over hans Ansigt da han saa' den løftede Stemning Geir Helgason var i.

— De maa være med, Grímur Elliðagrímur, De Lægernes Konge — nej, Kejser — Kejser! — Skænk for ham, Jón Oddsson — Satans ogsaa at jeg ligger her og hverken kan skænke for eller omfavne mine Ven-

ner! — Skaal, De Lægernes Kejser! — og du Jón Oddsson, min eneste Ven!

— Drengen har det efter Omstændighederne godt, sagde Grímur Elliðagrímur da vi havde klinket og drukket ud. — Hvis De nu bare allesammen vil udvise tilbørlig Varsomhed, saa kan De uden Pral sige at Lykken har fulgt Dem ogsaa denne Gang, Geir Helgason. — Naa, Jón Oddsson, har du saa faaet noget ud af dit Besøg?

— Om han har faaet noget ud af sit Besøg? — Geir Helgason gjorde store Øjne. — Han har faaet Konjak, har han . . . . Hvis der er mere du vil have saa sig bare til, min Ven — alt hvad jeg ejer og ogsaa mit Hjerte staar til din Raadighed!

Jeg svarede ham smilende, at jeg i en andens Ærinde var ude om noget, som det i Øjeblikket var lidt vanskeligt at finde — en arbejdsløs Snedker-svend.

— Du kommer netop til den rette — det har jeg ogsaa! — Geir Helgason lavede mægtigt op.

Men pludselig fyldtes hans Barneøjne med Angst og Rædsel. — Han faldt fuldstændig sammen, blev gustengul i Ansigtet, saa' med et forskræmt Blik fra Grímur Elliðagrímur til mig og tilbage igen — og gav sig saa til at græde, ude af Stand til at ytre noget.

Grímur Elliðagrímur og jeg blev staaende raadløse og stirrede forundrede paa ham, begge trykkede af den for os uforstaaelige Situation. Thi nok havde Geir Helgason let til Taarer, som til alt andet, men saa ynkværdig havde vi aldrig set ham før. — Og hvorfor græd han?

— Det var altsaa *ham* jeg havde glemt, flæbede Geir Helgason og forsøgte at tage sig sammen. — Jeg vidste nok at der var én jeg havde glemt . . . . Aa, er

jeg dog ikke et Helvedes Bæst! — Det var stakkels Stefán Árnason jeg havde glemt . . . . Har I slet ikke set noget til ham? — Og først nu kommer jeg i Tanker om ham! — Aa, er jeg dog ikke et Helvedes Hundebæst! — — Han havde faaet Lov at sove i Kælderen, skal jeg sige jer . . . .

— I Kælderen? gentog jeg og kendte ikke min egen Stemme — thi jeg følte mig tynget af et Medansvar, der fik mit Hjerte til at hamre. — Er der da Beboelse i Kælderen?

— Nej — nej, snøftede Geir Helgason, — men jeg ryddede et af Rummene og lod slaa en Seng op derinde. — Jeg kendte ham saa lidt og saa' ham saa sjælden — derfor har jeg glemt ham.

— Hvor gaar man ned i Kælderen? spurgte Grímur Elliðagrímur i en Tone, der maaske forekom Geir Helgason rolig og uanfægtet — han havde allerede Haanden paa Dørgrebet.

— Ad en Lem i Køkkengulvet, svarede Geir Helgason og tørrede sine Øjne med de knyttede Næver. — Tag en Flaske Konjak med — for alle Tilfældes Skyld. — Det er Døren lige for naar I kommer ned ad Trappen.

Jeg tog den Flaske han rakte mig og fulgte efter Grímur Elliðagrímur.

I Køkkenet stod den Pige Kontoret midlertidigt havde skaffet Geir Helgason og vaskede op. Det store Rum var fuldt af Damp fra kogende Gryder.

Pigen vendte sig og saa' forundret paa os da vi kom. Hun blev staaende med det Fad i Haanden, hun havde været i Færd med at tørre og saa' med opspilede Øjne paa Grímur Elliðagrímur, der udenvidere flyttede et Par Gryder som stod i Vejen og løftede den tunge Kælderlem.

— Har De været i Kælderen siden De kom her? spurgte han idet han løftede Lemmen.

— Nej, svarede hun — i en egen langtrukken Tone, som anede hun en eller anden indirekte Beskyldning i hans Spørgsmaal. — Jeg kom her jo først i Gaar!

Hun havde næppe talt ud før hun slap det Fad hun holdt i Haanden, — det faldt mod Gulvet og knustes med stort Rabalder.

Den Luft der slog os imøde fra Kælderaabningen var ikke til at tage fejl af . . . .

Pigen greb sig med begge Hænder for Brystet og aabnede Munden til et Skrig, men fik kun et halvkvalt Gisp frem.

Grfmur Elliðagrímur aandede tungt — jeg undgik med Vilje at se paa ham — og gik foran nedad Kældertrappen. Med et mægtigt Opbud af Selvovervindelse lykkedes det mig at tage mig sammen og følge ham.

Vi famlede os frem mellem de Tønder, Kasser og Baljer, der fyldte det store Kælderrum og fandt den Dør Geir Helgason havde anvist os.

Jeg saa' at Grfmur Elliðagrímurs Haand rystede en Smule da han lagde den paa Dørklinken — og han tøvede et Nu inden han skød Døren op, dukkede sig og gik ind.

Selv blev jeg staaende i Døraabningen. Og da jeg havde kastet et Blik ind i det lille skumle Hummer, mørknede det for mine Øjne og jeg maatte gribe fat i Dørkarmen for ikke at falde. Jeg var ikke vant til den Slags Syn. — Gennem et højtsiddende toruders Vindue faldt der et svagt Skimmer indover et Rum, hvori der kun fandtes en Seng og et lille Bord. Halvt ude af Sengen, med Kinden mod Stengulvet og Hæn-

derne med de vidtudspilede Fingre strakt frem for sig, laa et nøgent menneskeligt Legeme. Kroppen var blaa med gule og grønne Skjolde, og ud af Næse og Mund var der flydt en sortagtig Væske, der havde dannet en Pøl omkring Hovedet.

Da det igen blev lyst for mine Øjne saa' jeg Grímur Elliðagrímur staa bøjet over det livløse Legeme. Varsomt, næsten som gjaldt det om ikke at volde Smerte, løftede han det og forsøgte at anbringe det i Sengen. Jeg var ude af Stand til at hjælpe ham — ja, ude af Stand til overhovedet at røre mig. Han paakaldte heller ikke min Hjælp.

Da han var færdig vendte han sig og kom langsomt hen imod mig, med Hænderne lidt ud til Siden for ikke at tilsmudse sit Tøj.

— Gamle Brandur Hallsson vilde blive rasende hvis han hørte at en arbejdsløs Snedkersvend havde tilladt sig at dø — i disse Tider! sagde han idet han gik forbi mig, med et hjerteskræende Forsøg paa at lede mig paa Vildspor med Hensyn til sin Sindsstemning. — Vil du lukke Døren.

Som i en Slags Bedøvelse fulgte jeg efter ham op ad Kældertrappen. Det var med en vis Befrielse jeg paa et Vink af ham lod Lemmen falde i.

Mens Grímur Elliðagrímur stod og vaskede sine Hænder ved Køkkenbordet, søgte han med jævne Ord at berolige Pigen, der sad paa en Stol og smaatudede og blev ved med at gentage, at hun ikke turde blive her et Minut længere.

— De maa endelig ikke forlade Deres Post, sagde han roligt overtalende. — Hvad skulde de stakkels Folk saa stille op? — Der er jo heller ikke noget at være bange for, de døde er saamænd de ufarligste af alle. Jeg skal nok sørge for at der i Løbet af Dagen

bliver sendt en Pige til herhen, — her er jo mere at bestille end De kan overkomme, og saa er De ikke alene længere. — Og under alle Omstændigheder skal jeg sørge for at Liget bliver bragt ud af Huset allerede i Dag.

Jeg stod og hørte til som i Drømme, — det hele forekom mig saa underlig uvirkeligt . . . .

Mens Grímur Elliðagrímur stod og tørrede sine Hænder iagttog jeg i Smug hans Ansigt. — En egen dump Fortvivlelse fyldte mig mere og mere med en nagende hjælpeløs Uro, der næsten ikke var til at udholde. —

Da han endelig havde faaet Pigen til at love at blive, gik vi op til Geir Helgason.

Det var selvfølgelig Grímur Elliðagrímur der førte Ordet og fortalte ham hvad der var sket.

Geir Helgason laa og hørte til med fjerne Øjne, — Virkeligheden gjorde ikke nær det Indtryk paa ham som Uvisheden før. Aldrig før havde det staaet mig saa klart, at Geir Helgason med al sin Svulst og Sentimentalitet dog var de haarde Realiteters Mand.

— Stakkels Stefán Árnason, sagde han — og gentog det nogle Gange under Grímur Elliðagrímurs korte Beretning.

Og da Grímur Elliðagrímur sluttede var Geir Helgason igen sig selv.

— Han skal begraves paa min Bekostning, sagde han, som om han derved strøg ethvert andet Regnskab. — Jeg afholder alle Udgifter.

Grímur Elliðagrímur stod en Stund og saa' paa ham, og spurgte saa:

— Hvor kan det dog være, at ikke én af Husets mange Beboere kom i Tanker om at der logerede et Menneske i Kælderen?

— Vi saa' saa lidt til ham, undskyldte Geir Helgason sig og sin Husstand. — Han holdt sig for sig selv, gik for det meste alene omkring. — Han var lidt underlig i Hovedet, skal jeg sige Dem, — jeg tror han var tungsindig. I hvert Fald var han menneskesky. Han takkede mig kun med Haandtryk — aldrig med Ord. — Jeg har overhovedet kun yderst sjælden hørt et Ord af hans Mund. Naar vi mødtes løftede han tavs paa Hatten — og saa' samtidig paa mig med et forskræmt Blik, som om han var bange for at jeg skulde tale til ham. Der var ikke noget Udkomme med ham — og saa lod jeg ham da passe sig selv. Jeg sørgede bare for at der altid var Mad nok i Spisekammeret, for at det ikke saa let kunde ses om noget blev borte. Siden han hellere vilde stjæle Maden end spise ærligt ved mit Bord, saa han om det! De andre kunde ikke lide ham. Men der var ellers ikke noget saadan i Vejen med ham, det jeg véd af. Og vi saa' som sagt kun meget lidt til ham . . . . Gud være med ham og tilgive mig min Forglemmelse og alle mine øvrige Synder. — Men han var maaske død alligevel — ikke sandt? Og han holdt jo mest af at være alene . . . . Jeg betaler som sagt Begravelsen — siden jeg ikke kan gøre andet for ham. — Vil du skænke i Glassene, Jón Oddsson? —

Da vi gik ned ad Trapperne sagde Grímur Elliðagrímur uden at se paa mig:

— Geir Helgason har let til Taarer og Tirader. Men naar det kommer til Stykket har han en egen haandfast Maade at klare Sagerne paa. Han er trods alt hvad man kalder et Mandfolk . . . .

Jeg havde ventet at Grímur Elliðagrímur vilde opfordre mig til at køre med. Men det skete ikke. Tavs og uden at se paa mig gav han mig Haanden. Og

han var allerede halvt inde i Vognen da han vendte sig om og sagde — med Øjnene i Fortovet:

— Vigdís er alene hjemme. — Hun er meget ene i denne Tid. — Saa hvis du ikke har anden Brug for den sidste halve Time . . . .

Uden at afvente mit Svar og uden at se paa mig satte han sig ind i Vognen og smækkede Døren i. —

Ja — Fru Vigdís sad nok i mere end én Forstand alene hjemme . . . .

Der var falden Ro over hende siden jeg saa' hende sidst. Men det var ingen god Ro.

Da vi havde taget Plads spurgte hun — og det var ikke frit for at hendes Blik flakkede lidt:

— Tror du Grímur allerede véd at Páll Einarsson var her i Gaar?

— Páll Einarsson fandt Lejlighed til at fortælle ham det selv netop som vi kom herfra, svarede jeg og prøvede med mit Tonefald at antyde paa hvilken Maade det var sket.

— Jeg havde nok en Anelse derom, sagde hun lavmælt og med en dulgt Bedrøvelse i sine paa engang saa forklarede og smertetunge Træk. — Men Grímur har ikke sagt et Ord derom — end ikke hentydet dertil . . . . Det var da underligt.

— Han venter vel paa at du selv skal fortælle ham det, svarede jeg.

— Det ligner ham ikke, protesterede hun med en vis trodsig Haardhed i Stemmen. — Og det skulde da heller ikke behøves — imellem os.

Hun sad en Stund tankefuld. Men talte saa ikke mere derom.

Resten af Tiden sad vi og snakkede om ligegyldige Ting. Det var tydeligt at mærke at hendes Tanker

ikke var ved Samtalen, — men det var lige saa tydeligt, at hun i sin Fortrolighed nu havde strakt sig saa vidt hun formaaede.

Da jeg gik fra hende var den gnavnende Uro i mit Sind ingenlunde blevet forringet. —

Paa Kontoret modtog jeg den Besked gennem Páll Einarsson, at der ikke var noget at bestille for Benjamín og mig den Eftermiddag, men at Grímur Elliðagrímur bad os komme igen Klokken 5.

— Nu gaar det snart af sig selv, tilføjede han med sit blandede Smil og det forekom mig at han lagde en underforstaaet Betydning i de Ord.

Da jeg vilde gaa rejste han sig og kom efter mig hen til Døren.

— Det var forøvrigt en kedelig Tildragelse, sagde han og en ikke altfor skjult Hoveren i hans Tone understregedes af det ondskabsfulde Blik i hans Øjne. — Med denne Snedkersvend, som har ligget dér alene og krepere i Geir Helgasons Kælder, mener jeg. Var det for Resten ikke dig og Benjamín, der oprindeligt blev sendt derhen? .... Og at det saa netop skulde træffe sig at det var indenfor Grímur Elliðagrímurs Praksis! Det kan man kalde at være forfulgt af Uheld, synes du ikke? — Men han har maaske ikke været saa nem at hitte — i den noksom bekendte Geir Helgasonske Konjakstaage, hahaha! .... Naa, jeg kender det af Erfaring, gamle Dreng, saa du behøver ikke at undskylde dig overfor mig.

Jeg havde aldeles ikke gjort Mine til at ville undskylde mig. Jeg havde blot staaet og set paa ham, og undret mig over ham.

— Páll Einarsson, sagde jeg stiltørdigt indtrængende, ud af mit Hjertes dybe Bedrøvelse og store

Angst. — Hvad har Grímur Elliðagrímur dog gjort dig? — Hvordan er du bleven den du er? — Findes der ikke mere nogen menneskelig Følelse i dig?

— Aa — gaa i Kloster! udbrod han foragteligt og vendte mig Ryggen. —

Udenfor Døren mødte jeg Benjamín Pálsson. Jeg fortalte ham om den døde Snedkersvend i Geir Helgasons Kælder, og Broder Benjamín blegnede forstaaende.

— Dèr kan man se hvad Glemsomhed kan føre till — Saa galt er det dog aldrig gaaet mig . . . . Det maa jeg hjem og fortælle Jóhanna. —

Efter nogen formaalsløs Vandren op og ned ad de saa godt som øde Gader, tog jeg mig sammen og gik op til Ólafur Jónsson.

Denne Gang laa han vaagen og med et fuldt bevidst Blik i sine bedrøvede Øjne da jeg traadte ind til ham. Men han saa' endnu daarligere ud end sidst.

Med en mat Haandbevægelse opfordrede han mig til at tage Plads paa en Stol der stod ved Siden af Sengen — det lod altsaa ikke til at jeg var uvelkommen.

— Det gaar rask ned ad Bakke med mig, sagde han med et blegt Smil og viste mig næsten triumferende Blodpletterne paa det Haandklæde, han brugte til at tørre sig om Munden med efter Hosteanfaldene. — Grímur er gal paa mig og siger at det er min egen Skyld. Men det er da ogsaa min egen Sag, skulde jeg mene . . . . Jeg har nemlig faaet nok, Jón Oddsson, — mere end nok.

Han tørrede med en træt Bevægelse Sveddraaberne af sin Pande og laa saa en Stund tavs og pustedede.

— Jeg har det allerbedst naar jeg ligger og døser, betroede han mig med en egen Bønlighed i sit Blik. — Saa sker det at hun kommer med lille Jón ved

Haanden og de standser foran min Seng og staar og venter — enten det nu er en Drøm eller hvad det er . . . . Det ligner hende, Jón Oddsson, — for hvor var hun dog et godt Menneske. — Jeg er ikke bange for hende mere, — for hun ser paa mig som om hun ikke bar Nag til mig. — Jeg vilde blot ønske at jeg kunde ligge og døse i al Evighed.

Han lukkede Øjnene og blev liggende saaledes i lang Tid, som havde han glemt mit Nærvær. Men han havde slet ikke glemt mig. For pludselig aabnede han igen Øjnene og sagde — med en anden, en fastere og tungere Stemme:

— Jeg har noget at betro dig, Jón Oddsson — dig og Grímur — inden jeg dør. — Jeg ved saamænd ikke hvorfor jeg ikke tager det med mig i Graven. Men det er ligesom jeg ikke tør lade det være usagt. — Grímur har lovet at komme her Klokken 8 i Morgen Aften, — saa har han et Par Timer fri. — Det er egentlig nærmest til *ham* jeg maa have det sagt, — men jeg synes jeg vilde føle mig stærkere og ikke saa ensom hvis du ogsaa var til Stede. — Vil du gøre mig den Tjeneste, Jón Oddsson?

Jeg gav ham mit Løfte uden Ord.

— Det er næsten mere end man kan bede et Menneske om, tilføjede han tonløst. — Men det hele er jo saa underlig umenneskeligt alligevel . . . . Vi skaaner just ikke hinanden; vi Mennesker — vel Jón Oddsson? — Og nu vilde jeg gerne være alene, sluttede han med et undskyldende smerteligt Smil.

Og jeg rejste mig og gik. —

Jeg gik hjem til mig selv.

Fru Thórunn blev saa rørende glad over at jeg havde nogle Timer fri og bragte mig Mad og Kaffe. Hun vidste ikke alt det hun skulde finde paa for at gøre det hjemligt og hyggeligt for mig.

Men det var som jeg ikke mere havde hjemme i mine egne Stuer. Jeg pintes af en ulidelig Rastløshed, der jog mig fra Sted til Sted og end ikke levede mig Ro til en rent legenlig Hvile.

Det forekom mig at Tiden var standset — for mit personlige Vedkommende. Thi derude gik Tingene jo stadig deres skæbnesvangre Gang. Jeg var fuldt klar over at jeg ingen Indflydelse vilde kunne faa paa hvad der skete. Og dog martredes jeg af at sidde her uvirksom, og syntes det varede en Evighed inden Klokken blev saa mange, at jeg igen kunde gaa hen paa Kontoret. —

Jeg følte mig meget ilde berørt ved at træffe Grímur Elliðagrímur i en — tilsyneladende rolig — Samtale med Páll Einarsson, men jeg kan egentlig ikke sige at det overraskede mig særligt.

De var begge to saa optagne, at de knap nok bemærkede min Tilstedekomst og kun flygtigt besvarede min Hilsen.

— Sagen er, fortsatte Grímur Elliðagrímur med en dyb og inderlig Alvor, som det forekom mig parodisk at anvende overfor Páll Einarsson, — at vi er saa forskelligt indstillede overfor Tilværelsen, at det som forekommer *mig* hvidt nødvendigvis maa forekomme *dig* sort — og omvendt. Min Grundbetragtning er i og for sig ikke saa væsensforskellig fra din, — Modsetningerne træder egentlig først frem i de Slutninger vi drager. Du inaa hvis du vil være ærlig indrømme, at du kun tillægger Tingene den Værdi de kan have for dig personligt, — det som kan fremme dine rent egoistiske Formaal eller paa anden Maade tjene dig til Nytte og Behag er *godt*, — alt som paa nogen Maade kommer dig i Vejen eller generer dig er *ondt* — og Resten er i bedste Fald *ligegyldigt*. Har jeg ikke Ret?

Páll Einarsson nikkede, — det sædvanlige blandede Smil spillede om hans Læber.

— Overfor nogenlunde forstandige Mennesker har jeg vist aldrig lagt Skjul paa mine Anskuelse i saa Henseende, svarede han roligt.

— Jeg skal ikke benægte at der er en vis ærlig Konsekvens i din Stilling, blev Grímur Elliðagrímur ved. — Og jeg bestrider paa ingen Maade din *Ret* til at stille dig saaledes. Den som i sit Hjerte er overbevist om at det hele kun er en eneste stor Vilkaarlighed og Meningsløshed, er selvfølgelig berettiget til at sætte haardt imod haardt, tage Handsken op, og give sin egen Tilværelse den eneste — omend relative — Mening han kan øjne: at mele sin egen Kage. Spørgsmaalet bliver saa blot om det er én nok, — om det tilfredsstillende én . . . Du lader til at befinde dig meget vel derved. Men jeg for mit Vedkommende — jeg kan simpelthen ikke. For mig vilde det kun forøge Meningsløsheden, hvis *det* skulde være al min Stræben. Saa vilde jeg hellere tage Livet af mig med det samme. — Jeg er ingenlunde blind for den Tilværelsens Vilkaarlighed, som du bygger din Livsanskuelse paa. Og jeg skal vel vogte mig for at paastaa, at jeg har fundet eller blot aner nogen Mening i Tilværelsen. Saa langt er vi altsaa enige, — men heller ikke et Skridt længere. Hér skilles vore Veje. Og allerede hér gør desuden dén Forskel sig gældende, at jeg forstaar og respekterer dine Veje — hvorimod du ikke mine. Du lader til at finde det ikke alene ufatteligt men endog ligefrem fornærmende, at jeg har søgt og fundet Værdier, som du ikke kan faa Øje paa og derfor ikke vil anerkende. Du lader til at opfatte det som et direkte personligt Angreb, at jeg har indrettet mit Liv paa en anden Basis end du! Ja, — du ryster paa Hovedet! — Men hvis dette ikke er Tilfældet, saa forstaar

jeg endnu mindre den Holdning du efter din Hjemkomst har indtaget overfor mig.

— Kære Grímur Elliðagrímur, tog Páll Einarsson Ordet med en overdreven og uhyggelig Venlighed. — Du er nervøs — du er overanstrengt — og du har af en eller anden Grund valgt at se dig gal netop paa *mig*. Jeg kan ikke aabne Munden, knap nok gøre en Bevægelse uden at du straks opfatter det som et Angreb og stiller dig i Forsvarsattitude! Vi kunde dog i gamle Dage tale om Tingene, ikke sandt? Men du lader til at være bleven betydeligt mere uligevægtig end i gamle Dage . . . . Jeg véd ikke hvad der er sket med dig i Mellemtiden — hvilke Erfaringer du kan have gjort, hvilke Idealer du kan have faaet sønderslaaet — og saa videre. Men den Gang opirrede det dig dog ikke saa stærkt som nu, naar der var én der havde en anden Anskuelse end du. Du maa altsaa i hvert Fald have sat noget af din gamle Sikkerhed til — hvad der iøvrigt paa ingen Maade undrer mig. Det har jo altid været et noget uvarigt Stade at tage, at stille sig paa en Sky — svævende midt imellem Himmel og Jord! Den der har taget et saadant Stade maa før eller senere vælge — Himlen eller Jorden! Et forbandet Valg — da intet af Stederne jo kan siges at være videre tillokkende! . . . . Men Spøg til Side: Som Læge maa du jo utallige Gange have haft Lejlighed til at iagttage *Legemets* Forkrænkelighed. Og da du altsaa ikke følte dig videre opbygget derved, var det vel at du faldt tilbage paa det usanselige — paa Sjælen, Aanden eller hvad du nu vil kalde det. — Tja, — det er der jo for saa vidt ikke noget at sige til. Det har bestandig været de *enfoldiges* Tilflugt. Men det at du stadig tøver og ikke gør Skridtet fuldt ud, — det at du ikke uden videre smider al *Meningsløshed* overbord og med til-

bundne Øjne kaster dig i Gud Faders Naadefavn — er det ikke saadan det hedder? — det synes jo unægtelig at tyde paa, at du ikke rigtig hører hjemme blandt de enfoldige. — Men hvor hører du saa til? . . . . En Mand maa jo enten være Fugl eller Fisk, Grímur Elliðagrímur! — Naa, det vedkommer selvfølgelig ikke mig. Men jeg kan bare ikke komme bort fra, at hvis du *vilde* se, saa *maatte* du erkende at Menneskets saakaldte Sjæl er mindst lige saa skrøbelig en Ting som dets Legeme, — mindst lige saa uegnet til at fortsætte et selvstændigt Liv udover en knapt tilmaalt Grænse. Jeg vil for en Gangs Skyld se ganske bort fra den dog ingenlunde uvæsentlige Omstændighed, at efter alt hvad der hidtil er oplyst, efter alt hvad vi véd, er de sjælelige — eller jeg vil hellere sige tankemæssige — Funktioner endog meget nøje knyttede til Legemets Organer. Derom maa du jo ogsaa vide langt bedre Besked end jeg. Jeg vil altsaa se bort derfra og blot gøre dig opmærksom paa, hvad den menneskelige „Sjæl“ ifølge vore daglige og Menneskehedens tusindaarige Erfaringer hovedsagelig bestaar af. Naar man undtager de saa sjældne og som det synes mere og mere sporadisk forekommende Dyder, — en rent legemlig Fuldkommenhed forekommer jo ogsaa engang imellem, ikke sandt, iblandt de ellers ret hæslige Menneskedyr, — hvad finder vi saa? — som Hovedbestanddelene? . . . . Vi finder Ustadighed, Uredelighed, Upaalidelighed, Ubarmhertighed, Ondskab, Smaasind, Selviskhed, Løgnagtighed, Fejghed, Grusomhed — en køn Buket omend ingenlunde fuldstændig! Og først og sidst finder vi en som det synes uoverstigelig *Begrænsning*. Altsammen Skader, der saa nogenlunde svarer til og er mindst lige saa iøjnefaldende som *Legemets Skrøbelighed*, og som man

derfor skulde tro maatte have noget nær de samme Følger for „Sjælens“ Liv som Sot og Syge for Leagemets . . . Nej, Grímur Elliðagrímur, det hele er kun et eneste stort Bedrag — et eneste mægtigt, ja imponerende Bedrag! Og den som ikke kan taale at indse det, bør skynde sig at tage Troens Bind for Øjnen!

Det var et underligt Blik Grímur Elliðagrímur sendte Páll Einarsson.

— Men hvordan vil du da forklare at dette „Bedrag“ overhovedet er opstaaet? spurgte han roligt.

— Det vil jeg aldeles ikke give mig af med at forklare! — Páll Einarsson trak haanligt paa Skuldrene.

— Det vil jeg overlade til dem, der mener at have fundet de vises Sten! Man maa for mig gerne forudsætte en Guddom, hvis man samtidig som ærlig Mand vil indrømme, at det maa være en grim Guddom der staar bag saadanne Dispositioner!

— Det falder mig ikke ind at benægte, at din Definition af hvad *du* forstaaer ved den menneskelige Sjæl desværre er altfor rammende, sagde Grímur Elliðagrímur med et egent Smil. — Men hvordan man kan ramme hele Menneskeheden en saadan Lussing ud, uden at det svier stærkest til éns egen Kind — det kan jeg ærlig talt ikke forstaa! — Jeg vil altsaa ikke modsige dig med Hensyn til Regelen, omend jeg forbeholder mig mit Standpunkt ogsaa i den Henseende, men blot gøre dig opmærksom paa at du overser Undtagelserne, — eller maaske ikke kender dem. Der findes nemlig Sind saa rene og saa ubegrænsede i deres Renhed — eller i hvert Fald i deres *Vilje* til Renhed — at de falder udenfor den Regel du dér opstillede. Og i dette Tilfælde bekræfter Undtagelserne ikke Regelen — tværtimod. Thi saalænge der bare findes ét eneste Menneske man kan fæste fuld Lid til, ← saa-

længe man blot kender ét Sind der lader éns Tvivl og Vægtringer forsvinde som Dugg for Solen, — saalænge der er én man ubetinget kan stole paa — ubetinget kan tro paa, — *tro* paa, Páll Einarsson! — saalænge har man ikke Gnist af Ret til at tvivle om at der er aaben Vej fremover, — og at der dog og trods alt kan være en fornuftig Mening i Tilværelsen. — Det alene er jo i og for sig Mening nok! — Og saalænge kan jeg for mit Vedkommende se al Rædsel, alle Tvivl, al tilsyneladende Vilkaarlighed og Meningsløshed i Øjnene og som hidtil roligt og uanfægtet søge at faa det bedst mulige ud af det Liv, der blev min Lod.

Páll Einarsson mødte Grímur Elliðagrímurs alvorlige Blik med et megetsigende Smil.

— Det var jo nok det jeg anede, sagde han tøvende — Kampens Spænding var synlig i hver af hans Bevægelser og han trak Vejret hørligt og hurtigere end før. — Jah, — den som kendte et saadant Menneske!

— Jeg kender i det mindste ét saadant Menneske, svarede Grímur Elliðagrímur roligt og med Vægt — og hans rent legemlige Rankhed blev mig med ét paafaldende.

Páll Einarsson holdt hans Blik fast. — Igen tøvede han et Nu — maaske blot for at forstærke Virkningen af sine Ord. Saa udbrod han pludselig, — dæmpet, men med en egen brutal Haan, — ligesom spyttede det ud:

— Salige er de enfoldige! . . . .

Den Insinuation hans Ord gemte var saa tydelig at den var umulig at tage fejl af.

Det forekom mig at Grímur Elliðagrímur vaklede under Slaget, — men maaske var det bare en instinkt-mæssig Modbydelighed, der drev ham et Skridt tilbage. — Han var ligbleg.

— Du lyver, sagde han lidenskabsløst og med fuld Overbevisning — jeg har aldrig set ham mere rolig.

— Er det Løgn at de enfoldige er salige — eller hvad mener du! udbrød Páll Einarsson med et stort Smil — hans Spænding var ovre og han var synlig tilfreds.

— Du maa forstaa, Páll Einarsson, sagde Grímur Elliðagrímur med samme lidenskabsløse Ro som før og samme Vægt paa hvert Ord, — at herefter kender jeg dig ikke. Jeg beder dig for din egen Skyld forstaa det. — Du har engang beskyldt mig for at anse dig for en Paria. *Den Gang* havde du ikke Ret deri. Det stod mig i hvert Fald ikke den Gang klart, at der var en saa stor Væsensforskel imellem os, som jeg nu ser at der er. Thi selv om dine Ord havde været Sandhed, havde du med dem udelukket dig selv . . . . Der er Ting, Páll Einarsson, man ikke kan gøre — eller sige. Jeg skammer mig over at du er mit Medmenneske, ja endog min Landsmand. — — Hvis du ikke finder at du har siddet længe nok ved dette Bord og for Fremtiden burde vælge dig en anden Plads her paa Kontoret — saa bliv siddende! Jeg skal taale dig her saalænge du passer dit Arbejde og holder dig indenfor dit Arbejdes Grænser. Har du forstaaet mig? — Jeg vil ikke veksle et Ord med dig eller taale et Ord fra dig, udover det som Arbejdet kræver. Du gør bedst i at huske det — saafremt du altsaa vælger at blive siddende. — Jeg er ikke mere end et Menneske, Páll Einarsson. — Og næste Gang du paa nogen Maade kommer mig i Vejen, slaar jeg dig ned som en Hund! sluttede han — pludselig dirrende af tilbageholdt Hidsighed.

— Som en skabet Hund? — Páll Einarsson stod og saa' ham ind i Øjnene med et tirrende Smil.

— Som en skabet Køter, ja! — Grímur Elliðagrímur traadte helt hen til Bordet og Páll Einarsson veg med en vis Adræthed til Side og gjorde Plads for ham, men beholdt dog sit haanligt overlegne Udtryk.

Grímur Elliðagrímur søgte og fandt selv de Papirer han havde Brug for. Saa vendte han sig halvt mod Páll Einarsson og spurgte roligt uden at se paa ham:

— Er der ellers noget?

Páll Einarsson svarede ikke, rystede blot paa Hovedet — med et vist overbærende Smil. Jeg tror egentlig ikke han var vred. Han havde simpelthen opnaaet hvad han vilde og det var ham nok.

Grímur Elliðagrímur saa' endnu engang sine Papirer igennem. Saa betydede han mig med et flygtigt Blik at jeg skulde følge ham og gik.

Stadig uden at sige noget til mig og endog uden at se paa mig skubbede han mig foran sig ind i Vognen, kom selv efter og lod sig falde tungt ned paa Sædet ved Siden af mig.

— Der er ikke noget til dig og Benjamín i Aften, forklarede han kort. — Men gider du køre lidt med?

Jeg svarede ham i en tilstræbt let Tone at jeg ikke havde noget nyttigere at tage mig for — og tilføjede lidt efter, mere alvorligt og kun fordi jeg syntes jeg maatte sige noget:

— Jeg beundrer dig, at du ikke slog det Kreatur ihjel.

— Maaske var det netop *det* jeg burde have gjort, svarede Grímur Elliðagrímur tungt. — Men vi vil ikke tale om Páll Einarsson. Nu forstaar jeg bedre baade dig og Pétur Ólafsson . . . . I har begge for længst været seende, dér hvor jeg var blind — eller helst ikke vilde se. — Hvor kan Vigdís — hun med sit sikre Instinkt — dog nogen Sinde have været Ven med det

Menneske! .... Men vi vil overhovedet ikke tale om ham mere.

— Lad os saa heller ikke tænke paa ham, sagde jeg — men turde ikke sige det alt for indtrængende. — Lad os — som Pétur Ólafsson udtrykte sig om Bjørn Sigurðsson — holde os immune ....

— Ja — lad os det, svarede Grímur Elliðagrímur. Men der var ingen absolut Beslutning at spore i hans Stemme, hvad der foruroligede mig og gjorde mig ondt.

Jeg kunde nemlig ikke lade være med at tænke, at nu var Giften for Alvor dryppet i Grímur Elliðagrímurs Sind. — Umærkeligt vilde den gnave sig fremover, æde sig længere og længere ind, helt ind til Rødderne — helt ind til Hjerterødderne .... Umærkeligt — og uden at han eller nogen anden vilde være i Stand til at forhindre det.

Jeg turde slet ikke forestille mig hvad det kunde føre til, — hvad der kunde komme ud deraf. —

I godt et Par Timer kørte jeg rundt med ham. Blev siddende i Vognen mens han gik op til sine syge, og modtog ham som Regel med et eller andet Forsøg paa at indlede en Samtale, som jeg nøjsommeligt havde spekuleret ud under hans Fravær, naar han kom ned igen. Men han syntes ikke oplagt til at tale, — hvad jeg for Resten heller ikke var. Jeg véd det nu — det var ikke mine Ord men simpelthen mit Selskab han trængte til. Og maaske var det endda ikke saa meget *mit* Selskab, som blot det at have et Menneske i sin Nærhed, — et Menneske han følte som Medmenneske og som han var sikker paa ikke vilde ham noget ondt, ja som vel ikke engang var helt ligegyldig overfor ham. Jeg vil antage at han tog mig med som et Forsøg paa at bryde sin overvældende Ensom-

hed. Jeg tror egentlig han gerne vilde tale med mig og endog betro sig til mig — men blot i det afgørende Øjeblik ikke formaaede det. Og jeg anser det for sandsynligt, at denne hans egen Uformuenhed efterhaanden gjorde ham lidt utryg — og at det var derfor han ved Ottetiden sagde, at nu maatte han hellere køre mig hjem, — det var meningsløst at han saaledes til ingen Nytte trak mig Byen rundt, — jeg kunde nok trænge til at faa hvilet ud og desuden sad jeg jo og frøs — og videre i den Dur. Altsammen tomme Udflugter for paa en pæn Maade at skille sig af med mig. Altsammen blot Ord, der skulde dække over at han ingen varig Hjælp fandt hos mig og at jeg nu var begyndt at trætte ham en Smule.

Der var altsaa ikke andet for mig at gøre end efter nogle venlige og intetsigende Indvendinger at lade som jeg gik ind paa hans Ræsonnement og finde mig i at blive kørt hjem.

I en træt Tone meddelte Grímur Elliðagrímur mig, at det var tilstrækkeligt hvis jeg vilde møde ham paa Kontoret Klokken 10 næste Formiddag, — der vilde efter al Sandsynlighed ikke blive mere for mig og Benjamín at bestille ved Sygeplejen, men det kunde jo aldrig skade hvis vi vilde være ved Haanden.

Maaske skyldtes det Tankeløshed, at han ikke opfordrede mig til at holde Fru Vigdís med Selskab og kørte mig til sin egen Dør. Jeg tør ikke afgøre det. Men jeg er mest tilbøjelig til at tro, at det skyldtes Tankeløshed.

Det var med et tungt Hjerte jeg sagde Farvel til ham og lod ham alene, da Vognen holdt udenfor min Dør. Aldrig har jeg saa smertelig tydeligt som i det Øjeblik indset Venskabet Grænser. — Ligesom Aftenen i Forvejen blev jeg ogsaa nu staaende til Ly-

den fra den bortilende Vogn var døet hen i Mørket . . . . Og igen kastede jeg et Blik mod Sydøst, hvor Ildsøjlen stod. — Mon den skulde blive staaende der i al Evighed? tænkte jeg sløvt og ligegyldigt, og stirrede tanketom mine Øjne blinde i dens røde Ild . . . .

Saa tog jeg mig sammen og vaklede ind ad Døren og opad Trapperne — jeg følte mig med ét saa dødsens, dødsens træt. Og saa var jeg igen ene med mig selv. Ene med min Angst. Ene med det Mørke, der fra alle Sider truede med at opsluge mig, — et Mørke, der kun nu og da splittedes af en fortærende Ilds ondt ulmende golde Glød . . . .

Et Steds der ude stod vel ogsaa *min* Skæbne — og ventede . . . . Men det var ikke *den* min Frygt gjaldt. — Jeg har gjort den Erfaring, at det som overgaar én selv aldrig er saa frygteligt som det der overgaar andre — og som man hjælpeløs og viljeløs maa være Vidne til.

Gud naade den, der har nogen kær . . . .

DEN SJETTE DAG

DER er døde Dage, — Dage med tung Luft, Dage der ligesom holder Aande, hvor intet sker, hvor Livet tilsyneladende hviler og Skæbnen synes at have stillet sin Vævestol i Staa.

En saadan Dag var denne Lørdag.

Der skete ingenting, — saaledes forekom det i al Fald mig den Gang. Men Luften var tung. —

Klokken 10 mødte jeg som aftalt Grímur Elliðagrímur paa Kontoret.

Han havde tilbragt en søvnløs og travl Nat og saa' forvaaget ud — og saa træt, som kunde han styrte hvad Øjeblik det skulde være. Men han holdt sig rank. Og hans raske og kraftfulde Bevægelser syntes at modsige det Indtryk af Træthed man fik, naar man bare saa' paa hans Ansigt og Øjne. Hans gode Humør saa' jeg end ikke et Glimt af den Morgen — og forøvrigt heller ikke Resten af Dagen. Men han var meget rolig, næsten *for* rolig.

Bjørn Sigurðsson, der hvert Øjeblik kunde vente at blive afløst af Páll Einarsson, talte en Del og hans Stemme var blid og beroligende som altid. Men han havde intet særligt Budskab til mig i Dag, lod det til, hvad der mærkeligt nok skuffede mig noget. Jeg opfattede iøvrigt ikke stort af hvad han sagde. Mit Hjerte og al min Tanke var hos Grímur Elliðagrímur.

Benjamín Pálsson kom paa Tale. Det viste sig at

ingen af os havde set noget til ham, siden han Dagen i Forvejen var gaaet hjem for at fortælle Jóhanna om Geir Helgasons Glemsomhed.

Ikke engang da Broder Benjamín blev nævnt glimtede det i Grímur Elliðagrímurs Øjne.

— Vi maa have at vide om han skulde være bleven syg, sagde han blot alvorligt.

Bjørn Sigurðsson tilbød uopfordret at gaa derhen saa snart han blev afløst.

Da Grímur Elliðagrímur var færdig til at gaa, vendte han sig mod mig uden at se paa mig og blev staaende saaledes en Stund, tavs og ubeslutsom, og syntes at overveje et eller andet.

Mit Sind var fuldt af en uklar Spænding. Og jeg sagde til mig selv, at hvis jeg overhovedet skulde se mere til ham i Dag maatte der handles hurtigt.

— Lad mig køre lidt rundt med dig, siden der ikke er noget til mig at bestille, sagde jeg — og den henkastede Tone jeg tilstræbte lykkedes nogenlunde. — Jeg trænger til at være sammen med nogen. Er der ikke et eller andet jeg kan hjælpe dig med?

Grímur Elliðagrímur tøvede et Nu.

— Nej, det er der ikke, — men du kan godt køre med, svarede han roligt og der var en dulgt Inderlighed i hans Tone der gjorde mig godt.

Der skulde saa lidt til i disse Dage for at løfte mig fra Angst til Haab — og styrte mig tilbage igen.

Da vi sad i Vognen vendte Grímur Elliðagrímur sig pludselig imod mig og saa' mig for første Gang i lang Tid i Øjnene.

Hans Blik var meget roligt, men det stod mig klart at dets Ro ikke stammede fra en indre Fred og Ligevægt.

— Sig mig, Jón Oddsson, — der var stadig den

samme Tøven over ham, — du som har kendt og kender saa mange og som vist altid lever udenfor dig selv: Er der virkelig ikke anden Forskel paa os Mennesker, end at nogle af os er lidt mere, andre lidt mindre svage — nogle lidt mere, andre lidt mindre gode?

Jeg fik Hjertebanken.

— Kære Grímur Elliðagrímur, svarede jeg og prøvede at lade rolig og uforstaaende, — jeg troede du kendte mig saa godt at du vidste, hvor lidt det kan nytte at stille mig saadanne Spørgsmaal. Jeg véd saa lidt, — véd ingenting. Nu har jeg for Eksempel i lang Tid været enig med mig selv om, at det at man bestræbte sig for at gøre det gode man kunde og ikke forvolde ondt, var nok til at have Fred med sig selv. Ikke engang *det* synes at holde Stik. — Livets Veje er underlige og uransagelige, Grímur Elliðagrímur. Mig kan det ikke nytte at spørge. — Hvad mener du egentlig?

— Ja, hvad mener jeg . . . . Jeg mener blandt andet om du *aldrig* har truffet et Menneske, der overhovedet ikke kunde *tænkes* at ville lyve eller forfølge, selv ikke i den aller bedste Hensigt, — selv ikke for muligvis at bygge noget værdifuldt op, der maaske ikke paa anden Maade kunde bygges op?

— Jo, det har jeg, svarede jeg fast, idet jeg gav mine Ord en tydelig Adresse.

For sent indsaa jeg, at derved svækkede jeg jo blot mit Udsagn.

Grímur Elliðagrímur tav en Stund. Jeg kunde høre paa Stilheden imellem os, at han ikke tillagde mine Ord synderlig Vægt. — Da han igen talte var hans Stemme lavere og havde faaet en egen bedrøvet Klang.

— Vi er saa uretfærdige imod hinanden vi Men-

nesker. Især i vore Forlangender til dem, der betyder *mest* for os. De skal være uden Plet og Lyde. Og hvem er det? — Ud fra vor medfødte Intolerance forlanger vi alt af dem — uden maaske saa meget som at tænke paa at *give* alt. Vi forlanger fuld Tillid, ubetinget Fortrolighed — maaske blot des stærkere jo mindre vi er i Stand til at yde Gengæld. Det nedarvede Slavesind, Jón Oddsson, — eller maaske Vilddyrets brutale egoistiske Fordring. — Hvad betyder det egentlig hvad et Menneske tidligere kan have sagt eller gjort? — hvordan det *før* i Tiden kan have været? . . . . Er vore Lærepenge ikke blodige nok, selv om vi ikke skal afdrage og afrente dem hele vort Liv? Og for Resten — kan den, der aldrig har været i Berøring med Smudset egentlig siges at kende til Renlighed? . . . . Ja, jeg véd ikke. — Hvad mener du?

— I al Almindelighed har du maaske Ret, svarede jeg. — Men vær varsom med at lægge almindelige Betragtninger til Grund i særlige Tilfælde. Vær varsom med at skære alle over én Kam. Den aller almindeligste Maade at gøre Mennesker Uret paa er ikke at tro godt nok om dem. Derved er meget værdifuldt blevet ødelagt, — megen Lykke slaaet i Stumper og Stykker. Husk paa hvor Tiltroen styrker den, til hvem den næres! Jeg er ikke langt fra at tro, at Mangel paa Tiltro kan gøre en ærlig Mand til Tyv! Og jeg for mit Vedkommende vil hellere skuffes tusinde Gange, end jeg vil risikere blot én Gang at gøre et Menneske Uret ved at tro for daarligt om det. — Jeg sagde før, Grímur Elliðagrímur, at jeg ingenting vidste. Jo, — én Ting har jeg set og erfaret saa ofte, at jeg vistnok tør kalde det for Viden: Menneskene plejer selv at lægge det Frøkorn i Jorden, hvoraf deres Skuffelser spirer . . . .

— Altsaa med andre Ord: den som saae Ukrudt, høster derefter! — der var en vis Utaalmodighed, ja næsten Haardhed i min Vens Stemme. — Jeg véd ikke af at jeg har saae Ukrudt, Jón Oddsson!

— Og jeg vidste heller ikke før nu, at du — som du siger — har høstet derefter! fo'r jeg op, for nu syntes jeg at det gik for vidt, og jeg lagde en urokkelig Overbevisnings Vægt i mine Ord.

Grímur Elliðagrímur tav i nogle Sekunder, der forekom mig som en Uendelighed. Saa holdt Vognen.

Idet Grímur Elliðagrímur rejste sig lagde han sin Haand over min.

— Det er nogen Gange som om jeg ikke var mig selv mere, mumlede han undskyldende idet han stod ud af Vognen og lukkede Døren.

Da han var borte faldt jeg et Øjeblik fuldstændig sammen. Kraftsløs lod jeg Hovedet synke ned mod mine skælvende Hænder og et tungt Støn trængte sig frem fra mit Bryst. Jeg blev siddende saaledes i nogen Tid. Saa kom jeg i Tanker om at Grímur Elliðagrímur jo hvad Øjeblik det skulde være kunde komme tilbage og tog mig sammen og satte mig til Rette. Det mindste jeg kunde gøre var dog at lade uanfægtet, prøve at synes rolig.

Sjælden har noget kostet mig en saa stor Anstrenge og Overvindelse, og jeg aner ikke hvorvidt det lykkedes mig. I min Hjerne svirrede Tanker og Anelser — Uro og Angst.

Alt dette gjorde mig meget aarvaagen og fintmærkende overfor selv de mindste Svingninger i Grímur Elliðagrímurs Sind. Og jeg har Grund til at tro, at jeg med mit Nærvær var ham til nogen Trøst og Lindring den Dag. Jeg mærkede i al Fald ikke noget til at jeg trættede ham, som Dagen i Forvejen. Tvært-

imod. Det forekom mig at han var glad for ikke at faa Lejlighed til at være alene med sine Tanker.

Dette gav mig noget at tænke over. Og jeg havde Tid nok til Omtanke, mens han var oppe hos sine syge. — Stod det virkelig saaledes til med Grímur Elliðagrímur, at han nu var bleven bange for at være alene med sig selv? — Saa maatte den Krisis, jeg forudsaa, snart indtræffe . . . .

Den Krisis, jeg forudsaa? . . . . Ja, hvad forudsaa jeg egentlig? — Et Opgør imellem to Mennesker, der hidtil havde syntes ubrydeligt forenede, — et Opgør, der i Følge sin dybe og uhaandgribelige Art kunde komme til at forvolde ubodelig Skade — hvorimod det næppe kunde føre til noget godt. Andet og mere hverken ventede jeg eller frygtede. Det forekom mig, at dette alene var Ulykke nok.

Vi talte ikke stort, Grímur Elliðagrímur og jeg, paa vor videre Rundfart. Det vil sige vi talte nok sammen det meste af Tiden, mens vi kørte fra Sted til Sted. Men det var næsten lutter dagligdags Snak.

Det maatte jo blive Grímur Elliðagrímurs Sag hvilket Brug han vilde gøre af mit Venskab og Nærvær. Jeg var redebon nok til at støtte ham paa enhver Vis. Og siden han altsaa syntes at trænge mest til Hvile, lod jeg ham faa sin Vilje. Hvem var jeg, at jeg skulde forholde ham den foreløbige og kortvarige Lindring, der ligger i med ligegyldig Snak at dulme sit Sind og holde sine Anfægtelser paa Afstand?

Klokken lidt over 1 standsede vor Vogn udenfor Kontoret og vi steg begge ud.

Jeg vilde udendvidere være fulgt med Grímur Elliðagrímur derind. Men han standsede og sagde — efter en Smule Tøven og denne Gang igen uden at se paa mig:

— Vil du ikke gøre mig den Tjeneste at gaa et Smut hjem til Vigdís og hilse hende og sige, at hun ikke skal vente mig hjem i Dag. — Et Par af Lægerne kunde ikke mere i Morges, der maatte tilstaa dem ekstra Hvile og deres Arbejde blev fordelt paa os andre. De to Timer jeg har mellem 8 og 10 har jeg, som hun véd, lovet at tilbringe hos Ólafur Jónsson. Men jeg tror hun venter at jeg skal se hjem engang midt paa Dagen. Sig hende, at hun ikke skal sidde oppe efter mig, for jeg har først fri igen mellem 5 og 10 i Morgen tidlig.

Jeg var allerede paa Vej da han raabte efter mig:

— Skulde jeg være kørt naar du kommer tilbage, saa finder du mig nok, — du kender Vognen!

Dette opfattede jeg som en direkte Opfordring til mig om at skynde mig, og som en Tilkendegivelse af at han helst saa' at jeg blev sammen med ham Resten af Dagen. —

Saa rolig, ja jeg kunde fristes til at sige forstenet som Fru Vigdís var, da hun denne Gang lukkede op for mig, havde jeg aldrig set hende før.

Jeg overbragte hende Grímurs Hilsen og Ord. Hun stod og saa' paa mig mens jeg talte. Og da jeg var færdig med, hvad jeg havde at sige, nikkede hun blot. Men det var som om Blikket i hendes Øjne mørknede indefra.

— Jeg ser ikke stort til ham mere, sagde hun efter en temmelig lang Pavse — jeg var paa en tavs Opfordring fulgt efter hende ind i Dagligstuen. — Hvad er nu det, Jón Oddsson — hvorfor beholder du Frakken paa? Vil du ikke sidde ned? — Har du stadig travlt?

— Jeg holder Grímur med Selskab, svarede jeg stille. — Jeg har kørt lidt rundt med ham i Formid-

dags, — for at han ikke skal være saa alene i Vognen.

Fru Vigdís saa' paa mig med sine store rolige Øjne, der i de sidste Dage var blevne saa bedrøvede i Blikket, men som alligevel havde beholdt deres Udtryk af ren Inderlighed. Jeg stod støttet til en Stoleryg — og pludselig kom hun hen og klappede min Haand.

Jeg mærkede at mine Øjne blev fugtige og jeg maatte bide Tænderne sammen for at beherske mit Ansigt, — men heldigvis stod hun allerede og stirrede hen for sig og gav ikke Agt paa mig.

Hun tav en Stund.

— Han var lige et Øjeblik indenfor Døren ganske tidligt i Morges, sagde hun saa — men den velgørende Vitalitet der altid før havde præget hendes Stemme var forsvundet. — Da havde jeg ikke set ham siden i Gaar Eftermiddags engang . . . . Han faar aldrig noget ordentligt at spise mere — og ingen Hvile. Det gaar ikke i Længden, Jón Oddsson. — Og hvad er der sket med ham nu igen, — kan du sige mig det?

— Har du stadig ikke fortalt ham om Páll Einarssons Besøg her forleden Dag? gik jeg udenom.

— Nej, svarede hun og hendes Stemme blev tung. — Han véd det jo allerede, siger du. Hvorfor nævner han det saa ikke! — Er du ganske sikker paa at han véd det? — Hvorfor venter han saa paa at jeg skal sige det — hvis han tillægger det nogen Betydning? Det er *Uret* imod mig, Jón Oddsson! Jeg fortjener det ikke! Jeg kan se selv Gud i Himlen i Øjnene, Jón Oddsson!

Hun aandede tungt og hendes Bryst hævede og sænkede sig.

— Kære Fru Vigdís, sagde jeg halvhøjt — jeg var ikke Mand for mere. — Ret og Uret betyder jo dog

ingen Ting imellem to Mennesker der elsker hinanden — ikke sandt? Men det véd du sikkert langt bedre end jeg.

Hun stod lidt uden at svare. Saa satte hun sig ned og brast i en heftig Graad.

Jeg blev staaende urørlig. Men efterhaanden blev jeg roligere under hendes Graad. Jeg syntes jeg kunde føle at hun gav mig Ret i, selv om hun ingenting sagde, at ved Siden af den Kærlighed der bandt hende og Grímur til hinanden betød alt andet ingenting. Denne Fornemmelse beroligede mig. Thi Stejlhed fra begge Sider — den Stejlhed, der baade er Kærlighedens og Hadets — var det jeg frygtede mest.

Der var noget af hendes gamle Styrke og Sikkerhed i hendes Bevægelser da hun — ligesaa pludseligt som hun var bukket under — tog sig sammen og rejste sig.

— Du skal jo gaa, sagde hun undskyldende og tørrede sine Øjne. — Vent et Øjeblik, jeg kommer straks, — hun forlod Stuen med travle Skridt.

Lidt efter kom hun tilbage med en stor Pakke Smørrebrød, en Plade Chokolade og en Lommeflaske fyldt med Konjak.

Smilende og med et eget genert-fortroligt Blik i sine rødgrædte og endnu vaade Øjne, fandt hun Plads til det i mine Lommer. Og da hun havde faaet det anbragt klappede hun mig paa Kinden og gav mig Haanden.

— Hils Grímur fra mig, mumlede hun — og jeg kunde mærke at det igen var ved at briste for hende.

Saaledes maatte jeg forlade hende, — hjælpeløse som vi Mennesker altid er overfor hinanden i de afgørende Øjeblikke. —

Grímur Elliðagrímurs Vogn holdt endnu udenfor Kontoret da jeg kom tilbage.

Mens jeg stod og vaklede imellem hvorvidt jeg skulde gaa ind eller afvente ham i Vognen, traadte han ud af Døren.

Jeg vidste at han efter al Sandsynlighed maatte have truffet Páll Einarsson derinde og jeg iagttog ham derfor nøje omend i al Hemmelighed. Men der var intet som helst at mærke paa ham. Der var den samme Luft af Ro og Utilnærmelighed omkring ham som da han gik derind.

Saa snart vi sad i Vognen overbragte jeg ham Fru Vigdís' Hilsen og kom frem med Pakkerne og Lommeflasken.

Han sagde intet, — spurgte ikke om noget. Men jeg opfangede dog et hastigt granskende Blik. Saa gav han sig til med febrilske Fingre at pakke Smørrebrødet ud.

Han spiste med en Hast der næsten nærmede sig Graadighed, — jeg fæstede mig ved det, fordi jeg ikke før havde set ham behandle Mad paa den Maade, — og tvang mig til at spise med. Og han drak begærligt af Lommeflasken. Han maa have været meget sulten. Maden og Konjaken stivede ham synligt op.

— Det er ikke af Mangel paa Appetit at jeg spiser saa sjældent, sagde han henkastet. — Jeg glemmer det simpelthen, hvis ingen minder mig om det.

Jeg tilbød at skaffe ham mere Mad, men det vilde han ikke høre Tale om. Og dog tror jeg han godt kunde have spist mere.

Overhovedet fik jeg et stadig stærkere Indtryk af at han nødig vilde have at jeg forlod ham, om saa blot for et Øjeblik. Jeg vidste ikke om jeg skulde være glad eller bedrøvet herover. Det stod mig ganske klart, at selv om mit Nærvær jo nok betød noget for ham, saa var det i Virkeligheden kun yderst lidt. En Udsæt-

telse af den indre Krisis, der før eller senere maatte komme, var vistnok det eneste han opnaaede ved at stille mig imellem sig og sin Ensomhed. Om en saadan Udsættelse var af det gode eller det onde, følte jeg mig ikke i Stand til at afgøre.

Rettesnoren for min Holdning og Handlemaade den Dag var den, at jeg ikke vidste noget bedre end at føje ham, — tale med ham naar han følte Trang til at tale, tie med ham naar han helst vilde tie, — overhovedet lade ham selv bestemme hvilken Tone, hvilken Stemning der skulde være den fremherskende imellem os, og hvor længe han ønskede mit Selskab.

Saaledes kørte vi rundt i de øde Gader, under Døds-klokkernes stadige langelige Kimen, Time efter Time. Det meste af Tiden tilbragte jeg alene i Vognen, mens Grímur Elliðagrímur var inde hos sine Patienter. Disse Sygebesøg var som oftest ganske korte, men kunde dog i enkelte Tilfælde strække sig over ti Minutter, ja et Kvarter. Saa var jeg klar over at det var de kritiske Tilfælde det gjaldt. Og naar Grímur Elliðagrímur kom tilbage fra de Besøg sagde han aldrig et Ord til mig, men satte sig tavs og med utaalmodige Bevægelser til Rette i Vognen. Og netop denne hans Tavshed forplantede hans indre Uro til mit Hjerte langt mere intensivt end Ord kunde have gjort det. —

Engang ud paa Eftermiddagen traf det sig at jeg, idet jeg tilfældigt kastede et Blik ud ad Vinduet, i Forbifarten fik et Skimt af det Kapel, der blandt saa mange andres jordiske Levninger ogsaa husede lille Annas. — Det kom saa brat og greb mig saa stærkt, at jeg ikke var i Stand til at tilbageholde mine Taarer.

Grímur Elliðagrímur tilkastede mig et ejendommeligt Blik, — et Blik der paa én Gang rummede Med-

følelse, Undren og en vis Haardhed. — Det var kun et flygtigt Blik. Og bagefter blev han siddende og stirrede frem for sig. En enkelt Gang trak han Vejret tungt. Men han sagde ikke noget. Der gik vist det meste af en halv Time, og han aflagde i den Tid mange hastige Sygebesøg. Saa sagde han pludselig — med en vis tøvende Sikkerhed:

— At miste et Menneske én Gang, Jón Oddsson, *én* Gang og uden egen Skyld — — det er ingen Ting. Det er i al Fald til at bære. — Men det selvforskyldte Tab sætter sig som en Kræftsvulst paa Sjælen.

Jeg følte mig med ét saa dødsens træt og saa dødsens bedrøvet. — Jeg var ude af Stand til at svare ham — det var som om alle Ord var blevne borte for mig. — Hvad mente han? . . . . Der havde været den samme lidt haarde Klang i hans Stemme, som ofte naar han i de sidste Aar omtalte Ólafur Jónsson. Havde denne Klang nu udvidet sit Omraade?

Lidt efter var han en hastig Vending inde paa Kontoret, mens jeg blev siddende i Vognen og ventede paa ham, — det havde ikke været mig muligt at tage mig sammen til at følge ham derind. Heller ikke denne Gang var der nogen Forandring at mærke paa ham da han igen kom ud derfra. Jeg gik ud fra som givet at han dog begge Gange maatte have truffet Páll Einarsson derinde. Og endnu en Gang vaklede jeg og tænkte, at det hele maaske slet ikke var saa alvorligt som jeg frygtede. Maaske havde de sidste Dages Begenheder antaget uforholdsmæssige Dimensioner i min Indbildning. Og hvad var det egentlig jeg gik og var angst for? . . . . Grímur og Vigdís elskede jo hinanden. Det var dog det afgørende. Maaske var saadanne Divergenser og Kriser blandt Ægtefolk mere almindelige og mindre betydningsfulde end jeg i min

Uerfarenhed anede. Og dog — Grímurs og Vigdís' Forhold var vist ikke almindeligt. Det kunde jeg ikke komme udenom. — Men et Anfald af Slaphed sløvede for en Tid mine Sanser og sløvede mine Tanker. Jeg havde mest Lyst til at slaa mig til Taals med at der ingen Fare var paa Færde. —

Vi kørte videre. — Dagen svandt. Denne saa underlig døde Dag med den tunge, tunge Luft. Mørket sænkede sig over Byen. Og vi kørte videre i Mørket . . . .

Og saa pludselig — netop som jeg havde hørt en Gadedør falde tungt i efter Grímur Elliðagrímur — aabnedes Vogn døren ganske stille og Páll Einarssons hæslelige Abehoved dukkede i utydelige Omrids frem af Mørket.

Det skete saa uventet og greb mig med en saadan Uhygge, at jeg fo'r sammen. Jeg kunde mærke hvordan Blodet strømmede mig til Hjertet og efterlod mit Ansigt blegt og klamt.

Páll Einarsson blev staaende lidt i den aabne Vogn dør, vi kunde lige skimte hinanden, og en tyst og tilfreds Latter trængte i smaa Hop frem fra hans Bryst.

— Blev du bange? spurgte han i en egen godmodig-
raa Tone.

— Hvad vil du mig? svarede jeg koldt.

— Dig personligt vil jeg i og for sig ikke det aller ringeste, svarede han roligt og gav sig god Tid. — Derimod har jeg Bud til Grímur Elliðagrímur — henne fra Kontoret. Det er kun for ikke unødigt at opirre din sensible Ven, at jeg vælger dig som Mellemlid — jeg vilde nemlig nødig vække Opmærksomhed derhenne ved at vægre mig ved at overbringe en saa nevtral Melding.

— Hvilken Melding? skyndte jeg uvilligt paa ham.

— Jeg skulde hilse Grímur Elliðagrímur og sige, at

der var sørget for Afløsning til ham fra 8 i Aften til 5 i Morgen tidlig. — Os imellem kan jeg gerne tilføje, at det er det Bondebæst Pétur Ólafsson der staar bag. Det gik for Resten meget let at faa det sat igennem, — det er jo snart øjensynligt for enhver, at Manden er færdig hvis han faar Lov at blive saadan ved.

— Det er godt, affærdigede jeg ham utaalmodigt, for der kogte i mit Bryst en underlig dump og afmægtig Vrede mod Páll Einarsson. — Saa var der vel ikke mere!

— Jeg skal nok smutte bort saa snart jeg hører ham komme og inden han faar Øje paa mig — hvis det er det du er bange for, klukkede det i Páll Einarsson. — Men tillad mig inden jeg gaar ærbødigst at henstille til dig, ikke at fortælle Grímur Elliðagrímur at det var mig, der overbragte den Besked fra Kontoret. Du kan jo bare sige at der kom *Bud* derhenne fra, uden at navngive Budet. Du véd jo selv at han knap nok kan taale Synet af mig mere, din sarte Ven. — Hvordan er det forøvrigt, Jón Oddsson — ammer du ham, eller er du bare en ganske almindelig Barnepige? — Men som sagt — det kunde let forstyrre hans dyrebare Nattero hvis du kom til at nævne mit Navn! Han kunde maaske endog finde paa at tro, at jeg havde haft Haand i Hanke med Sagen og at der altsaa skjulte sig et eller andet Slags Djævelskab bag!

— Du er bleven svært omhyggelig for Grímur Elliðagrímur paa det sidste! haanede jeg.

Páll Einarsson lo blot.

— Naa, gør som du vil, svarede han hurtigt, lukkede sagte Vogn døren og forsvandt i Mørket — lige saa lydløst og pludseligt som han var dukket frem deraf.

Ganske kort derefter blev Vogndøren igen aabnet og Grímur Elliðagrímur steg ind.

Jeg fortalte ham at der i hans Fravær var kommet Besked fra Kontoret og hvad den gik ud paa.

— Naah! svarede han i en Tone som om han følte sig stødt, og syntes at overveje Sagen nøje.

Jeg sad imens og var en Smule urolig og usikker. Skulde jeg, hvis han spurgte mig derom, fortælle ham hvem der havde overbragt den Besked — eller skulde jeg lyve? Jeg var ikke glad for nogen af Delene. Jeg syntes der var meget der talte for at jeg ikke burde nævne Páll Einarssons Navn. Men paa den anden Side paatog jeg mig maaske et vist Ansvar ved at forfølge Sandheden.

Jeg var endnu ikke naaet til noget Resultat da Grímur Elliðagrímur sagde:

— Det har jeg ikke bedt dem om! Og de har i Grunden ikke noget med at træffe saadanne Dispositioner bag min Ryg! — Det skal jeg nok fortælle dem i Morgen!

Dermed syntes han foreløbig at være færdig med den Sag. Og da han ikke spurgte, fandt jeg ingen Anledning til uopfordret at fortælle ham hvem der havde optraadt som Budbringer. —

Klokken blev desværre næsten et Kvarter over 8 før Grímur Elliðagrímur fik afsluttet sine Sygebesøg og Vognen standsede udenfor Ólafur Jónssons Hus.

Vi steg ud, Grímur Elliðagrímur gav Chaufføren Besked og Vognen kørte.

Indtil nu havde jeg ikke skænket Ólafur Jónsson og det underlige Afskedsbesøg der ventede os ret mange Tanker. Jeg havde været for optaget af Grímur Elliðagrímur og alt hvad der angik ham. Men som jeg nu stod der og halvfros i den raa og klamme Luft, gik det

med ét op for mig hvor ilde jeg egentlig var til Mode ved det der forestod. Da Grímur Elliðagrímur kom hen til mig, efter at have givet Chaufføren Ordre, kunde jeg af hans Bevægelser og af den Tavshed der omgav ham forstaa, at det samme gjaldt ham — maaske blot i endnu højere Grad.

Men der var ingen Vej udenom. Og for Resten fandt jeg, at det mindste vi kunde gøre for en gammel Ven og Kamerat, der stod overfor den store Afgørelse, var at høre paa hvad han havde at betro os.

— Herren er saa utaalmodig, sagde den halvgamle mandhaftige Husholderske idet hun lukkede os ind. — Jeg er bange for at der ikke er langt igen.

Grímur Elliðagrímur og jeg gav os pludselig og rent uvilkaarlig til at gaa paa Taa. Sagte listede vi os ind gennem de Stuer, der for ikke længe siden havde været Arnestedet for en egen hjemlig Hygge og Fred, men som i de sidste Par Aar, trods den Smag og Velstand de gav Udtryk for — alt var jo i det Ydre uforandret — havde faaet over sig de tomme og øde Rums kvælende forladte Stemning.

Ólafur Jónsson havde faaet Husholdersken til at stable Puder op bag sig og sad halvt oprejst i Sengen. Han var meget utaalmodig, men søgte at beherske sig. Han saa' medynkvækkende og elendig ud. Hans feberblanke Øjne flakkede, han trak Vejret hastigt og uregelmæssigt, og han syntes nu og da ikke at være ganske klar.

— Kommer I endelig, hviskede han hæst idet han løftede Haanden og tørrede sin fugtige Pande.

Hans Arm rystede som paa en gammel Mand. Og det blev mig med ét paafaldende, hvor han var svundet ind ved Haandled og Hals. Han laa der imellem sine Puder som en aribbet Fugl. Der var en underlig

og højst uhyggelig Rædsel og Forladthed i hans flakkende febersyge Blik.

Grímur Elliðagrímur tog uden Omsvøb nogle af Puderne bort og ordnede Resten saaledes at Ólafur kom til at ligge behageligt.

— Det var meget bedre for dig at vi gik igen og du blev liggende ganske stille, sagde han roligt overtalende.

— Ser du, Grímur Elliðagrímur, — Ólafur Jónsson havde enten ikke hørt hans Ord eller agtede ikke paa dem, — ser du, gamle Ven . . . . Du har intet at bebrejde dig. — Det var egentlig hovedsagelig det jeg vilde sige dig.

Grímur Elliðagrímur blev en Tone blegere. Men han lagde roligt sin Haand over Ólafur Jónssons og tysede venligt paa ham.

Ólafur Jónsson var dog aabenbart ikke til Sinds at lade sig standse.

— Du kunde jo have gjort som du truede med og fortalt hende løst og fast om mig — og hvorledes jeg i Virkeligheden var, — han talte afbrudt og med lange Hvil og hans Stemme hævede og sænkede sig ganske vilkaarligt. — Men du kan være rolig — det havde ingen Forandring gjort. Jeg gjorde det nemlig selv, — ikke en Tøddel fortav jeg. Mit Letsind, og alt hvad der var af ondt og svagt i mig, lagde jeg blot for hende. Men Sagen er, Grímur Elliðagrímur, at jeg virkelig *var* bleven en anden. Og desuden havde hun jo sit fine, sit usvigelige Instinkt — og maatte derfor føle hvor jeg elskede hende . . . . Aa, hvor jeg elskede hende, Grímur Elliðagrímur! Men det saa' du nok ogsaa. Og fra den Dag blev du en anden imod mig, — fra den Dag blev du min Ven . . . .

— Ja — ja, tyssede Grímur Elliðagrímur paa ham

som man tysser paa et utaalmodigt Barn. — Tænk ikke mere paa det, Ólafur Jónsson. — Sket er sket.

— Sket er sket — ja, tog Ólafur Jónsson fat paa ny.

Men saa fik han et Hosteanfald. Og da Grímur Elliðagrímur havde tørret det blodige Opspyt af hans blaalige Læber, laa han en Stund med lukkede Øjne og pustede.

— Det véd jeg bedre end nogen anden, Grímur Elliðagrímur, begyndte han igen — roligere end før, — bedre end nogen anden . . . . Ingen Mand er bleven elsket som jeg, — og ingen mere ufortjent . . . . Og dog var det *den* Gang egentlig ikke ufortjent, for — du maa tro mig! — jeg *var* bleven en anden. — De Aar, Grímur Elliðagrímur, — de Aar staar for mig — nu — som om de ikke var levet her paa Jorden . . . . Jórunn og lille Jón — og saa jeg selv. — — Det er som om det hørte hjemme i Æventyrenes Verden . . . . Thi vor Lykke var en saadan, som jeg ellers kun har læst om i Æventyr. Den samme Renhed — den samme nu bagefter saa ufattelige Renhed . . . . Aa, mine Venner — har jeg mon drømt det hele?

Han lukkede Øjnene og faldt hen. Men Taarerne piblede ud imellem de sluttede Øjenlaag og randt og randt ned ad de blege indfaldne Kinder.

Grímur Elliðagrímur og jeg havde taget Plads paa et Par Stole ved Siden af Sengen. Jeg saa' paa Grímur Elliðagrímur. — Han sad med dybt bøjet Hovede og stirrede ned for sig. Han var ligesaa bleg som den dødssyge Mand i Sengen.

— I véd det — jeg behøver ikke at sige det: der gives ikke mange Kvinder som Jórunn, begyndte Ólafur Jónsson paany næppe hørligt. — Hun var et af disse sjældne Mennesker, hvis Hengivelse er uden Grænser . . . . Ikke engang det, at jeg svigtede, rok-

kede hendes Kærlighed — hendes ubrydelige Tro-
skab, hendes Hengivelse. Hun bare bukkede under, —
kunde simpelthen ikke bære det, hvor gerne hun end
vilde. Hendes Livs Grundlag var rokket, — hun vis-
nede som en Blomst, der har faaet sine Rødder kap-
pede. — Men hendes Hjerte var da hun døde ligesaa
rent og uplettet som nogen Sinde — ogsaa det vilde
jeg at du skulde vide, Grímur Elliðagrímur. — Jeg
har intet Øjeblik skjult for mig selv, at jeg er Skyld
i hendes Død. Og det har været en tung Skyld at
bære. Men hendes Sjæl fik jeg heldigvis ikke Bugt
med. En mindre stærk, mindre ren Sjæl vilde have
taget Skade. Men hendes Godhed var stærkere end al
Ondskab . . . .

Ólafur Jónsson tav udmattet og laa en Stund og
pustede.

— Hvor kunde du, kom det pludselig i et dæmpet
Støn fra Grímur Elliðagrímur, — hvor kunde du . . . .

Ólafur Jónsson var bleven mere urolig. Han flyt-
tede paa sig hele Tiden og hans Øjne var uhyggeligt
opspilede.

— Kender du ikke de onde Aanders Magt, Grímur
Elliðagrímur? hviskede han hemmelighedsfuldt. —
Har de aldrig været ude efter dig? — Bjørn Sigurðs-
son kender dem, kan du tro, — og Maaden at undgaa
dem. Men ikke alle er lige stærke, Grímur Elliðagrí-
mur . . . . Jeg bliver saa angst og urolig hver Gang jeg
møder Bjørn Sigurðsson. Jeg kan slet ikke beskrive
hvordan hans Nærværelse virker paa mig. Saadan no-
get lignende maa det virke paa Djævelen, naar han
møder Gud . . . . Jeg skal nemlig sige dig, Grímur
Elliðagrímur — jeg véd det: jeg er besat . . . . De har
faaet Magt over mig. Kender du dem ikke? — Jo —
de har Magten . . . .

Hans Ord døde hen og det saa' ud til at han faldt i Døs. Men pludselig fo'r han op rystende af Rædsel.

— Hjælp mig! — hjælp mig! raabte han og prøvede at rejse sig — forsøgte at staa ud af Sengen. — Hjælp mig! — hjælp mig!

Grímur Elliðagrímur sprang op og holdt ham nede.

— Kære gamle Ven — vær rolig, mumlede han med bævende Stemme. — Kære gamle Ven — vær rolig.

Jeg sad fuldkommen hjælpeløs og ude af Stand til at røre mig og blot saa' til.

Ólafur Jónsson faldt hurtigt sammen igen og laa en Tid og smaaklynkede. Nu og da gik der en Skælven igennem hans udtærede Legeme.

Men langt om længe begyndte han paany at tale, med den samme uligevægtige Stemme som før og nu tydelig i Vildelse.

— Ja — nej, ja — nej, ja — nej, gentog han nogle Gange og bevægede samtidig Fingrene, som rev han Blade af en Marguerite. — Ja — nej, ja! . . . . Ja! . . . . Hun elsker mig! . . . . Hun elsker mig. — — Men sig mig en Gang, Ólafur Jónsson — har du da helt glemt Jórunn? — — og lille Jón? — — og dig selv? . . . .

Han slog uroligt om sig med Armene, hans opspilede Øjne flakkede, saa faldt han hen en Stund — og begyndte saa paany:

— Hvorfor Ringen hang fast i den Flis paa Dørhaandtaget — — netop den Dag, — — det er ikke til at begribe . . . . Aa, det er jo ikke noget videre — kun en Skramme — kun en Skramme . . . . Men sikke den dog kan bløde . . . . Hvordan er det den Ring ser ud! Det maa være uægte Guld . . . . Guldsmeden, det Bæst, maa have snydt mig. Sikken en Bedrager! — Naa nej — det gaar jo af naar man gnider tilstrækkelig længe.

Det er vel bare den forbandede Haarsprit! Det er sgu et større Arbejde, saadan at skulle gnide den ren hver Morgen. Men Folk kunde ellers nemt lægge Mærke til hvor anløben den er . . . . Det er vel omtrent ved denne Tid, mens jeg staar her og pudser og pudser, at Jórunn og lille Jón staar op . . . . Mon der skulde være Solskin i Reykjavík til Morgen? Mon lille Jón stadig husker at tage mit Billede frem under sin Hovedpude og kysse det og sige: God Morgen, lille Papa? . . . . Stakkels lille Jón . . . . Men han var da for lille til at forstaa noget — saa det kan ikke have været derfor han døde . . . . Hvordan kunde Jórunn dog mærke det paa mig? — — naar der ingenting *var* at mærke? Blev jeg en anden imod hende, uden selv at vide det? . . . . Det er uhyggeligt. — — Hendes Blik er blevet saa underligt, synes jeg . . . . Kan man mon sé Aanderne omkring mig? — — Hvorfor er det hele saa forandret? Det var jo dog kun en Tilfældighed, — kun en Leg — — en dum og barnlig Leg . . . . Det maa Jórunn da ogsaa kunne forstaa, siden hun lader til at forstaa hvad der er sket. Noget saa betydningsløst kan da ikke være uopretteligt. — Det vilde være absurd — fuldkommen absurd . . . .

Pludselig gled der en egen smertelig Lysning over hans Ansigt.

— Aa, — kommer du dér, min egen elskede! . . . . Jeg vidste nok at du *maatte* komme — før eller senere . . . . Men hvor har du lille Jón? — Og hvorfor er der saa mørkt omkring dig? — Aa, tænd Lyset, Jórunn — jeg kan næsten ikke se dig . . . . Jeg er saa bange, skal jeg sige dig, — for jeg har ligget og drømt om noget — — noget forfærdeligt — — noget som aldrig maa ske . . . . I var blevet helt borte for mig, du og lille Jón. — Hvor har du lille Jón? . . . . Aa, tænd Ly-

set! .... Jeg kan ikke se dig. Hører du mig ikke, Jórunn, — hører du mig ikke? .... Hvor bliver du af? — Er jeg bleven blind? Jeg kan ikke se dig! ....

Der var en ubeskrivelig Angst og Rædsel i hans Stemme. Og han blev mere og mere urolig, — vilde rejse sig, — fægtede vildt omkring sig med de ry-stende Arme.

Grímur Elliðagrímur havde igen rejst sig og bøjede sig paany over ham og holdt ham fast.

— Hun bliver borte! kom det halvkvalt og fulgt af tunge Støn, der efterhaanden blev svagere. — Hun blev borte ....

Det stod mig ikke klart hvad der var sket, før jeg lidt efter saa' Grímur Elliðagrímur lægge Ólafur Jóns-sons Arme til Rette ....

Der faldt en stor og underlig Udmattelse og Følel-sesløshed over mig og mit Hovede sank ned paa mit Bryst. Jeg følte mig saa træt, saa træt. Det var som fandtes der ikke mere Kraft i mig — hverken i mit Sind eller mit Legeme. Jeg blev siddende saaledes til Grímur Elliðagrímur kaldte mig til mig selv, ved sagte at berøre min Skulder.

Jeg løftede besværligt Hovedet og saa' paa ham. Der var noget i hans Blik og i hans Ansigts stivnede Ro, der gled som en Frysning gennem mit Sind.

Henne ved Sengens Hovedgærde stod den halv-gamle Husholderske ned Hænderne for Ansigtet og græd. Det gjorde godt at mærke, at hun havde holdt af Ólafur Jónsson. Og det virkede paa en ejendommelig Vis forsonende og dulmende, at se denne erfarne og ellers saa roligt overlegne Kvinde give efter for sin Bevægelse.

Grímur Elliðagrímur nikkede til mig at jeg skulde følge ham og forlod Værelset. Jeg blev siddende og

saa' efter ham — der var noget fremmed ved hans Gang, syntes jeg. Den var i og for sig sikker nok. Men der var alligevel noget af en Søvn-gænger over ham, som han dér fjernede sig.

Først da han var ude af Døren rejste jeg mig og fulgte efter ham, idet jeg samtidig i mit stille Sind tog Afsked med min døde Ven.

Jeg indhentede Grímur Elliðagrímur i Korridoren. Stille lukkede vi os ud og famlede os sagte ned ad de mørke Trapper. Dødens Tysthed var endnu omkring os.

Saa snart vi traadte ud paa Fortovet standsede Grímur Elliðagrímur og inddrak begærligt den raa Natte-luft.

— Saa skulde man tro at det Regnskab maatte være kvit, sagde han roligt.

Vi satte os langsomt i Bevægelse i Retning af Grímur Elliðagrímurs Hjem. Men vi havde kun gaaet faa Skridt før han standsede og vendte sig imod mig.

— Sig mig engang, Jón Oddsson — vidste du, at Ólafur Jónsson havde det saa ondt med sig selv?

— Jeg anede det, svarede jeg stille.

— Jeg saa' nok at han ikke havde det godt, — Grímur Elliðagrímur begyndte igen at gaa. — Men det er vanskeligt at maale et Menneskes Lidelse. Og det var jo ikke uforskyldt. — Men jeg har nok alligevel gjort ham Uret. — Jeg holdt saa meget af Jórunn. Det var mig ligesom ikke muligt at tilgive ham, at han havde svigtet. Og det er der dog flere end han der har gjort — og gør .... Dømmer ikke, staar der skrevet. — Men jeg har aldrig rigtig kunnet forsones mig med det Ord. Jeg har altid syntes, at det ved Siden af sin Mildhed gemte en indirekte Opfordring til at gaa paa Akkord! *Er der ingen Vej udenom? Maa man gaa*

paa Akkord? — Hvis man ikke er en Engel — eller en Idiot!

Vi gik en Stund tavse.

Jeg lyttede af al Evne ind i Stilheden imellem os. Og det forekom mig at der var falden en egen tung og ulykkesvanger Ro over min Ven.

— Hendes Godhed var stærkere end al Ondskab, — kan du huske hans Stemme da han sagde de Ord? begyndte Grímur Elliðagrímur paany. — Det var smukt sagt. — Hvor har han dog alligevel elsket hende. — Men maaske er man tilbøjelig til at overvurdere dem man elsker. Og siden kræve for meget af dem . . . .

Jeg mindedes Grímur Elliðagrímurs Ord for et Par Dage siden: — Jeg tror, Herre — hjælp min Vantro. — Jeg var meget urolig og vilde gerne have sagt et eller andet. Men jeg var som lammet af en underlig Bedøvelse og i Øjeblikket ude af Stand til at indlade mig i nogen Samtale om noget som helst.

— Man burde vist ikke fage fage det saa tungt, — der var kommen en træt Ro over Grímur Elliðagrímurs Stemme. — Man burde vist se at blive mere haardhudet, Jón Oddsson . . . . Jeg kan ikke frigøre mig for en Fornemmelse af, at jeg simpelthen er en Fusker i Livets Kunst. Jeg faar mere og mere en pinlig Følelse af at jeg er som en middelmaadig Svømmer, der vil agere Mester. Og en middelmaadig Svømmer bør dog fornuftigvis holde sig paa grundt Vand — ikke dukke i Dybderne. Ellers sluger Dybet ham — med Hovmod, Forfængelighed og det hele! — Har det mon ikke bare været en Slags Forfængelighed hos mig, at jeg vilde at jeg og mine skulde være — — anderledes og bedre end alle andre, — anderledes og bedre end det er rimeligt at kræve — af et Menneske? — Hovmod — Hovmod! — Du siger ingen Ting, Jón Oddsson?

— Kære Grímur Elliðagrímur, lykkedes det mig med stort Besvær at fremstamme, — du véd jo lige saa godt som jeg, at dette kun er forbigaaende Stemninger hos dig, — Fantasier, fremkaldt af Træthed og Overanstrengelse . . . .

— Ja — ja! afbrød han mig utaalmodigt — men faldt straks igen til Ro og fortsatte i samme trætte Tone som før: — Jeg har vist sagt det tidligere og jeg gentager det: Robusthed og indre Uskyld — det er to gode Ting. Fra Dag til Dag er det blevet mig klarere. Se paa din lille Veninde — hvor tappert hun levede og døde. Se paa Gamle Jón i Hytten. Se paa Geir Helgason — og gamle Brandur Hallsson. Ja — se paa Broder Benjamín — og Verbet. Og paa Björn Sigurðsson — og paa en Maade ogsaa Pétur Ólafsson. Jeg kunde ogsaa nævne min Svigermor, — og jeg kunde blive ved.

Vi var naaet hen i Nærheden af hans Hus. Og pludselig standsede han og greb mig i Armen, — en Bevægelse der ellers var ham fremmed.

— Se — der er Lys i Dagligstuen! sagde han og der var en egen skælvende Lysning over hans Stemme. — Saa sidder Vigdís alligevel oppe . . . .

Der var en inderlig, ja jeg kan næsten sige forventningsfuld Klang i hans Ord der gjorde mig godt. Men helt glad blev jeg alligevel ikke. Der sad stadig en besynderlig anelsesvanger Bedrøvelse paa Bunden af mit Sind.

Grímur Elliðagrímur opfordrede mig ikke til at følge med ind. Jeg tænkte ved mig selv, at det nok ogsaa var bedst saaledes. Endelig var der Lejlighed til at mine to kæreste Venner kunde faa talt ud med hinanden.

Jeg vejede et Øjeblik Fru Vigdís' Sindsstemning før

paa Dagen og min Vens pludselige Glæde da han saa' at der var Lys i Vinduerne — og jeg var egentlig ikke i Tvivl om Udfaldet. Jeg samlede mit Sind i gode og inderlige Ønsker. — Men — saaledes er Menneskehjertet — i min Sjæls Dyb følte jeg mig med ét saa sviende fattig og ensom . . . .

Afskeden var forbi — denne Afsked, der saa tværtimod alle mine Forventninger skulde blive den sidste — inden jeg rigtig havde fattet mig.

Jeg blev staaende og saa' efter Grfmur Elliðagrímur. — Jeg kunde kun utydeligt skimte ham i Mørket. Men jeg kunde dog følge hans ilsomme Skridt. Først da jeg stod dér og saa' efter ham naaede det frem til min Bevidsthed, at han idet han gav mig Haanden til Farvel havde sagt, at nu skulde jeg gaa hjem og hvile rigtig ud — og at jeg ikke behøvede at møde paa Kontoret i Morgen. Jeg kunde nok trænge til en Dag at være helt fri, havde han tilføjet. — Saa skulde jeg altsaa ikke se ham i Morgen.

Da jeg havde hørt Døren smække i efter ham tog jeg mig sammen og begyndte langsomt at gaa hjem-efter. Der var meget mørkt i Gaderne. Og der var en besynderlig Stilhed omkring mig. — Jeg var saa træt at jeg egentlig mere slæbte mig af Sted end gik. Gang paa Gang stødte mine Fødder mod Ujævnheder i Gaden, og jeg var flere Gange nær ved at falde. Jeg vaklede fremad i en underlig Døs og mine Tanker flakkede vildsomt og formaalsløst hid og did . . . .

Som saa ofte naar jeg er ene gik jeg og talte halvhøjt med mig selv — om Ildsøjlen der stadig lyste der langt mod Sydøst, om Livet i Almindelighed, men dog især om de sidste Dages Begivenheder, — en springende og taaget Tale, som jeg for største Delen har glemt.

Saa pludselig slog det ned i mig at det jo slet ikke var en Evighed siden disse Rædsler, som jeg endnu var midt inde i, var begyndt. Det var kun nogle faa Dage! — Jeg gav mig til at tælle, og fandt at det i Dag var den sjette Dag.

— Den sjette Dag, gentog jeg mumlende idet jeg vaklede videre under Byrden af min Angst, min Uro, min Ensomhed og min store uklare Bedrøvelse. — Den sjette Dag . . . . Var det ikke paa den sjette Dag, at Gud Herren saa' ud over alt hvad han havde gjort? — — Og se, det var saare godt . . . .

DEN SYVENDE DAG .

SAA oprandt da den Søndag Morgen, hvis Tildragelser jeg i Begyndelsen af denne Beretning har gjort Rede for — den Søndag Morgen da Pétur Ólafsson kom op til mig og fortalte, at Grímur Elliðagrímur var bleven sindssyg, og jeg til at begynde med ikke troede det, men nærmest var tilbøjelig til at tage hele Historien humoristisk. Indtil han naaede at berette om Grímurs Møde med Benjamín Pálsson og de Ord han havde sagt til ham. —

Da jeg udenfor min Dør skiltes fra Pétur Ólafsson, skyndte jeg mig — som allerede fortalt — hen til min stakkels Veninde Fru Vigdís.

Det var en tung Gang for en Mand, der ingen Illusioner nærer med Hensyn til den Hjælp, det ene Menneske er i Stand til at yde det andet naar det virkelig gælder. Jeg tilstaar at det faldt mig ind, at det var noget i Retning af at dykke efter en druknet . . . . Jeg turde slet ikke tænke paa hvad jeg skulde sige eller gøre, for ikke paa Forhaand alt for klart at indse min Magtesløshed. Heller ikke turde jeg forestille mig hvordan jeg vilde blive modtaget. Mit Indre var et Kaos af modstridende Følelser jeg ikke nærmere kan udrede. Kun véd jeg, at Smerte og Raadvildhed var de mest fremherskende.

Og saa skulde det dog gaa saa ganske anderledes end jeg nogen Sinde kunde have tænkt . . . .

Min Veninde modtog mig fattet og rolig. Ikke med denne Øjebliksbeherskelse, der er saa almindelig selv i den dybeste Sorg. Nej — fuldkommen fattet og urok-

kelig rolig. Hun skilte mig moderligt af med mit Over-tøj, aldeles som hun havde plejet at gøre i gamle Dage. Og hun var saa blid og omsorgsfuld imod mig, som om det kunde have været mig der havde Sorg. Ja hun tog mig ved Armen, hvad hun ikke længe havde gjort, og bragte mig egenhændigt til Sæde i en Lænestol. Saafremt hun bare havde husket det, havde hun nok ogsaa bragt mig noget at ryge og et Glas Vin. Men nu blev hun i Stedet for staaende lidt ved Siden af mig og saa' tankefuldt paa mig.

Hvis der ikke havde været den uendelige Sørgmodig-hed i hendes Blik, den grænseløse Fortvivlelsens Ro over hendes hvide stivnede Ansigt, kunde jeg have troet, at alt hvad Pétur Ólafsson havde fortalt mig kun var Drøm og Digt.

Som jeg sad der og maatte gengælde hendes paa engang saa fjerne, ransagende og tankefulde Blik, fyldtes mine Øjne med Taarer og jeg kunde mærke at det begyndte at bæve om min Mund.

Saa snart hun blev opmærksom derpaa vendte hun sig bort og gav sig til at vandre frem og tilbage i Stuen. — Aa, denne Sorgens hensigtsløse Vandren . . . . Da hun havde gaaet saaledes en Stund, kom hun tilbage og lod sig træt falde ned i en Stol skraas overfor mig.

— Ja, hvem der kunde græde, sagde hun med den grove og utilslørede Stemme en graadløs og ubodelig Sorg giver, — hvem der kunde græde . . . . Men den Grænse er langt overskredet, Jón Oddsson. Man kan græde saa længe man har Haab, ikke naar alt er forbi.

Hun sad og saa' frem for sig — langt ind i ukendte Egne, jeg aldrig har betraadt.

— Hvad er der sket? spurgte jeg da Uvisheden tilsidst blev mig uudholdelig.

— Der er sket det, svarede Fru Vigdís — med dens Ro og Beherskelse, der intet mere har at tabe, — der er sket det, gentog hun og saa' mig samtidig ind i Øjnene, — at da Grímur kom hjem i Aftes sad Páll Einarsson her . . . .

En lang Stund sad vi tavse og stirrede hinanden ind i Øjnene. Mit Hjerte hamrede saa jeg syntes det var som jeg skulde kvæles.

— Hvordan gik det til? fik jeg endelig stammet frem.

Fru Vigdís tav endnu en Stund — men hun slap ikke mit Blik.

— Du véd, Jón Oddsson, hvordan det i de sidste Dage var blevet imellem os — Grímur og mig, begyndte hun endelig — roligt som før. — Aa, det var Vanvid det hele — fra først til sidst. Ogsaa det véd du godt. Hvor har vi dog egentlig baaret os ad som Børn . . . . Vi legede med Ilden, — en Ild, hvis Kraft vi ikke kendte. — — Du véd, at Páll Einarsson og jeg i sin Tid havde været en Slags Venner. Nu føler jeg det ikke mere som Forræderi imod ham at tilstaa, at det egentlig mest var paa Trods jeg forsøgte at være hans Ven. Jeg havde ondt af ham, Jón Oddsson — det har jeg altid haft, — og det forstod han at udnytte. Kan du huske den Morgen, da du fortalte mig at han var kommen til Byen? Den Gang blev jeg virkelig glad, saaledes som man uvilkaarlig bliver det naar man igen skal møde et Menneske man ikke i lange Tider har set og — om saa kun paa Trods — været Venner med. Og da jeg mærkede hvor fjendtligt I straks stillede jer, steg noget af den gamle Trods op i mig. Jeg indrømmer at det var ubetænkt, siden jeg ikke kendte Manden mere og aldrig egentlig havde brudt mig om ham. Men du kender nok denne egoisti-

ske Vedhængen ved hvad man tror er éns gode Gerninger, i fortvivlet Haab om et Resultat. — Det var som sagt Vanvid det hele, og jeg bryder mig ikke om at besmykke det. Allerede i første Omgang blev jeg da ogsaa straffet. Det burde have været mig en Advarsel — og Advarsel nok. Men jeg var baade dum og blind. Det stod mig ikke klart, hvorfor han opførte sig saaledes her den Aften. Jeg misforstod hans Hensigt med endelig at ville give det Udseende af at vi havde været mere end Venner. Jeg opfattede det som en plump Hævnmagt imod Grímur for hans hidsige Ord. Det faldt mig ikke ind, at Páll Einarsson var i den Grad uforsonlig som det senere har vist sig — eller at Grímurs og hans Mellemværende havde *saa* dybe Rødder som jeg *nu* forstaar at det har haft. Jeg havde heller ikke tænkt, at Pálls Opførsel vilde gøre videre Indtryk paa Grímur. Og da jeg mærkede det, saarede det mig dybt . . . . Saadan er vi Mennesker, Jón Oddsson! Som Børn, der leger med Glas, saaledes handler vi med vor Lykke — saa usikker er den i vore Hænder . . . . Jeg véd godt, Jón Oddsson, at inderst inde var og forblev Grímurs Tillid og Tro urokket. Jeg har vidst det hele Tiden. Og alligevel — alligevel saarede det min Selvfærdighed, at han ikke forblev fuldkommen uberrørt . . . . Du sagde i Gaar, min Ven, at Ret og Uret ikke eksisterede for dem, der elsker hinanden — eller saadan noget lignende. Du aner ikke hvor jeg i mit Hjerte var enig med dig — og hvor blodigt jeg bag efter svigtede netop paa *det* Punkt . . . .

Fru Vigdís vendte sit Hovede halvt bort, bøjede det bagover, lukkede Øjnene og aandede tungt ud. Da hun havde siddet saaledes en Stund tog hun sig sammen, rettede sig i Stolen, fangede paany mit Blik og blev ved:

— Du undrer dig maaske over hvor roligt jeg kan tale om disse Ting. — Men jeg skal sige dig, min Ven — jeg holder Regnskab, — gør op .... Det er saa velgørende at du er her og vil høre paa mig. Jeg synes jeg tænker klarere, fordi jeg har én at udtrykke mig til i Ord. Jeg har siddet her og talt med mig selv i nogen Tid. Men mine Tanker kom hele Tiden paa Afveje, blev hængende ved Smaating og Uvæsentligheder. — — Jeg er bange for, Jón Oddsson, at jeg ikke kan mere. Det er som om alting er forbi .... Børnene har det jo godt hos Mor — bedre end de nogen Sinde kunde faa det hos mig .... De skulde nødig opvokse under Skyggen af *mit* Mørke .... Men — — letsindigt og ubetænkt skal det ikke ske ....

— Hvad mener du? spurgte jeg med skælvende Stemme og følte en uklar Rædsel gennemgaa mig.

Hun overhørte mit Spørgsmaal. Og hun blev ved, roligt som før:

— Jeg vil fortælle dig hvad der skete i Aftes, Jón Oddsson. — Du maa have Taalmodighed med mig og høre paa mig, for jeg taler ikke alene for min egen Skyld, men ogsaa fordi jeg vil at du skal vide det. — Der skete det, at mens jeg sidder og tænker paa alt dette fremmede og uforstaaelige, der havde trængt sig ind imellem Grímur og mig, ringer det paa Døren .... Jeg var naaet saavidt, at jeg havde fattet en Beslutning. Du havde jo været her og fortalt mig, at Grímur først kom hjem Klokkeren 5 næste Morgen. Derfor havde jeg bestemt at gaa tidligt i Seng, staa tidligt op — og saa snart Grímur kom ind af Døren, vilde jeg simpelthen falde ham om Halsen. Jeg kender ikke mig selv eller Grímur, hvis ikke al denne Uhygge og halvvejs Utryghed var vejet for saadan et ydmygt og ubetinget Favntag .... Der var jo i Virkeligheden ikke

andet end en Smule Tavshed, en Smule gensidig og paastaaelig Forurettelse imellem os! — Men saaledes skulde det ikke gaa, Jón Oddsson. For pludselig ringer det paa Døren — og jeg gaar ud og lukker op. Jeg havde faaet Hjertebanken, da jeg hørte Dørklokken. Maaske var det Bud fra Grímur, at han alligevel kom tidligere hjem. Men det kunde jo ogsaa tænkes at der var tilstødt ham noget — det har i disse Dage været min stadige Angst. Det var derfor med en vis Uro jeg lukkede op, — og udenfor stod Páll Einarsson . . . . Det var et Øjeblik som om mit Hjerte skulde standse, saa uhyggelig blev jeg til Mode ved Synet af ham. — Hvad vil du her — paa denne Tid? spurgte jeg haardt og uden at besvare hans Hilsen. En meningsløs Forfjamskelse havde grebet mig, — jeg stod og rystede. — Nej, véd du nu hvad, Vigdís, lo han — aa, du kender hans Latter, — fordi din Mand er blevet skør, behøver du vel ikke absolut at føle dig forpligtet til ogsaa at blive forstyrret i Hovedet! Man skulde næsten tro jeg var en Voldsmand, saa forskrækket som du bliver bare ved at se mig! Jeg kommer saamænd kun for at fortælle dig, at vi har skaffet din Mand Afløsning, og at du altsaa kan vente ham hjem i Aften og beholde ham for dig selv hele Natten! — Tak, svarede jeg kort og var lige paa Nippet til at smække Døren i, — jeg véd ikke, hvorfor jeg ikke gjorde det. — Aa, ingen Aarsag! Ja, saa var der ikke mere, sagde han — og tøvede . . . . Du kender hans Tøven. Du véd hvor utaaeligt den kan virke. — Du venter vel ikke at jeg skal byde dig indenfor! sagde jeg spottende. — Hvorfor egentlig ikke? svarede han og smilede . . . . Aa, jeg kunde have slaaet ham i Ansigtet. — Naa, det er jo sandt, blev han ved, — det var vel ikke heldigt om Grímur traf mig her, — paa denne Tid, som du siger!

— Hvad mener du egentlig? spurgte jeg og kunde næsten ikke beherske mig længere. — Jeg mener, svarede han og lod sig aldeles ikke anfægte af min Op-hidselse, — at Grímur maaske kunde finde paa at tro et og andet — et og andet, der yderligere vilde forstyrre hans Sindsligevægt! — Havde jeg været en Mand, Jón Oddsson — jeg havde slaaet ham ned! — Det vover du at sige! stammede jeg. — Ja — og ikke uden Grund! svarede han — aabenlyst udfordrende. — — — Og her var det, at min Besindelse svigtede mig. Jeg véd ikke om du kan eller vil forstaa mig — men *dette* kunde jeg ikke lade sidde hverken paa mig eller Grímur. — Kom indenfor! befalede jeg og gjorde Plads for ham. Og da han tøvede, tilføjede jeg — jeg var pludselig bleven ganske rolig: — Enten er du en Pjalt — eller ogsaa bliver du her og venter til Grímur kommer! . . . . Og saa gik han da forbi mig, Jón Oddsson — ind ad Døren og ind i Stuen.

Fru Vigdís skjulte Ansigtet i sine Hænder og sad en Stund og rokkede frem og tilbage.

— Dér sad jeg saa, Jón Oddsson — med dette Men-neske . . . . Aa, jeg følte mig med ét saa dødsens, død-sens træt. Forgæves søgte jeg at faa Rede paa de Tan-ker, der svirrede igennem mit Hovede. — Páll Einarsson havde ogsaa sat sig. Jeg undgik at se paa ham — men jeg kunde høre det. Jeg sad med en underlig ækel Fornemmelse, som naar der er et Kryb i Stuen. Han var pludselig bleven mig saa modbydelig — saa fuld-kommen modbydelig! — Vi sagde ikke et Ord til hin-anden. Vi bare sad og ventede . . . . Aa, det er som en ond, som en vanvittig Drøm det hele, Jón Oddsson . . . . Der var noget i Stilheden imellem os, som for-talte mig at Páll Einarsson havde opnaaet netop hvad han vilde. Kan du forstaa hvor angst jeg blev, da det

gik op for mig? Jeg saa' som i et Glimt Meningsløsheden og Ansvarsløsheden i det jeg havde for. Grímur maatte jo tro, efter det Budskab han havde sendt mig med dig, at jeg ikke ventede ham hjem . . . . Jeg kan slet ikke sige dig, Jón Oddsson, hvordan jeg var til Mode. Jeg véd kun at det hulkede i mit Bryst og at jeg følte mig som et hjælpeløst og forladt Barn . . . . Og saa var jeg saa angst, saa angst . . . . Men saa steg Trodsen, Selvretfærdigheden, den krænkede Forføngelighed paany i mit Sind. Hvis Grímur overhovedet kunde mistro mig, hvis der blot var en *Mulighed* for at han for Alvor kunde mistro mig — saa var jo alligevel alt omsonst . . . . Jeg maatte have det at vide. Og det maatte saa bære eller briste. — — — Og saa skete der mig nøjagtig hvad jeg havde fortjent, Jón Oddsson: saa bristede det . . . .

Fru Vigdís maatte igen standse — lukke sine Øjne — hente ny Kraft.

— Jeg aner ikke hvorlænge vi sad og ventede — for mig var det som et helt Liv — men endelig hørte jeg Grímur aabne Yderdøren, begyndte hun paany — lidt lavere end før. — Da var det pludselig som mit Hjerter stod stille, Jón Oddsson . . . . Jeg troede jeg skulde dø. — Men saa let gaar det ikke, min Ven, — saa let gaar det ikke . . . . Jeg kunde høre hvordan Grímur hev Overtøjet af sig derude. Noget af hans gamle Glæde og Kraft maatte være vaagnet i ham paany. Ogsaa hans Tag i Dørgrebet var det gamle. Og saa stod han dør i Døren — saa stod min elskede dør i Døren og smilede til mig — uden Forbehold i sit Blik. Og jeg samlede al min Kraft og rejste mig. Men Grímur var standset, — Páll Einarsson maa have gjort en Bevægelse, — og nu blev han opmærksom paa at jeg ikke var alene . . . . Han blev saa bleg, Jón Odds-

son, — saa bleg som jeg aldrig har set noget levende Menneske før . . . . Og han greb sig til Panden — uvilkaarligt som man gør naar det pludselig smerter et Sted i éns Hovede. Det Lys, der havde været i hans Øjne, sluknede . . . . Ikke brat og ikke paa én Gang, men langsomt — ganske langsomt . . . . Det var som vældede der Mørke op indefra . . . . Det var forfærdeligt at se. Aa, Jón Oddsson, hvor var det forfærdeligt at se . . . . Og jeg stod dør som en Stenstøtte og kunde ikke røre mig. — Jeg syntes det varede en Evighed, — men det har nok kun været nogle faa Sekunder. Saa gik Grímur med langsomme trætte Skridt hen til Páll Einarsson, der ogsaa havde rejst sig, og stillede sig foran ham — lige Ansigt til Ansigt — og saa' paa ham . . . . Páll Einarsson var gul i Ansigtet. Da jeg saa' hvor lammet han stod og ligefrem rystede af Angst, hulkede der en underlig Latter i mit Bryst . . . . Páll Einarsson havde ikke behøvet at være bange, — Grímur rørte ham ikke. Han stod blot en Stund stille foran ham og saa' paa ham. Og han sagde kun et eneste Ord. — Farvel, sagde han . . . . *Den Klang* havde jeg aldrig hørt i hans Stemme før . . . . Páll Einarsson krøb baglæns henimod Døren og smuttede ud. Grímur stod og saa' efter ham til han var forsvundet. Vi hørte Yderdøren smække haardt i. Saa gik Grímur rask ud i Gangen, og jeg kunde høre ham tage i Døren, som for at sikre sig at den var laaset. Og da han kom ind igen lukkede han ogsaa Stuedøren omhyggeligt efter sig. Saa endelig kom han hen til mig hvor jeg stod — og vi faldt i hinandens Arme. — Jeg laa længe, længe ved hans Bryst og hulkede — og vidste kun at nu havde jeg ham igen, — at nu var alt godt . . . . Men saa, Jón Oddsson — aa, maa jeg ikke holde din Haand et

Øjeblik — men saa, Jón Oddsson blev jeg pludselig opmærksom paa hvor rolig Grímur var, — hvor forfærdelig rolig han var . . . . Og samtidig gik det op for mig, at hans Kærtegn var som dens, der tager Afsked . . . . Og da jeg endelig kunde se ud af Øjnene og gav mig til at betragte hans Ansigt — og mødte hans Blik — — —

Fru Vigdís holdt inde, slap min Haand og lod sig falde tilbage i Stolen. Hun var bleven forpustet, som efter et Løb. Ellers var hun stadig lige rolig og behersket.

— Han saa' min Angst, Jón Oddsson, og smilede til mig, som for at berolige mig — og samtidig som bad han om Undskyldning. Aa, jeg vil huske det Smil til min Dødsdag — Smerten, Usikkerheden, Angsten . . . . Vi stod og holdt hinandens Haand og var lige ved at segne. For ikke at falde satte jeg mig ned — og han satte sig ogsaa. Han slap ikke min Haand. Men hans Blik flakkede uroligt omkring. Og saa begyndte han at tale til mig, Jón Oddsson . . . . Jeg vil ikke gentage hvad han sagde. Det var mest Forsikringer, — om Kærlighed og Tillid, — usammenhængende og famlende. Han knugede hele Tiden krampagtigt min Haand, — men hans Ord var usikre og uden Overbevisning. Det var som om hans gamle Fasthed havde forladt ham — og det var som om han ikke turde standse . . . . Det sank som en fortærende Ild i mit Sind, at nu var alting forbi . . . . Hvad var der sket med ham? . . . . Var dette Grímur? . . . . Og pludselig lo han . . . . En fremmed Latter, — en forfærdelig Latter, — en Latter som isnede igennem mig. Saa rejste han sig og gav sig til at gaa frem og tilbage. Jeg kunde ikke frigøre mig for en underlig Fornemmelse af at det var en fremmed Mand, som gik der op og ned ad Gulvet. Da han havde gaaet saaledes i nogen Tid

standsede han foran mig og saa' mig ind i Øjnene — med et underfundigt Blik. — Salige er de enfoldige! hviskede han — og lo. Og gav sig saa igen til at gaa frem og tilbage . . . .

Fru Vigdís stampede med Foden.

— Aa, det er ikke til at udholde at tænke paa! . . . . Da han endelig kom til sig selv, saa' han sig omkring med et forundret Blik og strøg sig over Panden. — Hvor har jeg været? hviskede han stille. — Jeg tror jeg er ved at blive syg. Det er som om jeg har været langt borte. Det flimrer saa underligt i mit Hovede. Der er et Mørke derinde — et Mørke fuldt af Lyn og Gnister . . . . Han satte sig. Og saa var det som om han pludselig glemte hvad han lige havde talt om. Han begyndte igen paa sine Forsikringer. Og denne Gang var hans Stemme saa uendelig sørgmodig. Aa — det var næsten ikke til at udholde at høre paa. Han sagde: — Jeg har aldrig indset saa klart som nu, at netop vi to hører sammen, Vigdís, hører sammen i Tid og Evighed . . . . Saa standsede han og greb sig til Hovedet. Og han sad længe og rokkede, og stønnede — stønnede . . . . Og saa kom der et nyt Anfald . . . .

Fru Vigdís lænede sig fremover i Stolen og lagde sin Haand over min. Den brændte som i Feber. Hendes Ord sank til en hæs Hvisken.

— Kan du forstaa, min Ven, hvordan jeg havde det? . . . . Nej — det kan ingen tænke sig, som ikke har gennemgaaet det selv . . . . Det er bare ikke til at begribe, at man overlever det . . . . Men Livet slipper én ikke saa let, Jón Oddsson . . . . Da Grímur kom til sig selv igen, sad han en Stund tavs og eftertænkssom. Saa begyndte han — med en underlig tyst Stemme — at forklare mig hvordan han havde det. — Det var som at glide dybere og dybere ind i en Taage, et Mørke, sagde han, — omtrent som det maatte være

at drukne. Han havde en Fornemmelse, som øvedes der Vold mod hans Bevidsthed — som blev den langsomt kvalt . . . . Det var tydeligt, at han vilde være sikker paa at jeg forstod hvad der var i Færd med at ske, uden at han behøvede at sige det med klare Ord. — — Saa begyndte han pludselig at trøste mig — varsomt og famlende efter Ordene . . . . Aa, han var saa uendelig god imod mig, Jón Oddsson. — Han blev ved at gentage, at jeg maatte tilgive ham, og ikke være vred paa ham fordi det havde vist sig at han ikke var stærk nok — ikke god nok. — Men indimellem fablere han: — Han fik nok Bugt med mig tilsidst, sagde han og smilede sit underlige Smil. Og en anden Gang sagde han: — Tilgivelse? — hvad er egentlig Tilgivelse? — De sidste tre Skovfulde paa Kærlighedens Grav! . . . . Aa, Jón Oddsson . . . . Og han sagde meget mere.

^ Fru Vigdís aandede tungt ud og blev saa ved:

— Til at begynde med var Anfaldene korte. Men ud paa Natten blev de længere og længere. Under Anfaldene talte han i Vildelse — Ord, som ikke er til at gengive. Men imellem Anfaldene syntes han at være ganske klar. — Aa, det var en Rædsel — en Rædsel saa langt ud over alle Grænser, at det næsten ikke er til at tro paa . . . . Gud tilgive mig, — — men det var saa utroligt, at den Mistanke strejfede mit Sind, om han maaske bare vilde pine mig . . . . Aa, — men jeg skal nok tage *min* Del, Jón Oddsson, — og paa *min* Maade . . . .

Hun skjulte Ansigtet i Hænderne, og sad en Stund ubevægelig. Saa løftede hun igen Hovedet.

— Ud paa Morgenen, da Anfaldene blev stadig mere langvarige og hans Modstandskraft syntes at være ved helt at ebbe ud — véd du hvad han saa

gjorde, Jón Oddsson? — Han brød pludselig overtvært og ringede selv til Sindssygelægen. Han begyndte med at gøre ham en Undskyldning fordi han vækkede ham saa tidligt og desværre maatte ulejlige ham, — de har jo aldrig staaet paa nogen særlig intim Fod med hinanden, véd du, — og saa skildrede han i faa Ord, ganske roligt og klart og udførligt, sin Tilstand. Hans Tone var fagmæssig og uberørt, som gjaldt det en fremmed Patient. Og den Gang havde det været ude med *min* Beherskelse, hvis ikke Grímur — ligesom han havde lagt Røret — var brudt sammen paany. Saa var der jo ikke andet for mig at gøre end at tage mig sammen og staa ham bi saa godt jeg kunde . . . . Og saa kom Lægen, Jón Oddsson. — Grímur og han sad en Stund og talte sammen. Og Lægen var straks enig med ham i, at han burde indlægges ufortøvet. — Det er et ganske almindeligt Anfald, sagde han roligt, — et ganske almindeligt Anfald. Det er simpelthen Besættelse, — den aller ældste og aller kendteste Art af Sindslidelse . . . . Han sagde meget mere, og forsøgte saa godt han kunde at trøste mig. — Men selv om det virkelig skulde lykkes ham at helbrede Grímur — og Grímur lod ogsaa forhaabningsfuld, men jeg kendte ham for godt til ikke at gennemskue ham. Han troede intet Øjeblik selv derpaa. Men selv om det skulde lykkes ham . . . . Selv om Grímur skulde blive rask . . . . Kan det nogen Sinde blive som i gamle Dage? . . . . Selv med den bedste Vilje fra begge Sider. — Aa, Jón Oddsson — du maa bære over med mig. — — Men nu skal du høre hvad Lægen sagde. — Naar en saadan Sygdom tages i Tide, sagde han, — inden Aanderne har faaet altfor ubegrænset Magt, plejer man ikke at anse den for haabløs. Vi skal nok faa de Djævle sat paa Døren!

— Men jeg tror nu ikke han var saa overbevist som han lod. For Resten kan vel hverken han eller Grímur eller nogen anden vide noget derom. — Og jeg véd ikke — véd ikke hvad der vilde være bedst for Grímur . . . . Gud tilgive mig — men jeg véd det ikke . . . . Er ikke Grímur blevet en anden? — og jeg en anden? — og alt forandret? . . . . Det kan ikke nytte at skjule det for sig selv, Jón Oddsson — alt er forandret . . . . Vi elsker hinanden. Men vi er ikke de samme som før, — bliver aldrig de samme som før. — Det gik saa tydeligt op for mig, da Grímur sagde Farvel . . . . Han blev med ét saa ivrig efter at komme af Sted. Jeg tror det var fordi han mærkede, at han igen var ved at miste Magten over sig selv. Han stod lidt og saa' paa mig, og hans Øjne fyldtes pludselig med Taarer. Saa kyssede han mig frygtsomt — som var han bange for at jeg ikke holdt af at kysse ham som han nu var — næsten som følte han sig uren . . . . Aa, denne meningsløse Utryghed . . . . Og saa sagde han — stilfærdigt og inderligt: — Vi mødes igen, Vigdís, — naar det klarer — — paa den anden Side — — naar Taagen letter . . . . Det kostede ham stort Besvær at faa de Ord formet og udtalt. Saa tog han sig pludselig sammen og gik — og der var i hans Gang noget af den samme Fasthed, som ellers naar han gik til sin Gerning. — Og jeg stod saa dèr tilbage, Jón Oddsson . . . . Læmmet paa Sjæl og Legeme. Ude af Stand til at røre mig, — ude af Stand til at tænke, — ude af Stand til at græde, — ude af Stand til noget som helst . . . . Men jeg skal nok tage *min* Del, Jón Oddsson, — paa *min* Maade . . . .

Hun slap min Haand, satte sig tilbage i Stolen og sad en Stund og stirrede frem for sig — langt ind i fremmede Egne, jeg aldrig har betraadt.

— Nu maa du hellere gaa, min Ven, sagde hun med et fjernt Blik.

Ind i den Stilhed der opstod imellem os brød pludselig en Kimen af Klokker. — Jeg kom derved til at mindes, at det var i Dag Anna skulde begraves, — i Dag Klokkeren 10. Jeg saa' paa mit Ur. — Klokkeren var 10. Saa var det vel for min afdøde Veninde, Klokkerne ringede. I mit stille Sind bad jeg hende, saafremt hun levede og kunde høre mig, tilgive mig, at jeg ikke kunde være hos hende denne sidste Stund hun var oven Mulde.

Fru Vigdís sad stadig i sine fjerne Tanker.

Tonløst og uhørligt mumlede hun noget, som det ikke var mig muligt at opfange. Det lød som hun sagde, at hun „vilde være der“. Og en anden Gang hørte jeg Ordene: „tage imod ham“. Det var først en Time senere, at jeg forbandt nogen Mening med disse Ord.

Men jeg blev mere og mere urolig. Og da jeg endelig tog mig sammen og spurgte, om ikke hendes Mor eller Far eller Søstre havde faaet Underretning om hvad der var sket, rystede min Stemme.

Først var det som om Fru Vigdís ikke hørte — eller ikke brød sig om at høre — mit Spørgsmaal. I al Fald syntes det at lade hende uberørt. Men saa med ét blev hun saa underlig rastløs.

— Aa, de maa ingenting faa at vide, Jón Oddsson! hviskede hun ivrigt og samtidig ligesom angst. — Jeg kan ikke taale at se nogen af dem — eller tale med dem . . . . Ikke nu! . . . . Aa, det er jo sandt — de kan vel komme hvad Øjeblik det skal være. — Børnene har det godt hos Mor, — bedre end de nogen Sinde kunde faa det hos mig . . . . Thi med mig er det ude, Jón Oddsson, — med mig er det forbi . . . .

— Hvad mener du? fik jeg stammet frem.

Hun blev opmærksom paa min Angst.

— Jeg mener, svarede hun roligt, — at der er ikke ét Menneske i Verden, der kan hjælpe mig nu .... Hvad skal jeg gøre? Grímur er borte .... Grímur er borte og kommer aldrig tilbage .... Og Børnene — de er kun Børn, — smaa uskyldige Børn .... Det er godt de er hos Mor. Der er ingen der som Mor forstaar Børn, Jón Oddsson .... Mor kan gøre hver Dag til en Festdag ....

— Jeg tror, sagde jeg og rejste mig, — at jeg skulde gaa til din Mor og bede hende komme hen til dig. Du kan ikke være alene ....

Fru Vigdís rejste sig roligt og tog mine Hænder.

— Du maa ikke svigte mig, Jón Oddsson, bad hun med en egen behersket Inderlighed. — Du maa ikke gøre det sværere for mig, min Ven. — Der er ingen, der kan hjælpe mig. — Jeg vil helst være alene .... Du maa gaa, — du maa endelig gaa. — Hvad er Klokken? Aa, er den allerede 10! .... Var det ikke Klokken 10 i Dag, din lille Veninde skulde begraves? .... Saa maa du skynde dig! .... Tak fordi du kom, min Ven ....

Hun holdt fast paa min Haand og trak mig med sig rundt i Stuen, som søgte hun noget.

— Jeg vilde saa gerne give dig en eller anden lille Ting — til Erindring om mig og om Grímur, sagde hun og saa' sig rundt imellem de smaa Ting hun havde staaende paa Borde og Konsoller. — Men jeg synes ikke jeg kan finde noget der er godt nok ....

Efter en Del forgæves Søgen slap hun pludselig min Haand, løftede Armene, løsnede en tynd Guldkæde hun bar om sin Hals, — en Kæde hvorved der hang et hjerteformet Kapsel af Guld, jeg ikke før havde

set, — lod det forsvinde i sin Haand og stod en Stund med Haanden knuget. Saa lod hun, med en egen besluttet Bevægelse, Kæden og Kapslet glide fra sin Haand ned i min Brystlomme.

Aldrig har jeg modtaget nogen Gave, der har bevæget mig saa dybt. Aldrig har jeg følt mig mere uværdig og overvældet. — Mine Øjne fyldtes med Taarer. Og jeg blev staaende maalløs og ubevægelig og saa' paa min Veninde. Jeg saa' hende kun som i Taage. Hun klappede min Kind og greb igen begge mine Hænder.

— Tak for alt, min Ven, sagde hun med sin rolige Stemme, — din Trofasthed, din Godhed . . . .

— Selv om jeg ikke kan hjælpe dig, hviskede jeg med Graad i Halsen, — saa lad mig faa Lov til at blive hos dig. Jeg kan ikke gaa fra dig nu — saadan som du har det . . . . Jeg skal ingenting sige, — jeg skal sætte mig ind i den anden Stue, hvis du vil . . . .

Fru Vigdís saa' paa mig.

— Hvad er du bange for? spurgte hun forundret. Jeg rystede usikkert paa Hovedet.

— Selvfølgelig skal du gaa, min Ven, sagde hun stadig lige rolig. — Selvfølgelig skal du gaa til lille Annas Begravelse.

Saa slap hun mine Hænder, ribbede skyndsomt sine Træer og Planter for Blomster, fandt et Silkebaand i en Skuffe og bandt det omkring den Buket hun havde faaet samlet, og kom saa hen til mig igen.

— Bring lille Anna disse Blomster — fra dig og fra mig, sagde hun inderligt — og stod saa lidt og saa' paa mig. — Vi ses igen, tilføjede hun med et ejendommeligt Smil og for første Gang saa' jeg det bæve omkring hendes Mund.

Jeg syntes ikke jeg kunde gøre yderligere Modstand.

— Maa jeg se ind til dig naar jeg kommer tilbage fra Begravelsen? spurgte jeg og svælgede Graaden.

Hun tilkastede mig et hurtigt Blik og der kom et tankefuldt Udtryk i hendes Ansigt. Vi var allerede paa Vej mod Døren.

— Ja, gør det, svarede hun næppe hørligt.

Og saa gik jeg . . . .

Lille Annas Kiste forekom mig dobbelt spinkel, som den stod der saa underlig ensom og forladt foran Alteret i den tomme Kirke. — Men foruden Lyngkransen var der nu kommet andre Kranse til. Og et Kors af Sølv, hvorpaa hendes Navn og Datoerne for hendes Fødsel og Død var indgraveret, var sømmet fast paa Laaget. Jeg lagde de Blomster, Fru Vigdis havde givet mig med, mellem Kransene og blev staaende et Øjeblik og saa' mig omkring.

Der var ikke andre til Stede end Præsten, Ligbærerne og Tjenestepigen fra det røde Hus. Pigen stod og græd, med et nystivet Lommetørklæde knuget mod sine Øjne. Men hun saa' dog op da jeg traadte hen til Kisten, og smilede til mig gennem Taarerne. Det var tydeligt at hun gerne vilde have jeg skulde lægge Mærke til, at hun denne Gang havde faaet Tid til rigtig at pynte sig.

Som jeg stod dør gik det pludselig op for mig at Orglet spillede og at der brændte Lys paa Alteret og i Kronerne i Loftet.

Jeg gik lidt tilbage i Kirken for at være ene og tog Plads paa en af de yderste Bænke. Pigen saa' efter mig, bag sit stivede Lommetørklæde. Og efter en Smule Tøven og Raadvildhed kom hun hen til mig og satte sig ved Siden af mig.

— Det var godt De kom, hviskede hun — under sagte Snøft. — Det vil glæde lille Anna i hendes Him-

mel . . . . Hendes Mor og Søster og Svoger var endnu for svage til at de turde gaa ud. Men jeg skulde hilse Dem, hvis De kom, og spørge, om De ikke havde Lyst til at følge med hjem bagefter og faa et Glas Vin.

Jeg sad der ved hendes Side og faldt pludselig i en heftig Graad. — Orgelmusikken fyldte Rummet. En Musik saa underlig dæmpet og betagende — saa fuld af Anelser og indre Tyngde . . . . En Musik der gik tværs igennem Sind og Hjerte. Det var som alt omkring mig forsvandt — som svævede jeg bort med den — langt, langt bort, — et Sted hen, hvor der ingen Lidelser og Disharmonier mere fandtes, — hvor Livet kun var Højtid og ren, altovervældende, altgennemtrængende Musik. — Og saa var der Lys tændt allevegne, — mange Lys . . . .

Jeg hulkede og hulkede . . . .

— De husker nok hvor hun elskede Musik — især Kirkemusik, blev Pigen ved og jeg kunde høre en sagte Ringlen fra Sølvpynten paa hendes bævende Bryst. — Derfor syntes hendes Mor, at siden hverken hun eller Søsteren eller Svogeren kunde følge hende, skulde hun i hvert Fald have Lys og Musik — selv om det er dyrt . . . . Han spiller nu ogsaa mesterligt, gør Gísli Høgnason. Men véd De hvad han tager for dette her? Hundrede Kroner . . . . Og hundrede Kroner for en halv Time — det er da meget, ikke sandt? For *det* alene. Og saa er der Lysene . . . . Men her er nu ogsaa smukt og dejligt . . . . Og højtideligt, sluttede hun og hendes Snøften tog til.

Jeg kom til at holde saa meget af dette enfoldige Menneske som sad der ved min Side. Egentlig forstyrrede hun mig slet ikke — hverken med sin Graad eller med sin Snak.

Det er for Resten hende jeg kan takke for at lille Annas Kiste ikke blev baaret ud af Kirken uden min Hjælp, da Højtideligheden var forbi. Thi det var hende der i rette Tid kaldte mig til mig selv og fandt en ledig Hank til mig ved Kistens Hovedgærde. Lige som det ogsaa var hende, der tog Hatten af mit Hovede, da jeg sanseløs satte den paa idet jeg tog fat.

Mens Klokkerne paany satte i bar vi den spinkle Kiste Fod for Fod ud af Kirken, ned ad Trapperne, hen til den ventende Rustvogn.

Inden det lille Ligfølge kom i Gang havde jeg paa en eller anden Maade faaet min Arm ind under den grædende Piges. Arm i Arm og Fod for Fod fulgte vi efter den skramlende Vogn gennem de øde Gader. — Jeg gik saa smaat og ventede at Pigen skulde fortælle mig hvad Vognen kostede. Jeg prøvede paa Forhaand at gætte det, men havde ikke Begreb derom. Hun fortalte mig det for Resten slet ikke . . . Maa-ske har hun ikke vidst det.

Bagefter os kom Præsten, en høj tavs Mand med en egen Blanding af Strenghed og Mildhed i sit alvorlige Ansigt. Efter ham kom Ligbærerne. Flere var der ikke.

Som jeg gik dør ved den fyldige og statelige Piges Side — og paa en Maade blev jeg nok ledet som et Barn — kunde jeg ikke lade være med nu og da at skotte til de ringlende Sølvtung paa hendes Bryst. Jeg lagde ogsaa Mærke til Mønstret i hendes sorte Silkeslips, som hun — og dette rørte mig til Taarer, enten det nu var for min eller Annas eller Gud den almægtiges eller blot for hendes egen Skyld — omhyggeligt sørgede for ikke helt at dække med sit sorte fine, faststrammede Sjal. Jeg kom derved til at mindes

hvor ofte jeg som Barn havde ladet mig forstyrre af den Slags Smaating — selv i de højtideligste og sørgeligste Øjeblikke . . . . Og jeg følte mig, som jeg dør traskede bag efter min kære lille Venindes Kiste, virkelig paa en Maade som Barn paany. I al Fald lige saa usikker, lige saa uvidende . . . . Kun havde jeg tilsat Barnets urolige og forventningsfulde Haab om engang at blive klogere paa Livet og Livets og Dødens Foreteelser.

Alt for hurtigt naaede vi Kirkegaarden. Og saa var denne paa en egen Vis saa dulmende Vandring forbi. . . . Igen tog jeg fat, og hjalp med til at bære den spinkle brunmalede Kiste over sandede og delvis nedtraadte Gravsteder med kun en fodbred Gang imellem, hen til en smal og sandet Grav med noget sortagtigt Vand paa Bunden. — Dette var altsaa min lille Venindes sidste Hvilested, — dør skulde hun sænkes ned . . . . Efter et Liv fuldt af Lidelser var dette Enden. Hendes stakkels bristede Barnehjerte, der havde ejet et saa overmenneskeligt Taalmod — her skulde det smuldre til Støv paany . . . . Jeg stod og kom til at ryste, da Ligbærerne havde faaet Baand omkring Kisten og begyndte at sænke den ned. — Kisten var spinkel nok — men Graven var dog smallere. Det kneb at presse Kisten ned i den . . . . Jeg stod og kom til at ryste over hele Kroppen. — Men det var ogsaa begyndt at blæse op. Det var pludselig blevet saa bitterlig, bitterlig koldt . . . .

Jeg vilde gerne være blevet alene tilbage ved Graven da Ceremonien var forbi og Præsten og Ligbærerne fjernede sig. Men Pigen blev staaende og ventede paa mig, og jeg syntes det var Synd at lade hende gaa alene derfra. Hendes Ansigt var forgrædt og

hendes Øjne ophovnede. Maaske følte hun sig ensom ligesom jeg.

Jeg mumlede med stumme Læber nogle Ord, der kun var beregnede paa at høres af Anna — hvis hun kunde høre mig — og af den Gud, som muligvis er over os.

Og saa forlod jeg den ensomme, fattige og trøstesløse Grav, i Følge med det fremmede Menneske. Dette fremmede Menneske, som jeg i denne Stund følte et eget Slægtskab med, fordi vi begge havde holdt af lille Anna.

Jeg fulgte hende til det røde Hus, hvis Vinduer nu syntes at se paa mig tomme og tillukkede, som fremmede kolde Øjne. Men udenfor Døren tog jeg Afsked med hende. Jeg bad hende hilse og sige, at jeg hellere vilde komme en anden Dag. Det var mig i Øjeblikket ikke muligt at overvinde mig til at gaa med hende ind til disse Mennesker, som jeg kun havde en rent ydre Berøring med, — selv om det var Annas Familie, var det mig ikke muligt.

Jeg sagde derfor Farvel til hende. Og saa snart jeg var bleven alene, skyndte jeg mig hen til Gråmur Eliðagråmurs Hus. Det blev mig med ét klart, at lige siden jeg var skiltes fra Fru Vigdis havde jeg gaaet med en Uro i mit Bryst, der nu røbede sig som en voldsom Hjertebanken.

Jeg var ganske forpustet da jeg ringede paa Dørklokken. Og mens jeg stod og ventede paa at min Veninde skuldè lukke op, benyttede jeg Tiden til at tørre Sveden af mit hede dryppende Ansigt.

Jeg fik Tid til at tørre mit Ansigt mange, mange Gange, — igen og igen. Jeg *vilde* ikke gøre mig klart hvor længe det varede inden Døren blev aabnet. Og da jeg tilsidst endelig blev nødt til at erkende det,

lukkede jeg af for mine Tanker og ringede paany — længe, længe . . . . Døren forblev lukket.

Tvingende mine Tanker til uvirksom Afventen vandrede jeg bort fra det lukkede Hus.

Noget efter befandt jeg mig — til stor Forundring for mig selv — paa Pétur Ólafssons Trappe, og paa-hørte tavs og uopmærksom en lang Forklaring af Fru María, om hvordan jeg skulde bære mig ad med at finde hendes Mand.

Da jeg kom ned paa Gaden igen huskede jeg ikke et Ord deraf — ligesaa lidt som det stod mig klart, hvorfor jeg havde søgt Pétur Ólafsson. Og stadig lige fjern og angst for Klarhed stod jeg kort efter igen udenfor Døren til Grímur Elliðagrímurs Hus og ringede og ringede. — Ingen lukkede op.

I en Slags dump Fortvivelse greb jeg til sidst i Dørhaandtaget . . . . Døren var aaben.

Jeg gik ind . . . . Med en kvælende Fornemmelse af Paatrængenhed gik jeg ind. Jeg bankede paa Døren til Dagligstuen. Ingen svarede. Jeg aabnede den med skælvende Hjerter og saa' mig omkring i Stuen. Den var tom. Jeg gik videre — fra Dør til Dør, bankende frygtsomt paa hver enkelt, lyttende med dunkende Hjerter for at opfange en Lyd. Alle Vegne mødte der mig den samme Tomhed og Tavshed. Jeg var ogsaa inde i Børnenes Værelse og saa' de to smaa Senge staa dør opredte og urørte. Denne Vandring i det forladte Hus — denne Vandring med skælvende Hjerter og hamrende Puls — var værre end noget Mareridt.

Da jeg igen stod udenfor Døren og havde lukket den sagte efter mig, følte jeg mig mere forladt end nogen Sinde. Fuldkommen raadløs blev jeg staaende, — anede ikke hvor jeg skulde gaa hen eller hvad jeg skulde foretage mig. Og forøvrigt kunde jeg næsten

ikke staa paa Benene, saa træt følte jeg mig. Som jeg stod dør og stirrede med sløve Øjne ned ad Gaden, saa' jeg pludselig en Mand komme tilsyne, dør hvor den svingede ind mod Byen, og nærme sig med hastige Skridt. — Jeg kendte straks denne travle Skikkelse med det lidt dukkede Hovede, — denne tætte Skikkelse, der var som en Klippe i Havet. Det var Karl Bogason . . . .

Jeg tog mig sammen og gik ham imøde.

Først da jeg var helt henne ved ham løftede han Hovedet og saa' paa mig. Vi standsede begge og blev staaende tavse og saa' paa hinanden. Jeg læste en egen stum Sorg og forvirret Angst i hans gode rolige brune Øjne. Hans Ansigt forekom mig endnu kortere og bredere end ellers.

— Jeg har først lige nu talt med Pétur Ólafsson, sagde han meget stille. — Hvordan tager hun det?

— Der var ingen hjemme, svarede jeg tøvende.

— Hun vil bare ikke lukke op, skal De se. Jeg husker det fra hun var Barn . . . . Hun lukkede sig altid inde. — Stakkels lille Pige, — han viskede med en hastig og lidt genert Bevægelse en Taare af sin vejrbrunede Kind.

— Døren er aaben, blev jeg forsigtigt ved. — Jeg var rundt i hele Huset. Der var ingen hjemme.

— Saa er hun nok gaaet hjem til Mor, — Karl Bogason rensede omhyggeligt sin Næse. — Stakkels Mor . . . .

Jeg havde meget vanskeligt ved at tale og turde kun i dunkle Vendinger udtrykke min Angst. Men jeg syntes jeg maatte lade ham forstaa hvad jeg frygtede.

— Jeg talte med Fru Vigdís for godt en Time siden, stammede jeg frem. — Talte længe med hende . . . . Hun var meget — hvad skal jeg sige . . . . Egent-

lig var hun rolig nok, forstaar De. Men — jeg tror ikke hun er gaaet hjem til sin Mor. — Jeg er bange for ....

Jeg standsede, angst for mine egne Tanker, nu da de tog fastere Form .... Jeg kom til at mindes hendes Gengivelse af Grímur Elliðagrímurs Ord om sin Tilstand: at det maatte være noget lignende at drukne .... Karl Bogason stod og saa' paa mig med en usikker Tryglen i sine Øjne. Vi var begge tavse en Stund.

— Hvad er De bange for? spurgte han endelig med en næsten umærkelig Bæven i sin Stemme.

— Jeg véd det ikke selv, stammede jeg forvirret. — Vi maa se at finde hende ....

— Kan De slet ikke tænke Dem, hvor hun kan være gaaet hen? .... Maaske er hun taget ind til Hospitalet?

— Maaske, svarede jeg — men begyndte samtidig ligesom uvilkaarligt at gaa ned ad Gaden, i Retning af Havet.

Karl Bogason slog Følge med mig. — Vi gik langsomt og tøvende. Det forekom mig at han var sunket sammen, — blevet endnu tættere end ellers ....

Da vi havde gaaet et Stykke Vej mødte vi Bjørn Sigurðsson.

Vi standsede og vekslede Haandtryk med ham. Der var ingen af os der sagde et Ord. Vi blev staaende tavse og raadville alle tre. Det var tydeligt at mærke at Bjørn Sigurðsson havde hørt hvad der var sket. Sorgens tyste Forstaaelse herskede imellem os.

Endelig løftede Karl Bogason Hovedet og vendte sig mod Bjørn Sigurðsson.

— De har vel ikke set min Datter? spurgte han — som om han kun havde den ene.

— Jo, svarede Bjørn Sigurðsson ivrigt, aabenbart

glad over at kunne være til Tjeneste. — Jeg saa' hende for nogen Tid siden gaa her ned ad Gaden. Men det er allerede lidt siden — en Times Tid, antager jeg . . . . Hun gik hurtigt som om hun havde travlt. Denne Vej . . . .

Han viste med en Haandbevægelse hvilken Vej hun var gaaet. Det var den Vej, der førte ud til den vestre Havnemole.

Et flygtigt Nu mødtes mit Blik med Karl Bogasons . . . .

— Der er ingen af vore der bor den Vej, sagde han tungt.

Ved at se paa Bjørn Sigurðsson blev jeg va'r, at han nu havde forstaaet vor Angst.

Og pludselig fik vi alle tre saa travlt. Uden Ord hastede vi ned ad Gaden. Vi turde stadig ikke udtale vor Angst. Men vi havde allerede i Tavshed tilstaaet den for hinanden. —

Da vi, halvt i Løb, bøjede om det sidste Hjørne, saa' vi hende komme gaaende imod os. Vi standsede. Hun havde endnu ikke opdaget os.

Med bøjet Hoved kom hun gaaende, langsomt og vaklende. Da hun var omtrent henne ved os, forsvandt Bjørn Sigurðsson, stille og lydløst.

Først da hun var naaet helt hen til os blev hun os va'r og løftede Hovedet. Hendes Blik var fjernt og forstenet. Hun var meget rolig. Karl Bogason gik stille hen til hende og tog hendes Arm.

Ingen af os sagde et Ord. Langsomt fulgtes vi tilbage til det forladte Hus.

Da hun traadte ind i Stuen saa' hun sig omkring — som om hun ikke kendte den igen. Der gik et Gys igennem hende, og hun blev staaende en Stund ubevægelig.

Karl Bogason stod og fulgte hende nøje med sine gode tryglende Øjne. Han mumlede noget, som jeg ikke hørte hvad var, og han græd ustandseligt og uden at fortrække Ansigtet.

Fru Vigdís klappede ham paa Kinden og kom saa hen og lagde Hænderne paa mine Skuldre.

— Du maa ikke tro at jeg har svigtet, Jón Oddsson, hverken mig selv eller Grímur, sagde hun og saa' paa mig med dette Blik, der ligesom kom fra en anden Verden. — Men jeg *kan* ikke gaa forud for Grímur. Hvis han skulde blive rask .... Hvis han skulde blive rask, skal han finde mig her. Jeg maa vente, Jón Oddsson, — jeg *maa* vente .... Saa snart *han* gaar, følger jeg ham — intet skal hindre mig deri .... Hvor han nu er, kan jeg ikke naa ham. Men vender han tilbage — eller dør han — han skal finde mig — hvor han saa gaar hen ....

Hendes Arme gled træt ned fra mine Skuldre og hun slæbte sig hen til en Stol.

Og pludselig brød hun sammen i en heftig Graad.

Karl Bogason kastede sig paa Knæ foran hende og strøg og blev ved at stryge hendes Haar.

— Min lille Pige, — min lille Pige, mumlede han med bævende Stemme.

Jeg stod urørlig og saa' til. Jeg vidste ikke om jeg var glad eller bedrøvet fordi Fru Vigdís levede. — At hun havde valgt den tungeste Del tvivlede jeg intet Øjeblik om. En Forudfølelse af de Aar, der ventede hende, lagde sig som en knugende Tyngde over mit Sind. Aar i Uro og Haab, — maaske mange, mange Aar .... Uendelige Aar af fortvivlet Venten. — Maaske blev Grímur Elliðagrímur rask .... Men det kunde lige saa godt tænkes at han vendte tilbage som et halvt eller helt Vrag .... Og det kunde endvidere

tænkes at han aldrig blev rask — men levede, levede . . . .

Karl Bogason rejste sig tungt og kom hen til mig og bad mig hviskende, om jeg ikke vilde hente hans Kone. — Jeg vil saa nødig gaa fra hende, sagde han og tørrede sine Øjne.

Jeg kastede et sidste Blik paa den sammenfaldne Skikkelse — og gik.

Sløvt slog jeg ind paa den kendte Vej til det store gulmalede Hus. Men da jeg nærmede mig Fru Margréts Fæstning vilde jeg først ikke tro mine egne Øren — og saa standsede jeg brat. Det jog igennem mig som en Smerte, at der som altid stod et Brøl ud fra dette Hus, der syntes overlæst med ukueligt Liv. Mit Hjerte begyndte at hulke og bløde. Og pludselig fyldtes mit Sind med et voldsomt Raseri af Sorg og Smerte. Dirrende af ustyrlig Hidsighed ringede jeg paa — ringede længe og heftigt, for om muligt at faa dette brølende Uhyre af et Hus til at forstumme. Men min Ringen forblev upaaagtet. Der var ingen der lukkede op. Og Støjen derinde blev ved.

Da var det at jeg gik hen til et af Dagligstuevinduerne og med rystende Hænder slog et Par Ruder ind . . . .

Jeg fik straks Øje paa Fru Margrét. Hun stod med opspilede Øjne i et Ansigt, der var fortrukket af Rædsel, og vinkede mig ivrigt bort, — vinkede mig bort med begge Hænder.

— Hvad er det De gør, Menneske! — Er De bleven gal, Jón Oddsson! . . . . Var det Dem der ringede saadan før? Véd De da ikke, at her slipper ingen ind? — Vil De øjeblikkelig gaa Deres Vej, De uforskammede gale Menneske!

Jeg stammede og hakkede i det. Hidsigheden var

med ét gaaet af mig. Jeg havde mødt to Par Barne-
øjne, der — al deres Undren og Forskrækkelse til-
trods — lyste af Glæde ved Synet af mig.

— Der er sket noget, Fru Margrét, fik jeg endelig
frem.

Fru Margrét stod lidt og saa' paa mig — og blev
pludselig en anden.

— Nu skal jeg lukke op, sagde hun stille og gik
tungt mod Døren.

Straks efter stod vi Ansigt til Ansigt i den aabne
Gadedør . . . .

Jeg fortalte hende i faa Ord hvad der var sket.

Fru Margrét stod og saa' paa mig medens jeg talte.
Hendes Øjne fyldtes efterhaanden med en stor og
stille Alvor. Udover denne uendelige og altgennem-
skuende Alvor i hendes Blik — og saa det, at hun syn-
tes at have Besværligheder med sit Aandedræt —
skete der ingen Forandring med hende, det jeg kunde
se eller mærke. Aldrig har noget Menneskes Ro og
Styrke overvældet mig i den Grad.

— Vent paa mig, bad hun og gik ind igen — Dø-
ren blev staaende aaben efter hende.

Saa snart hun var forsvundet kom lille Grímur og
lille Margrét smuttende ud i Entréen — og jeg trak
mig uvilkaarligt lidt bort fra Døren.

— Har du ikke noget med til os, Jón Oddsson?
frittede de og kunde aabenbart næsten ikke nære sig
for at bryde Forbudet og komme hoppende ud paa
Gaden til mig. — Er du syg, Jón Oddsson? Du ser saa
daarlig ud. Hvorfor er du saa alvorlig, Jón Oddsson?
— Du er da ikke vred paa os?

Her blev de heldigvis standset ved at Fru Margrét
kom tilbage og sendte dem ind. Hun var blot gaaet
efter sit Sjal — et stort tykt Sjal med sorte og brune

Felter. Hun lukkede Døren — laasede den med et klirrende Nøgleknippe, som hun bagefter omhyggeligt gemte i en Lomme i sit folderige sorte Skørt.

— Vil De ikke give mig Deres Arm, Jón Oddsson, bad hun — stadig ligesom en Smule forpustet.

Som vi dør fulgtes ned ad Gaden, lagde jeg pludselig Mærke til hvor tung hendes Gang med ét var blevet. Nu og da maatte hun endog standse og hente Vejret.

— De er da ikke syg, Fru Margrét? spurgte jeg.

Hun rystede blot paa Hovedet. Hendes ellers saa ukuelige Tungefærdighed syntes helt at have forladt hende.

Udenfor Døren til Grímur Elliðagrímurs Hus sagde jeg Farvel til hende. Hun rakte mig Haanden og takkede mig med et Blik, hvis ejendommelige Blanding af Sorg og ukuelig Styrke jeg aldrig glemmer.

Da jeg havde gaaet nogle Skridt saa' jeg mig tilbage. Hun stod endnu udenfor Døren, med Haanden paa Dørgrebet. Men pludselig tog hun sig sammen, aabnede Døren og gik ind. —

Jeg vidste ikke hvor jeg skulde gøre af mig selv. I nogen Tid blev jeg ved at vandre hid og did i de tomme Gader — formaalsløst, blot for at gaa, blot for at bevæge mig og ikke standse. Det var begyndt at fryse. En tynd Ishinde havde trukket sit dunkle Spejl over hver Pøl i de sølede Gader. Det knagede i det halvfrosne Ælte og skreg af istrukne Sten for hvert Skridt jeg tog.

Da jeg havde gaaet saaledes i nogen Tid saa' jeg en høj tynd foroverbøjet Skikkelse dukke op langt borte og komme gaende imod mig. Allerede paa lang Afstand kunde jeg kende at det var Páll Einarsson.

Uvilkaarligt lagde jeg nøje Mærke til hans Gang og

hele Færd. Det forekom mig, at han da han fik Øje paa mig var lige ved at dreje om ad en Sidegade, men i sidste Øjeblik betænkte sig.

Det har maaske været en Fejltagelse. Da vi mødtes var hans blandede Smil i hvert Fald lige saa sikkert, lige saa overlegent haanligt som nogen Sinde før.

Han standsede og saa' paa mig. Der var ingen Vigen i hans sorte Øjnes nærgaaende, næsten befamlende Blik. Tværtimod. Det stak mod mit.

— Du gaar nok og forretter din enlige Andagt under Guds overtrukne Efteraarshimmel! sagde han og lo.

Jeg svarede ham ikke.

Jeg stod bare og saa' ham ind i Øjnene. Mit Hjerte var saa fuldt af Bedrøvelse, at det ikke havde Rum for Vrede. En Stund forløb under gensidig Tavshed.

— Eller gaar du og begræder din Vens sørgelige Skæbne, blev Páll Einarsson ved i en roligt triumferende Tone. — Tja, nu har vi altsaa én Læge mindre. Og det kan jo være galt nok — i disse Tider! Folk vil nu engang ikke dø uden Lægehjælp! Det maa ligefrem være en fiks Idé de har, at de dør bedre med end uden Læge! — Naa, som sagt — det var jo yderst sørgeligt at det skulde gaa saadan. Men forøvrigt var det jo kun hvad man maatte være forberedt paa. — Det var en højst ustadig Ligevægt der raadede i din Vens Sind — ikke sandt, Jón Oddsson?

— Du skulde have set Fru Vigdís, sagde jeg sørgmodigt. — Prøv at tænke dig det Liv, der venter hende, — prøv engang at forestille dig den Sum af Ulykke, du har sat i Gang. — Enhver af hendes Dage vil rinde op over et skælvende Haab — og slukne i Fortvivlelse . . . . Aa, du véd ikke hvad du har gjort, Menneske, — du kan ikke vide det. Ellers havde du

ikke gjort det. — Og naar Grímur Elliðagrímur dør en Dag, kan du Morgenen efter finde Vigdís i Stranden . . . .

Jeg syntes det gav et Sæt i Páll Einarsson. I hvert Fald skiftede han Farve — blev gul over Panden og Kinderne, kun med røde Pletter paa de udstaaende Kindben. Hans Smil døde. Og et Glimt af en egen hæsliq Angst kom og gik i hans Blik.

— Nu ser jeg at Grímur Elliðagrímur havde Ret: inderst inde er du fejq, sagde jeg roligt. — Eller havde du maaske glemt at tage *det* med i dine Beregninger?

Og nu var det at hans Vilje glippede: hans Blik veg for mit.

— Du er jo gall udbrod han hæst — ogsaa hans Stemme var helt forandret.

Han vendte mig hastigt Ryggen og skyndte sig bort.

Jeg stod en Stund og saa' efter ham. — Som han dér fjernede sig var der over hans smalle krumme Ryg et Udtryk, som om han flygtede. Det var som han frygtede Forfølgelse, — ikke var ganske tryk mod at han kunde blive stukket ned bagfra . . . .

— Nu er hans Gerningers onde Aander efter ham, tænkte jeg — og i mit Hjerte havde jeg ondt af ham.

Men dette Møde modnede i mig en Beslutning, som jeg vistnok ubevidst havde gaaet og samlet Mod og Kraft til: Jeg maatte se og om muligt tale med Grímur Elliðagrímur . . . .

For at vinde Ro i mit Sind inden jeg traf ham, tilbage lagde jeg Vejen til Fods.

Jeg blev ført ind til Lægen, der tog venligt imod mig og tavs og alvorlig paahørte min Begæring.

Da jeg tav stod han lidt og saa' paa mig.

— Jeg har maattet sætte Deres Ven i Enecelle, be-

troede han mig sagte og med en egen Skaansomhed i Stemme og Udtryk. — De kan ikke komme til at tale med ham, — det forbyder sig af sig selv. — Jeg vil ogsaa raade Dem fra at se ham nu, — De vilde angre det, tror jeg . . . . Ja, ærlig talt — jeg kan ikke engang tilstede det, selv om De alligevel skulde ønske det. Jeg skal nemlig sige Dem, — Sygdommen har desværre taget et saa — saa uhyggeligt Forløb, at Deres Ven har Krav paa ikke at blive set . . . . Et rent menneskeligt Krav, forstaar De . . . .

Han gik en Stund frem og tilbage. Saa kom han igen hen til mig.

— Jeg har i Formiddags allerede haft Besøg af en anden af hans Venner — hans Kollega Pétur Ólafsson. Han fulgte min Henstilling. Jeg mener: han opgav at se ham. Jeg vilde ikke ligefrem nægte ham det, — det gør man nødvendig over for en Kollega. Men — som sagt . . . . Her er Vand, — tag en stor Slurk . . . .

Jeg véd ikke hvordan det var fat med mig — det havde et Øjeblik kørt rundt for mig og jeg havde været nær ved at segne om.

— Ring efter en Vogn til mig, bad jeg mat. — Og giv mig Lov til at være alene saalænge . . . .

— De vil nok behandle hvad jeg her har sagt som en strengt fortrolig Meddelelse, sagde Lægen, idet han førte mig ind i et tilstødende Værelse. — Ikke mindst de ulykkelige har Krav paa Fred — hvor de kan faa den . . . . Ogsaa for Sladder og nyfigen Snagen.

Vognen kom og jeg kørte hjem.

Da jeg havde faaet slæbt mig op ad Trapperne, kastede jeg mig paa Sengen med Klæderne paa, lukkede Øjnene og forsøgte at lade være med at tænke . . . .

Jeg holdt Hænderne pressede mod mine Tindinger, for det var som om mit Hovede skulde sprænges. Det

malede rundt derinde — rundt og rundt — en ustandselig Smertens Hvirvel.

Gamle Fru Thórunn gik ulykkelig ud og ind, dækkede mig til med Tæpper, da jeg ikke vilde give hende Lov til at klæde mig af, tvang noget varmt som jeg ikke vidste hvad var og kun drak af Føjelighed ned i mig, stadig mumlende Bønner og Beklagelser. —

Henimod Aften kom endelig Pétur Ólafsson. Han havde, fortalte han mig, faaet en Time fri.

— Jeg maatte tale med dig, sagde han og gav sig til at gaa rastløst frem og tilbage. — Jeg har ingen Ro paa mig, Jón Oddsson . . . . Bare jeg dog var gaaet med dig hen til Fru Vigdís i Morges. — Jeg føler mig som en Forræder . . . . Man skal aldrig svigte et Menneske man én Gang har holdt af — *aldrig* og under *ingen* Omstændigheder, Jón Oddsson . . . .

Jeg slæbte mig ud af Sengen og vi satte os ind i min Stue.

Mens Skumringen tætnede til Mørke sad vi og talte sammen. Talte sammen med den fulde Fortrolighed, som er Sorgens guddommelige Gave.

Jeg fortalte Pétur Ólafsson alt hvad Fru Vigdís havde sagt til mig.

Da jeg tav rejste han sig og kom hen til mig.

— Jeg saa' i Aftes — temmelig sent — Páll Einarsson komme ud fra Grfmur Elliðagrímurs Hus . . . . Han luskede saa underligt af Sted, som om han havde daarlig Samvittighed og helst vilde undgaa at blive set . . . . Derfor, Jón Oddsson — — — Nej, jeg har ingen Undskyldning. — Og det værste er . . . . Hvad kan vi gøre for hende? . . . . Intet! — Aa, Jón Oddsson — det bliver ikke noget Liv for hende . . . . Det er værre end Døden.

Jeg fulgte Pétur Ólafsson paa Vej da han ikke kun-

de blive længere. Udenfor Døren til Kontoret sagde vi Farvel til hinanden, efter at have aftalt at gaa sammen til Fru Vigdís Dagen efter.

Saa snart jeg var bleven alene lagde jeg pludselig Mærke til hvor mørkt der var i Gaderne. Mørket forekom mig endog paa en ejendommelig Vis tættere end ellers. Jeg kunde ikke forstaa det. Men det var mig ikke muligt at frigøre mig for denne Fornemmelse.

Først da jeg igen stod udenfor min Gadedør, og et Øjeblik tøvede og saa' mig omkring, gik det op for mig at Ildsøjlen, der nu i en Uge havde staaet som et ufatteligt Vredens Tegn der langt ude i Horisonten mod Sydøst, var borte — sunket i Jorden, — sunket i det Dødens brændende Dyb hvoraf den var steget . . . . Dens golde Flamme havde fortæret sig selv. Tilbage var kun en rød ulmende Erindring — i deres Sind, der havde set den. En rød ulmende Erindring, der i hvert Fald i mit Sind fæstnede sig som et forfærdende Symbol paa det Liv, hvis Flamme steg og sank omkring mig — sank og steg . . . .

Hvad blev der tilbage naar et Menneskehjerte endelig havde stridt sig til Ro? . . . . Enten det saa skete i Enfold eller i fortærende Higen, rastløs Søgen — hvad blev der tilbage? . . . . En fattig og falmet Erindring i de efterlevendes Sind, — en Erindring der i de fleste Tilfælde hurtigt blev visket ud! — Naar den Flamme, hvor omkring vore Følelser og Tanker staaer som en Lyskreds, synker og gaar ud — hvad bliver der saa igen? Bliver der andet end en Haandfuld Aske — at strøs for alle Vinde? . . . .

Det Kapsel Fru Vigdís havde givet mig indeholdt to Billeder: ét af Grímur Elliðagrímur, et andet af deres to Børn.

Jeg sad den Aften længe med det naivt hjertefor-

mede Guldkapsel i min Haand og betragtede disse to Billeder. —

Saa flygtigt og forgængeligt er Menneskelivet, at selv længe inden disse ufuldkomne Gengivelser faldede, vilde de kære Ansigter de forestillede være slettede ud. Slettede ud af Dødens kolde Haand. — Saa flygtigt og forgængeligt er Menneskelivet! . . . .

Om en stakket Stund skal alle vi, der i dette Øjeblik trækker Aande, slettes ud. Og om endnu en stakket Stund — naar de der har kendt os, de i hvis Hjerte vi har ejet Del ogsaa er sluknede — vil al Erindring om os være visket ud. Al Erindring om saavel vore Glæder som vore Lidelser. Visket ud af Døden og af Dødens Arvtager, Tiden.

Thi i dette Mørkets Ginnungagab, vi kalder Tid, skal engang alt det, som vi med vore Sanser kan fornemme, synke og blive borte . . . .

Men hvis det virkelig er saaledes — hvis den smertelige Klarhed jeg den Aften følte mig omgivet af ikke blot er Bedrag. Hvis Menneskeandens Skrig efter Evighed og Fuldkommengørelse kun er Forfængelighed og Jagen efter Vind. Hvis den eneste Guddom der vedkommer os — den eneste Guddom vi kan komme i Berøring med, er den Godhed og Kærlighed, vi er i Stand til at nære. Hvis der for os intet andet Lys gives end Lyset i vort eget Indre . . . . Kan saa ikke al den Visdom vi har Brug for — Summen af Menneskehedens dyrekøbte Erfaringer — udtrykkes i saa enkle Ord som: Vær gode mod hverandre.

— — Og det blev Morgen og det blev Aften den syvende Dag.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

GUNNAR GUNNARSSON
**BORGLÆGTENS
HISTORIE**

Roman. 7. Oplag. Pris: 9 Kr. 75 Øre.

I. Del: *Ormarr Ørlygsson — Den danske Frue paa Hof.*

II. Del: *Gæst den enøjede — Den unge Ørn.*

Trykt ialt i 23.400 Eksemplarer.

„Morgenbladet“, Kristiania, om „Ormarr Ørlygsson“ :
„Her har Gunnar Gunnarsson fundet sig selv og skrevet
en Bok, der fængsler og river med“ .

„Politiken“ om „Den danske Frue paa Hof“ : „De Prø-
ver som Forfatteren her har aflagt paa sit Forfattertalent og
Evne til Karaktertegning, synes at berettige til at vente en
hel Del af ham i Fremtiden“ .

„Berlingske Tidende“ om „Gæst den enøjede“ : „I denne
sidste Bog har Gunnarsson indenfor den naturlige Grænse,
han selv har trukket for dette Bind af sin Slægtsroman,
givet det fuldendte og virkelig naaet — eller overgaaet —
sit store Forbillede (Hall Caine)“ .

„Ekstrabladet“ : „Den unge Ørn“ er en meget smukt
fortalt Kærlighedshistorie, af en sær, tung, stejl Ynde, udført
med klogt behersket Kunst“ .

GUNNAR GUNNARSSON

EDBRØDRE

Roman fra Islands Landnamstid.

12. Tusind. Pris: 7 Kr. 50 Øre.

Denne Roman om Landnamsmændene Ingolf og Leif — den rolige og den urolige — er den bedste Roman, Gunnar Gunnarsson endnu har skrevet — den kunstnerisk set mest modne og fuldkomne . . . Sproget er simpelt, ligefremt og sundt . . . Saa ægte nordisk og saa ægte menneskelig som denne Bog er, vil den kunne regne med mange Læsere.

Kai Hoffmann i „Berl. Tidende“.

Hr. Gunnarsson raader over en rolig, bred Stil og et kyndigt Sagaforedrag . . . Bogens smukkeste Skikkelse er Ingolfs Ven og Fosterbroder Leif; han er en ildfuld og heftigt bevæget, ung Mand, uberegnelig i sine Tilskyndelser og oprigtig og dyb i sin Følelse. Hr. Gunnarsson har megen Ære af at have skildret denne Figur. *Hans Brix i „Nationaltidende“.*

Man læser med en Opmærksomhed, der stiger til Spænding . . . Han har med „Edbrodre“ gjort en Landnamsfærd — han har befæstet sig i et nyt Land i Litteraturens Verden og er sluppet godt fra Vovestykket. Hvor han end færdes, er man tryk ved den gode og ærlige Menneskeskildrers Side.

Frejlif Olsen i „Ekstrabladet“.

Der er høj, klar Luft i disse Skildringer fra Islands Landnamstid, et Pust af Friskhed og Renhed, som gør godt . . . Gunnarssons Bog er en Bog om Menneskehjerter, der elsker smukt og varmt og trofast, som uroligt higer, som trodser og selv lider derunder. Gunnarsson kan skildre Kærlighed. Og han kender det i Sindet, som gør Kærligheden Skade.

„Hovedstaden“.

GUNNAR GUNNARSSON
LIVETS STRAND

4. Oplag. Pris : 6 Kr. 75 Øre.

... Gunnarsson, langt den mest begavede af de unge islandske Forfattere, har i denne Bog givet en Studie af et ekstatisk spændt religiøst Sind ... Der er Partier af denne Bog, som man læser smerteligt bevæget ... Der er andre Partier, hvor den unge islandske Forfatter fortæller saa energisk og fantasifuldt, at Læseren følger ham med hele Oplevelsens Interesse og Spænding. *Chr. Rimestad i „København.“*

... Hans herredømme over sproget til fulde magter alle tonarter lige fra de lyseste og klingreste og til de voldsomste, mørkeste og haardeste. Han har udmerkede skildringer av storm og stranding, av naturen i dens vælde og gru. Men betydeligst virker hans menneskeskildring. En skikkelse som Sturla Steinssons hustru Helga er av en sjælden varme og storhet.
Paul Fjeldgaard i „Ukens Revy“.

Der er overhovedet Steder nok at udpege i denne Bog, ikke mindst Indledningerne til flere Kapitler, som skyldes en virkelig Digter ... Der er Højnelse og Løftelse i Gunnarssons tungsindige og alvorsfulde Bog. *„Berlingske Tidende“.*

Med Spænding og Betagelse følger man Forfatteren paa hans Vej, og i det mørkeste Vemod lægger man hans Værk fra sig, naar man — ikke uden at have udgydt Taarer — har været med i Spændingens rædselsfulde Udløsning.

Frejlif Olsen i „Ekstrabladet“.

GUNNAR GUNNARSSON
VARG I VEUM

3. Oplag. Pris: 5 Kr. 75 Øre.

Det, der bærer denne Bog og i det hele taget Gunnar Gunnarssons Forfatterskab, er den Menneskelighed det er gennemstrømmet af. I kolde Tider er den god at varme sig ved.

Hans Ahlmann.

„Varg i Veum“ er en Mesters Værk. Trods den dybe Melankoli, hvori Bogen munder ud, er den opbyggende, og fuld af megen Skønhed. Det unge Islands Mænd skriver sig for Tiden opad mod Snegrænsen.

Oscar Geismar.

DRENGEN

4. Oplag. Pris: 2 Kr. 75 Øre.

Det er en smuk og talentfuld lille Bog. Den er skrevet i et Sprog, som paa engang er simpelt og rigt. Den er et Stykke indtrængende Psykologi — formet som et Eventyr. Den er et Digt i Prosa. Kun den virkelige Digter kan skrive en saadan Bog.

Karl Hoffmann i „Berlingske Tidende“.

Bogen er et Kunstværk, hvorigennem et uendrende og verdensfremmed Sind finder skønt Udtryk, ikke blot for sit Vemod og sin Længsel, men ogsaa for sin dybe, rene Glæde og sin Fortrøstning til „alle mægtige Magter“.

Richardt Gandrup i „Politiken“.

Bogen har en storstilet Enhed, der gør Indtryk, og en betydelig Stemning i Billederne af Drengens umiddelbare Sind og dets Forhold til Verdensmagterne.

Hans Brix i „Nationaltidende“.

YC129998

